നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ

ഖുദ്ദകനികായേ

ഥേരാപദാനപാളി

(ദുതിയോ ഭാഗോ)

൪൩. സകിംസമ്മജ്ജകവഗ്ഗോ

൧. സകിംസമ്മജ്ജകത്ഥേരഅപദാനം

൧. “വിപസ്സിനോ ഭഗവതോ, പാടലിം ബോധിമുത്തമം;
ദിസ്വാവ തം പാദപഗ്ഗം, തത്ഥ ചിത്തം പസാദയിം.

൨. “സമ്മജ്ജനിം ഗഹേത്വാന, ബോധിം സമ്മജ്ജി താവദേ;
സമ്മജ്ജിത്വാന തം ബോധിം, അവന്ദിം പാടലിം അഹം.

൩. “തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
നമസ്സമാനോ തം ബോധിം, ഗഞ്ഛിം പടികുടിം അഹം.

൪. “താദിമഗ്ഗേന ഗച്ഛാമി, സരന്തോ ബോധിമുത്തമം;
അജഗരോ മം പീളേസി, ഘോരരൂപോ മഹബ്ബലോ.

൫. “ആസന്നേ മേ കതം കമ്മം, ഫലേന തോസയീ മമം;
കളേവരം മേ ഗിലതി, ദേവലോകേ രമാമഹം.

൬. “അനാവിലം മമ ചിത്തം, വിസുദ്ധം പണ്ഡരം സദാ;
സോകസല്ലം ന ജാനാമി, ചിത്തസന്താപനം മമ.

൭. “കുട്ഠം ഗണ്ഡോ കിലാസോ ച, അപമാരോ വിതച്ഛികാ;
ദദ്ദു കണ്ഡു ച മേ നത്ഥി, ഫലം സമ്മജ്ജനായിദം [സമ്മജ്ജനേ ഇദം (സീ॰)].

൮. “സോകോ ച പരിദേവോ ച, ഹദയേ മേ ന വിജ്ജതി;
അഭന്തം ഉജുകം ചിത്തം, ഫലം സമ്മജ്ജനായിദം.

൯. “സമാധീസു ന മജ്ജാമി [സമാധീസു ന സജ്ജാമി (സീ॰), സമാധിം പുന പജ്ജാമി (സ്യാ)], വിസദം ഹോതി മാനസം;
യം യം സമാധിമിച്ഛാമി, സോ സോ സമ്പജ്ജതേ മമം.

൧൦. “രജനീയേ ന രജ്ജാമി, അഥോ ദുസ്സനിയേസു [ദോസനിയേസു (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)] ച;
മോഹനീയേ ന മുയ്ഹാമി, ഫലം സമ്മജ്ജനായിദം.

൧൧. “ഏകനവുതിതോ [ഏകനവുതേ ഇതോ (സീ॰ സ്യാ॰)] കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലം സമ്മജ്ജനായിദം.

൧൨.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൧൩.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൪.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സകിംസമ്മജ്ജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സകിംസമ്മജ്ജകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. ഏകദുസ്സദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧൫.“നഗരേ ഹംസവതിയാ, അഹോസിം തിണഹാരകോ;
തിണഹാരേന ജീവാമി, തേന പോസേമി ദാരകേ.

൧൬.“പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
തമന്ധകാരം നാസേത്വാ, ഉപ്പജ്ജി ലോകനായകോ.

൧൭.“സകേ ഘരേ നിസീദിത്വാ, ഏവം ചിന്തേസി താവദേ;
‘ബുദ്ധോ ലോകേ സമുപ്പന്നോ, ദേയ്യധമ്മോ ന വിജ്ജതി.

൧൮.“‘ഇദം മേ സാടകം ഏകം, നത്ഥി മേ കോചി ദായകോ;
ദുക്ഖോ നിരയസമ്ഫസ്സോ, രോപയിസ്സാമി ദക്ഖിണം’.

൧൯.“ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, സകം ചിത്തം പസാദയിം;
ഏകം ദുസ്സം ഗഹേത്വാന, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം.

൨൦.“ഏകം ദുസ്സം ദദിത്വാന, ഉക്കുട്ഠിം സമ്പവത്തയിം;
‘യദി ബുദ്ധോ തുവം വീര, താരേഹി മം മഹാമുനി’.

൨൧.“പദുമുത്തരോ ലോകവിദൂ, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹോ;
മമ ദാനം പകിത്തേന്തോ, അകാ മേ അനുമോദനം.

൨൨.“‘ഇമിനാ ഏകദുസ്സേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
കപ്പസതസഹസ്സാനി, വിനിപാതം ന ഗച്ഛസി.

൨൩.“‘ഛത്തിംസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജം കരിസ്സസി;
തേത്തിംസക്ഖത്തും രാജാ ച, ചക്കവത്തീ [ചക്കവത്തി (സ്യാ॰)] ഭവിസ്സസി.

൨൪.“‘പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം [അസങ്കയം (സ്യാ॰ ക॰) ഏവമുപരിപി];
ദേവലോകേ മനുസ്സേ വാ, സംസരന്തോ തുവം ഭവേ.

൨൫.“‘രൂപവാ ഗുണസമ്പന്നോ, അനവക്കന്തദേഹവാ [അനുവത്തന്ത... (സ്യാ)];
അക്ഖോഭം അമിതം ദുസ്സം, ലഭിസ്സസി യദിച്ഛകം’.

൳൫ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, ജലജുത്തമനാമകോ;
നഭം അബ്ഭുഗ്ഗമീ വീരോ [ധീരോ (സീ॰ സ്യാ॰)], ഹംസരാജാവ അമ്ബരേ.

൳൬.‘‘യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ഏകദുസ്സസ്സിദം ഫലം.

൳൭.‘‘പദുദ്ധാരേ പദുദ്ധാരേ, ദുസ്സം നിബ്ബത്തതേ മമം;
ഹേട്ഠാ ദുസ്സമ്ഹി തിട്ഠാമി, ഉപരിച്ഛദനം മമ.

൳൮.‘‘ചക്കവാളം ഉപാദായ, സകാനനം സപബ്ബതം;
ഇച്ഛമാനോ ചഹം അജ്ജ, ദുസ്സേഹച്ഛാദയേയ്യ തം.

൧൦.‘‘തേനേവ ഏകദുസ്സേന, സംസരന്തോ ഭവാഭവേ;
സുവണ്ണവണ്ണോ ഹുത്വാന, സംസരാമി ഭവാഭവേ.

൧൧.‘‘വിപാകം വിഏകദുസ്സസ്സ, നാജ്ഝഗം കത്ഥചിക്ഖയം;
അയം മേ അന്തിമാ ജാതി, വിപച്ചതി ഇധാപി മേ.

൧൨.‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദുസ്സമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഏകദുസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൩.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൪.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൫.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകദുസ്സദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി;

ഏകദുസ്സദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ഏകാസനദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧൫.‘‘ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ , ഗോസിതോ നാമ പബ്ബതോ;
അസ്സമോ സുകതോ മയ്ഹം, പണ്ണസാലാ സുമാപിതാ.

൧൬.‘‘നാരദോ നാമ നാമേന, കസ്സപോ ഇതി മം വിദൂ;
സുദ്ധിമഗ്ഗം ഗവേസന്തോ, വസാമി ഗോസിതേ തദാ.

൧൭.‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
വിവേകകാമോ സമ്ബുദ്ധോ, അഗഞ്ഛി അനിലഞ്ജസാ.

൧൮.‘‘വനഗ്ഗേ ഗച്ഛമാനസ്സ, ദിസ്വാ രംസിം മഹേസിനോ;
കട്ഠമഞ്ചം പഞ്ഞാപേത്വാ, അജിനഞ്ച അപത്ഥരിം.

൨൦. ‘‘ആസനം പഞ്ഞാപേത്വാന, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
സോമനസ്സം പവേദിത്വാ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൨൧.‘‘‘സല്ലകത്തോ മഹാവീര, ആതുരാനം തികിച്ഛകോ;
മമം രോഗപരേതസ്സ [രാഗ… (സ്യാ॰)], തികിച്ഛം ദേഹി നായക.

൨൨.‘‘‘കല്ലത്ഥികാ യേ പസ്സന്തി, ബുദ്ധസേട്ഠ തുവം മുനേ;

ധുവത്ഥസിദ്ധിം പപ്പോന്തി, ഏ്വതേസം അജരോ [ജജ്ജരോ (സീ॰ പീ॰ ക॰)] ഭവേ.

൪൩.'''ന മേ ദേയ്യധമ്മോ അത്ഥി, പവത്തഫലഭോജിഹം;
ഇദം മേ ആസനം അത്ഥി [ന മേ ദേയ്യം തവ അത്ഥി (സീ॰ സ്യാ॰)],
നിസീദ കട്ഠമഞ്ചകേ'.

൪൪.''നിസീദി തത്ഥ ഭഗവാ, അസമ്ഭീതോവ [അച്ഛമ്ഭിതോവ (സ്യാ॰ ക॰)] കേസരീ;
മുഹുത്തം വീതിനാമേത്വാ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൪൫.'''വിസട്ഠോ [വിസ്സത്ഥോ (സീ॰ പീ), വിസ്സട്ഠോ (സ്യാ॰ ക॰)] ഹോഹി മാ ഭായി, ലദ്ധോ ജോതിരസോ തയാ;
യം തുയ്ഹം പത്ഥിതം സബ്ബം, പരിപൂരിസ്സതിനാഗതേ
[പരിപൂരിസ്സതാസനം (സ്യാ॰ ക॰)].

൪൬.'''ന മോഘം തം കതം തുയ്ഹം, പുഞ്ഞക്ഖേത്തേ അനുത്തരേ;
സക്കാ ഉദ്ധരിതും അത്താ, യസ്സ ചിത്തം പണീഹിതം [സുനീഹിതം (സ്യാ॰)].

൪൭.'''ഇമിനാസനദാനേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
കപ്പസതസഹസ്സാനി, വിനിപാതം ന ഗച്ഛസി.

൪൮.'''പഞ്ഞാസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജം കരിസ്സസി;
അസീതിക്ഖത്തും രാജാ ച, ചക്കവത്തീ ഭവിസ്സസി.

൪൯.'''പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ഹുത്വാ, സംസാരേ സംസരിസ്സസി'.

൫൦. ''ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, ജലജുത്തമനാമകോ;
നഭം അബ്ഭുഗ്ഗമീ വീരോ, ഹംസരാജാവ അമ്ബരേ.

൫൧.''ഹത്ഥിയാനം അസ്സയാനം, സരഥം സന്ദമാനികം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൫൨.''കാനനം പവിസിത്വാപി, യദാ ഇച്ഛാമി ആസനം;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, പല്ലങ്കോ ഉപതിട്ഠതി.

൫൩.''വാരിമജ്ഝഗതോ സന്തോ, യദാ ഇച്ഛാമി ആസനം;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, പല്ലങ്കോ ഉപതിട്ഠതി.

൫൪.''യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
പല്ലങ്കസതസഹസ്സാനി, പരിവാരേന്തി മം സദാ.

൫൫.''ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
ദുവേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ അഥ ബ്രാഹ്മണേ.

൫൬.''ഏകാസനം ദദിത്വാന, പുഞ്ഞക്ഖേത്തേ അനുത്തരേ;
ധമ്മപല്ലങ്കമാദായ [ധമ്മപല്ലങ്കമഞ്ഞായ (സ്യാ॰ ക॰)], വിഹരാമി അനാസവോ.

൭൭.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൭൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൭൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൦.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകാസനദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകാസനദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. സത്തകദമ്ബപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൮൧.“ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ, കുക്കുടോ [കദമ്ബോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] നാമ പബ്ബതോ;
തമ്ഹി പബ്ബതപാദമ്ഹി, സത്ത ബുദ്ധാ വസിംസു തേ.

൮൨.“കദമ്ബം പുപ്ഫിതം ദിസ്വാ, പഗ്ഗഹേത്വാന അഞ്ജലിം;
സത്ത മാലാ ഗഹേത്വാന, പുഞ്ഞചിത്തേന [പുണ്ണചിത്തേന (ക॰)] ഓകിരിം.

൮൩.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൮൪.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സത്തകദമ്ബപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സത്തകദമ്ബപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. കോരണ്ഡപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൮൮.“വനകമ്മികോ പുരേ ആസിം, പിതുമാതുമതേനഹം [പിതുപിതാമഹേനഹം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
പസുമാരേന ജീവാമി, കുസലം മേ ന വിജ്ജതി.

൮൯.“മമ ആസയസാമന്താ, തിസ്സോ ലോകഗ്ഗനായകോ;
പദാനി തീണി ദസ്സേസി, അനുകമ്പായ ചക്ഖുമാ.

൯൦. “അക്കന്തേ ച പദേ ദിസ്വാ, തിസ്സനാമസ്സ സത്ഥുനോ;
ഹട്ഠോ ഹട്ഠേന ചിത്തേന, പദേ ചിത്തം പസാദയിം.

൯൧.“കോരണ്ഡം പുപ്ഫിതം ദിസ്വാ, പാദപം ധരണീരുഹം;
സകോസകം ഗഹേത്വാന, പദസേട്ഠമപൂജയിം.

൩൨.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൩.“യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
കോരണ്ഡവണ്ണകോയേവ, സുപ്പഭാസോ ഭവാമഹം.

൩൪.“ദ്വേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പദപൂജായിദം ഫലം.

൩൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കോരണ്ഡപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി;

കോരണ്ഡപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. ഘതമണ്ഡദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൮.“സുചിന്തിതം ഭഗവന്തം, ലോകജേട്ഠം നരാസഭം;
ഉപവിട്ഠം മഹാരഞ്ഞം, വാതാബാധേന പീളിതം.

൩൯.“ദിസ്വാ ചിത്തം പസാദേത്വാ, ഘതമണ്ഡമുപാനയിം;
കതത്താ ആചിതത്താ ച, ഗങ്ഗാ ഭാഗീരഥീ അയം.

൪൦.“മഹാസമുദ്ദാ ചത്താരോ, ഘതം സമ്പജ്ജരേ മമ;
അയഞ്ച പഥവീ ഘോരാ, അപ്പമാണാ അസങ്ഖിയാ.

൪൧.“മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, ഭവതേ മധുസക്കരാ;
ചാതുദ്ദീപാ [ചതുദ്ദിസാ (സ്യാ॰)] ഇമേ രുക്ഖാ, പാദപാ ധരണീരുഹാ.

൪൨.“മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, കപ്പരുക്ഖാ ഭവന്തി തേ;
പഞ്ഞാസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൪൩.“ഏകപഞ്ഞാസക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൪൪.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഘതമണ്ഡസ്സിദം ഫലം.

൪൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഘതമണ്ഡദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഘതമണ്ഡദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. ഏകധമ്മസ്സവനിയത്ഥേരഅപദാനം

൮൮ പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ചതുസച്ചം പകാസേന്തോ, സന്താരേസി ബഹും ജനം.

൮൯.“അഹം തേന സമയേന, ജടിലോ ഉഗ്ഗതാപനോ;
ധുനന്തോ വാകചീരാനി, ഗച്ഛാമി അമ്ബരേ തദാ.

൯൦.“ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ ഉപരി, ഗന്തും ന വിസഹാമഹം;
പക്ഖീവ സേലമാസജ്ജ, ഗമനം ന ലഭാമഹം.

൯൧.“ഉദകേ വോക്കമിത്വാന, ഏവം ഗച്ഛാമി അമ്ബരേ;
ന മേ ഇദം ഭൂതപുബ്ബം, ഇരിയാപഥവികോപനം.

൯൨.“ഹന്ദ മേതം ഗവേസിസ്സം, അപ്പേവത്ഥം ലഭേയ്യഹം;
ഓരോഹന്തോ അന്തലിക്ഖാ, സദ്ദമസ്സോസി സത്ഥുനോ.

൯൩.“സരേന രജനീയേന, സവനീയേന വഗ്ഗുനാ;
അനിച്ചതം കഥേന്തസ്സ, തഞ്ഞേവ ഉഗ്ഗഹിം തദാ;

അനിച്ചസഞ്ഞമുഗ്ഗയ്ഹ , അഗമാസിം മമസ്സമം.

൯൪.“യാവതായും വസിത്വാന, തത്ഥ കാലങ്കതോ അഹം;
ചരിമേ വത്തമാനമ്ഹി, സദ്ധമ്മസ്സവനം സരിം.

൯൫.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൬.“തിംസകപ്പസഹസ്സാനി, ദേവലോകേ രമിം അഹം;
ഏകപഞ്ഞാസക്ഖത്തുഞ്ച , ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൯൭.“ഏകവീസതിക്ഖത്തുഞ്ച [ഏകതിംസതി... (സ്യാ॰)], ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൯൮.“അനുഭോമി സകം പുഞ്ഞം, സുഖിതോഹം ഭവാഭവേ;
അനുസ്സരാമി തം സഞ്ഞം, സംസരന്തോ ഭവാഭവേ;
ന കോടിം പടിവിജ്ഝാമി, നിബ്ബാനം അച്ചുതം പദം.

൯൯.“പിതുഗേഹേ നിസീദിത്വാ, സമണോ ഭാവിതിന്ദ്രിയോ;
കഥംസ [കഥയം (സീ॰ പീ॰ ക॰)] പരിദീപേന്തോ, അനിച്ചതമുദാഹരി.

൧൦൦.“‘അനിച്ചാ വത സങ്ഖാരാ, ഉപ്പാദവയധമ്മിനോ;
ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുജ്ഝന്തി, തേസം വൂപസമോ സുഖോ’.

൧൦൧.“സഹ ഗാഥം സുണിത്വാന, പുബ്ബസഞ്ഞമനുസ്സരിം;
ഏകാസനേ നിസീദിത്വാ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൦൨.“ജാതിയാ സത്തവസ്സേന, അരഹത്തമപാപുണിം;
ഉപസമ്പാദയീ ബുദ്ധോ, ധമ്മസ്സവനസ്സിദം ഫലം.

൧൦൩.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ധമ്മമസുണിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ധമ്മസ്സവനസ്സിദം ഫലം.

൧൦൪. കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൫. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦൬. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകധമ്മസ്സവനിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകധമ്മസ്സവനിയത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. സുചിന്തിതത്ഥേരഅപദാനം

൧൦൭. ‘‘നഗരേ ഹംസവതിയാ, അഹോസിം കസ്സകോ തദാ;
കസികമ്മേന ജീവാമി, തേന പോസേമി ദാരകേ.

൧൦൮. ‘‘സുസമ്പന്നം തദാ ഖേത്തം, ധഞ്ഞം മേ ഫലിനം [ഫലിതം (സീ॰ പീ॰)] അഹു;
പാകകാലേ ച സമ്പത്തേ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ.

൧൦൯. ‘‘നച്ഛന്നം നപ്പതിരൂപം, ജാനന്തസ്സ ഗുണാഗുണം;
യോഹം സങ്ഘേ അദത്വാന, അഗ്ഗം ഭുഞ്ജേയ്യ ചേ തദാ [മത്തനാ (സ്യാ॰)].

൧൧൦. ‘‘അയം ബുദ്ധോ അസമസമോ, ദ്വത്തിംസവരലക്ഖണോ;
തതോ പഭാവിതോ സങ്ഘോ, പുഞ്ഞക്ഖേത്തോ അനുത്തരോ.

൧൧൧. ‘‘തത്ഥ ദസ്സാമഹം ദാനം, നവസസ്സം പുരേ പുരേ;
ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, ഹട്ഠോ പീണിതമാനസോ [പീതിക… (സ്യാ॰)].

൧൧൨. ‘‘ഖേത്തതോ ധഞ്ഞമാഹത്വാ, സമ്ബുദ്ധം ഉപസങ്കമിം;
ഉപസങ്കമ്മ സമ്ബുദ്ധം, ലോകജേട്ഠം നരാസഭം;
വന്ദിത്വാ സത്ഥുനോ പാദേ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൧൧൩. ‘‘‘നവസസ്സഞ്ച സമ്പന്നം, ആയാഗോസി [ഇധ ഹോസി (സ്യാ॰)] ച ത്വം മുനേ;
അനുകമ്പമുപാദായ , അധിവാസേഹി ചക്ഖുമ’.

൧൧൪. ‘‘പദുമുത്തരോ ലോകവിദൂ, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹോ;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൧൧൫. ‘‘‘ചത്താരോ ച പടിപന്നാ, ചത്താരോ ച ഫലേ ഠിതാ;
ഏസ സങ്ഘോ ഉജുഭൂതോ, പഞ്ഞാസീലസമാഹിതോ;
യജന്താനം മനുസ്സാനം, പുഞ്ഞപേക്ഖാന പാണിനം.

൧൧൬. ‘‘‘കരോതോപധികം പുഞ്ഞം, സങ്ഘേ ദിന്നം മഹപ്ഫലം;
തസ്മിം സങ്ഘേവ [സംഘേ ച (സ്യാ॰ പീ॰)] ദാതബ്ബം, തവ സസ്സം തഥേതരം.

൧൧൭. ‘‘‘സങ്ഘതോ ഉദ്ദിസിത്വാന, ഭിക്ഖൂ നേത്വാന സംഘരം;
പടിയത്തം ഘരേ സന്തം, ഭിക്ഖുസങ്ഘസ്സ ദേഹി ത്വം’.

൧൧൮. “സങ്ഘതോ ഉദ്ദിസിത്വാന, ഭിക്ഖൂ നേത്വാന സംഘരം;
യം ഘരേ പടിയത്തം മേ, ഭിക്ഖുസങ്ഘസ്സദാസഹം.

൧൧൯. “ഏതേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൨൦. “തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, സോവണ്ണം സപ്പഭസ്സരം;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം, തിംസയോജനവിത്ഥതം.

ഏകൂനവീസതിമം ഭാണവാരം.

൧൨൧. “ആകിണ്ണം ഭവനം മയ്ഹം, നാരീഗണസമാകുലം;
തത്ഥ ഭുത്വാ പിവിത്വാ ച, വസാമി തിദസേ അഹം.

൧൨൨. “സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൧൨൩. “ഭവാഭവേ സംസരന്തോ, ലഭാമി അമിതം ധനം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൨൪. “ഹത്ഥിയാനം അസ്സയാനം, സിവികം സന്ദമാനികം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം [സബ്ബമേതമ്പി (ക॰)], നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൨൫. “നവവത്ഥം നവഫലം, നവഗ്ഗരസഭോജനം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൨൬. “കോസേയ്യകമ്ബലിയാനി , ഖോമകപ്പാസികാനി ച;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൨൭. “ദാസീഗണം ദാസഗണം, നാരിയോ ച അലങ്കതാ;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൨൮. “ന മം സീതം വാ ഉണ്ഹം വാ, പരിളാഹോ ന വിജ്ജതി;
അഥോ ചേതസികം ദുക്ഖം, ഹദയേ മേ ന വിജ്ജതി.

൧൨൯. “ഇദം ഖാദ ഇദം ഭുഞ്ജ, ഇമമ്ഹി സയനേ സയ;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൩൦. “അയം പച്ഛിമകോ ദാനി, ചരിമോ വത്തതേ ഭവോ;
അജ്ജാപി ദേയ്യധമ്മോ മേ, ഫലം തോസേസി സബ്ബദാ.

൧൩൧. “നവസസ്സം ദദിത്വാന, സങ്ഘേ ഗണവരുത്തമേ;
അട്ഠാനിസംസേ അനുഭോമി, കമ്മാനുച്ഛവികേ മമ.

൧൩൨. “വണ്ണവാ യസവാ ഹോമി, മഹാഭോഗോ അനീതികോ;
മഹാപക്ഖോ [മഹാഭക്ഖോ (സ്യാ॰ ക॰)] സദാ ഹോമി,
അഭേജ്ജപരിസോ സദാ.

൧൩൩. “സബ്ബേ മം അപചായന്തി, യേ കേചി പഥവിസ്സിതാ;
ദേയ്യധമ്മാ ച യേ കേചി, പുരേ പുരേ ലഭാമഹം.

൧൬൪. “ഭിക്ഖുസങ്ഘസ്സ വാ മജ്ഝേ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സമ്മുഖാ;
സബ്ബേപി സമതിക്കമ്മ, ദേന്തി മമേവ ദായകാ.

൧൬൫. “പഠമം നവസസ്സഞ്ഹി, ദത്വാ സങ്ഘേ ഗണുത്തമേ;
ഇമാനിസംസേ അനുഭോമി, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൬൬. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, നവസസ്സസ്സിദം ഫലം.

൧൬൭. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ;
൧൬൮. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൬൯. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സുചിന്തിതോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സുചിന്തിതത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. സോവണ്ണകിങ്കണിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൭൦. “സദ്ധായ അഭിനിക്ഖമ്മ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
വാകചീരധരോ ആസിം, തപോകമ്മമപസ്സിതോ.

൧൭൧. “അത്ഥദസ്സീ തു ഭഗവാ, ലോകജേട്ഠോ നരാസഭോ;
ഉപ്പജ്ജി തമ്ഹി സമയേ, താരയന്തോ മഹാജനം.

൧൭൨. “ബലഞ്ച വത മേ ഖീണം, ബ്യാധിനാ പരമേന തം;
ബുദ്ധസേട്ഠം സരിത്വാന, പുലിനേ ഥൂപമുത്തമം.

൧൭൩. “കരിത്വാ ഹട്ഠചിത്തോഹം, സഹത്ഥേന [പസാദേന (ക॰)] സമോകിരിം;
സോണ്ണകിങ്കണിപുപ്ഫാനി, ഉദഗ്ഗമനസോ അഹം.

൧൭൪. “സമ്മുഖാ വിയ സമ്ബുദ്ധം, ഥൂപം പരിചരിം അഹം;
തേന ചേതോപസാദേന, അത്ഥദസ്സിസ്സ താദിനോ.

൧൭൫. “ദേവലോകം ഗതോ സന്തോ, ലഭാമി വിപുലം സുഖം;
സുവണ്ണവണ്ണോ തത്ഥാസിം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൭൬. “അസീതികോടിയോ മയ്ഹം, നാരിയോ സമലങ്കതാ;
സദാ മയ്ഹം ഉപട്ഠന്തി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൭൭. “സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി [സട്ഠിതൂരിയ… (ക॰)], ഭേരിയോ പണവാനി ച;
സങ്ഖാ ച ഡിണ്ഡിമാ തത്ഥ, വഗ്ഗൂ വജ്ജന്തി [നദന്തി (സീ॰), വദന്തി (പീ॰)] ദുന്ദുഭീ.

൧൭൮. “ചുല്ലാസീതിസഹസ്സാനി , ഹത്ഥിനോ സമലങ്കതാ;
തിധാപഭിന്നമാതങ്ഗാ, കുഞ്ജരാ സട്ഠിഹായനാ.

൧൭൯. “ഹേമജാലാഭിസഞ്ഛന്നാ , ഉപട്ഠാനം കരോന്തി മേ;
ബലകായേ ഗജേ ചേവ, ഊനതാ മേ ന വിജ്ജതി.

൧൮൦. ‘‘സോണ്ണകിങ്കണിപുപ്ഫാനം, വിപാകം അനുഭോമഹം;
അട്ഠപഞ്ഞാസക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൧൮൧. ‘‘ഏകസത്തതിക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പഥബ്യാ രജ്ജം ഏകസതം, മഹിയാ കാരയിം അഹം.

൧൮൨. ‘‘സോ ദാനി അമതം പത്തോ, അസങ്ഖതം സുദുദ്ദസം [ഗമ്ഭീരം ദുദ്ദസം പദം (സ്യാ॰)];
സംയോജനപരിക്ഖീണോ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൮൩. ‘‘അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, യം പുപ്ഫമഭിരോപയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൮൪. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൮൫. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൮൬. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സോവണ്ണകിങ്കണിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സോവണ്ണകിങ്കണിയത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. സോണ്ണകോന്തരികത്ഥേരഅപദാനം

൧൮൭. ‘‘മനോഭാവനിയം ബുദ്ധം, അത്തദന്തം സമാഹിതം;
ഇരിയമാനം ബ്രഹ്മപഥേ, ചിത്തവൂപസമേ രതം.

൧൮൮. ‘‘നിത്തിണ്ണഓഘം സമ്ബുദ്ധം, ഝായിം ഝാനരതം മുനിം;
ഉപതിത്ഥം സമാപന്നം, ഇന്ദിവരദലപ്പഭം.

൧൮൯. ‘‘അലാബുനോദകം ഗയ്ഹ, ബുദ്ധസേട്ഠം ഉപാഗമിം;
ബുദ്ധസ്സ പാദേ ധോവിത്വാ, അലാബുകമദാസഹം.

൧൯൦. ‘‘ആണാപേസി ച സമ്ബുദ്ധോ, പദുമുത്തരനാമകോ;
‘ഇമിനാ ദകമാഹത്വാ, പാദമൂലേ ഠപേഹി മേ’.

൧൯൧. ‘‘സാധൂതിഹം പടിസ്സുത്വാ, സത്ഥുഗാരവതായ ച;
ദകം അലാബുനാഹത്വാ, ബുദ്ധസേട്ഠം ഉപാഗമിം.

൧൯൨. ‘‘അനുമോദി മഹാവീരോ, ചിത്തം നിബ്ബാപയം മമ;
‘ഇമിനാലാബുദാനേന, സങ്കപ്പോ തേ സമിജ്ഝതു’.

൧൯൩. ‘‘പന്നരസേസു കപ്പേസു, ദേവലോകേ രമിം അഹം;
തിംസതിക്ഖത്തും രാജാ ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൧൯൪. ‘‘ദിവാ വാ യദി വാ രത്തിം, ചങ്കമന്തസ്സ തിട്ഠതോ;
സോവണ്ണം കോന്തരം ഗയ്ഹ, തിട്ഠതേ പുരതോ മമ.

൧൯൫. ‘‘ബുദ്ധസ്സ ദത്വാനലാബും, ലഭാമി സോണ്ണകോന്തരം;
അപ്പകമ്പി കതം കാരം, വിപുലം ഹോതി താദിസു.

[illegible] ‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യംലാബുമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, അലാബുസ്സ ഇദം ഫലം.

[illegible] ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
[illegible] ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
[illegible] ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സോണ്ണകോന്തരികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സോണ്ണകോന്തരികത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

സകിംസമ്മജ്ജകവഗ്ഗോ തേചത്താലീസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

സകിംസമ്മജ്ജകോ ഥേരോ, ഏകദുസ്സീ ഏകാസനീ;
കദമ്ബകോരണ്ഡകദോ, ഘതസ്സവനികോപി ച.

സുചിന്തികോ കിങ്കണികോ, സോണ്ണകോന്തരികോപി ച;
ഏകഗാഥാസതഞ്ചേത്ഥ, ഏകസത്തതിമേവ ച.

൪൪. ഏകവിഹാരിവഗ്ഗോ

൧. ഏകവിഹാരികത്ഥേരഅപദാനം

൧. “ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൨. “നിപ്പപഞ്ചോ നിരാലമ്ബോ, ആകാസസമമാനസോ;
സുഞ്ഞതാബഹുലോ താദീ, അനിമിത്തരതോ വസീ.

൩. “അസങ്ഗചിത്തോ നിക്ലേസോ [നില്ലേപോ (സ്യാ॰ ക॰)], അസംസട്ഠോ കുലേ ഗണേ;
മഹാകാരുണികോ വീരോ, വിനയോപായകോവിദോ.

൪. “ഉയ്യുത്തോ പരകിച്ചേസു, വിനയന്തോ സദേവകേ;
നിബ്ബാനഗമനം മഗ്ഗം, ഗതിം പങ്കവിസോസനം.

൫. “അമതം പരമസ്സാദം, ജരാമച്ചുനിവാരണം;
മഹാപരിസമജ്ഝേ സോ, നിസിന്നോ ലോകതാരകോ.

൬. “കരവീകരുതോ [കരവീകരുദോ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] നാഥോ, ബ്രഹ്മഘോസോ തഥാഗതോ;
ഉദ്ധരന്തോ മഹാദുഗ്ഗാ, വിപ്പനട്ഠേ അനായകേ.

൭. “ദേസേന്തോ വിരജം ധമ്മം, ദിട്ഠോ മേ ലോകനായകോ;
തസ്സ ധമ്മം സുണിത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൮. “പബ്ബജിത്വാ തദാപാഹം, ചിന്തേന്തോ ജിനസാസനം;
ഏകകോവ വനേ രമ്മേ, വസിം സംസഗ്ഗപീളിതോ.

൯. “സക്കായവൂപകാസോ മേ, ഹേതുഭൂതോ മമാഭവീ [മമാഗമീ (സ്യാ॰ പീ॰)];
മനസോ വൂപകാസസ്സ, സംസഗ്ഗഭയദസ്സിനോ.

൧൦. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൧൧. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൨. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകവിഹാരികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകവിഹാരികത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. ഏകസങ്ഖിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൩. “വിപസ്സിനോ ഭഗവതോ, മഹാബോധിമഹോ അഹു;
മഹാജനാ സമാഗമ്മ, പൂജേന്തി ബോധിമുത്തമം.

൧൪. “ന ഹി തം ഓരകം മഞ്ഞേ, ബുദ്ധസേട്ഠോ ഭവിസ്സതി;
യസ്സായം ഈദിസാ ബോധി, പൂജനീയാ [ഈദിസോ ബോധി, പൂജനീയോ (സ്യാ॰)] ച സത്ഥുനോ.

൧൫. “തതോ സങ്ഖം ഗഹേത്വാന, ബോധിരുക്ഖമുപട്ഠഹിം;
ധമന്തോ സബ്ബദിവസം, അവന്ദിം ബോധിമുത്തമം.

൧൬. “ആസന്നകേ കതം കമ്മം, ദേവലോകം അപാപയി;
കളേവരം മേ പതിതം, ദേവലോകേ രമാമഹം.

൧൭. “സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി , തുട്ഠഹട്ഠാ പമോദിതാ;
സദാ മയ്ഹം ഉപട്ഠന്തി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൮. “ഏകസത്തതിമേ കപ്പേ, രാജാ ആസിം സുദസ്സനോ;
ചാതുരന്തോ വിജിതാവീ, ജമ്ബുമണ്ഡസ്സ ഇസ്സരോ.

൧൯. “തതോ അങ്ഗസതാ തുരിയാ [തൂരാ (സീ॰ ക॰)], പരിവാരേന്തി മം സദാ;
അനുഭോമി സകം കമ്മം, ഉപട്ഠാനസ്സിദം ഫലം.

൨൦. “യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
മാതുകുച്ഛിഗതസ്സാപി, വജ്ജരേ ഭേരിയോ സദാ.

൨൧. “ഉപട്ഠിത്വാന സമ്ബുദ്ധം, അനുഭുത്വാന സമ്പദാ;
സിവം സുഖേമം അമതം, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൨൨. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൨൩. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൪. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൫. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകസങ്ഖിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകസങ്ഖിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. പാടിഹീരസഞ്ഞകത്ഥേരഅപദാനം

൨൬. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹോ;
വസീസതസഹസ്സേഹി, നഗരം പാവിസീ തദാ.

൨൭. “നഗരം പവിസന്തസ്സ, ഉപസന്തസ്സ താദിനോ;
രതനാനി പജ്ജോതിംസു [പനാദിംസു (പീ॰)], നിഗ്ഘോസോ ആസി താവദേ.

൨൮. “ബുദ്ധസ്സ ആനുഭാവേന, ഭേരീ വജ്ജുമഘട്ടിതാ;
സയം വീണാ പവജ്ജന്തി, ബുദ്ധസ്സ പവിസതോ പുരം.

൨൯ബുദ്ധസേട്ഠം നമസ്സാമി [ന പസ്സാമി (സീ॰)], പദുമുത്തരമഹാമുനിം;
പാടിഹീരഞ്ച പസ്സിത്വാ, തത്ഥ ചിത്തം പസാദയിം.

൩൦.''അഹോ ബുദ്ധോ അഹോ ധമ്മോ, അഹോ നോ സത്ഥുസമ്പദാ;
അചേതനാപി തുരിയാ, സയമേവ പവജ്ജരേ.

൩൧.''സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം സഞ്ഞമലഭിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധസഞ്ഞായിദം ഫലം.

൩൨.''കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൩.''സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൪.''പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം''.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പാടിഹീരസഞ്ഞകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പാടിഹീരസഞ്ഞകത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. ഞാണത്ഥവികത്ഥേരഅപദാനം

൩൫.''കണികാരംവ ജലിതം, ദീപരുക്ഖംവ ജോതിതം;
കഞ്ചനംവ വിരോചന്തം, അദ്ദസം ദ്വിപദുത്തമം.

൩൬.''കമണ്ഡലും ഠപേത്വാന, വാകചീരഞ്ച കുണ്ഡികം;
ഏകംസം അജിനം കത്വാ, ബുദ്ധസേട്ഠം ഥവിം അഹം.

൩൭.'''തമന്ധകാരം വിധമം, മോഹജാലസമാകുലം;
ഞാണാലോകം ദസ്സേത്വാന, നിത്തിണ്ണോസി മഹാമുനി.

൩൮.'''സമുദ്ധരസിമം ലോകം, സബ്ബാവന്തമനുത്തരം;
ഞാണേ തേ ഉപമാ നത്ഥി, യാവതാജഗതോഗതി [യാവതാ ച ഗതോഗതി (പീ॰ ക॰)].

൩൯.'''തേന ഞാണേന സബ്ബഞ്ഞൂ, ഇതി ബുദ്ധോ പവുച്ചതി;
വന്ദാമി തം മഹാവീരം, സബ്ബഞ്ഞുതമനാവരം'.

൪൦. ''സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ബുദ്ധസേട്ഠം ഥവിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഞാണത്ഥവായിദം ഫലം;

൪൧.''കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ;
൪൨.''സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൩.''പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം''.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഞാണത്ഥവികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഞാണത്ഥവികത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. ഉച്ഛുഖണ്ഡികത്ഥേരഅപദാനം

൪൪.''നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, ദ്വാരപാലോ അഹോസഹം;

അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സബ്ബധമ്മാന പാരഗും.

൪൫. “ഉച്ഛുഖണ്ഡികമാദായ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, വിപസ്സിസ്സ മഹേസിനോ.

൪൬. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഉച്ഛുമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഉച്ഛുഖണ്ഡസ്സിദം ഫലം.

൪൭. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൮. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൯. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉച്ഛുഖണ്ഡികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഉച്ഛുഖണ്ഡികത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. കളമ്ബദായകത്ഥേരഅപദാനം

൫൦. “രോമസോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, വസതേ പബ്ബതന്തരേ;
കളമ്ബം തസ്സ പാദാസിം, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൫൧. “ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കളമ്ബസ്സ ഇദം ഫലം.

൫൨. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൩. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൪. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കളമ്ബദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കളമ്ബദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. അമ്ബാടകദായകത്ഥേരഅപദാനം

൫൫. “വിപിനേ ബുദ്ധം ദിസ്വാന, സയമ്ഭും അപരാജിതം;
അമ്ബാടകം ഗഹേത്വാന, സയമ്ഭുസ്സ അദാസഹം.

൫൬. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൫൭. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൮. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൯. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അമ്ബാടകദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

അമ്ബാടകദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ഹരീതകദായകത്ഥേരഅപദാനം

൬൦. ‘‘ഹരീതകം ആമലകം, അമ്ബജമ്ബുവിഭീതകം;
കോലം ഭല്ലാതകം ബില്ലം, സയമേവ ഹരാമഹം.

൬൧. ‘‘ദിസ്വാന പബ്ഭാരഗതം, ഝായിം ഝാനരതം മുനിം;
ആബാധേന ആപീളേന്തം, അദുതീയം മഹാമുനിം.

൬൨. ‘‘ഹരീതകം ഗഹേത്വാന, സയമ്ഭുസ്സ അദാസഹം;
ഖാദമത്തമ്ഹി ഭേസജ്ജേ, ബ്യാധി പസ്സമ്ഭി [പസ്സദ്ധി (ക॰)] താവദേ.

൬൩. ‘‘പഹീനദരഥോ ബുദ്ധോ, അനുമോദമകാസി മേ;
‘ഭേസജ്ജദാനേനിമിനാ, ബ്യാധിവൂപസമേന ച.

൬൪. ‘‘‘ദേവഭൂതോ മനുസ്സോ വാ, ജാതോ വാ അഞ്ഞജാതിയാ;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ഹോതു, മാ ച തേ ബ്യാധിമാഗമാ’.

൬൫. ‘‘ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, സയമ്ഭൂ അപരാജിതോ;
നഭം അബ്ഭുഗ്ഗമീ ധീരോ, ഹംസരാജാവ അമ്ബരേ.

൬൬. ‘‘യതോ ഹരീതകം ദിന്നം, സയമ്ഭുസ്സ മഹേസിനോ;
ഇമം ജാതിം ഉപാദായ, ബ്യാധി മേ നുപപജ്ജഥ.

൬൭. ‘‘അയം പച്ഛിമകോ മയ്ഹം, ചരിമോ വത്തതേ ഭവോ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൬൮. ‘‘ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, ഭേസജ്ജമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഭേസജ്ജസ്സ ഇദം ഫലം.

൬൯. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൭൦. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൭൧. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഹരീതകദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഹരീതകദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. അമ്ബപിണ്ഡിയത്ഥേരഅപദാനം

൭൨. ‘‘ഹത്ഥിരാജാ തദാ ആസിം, ഈസാദന്തോ ഉരൂള്ഹവാ;
വിചരന്തോ ബ്രഹാരഞ്ഞേ, അദ്ദസം ലോകനായകം.

൭൩. ‘‘അമ്ബപിണ്ഡം ഗഹേത്വാന, അദാസിം സത്ഥുനോ അഹം;
പടിഗ്ഗണ്ഹി മഹാവീരോ, സിദ്ധത്ഥോ ലോകനായകോ.

൭൪. ‘‘മമ നിജ്ഝായമാനസ്സ, പരിഭുഞ്ജി തദാ ജിനോ;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, തുസിതം ഉപപജ്ജഹം.

൭൫. ‘‘തതോ അഹം ചവിത്വാന, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
ഏതേനേവ ഉപായേന, അനുഭുത്വാന സമ്പദാ.

൭൬.“പധാനപഹിതത്തോഹം, ഉപസന്തോ നിരൂപധി;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൭൭.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൭൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൦.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അമ്ബപിണ്ഡിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

അമ്ബപിണ്ഡിയത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. അമ്ബഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൮൧.“പദുമുത്തരബുദ്ധസ്സ , ലോകജേട്ഠസ്സ താദിനോ;
പിണ്ഡായ വിചരന്തസ്സ, ധാരതോ ഉത്തമം യസം.

൮൨.“അഗ്ഗഫലം ഗഹേത്വാന, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;
ദക്ഖിണേയ്യസ്സ വീരസ്സ, അദാസിം സത്ഥുനോ അഹം.

൮൩.“തേന കമ്മേന ദ്വിപദിന്ദ [ദിപദിന്ദ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], ലോകജേട്ഠ നരാസഭ;
പത്തോമ്ഹി അചലം ഠാനം, ഹിത്വാ ജയപരാജയം.

൮൪.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, അഗ്ഗദാനസ്സിദം ഫലം.

൮൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അമ്ബഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി;

അമ്ബഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

ഏകവിഹാരിവഗ്ഗോ ചതുചത്താലീസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ഥേരോ ഏകവിഹാരീ ച, സങ്ഖിയോ പാടിഹീരകോ;
ഥവികോ ഉച്ഛുഖണ്ഡീ ച, കളമ്ബഅമ്ബാടകദോ.

ഹരീതകമ്ബപിണ്ഡീ ച, അമ്ബദോ ദസമോ യതി;
ഛളസീതി ച ഗാഥായോ, ഗണിതായോ വിഭാവിഭി.

൪൫. വിഭീതകവഗ്ഗോ

൧. വിഭീതകമിഞ്ജിയത്ഥേരഅപദാനം

൧. “കകുസന്ധോ മഹാവീരോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഗണമ്ഹാ വൂപകട്ഠോ സോ, അഗമാസി വനന്തരം.

൨. “ബീജമിഞ്ജം ഗഹേത്വാന, ലതായ ആവുണിം അഹം;
ഭഗവാ തമ്ഹി സമയേ, ഝായതേ പബ്ബതന്തരേ.

൩. “ദിസ്വാനഹം ദേവദേവം, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;
ദക്ഖിണേയ്യസ്സ വീരസ്സ, ബീജമിഞ്ജമദാസഹം.

൪. “ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, യം മിഞ്ജമദദിം [ഫലമദദിം (സീ॰ പീ॰), ബീജമദദിം (സ്യാ॰)] തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബീജമിഞ്ജസ്സിദം ഫലം.

൫. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൬. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൭. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വിഭീതകമിഞ്ജിയോ [വിഭേദക... (സ്യാ॰ ക॰)] ഥേരോ ഇമാ

ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

വിഭീതകമിഞ്ജിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. കോലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൮. “അജിനേന നിവത്ഥോഹം, വാകചീരധരോ തദാ;
ഖാരിയാ പൂരയിത്വാന, കോലംഹാസിം മമസ്സമം [ഖാരിഭാരം ഹരിത്വാന, കോലമാഹരിമസ്സമം (സീ॰ പീ॰)].

൯. “തമ്ഹി കാലേ സിഖീ ബുദ്ധോ, ഏകോ അദുതിയോ അഹു;
മമസ്സമം ഉപാഗച്ഛി, ജാനന്തോ സബ്ബകാലികം.

൧൦. “സകം ചിത്തം പസാദേത്വാ, വന്ദിത്വാന ച സുബ്ബതം;
ഉഭോ ഹത്ഥേഹി പഗ്ഗയ്ഹ, കോലം ബുദ്ധസ്സദാസഹം.

൧൧. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കോലദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൨. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൩. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൪.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കോലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കോലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ബില്ലിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൫.“ചന്ദഭാഗാനദീതീരേ , അസ്സമോ സുകതോ മമ;
ബില്ലരുക്ഖേഹി [ബേലുവരുക്ഖേഹി (സ്യാ॰)] ആകിണ്ണോ, നാനാദുമനിസേവിതോ.

൧൬.“സുഗന്ധം ബേലുവം ദിസ്വാ, ബുദ്ധസേട്ഠമനുസ്സരിം;
ഖാരിഭാരം പൂരയിത്വാ, തുട്ഠോ സംവിഗ്ഗമാനസോ.

൧൭.“കകുസന്ധം ഉപാഗമ്മ, ബില്ലപക്കമദാസഹം;
പുഞ്ഞക്ഖേത്തസ്സ വീരസ്സ, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൧൮.“ഇമസ്മിംയേവ കപ്പസ്മിം, യം ഫലമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൯.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൦.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൧.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ബില്ലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ബില്ലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. ഭല്ലാതദായകത്ഥേരഅപദാനം

൨൨.“സുവണ്ണവണ്ണം സമ്ബുദ്ധം, ദ്വത്തിംസവരലക്ഖണം;
വിപിനഗ്ഗേന [പവനഗ്ഗേന (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] ഗച്ഛന്തം, സാലരാജംവ ഫുല്ലിതം.

൨൩.“തിണത്ഥരം പഞ്ഞാപേത്വാ, ബുദ്ധസേട്ഠം അയാചഹം;
‘അനുകമ്പതു മം ബുദ്ധോ, ഭിക്ഖം ഇച്ഛാമി ദാതവേ’.

൨൪.“അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, അത്ഥദസ്സീ മഹായസോ;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, ഓരൂഹി മമ അസ്സമേ.

൨൫.“ഓരോഹിത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, നിസീദി പണ്ണസന്ഥരേ;
ഭല്ലാതകം ഗഹേത്വാന, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം.

൨൬.“മമ നിജ്ഝായമാനസ്സ, പരിഭുഞ്ജി തദാ ജിനോ;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, അഭിവന്ദിം തദാ ജിനം.

൨൭.“അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, യം ഫലമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൨൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൦.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഭല്ലാതദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഭല്ലാതദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. ഉത്തലിപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൧.“നിഗ്രോധേ ഹരിതോഭാസേ, സംവിരുള്ഹമ്ഹി പാദപേ;
ഉത്തലിമാലം [ഉമ്മാ മാലം ഹി (സ്യാ॰)] പഗ്ഗയ്ഹ, ബോധിയാ അഭിരോപയിം.

൩൨.“ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, യം ബോധിമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബോധിപൂജായിദം ഫലം.

൩൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉത്തലിപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉത്തലിപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. അമ്ബാടകിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൬.“സുപുപ്ഫിതം സാലവനം, ഓഗയ്ഹ വേസ്സഭൂ മുനി;
നിസീദി ഗിരിദുഗ്ഗേസു, അഭിജാതോവ കേസരീ.

൩൭.“പസന്നചിത്തോ സുമനോ, അമ്ബാടകമപൂജയിം;
പുഞ്ഞക്ഖേത്തം അനുത്തരം [മഹാവീരം (സീ॰ സ്യാ॰)], പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൩൮.“ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിരോപയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൯.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൦. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൧.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അമ്ബാടകിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അമ്ബാടകിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. സീഹാസനികത്ഥേരഅപദാനം

൪൨.“പദുമുത്തരസ്സ ഭഗവതോ, സബ്ബഭൂതഹിതേസിനോ;

പസന്നചിത്തോ സുമനോ, സീഹാസനമദാസഹം.

൪൩."ദേവലോകേ മനുസ്സേ വാ, യത്ഥ യത്ഥ വസാമഹം;
ലഭാമി വിപുലം ബ്യമ്ഹം, സീഹാസനസ്സിദം ഫലം.

൪൪."സോണ്ണമയാ രൂപിമയാ, ലോഹിതങ്ഗമയാ [ലോഹിതങ്കമയാ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] ബഹൂ;
മണിമയാ ച പല്ലങ്കാ, നിബ്ബത്തന്തി മമം സദാ.

൪൫."ബോധിയാ ആസനം കത്വാ, ജലജുത്തമനാമിനോ;
ഉച്ചേ കുലേ പജായാമി, അഹോ ധമ്മസുധമ്മതാ.

൪൬."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, സീഹാസനമകാസഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, സീഹാസനസ്സിദം ഫലം.

൪൭."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൮."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൯."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സീഹാസനികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

സീഹാസനികത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. പാദപീഠിയത്ഥേരഅപദാനം

൫൦. "സുമേധോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, അഗ്ഗോ കാരുണികോ മുനി;
താരയിത്വാ ബഹൂ സത്തേ, നിബ്ബുതോ സോ മഹായസോ.

൫൧."സീഹാസനസ്സ സാമന്താ, സുമേധസ്സ മഹേസിനോ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, പാദപീഠമകാരയിം.

൫൨."കത്വാന കുസലം കമ്മം, സുഖപാകം സുഖുദ്രയം;
പുഞ്ഞകമ്മേന സംയുത്തോ, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൫൩."തത്ഥ മേ വസമാനസ്സ, പുഞ്ഞകമ്മസമങ്ഗിനോ;
പദാനി ഉദ്ധരന്തസ്സ, സോണ്ണപീഠാ ഭവന്തി മേ.

൫൪."ലാഭാ തേസം സുലദ്ധം വോ, യേ ലഭന്തി ഉപസ്സുതിം;
നിബ്ബുതേ കാരം കത്വാന, ലഭന്തി വിപുലം സുഖം.

൫൫."മയാപി സുകതം കമ്മം, വാണിജ്ജം സുപ്പയോജിതം;
പാദപീഠം കരിത്വാന, സോണ്ണപീഠം ലഭാമഹം.

൫൬."യം യം ദിസം പക്കമാമി, കേനചി കിച്ചയേനഹം [പച്ചയേനഹം (സീ॰ പീ॰)];
സോണ്ണപീഠേ അക്കമാമി [സോണ്ണപീഠേന കമാമി (ക॰)], പുഞ്ഞകമ്മസ്സിദം ഫലം.

൫൭."തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പാദപീഠസ്സിദം ഫലം.

൫൮. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൬൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പാദപീഠിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പാദപീഠിയത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. വേദികാരകത്ഥേരഅപദാനം

൬൧. “പദുമുത്തരസ്സ ഭഗവതോ, ബോധിയാ പാദപുത്തമേ;
വേദികം സുകതം കത്വാ, സകം ചിത്തം പസാദയിം.

൬൨. “അതോളാരാനി [അഥോളാരാനി (സീ॰ പീ॰), അഗ്ഗോളാരാനി (സ്യാ॰)]
ഭണ്ഡാനി, കതാനി അകതാനി ച;
അന്തലിക്ഖാ പവസ്സന്തി, വേദികായ ഇദം ഫലം.

൬൩. “ഉഭതോ ബ്യൂള്ഹസങ്ഗാമേ, പക്ഖന്ദന്തോ ഭയാനകേ;
ഭയഭേരവം ന പസ്സാമി, വേദികായ ഇദം ഫലം.

൬൪. “മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, ബ്യമ്ഹം നിബ്ബത്തതേ സുഭം;
സയനാനി മഹഗ്ഘാനി, വേദികായ ഇദം ഫലം.

൬൫. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം വേദികമകാരയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, വേദികായ ഇദം ഫലം.

൬൬. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൬൭. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൬൮. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വേദികാരകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

വേദികാരകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. ബോധിഘരദായകത്ഥേരഅപദാനം

൬൯. “സിദ്ധത്ഥസ്സ ഭഗവതോ, ദ്വിപദിന്ദസ്സ താദിനോ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, ബോധിഘരമകാരയിം.

൭൦. “തുസിതം ഉപപന്നോമ്ഹി, വസാമി രതനേ ഘരേ;
ന മേ സീതം വാ ഉണ്ഹം വാ, വാതോ ഗത്തേ ന സമ്ഫുസേ.

൭൧. “പഞ്ചസട്ഠിമ്ഹിതോ കപ്പേ, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
കാസികം നാമ നഗരം, വിസ്സകമ്മേന [വിസുകമ്മേന (സ്യാ॰ ക॰)]
മാപിതം.

൭൨. “ദസയോജനആയാമം, അട്ഠയോജനവിത്ഥതം;
ന തമ്ഹി നഗരേ അത്ഥി, കട്ഠം വല്ലീ ച മത്തികാ.

൩൩."തിരിയം യോജനം ആസി, അഡ്ഢയോജനവിത്ഥതം;
മങ്ഗലോ നാമ പാസാദോ, വിസ്സകമ്മേന മാപിതോ.

൩൪."ചുല്ലാസീതിസഹസ്സാനി, ഥമ്ഭാ സോണ്ണമയാ അഹും;
മണിമയാ ച നിയ്യൂഹാ, ഛദനം രൂപിയം അഹു.

൩൫."സബ്ബസോണ്ണമയം ഘരം, വിസ്സകമ്മേന മാപിതം;
അജ്ഝാവുത്ഥം മയാ ഏതം, ഘരദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൬."തേ സബ്ബേ അനുഭോത്വാന, ദേവമാനുസകേ ഭവേ;
അജ്ഝപത്തോമ്ഹി നിബ്ബാനം, സന്തിപദമനുത്തരം.

൩൭."തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, ബോധിഘരമകാരയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഘരദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൮."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൯."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൦."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ബോധിഘരദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ബോധിഘരദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

വിഭീതകവഗ്ഗോ പഞ്ചചത്താലീസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

വിഭീതകീ കോലഫലീ, ബില്ലഭല്ലാതകപ്പദോ;
ഉത്തലമ്ബടകീ ചേവ, ആസനീ പാദപീഠകോ.

വേദികോ ബോധിഘരികോ, ഗാഥായോ ഗണിതാപി ച;
ഏകൂനാസീതികാ സബ്ബാ, അസ്മിം വഗ്ഗേ പകിത്തിതാ.

൪൬. ജഗതിദായകവഗ്ഗോ

൧. ജഗതിദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧. “ധമ്മദസ്സിസ്സ മുനിനോ, ബോധിയാ പാദപുത്തമേ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, ജഗതിം കാരയിം അഹം.

൨. “ദരിതോ പബ്ബതതോ വാ, രുക്ഖതോ പതിതോ അഹം;
ചുതോ പതിട്ഠം വിന്ദാമി, ജഗതിയാ ഇദം ഫലം.

൩. “ന മേ ചോരാ വിഹേസന്തി, നാതിമഞ്ഞന്തി ഖത്തിയാ [പസഹന്തി, നാതിമഞ്ഞതി ഖത്തിയോ (സീ॰ പീ॰)];
സബ്ബാമിത്തേതിക്കമാമി, ജഗതിയാ ഇദം ഫലം.

൪. “യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
സബ്ബത്ഥ പൂജിതോ ഹോമി, ജഗതിയാ ഇദം ഫലം.

൫. “അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, ജഗതിം കാരയിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ജഗതിദാനസ്സിദം ഫലം.

൬. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൭. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൮. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ജഗതിദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ജഗതിദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. മോരഹത്ഥിയത്ഥേരഅപദാനം

൯. “മോരഹത്ഥം ഗഹേത്വാന, ഉപേസിം ലോകനായകം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, മോരഹത്ഥമദാസഹം.

൧൦. “ഇമിനാ മോരഹത്ഥേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
നിബ്ബായിംസു തയോ അഗ്ഗീ, ലഭാമി വിപുലം സുഖം.

൧൧. “അഹോ ബുദ്ധോ അഹോ ധമ്മോ, അഹോ നോ സത്ഥുസമ്പദാ;
ദത്വാനഹം മോരഹത്ഥം, ലഭാമി വിപുലം സുഖം.

൧൨. “തിയഗ്ഗീ [തിധഗ്ഗീ (സ്യാ॰ ക॰), തിവഗ്ഗീ (പീ॰)] നിബ്ബുതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
സബ്ബാസവാ പരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൩.“ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, മോരഹത്ഥസ്സിദം ഫലം.

൧൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മോരഹത്ഥിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

മോരഹത്ഥിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. സീഹാസനബീജിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൭.“തിസ്സസ്സാഹം ഭഗവതോ, ബോധിരുക്ഖമവന്ദിയം;
പഗ്ഗയ്ഹ ബീജനിം തത്ഥ, സീഹാസനമബീജഹം [മബീജയിം (സീ॰),
മവിജ്ജഹം (സ്യാ॰)].

൧൮.“ദ്വേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, സീഹാസനമബീജഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബീജനായ ഇദം ഫലം.

൧൯.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൦.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൧.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സീഹാസനബീജിയോ ഥേരോ ഇമാ

ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സീഹാസനബീജിയത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. തിണുക്കധാരിയത്ഥേരഅപദാനം

൨൨.“പദുമുത്തരബുദ്ധസ്സ , ബോധിയാ പാദപുത്തമേ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, തയോ ഉക്കേ അധാരയിം.

൨൩.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, സോഹം ഉക്കമധാരയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഉക്കദാനസ്സിദം ഫലം.

൨൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ തിണുക്കധാരിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

തിണുക്കധാരിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. അക്കമനദായകത്ഥേരഅപദാനം

൨൭.“കകുസന്ധസ്സ മുനിനോ, ബ്രാഹ്മണസ്സ വുസീമതോ;
ദിവാവിഹാരം വജതോ, അക്കമനമദാസഹം.

൨൮.“ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, അക്കമനസ്സിദം ഫലം.

൨൯.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൦.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൧.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അക്കമനദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അക്കമനദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. വനകോരണ്ഡിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൨.“സിദ്ധത്ഥസ്സ ഭഗവതോ, ലോകജേട്ഠസ്സ താദിനോ;
വനകോരണ്ഡമാദായ, ബുദ്ധസ്സ അഭിരോപയിം.

൩൩.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിരോപയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വനകോരണ്ഡിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

വനകോരണ്ഡിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

വീസതിമം ഭാണവാരം.

൭. ഏകഛത്തിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൭.“അങ്ഗാരജാതാ പഥവീ, കുക്കുളാനുഗതാ മഹീ;
പദുമുത്തരോ ഭഗവാ, അബ്ഭോകാസമ്ഹി ചങ്കമി.

൩൮.“പണ്ഡരം ഛത്തമാദായ, അദ്ധാനം പടിപജ്ജഹം;
തത്ഥ ദിസ്വാന സമ്ബുദ്ധം, വിത്തി മേ ഉപപജ്ജഥ.

൩൯.“മരീചിയോത്ഥടാ [മരിചിമോഫുനാ (സ്യാ॰), മരീചിവോഫുടാ (പീ॰)] ഭൂമി, അങ്ഗാരാവ മഹീ അയം;
ഉപഹന്തി [ഉപവായന്തി (സീ॰ പീ॰)] മഹാവാതാ, സരീരസ്സാസുഖേപനാ [സരീരകായുഖേപനാ (സ്യാ॰)].

൪൦. “സീതം ഉണ്ഹം വിഹനന്തം [വിഹനതി (സ്യാ॰ ക॰)], വാതാതപനിവാരണം;
പടിഗ്ഗണ്ഹ ഇമം ഛത്തം, ഫസ്സയിസ്സാമി [പസ്സയിസ്സാമി (ക॰)] നിബ്ബുതിം.

൪൧.“അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, പദുമുത്തരോ മഹായസോ;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, പടിഗ്ഗണ്ഹി തദാ ജിനോ.

൪൨.“തിംസകപ്പാനി ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൪൩.“പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
അനുഭോമി സകം കമ്മം, പുബ്ബേ സുകതമത്തനോ.

൪൪.“അയം മേ പച്ഛിമാ ജാതി, ചരിമോ വത്തതേ ഭവോ;
അജ്ജാപി സേതച്ഛത്തം മേ, സബ്ബകാലം ധരീയതി.

൪൫.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ഛത്തമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഛത്തദാനസ്സിദം ഫലം.

൪൬.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൭.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൮.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകഛത്തിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകഛത്തിയത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ജാതിപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൪൯.“പരിനിബ്ബുതേ ഭഗവതി, പദുമുത്തരേ മഹായസേ;
പുപ്ഫവടംസകേ കത്വാ [പുപ്ഫചങ്കോടകേ ഗഹേത്വാ (സ്യാ॰)],
സരീരമഭിരോപയിം.

൫൦. “തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, നിമ്മാനം അഗമാസഹം;
ദേവലോകഗതോ സന്തോ, പുഞ്ഞകമ്മം സരാമഹം.

൫൧.“അമ്ബരാ പുപ്ഫവസ്സോ മേ, സബ്ബകാലം പവസ്സതി;
സംസരാമി മനുസ്സേ ചേ [വേ (സ്യാ॰)], രാജാ ഹോമി മഹായസോ.

൫൨.“തഹിം കുസുമവസ്സോ മേ, അഭിവസ്സതി സബ്ബദാ;
തസ്സേവ [കായേസു (സ്യാ॰), കായേവ (പീ॰)] പുപ്ഫപൂജായ, വാഹസാ
സബ്ബദസ്സിനോ.

൫൩.“അയം പച്ഛിമകോ മയ്ഹം, ചരിമോ വത്തതേ ഭവോ;
അജ്ജാപി പുപ്ഫവസ്സോ മേ, അഭിവസ്സതി സബ്ബദാ.

൫൪.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിരോപയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ദേഹപൂജായിദം ഫലം.

൫൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ജാതിപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ജാതിപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. പട്ടിപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൭൮."നീഹരന്തേ സരീരമ്ഹി, വജ്ജമാനാസു ഭേരിസു;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, പട്ടിപുപ്ഫമപൂജയിം [സത്തി... (സ്യാ॰ പീ॰)].

൭൯."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ദേഹപൂജായിദം ഫലം.

൮൦."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൧."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൨."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പട്ടിപുപ്ഫിയോ [സത്തിപണ്ണിയോ (സ്യാ॰ പീ॰)] ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പട്ടിപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. ഗന്ധപൂജകത്ഥേരഅപദാനം

൮൩."ചിതാസു കുരുമാനാസു [ചിത്തേസു കയിരമാനേസു (സീ॰)], നാനാഗന്ധേ സമാഹടേ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, ഗന്ധമുട്ഠിമപൂജയിം.

൮൪."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ചിതകം യമപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ചിതപൂജായിദം ഫലം.

൮൫."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൬."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൭."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഗന്ധപൂജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഗന്ധപൂജകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

ജഗതിദായകവഗ്ഗോ ഛചത്താലീസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ജഗതീ മോരഹത്ഥീ ച, ആസനീ ഉക്കധാരകോ;
അക്കമി വനകോരണ്ഡി, ഛത്തദോ ജാതിപൂജകോ.

പട്ടിപുപ്ഫീ ച യോ ഥേരോ, ദസമോ ഗന്ധപൂജകോ;
സത്തസട്ഠി ച ഗാഥായോ, ഗണിതായോ വിഭാവിഭി.

൪൭. സാലകുസുമിയവഗ്ഗോ

൧. സാലകുസുമിയത്ഥേരഅപദാനം

൧. “പരിനിബ്ബുതേ ഭഗവതി, ജലജുത്തമനാമകേ;
ആരോപിതമ്ഹി ചിതകേ, സാലപുപ്ഫമപൂജയിം.

൨. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിരോപയിം [പുപ്ഫമഭിപൂജയിം (സ്യാ॰)];
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ചിതപൂജായിദം [ബുദ്ധപൂജായിദം (സ്യാ॰)] ഫലം.

൩. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൪. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൫. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സാലകുസുമിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സാലകുസുമിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. ചിതകപൂജകത്ഥേരഅപദാനം

൬. “ഝായമാനസ്സ ഭഗവതോ, സിഖിനോ ലോകബന്ധുനോ;
അട്ഠ ചമ്പകപുപ്ഫാനി, ചിതകം അഭിരോപയിം.

൭. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിരോപയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ചിതപൂജായിദം ഫലം.

൮. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ചിതകപൂജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ചിതകപൂജകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ചിതകനിബ്ബാപകത്ഥേരഅപദാനം

൧൧. “ദയ്ഹമാനേ സരീരമ്ഹി, വേസ്സഭുസ്സ മഹേസിനോ;
ഗന്ധോദകം ഗഹേത്വാന, ചിതം നിബ്ബാപയിം അഹം.

൧൨. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, ചിതം നിബ്ബാപയിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഗന്ധോദകസ്സിദം ഫലം.

൧൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ചിതകനിബ്ബാപകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ചിതകനിബ്ബാപകത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. സേതുദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧൬.“വിപസ്സിനോ ഭഗവതോ, ചങ്കമന്തസ്സ സമ്മുഖാ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, സേതും കാരാപയിം അഹം.

൧൭.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം സേതും കാരയിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, സേതുദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൦.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സേതുദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സേതുദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. സുമനതാലവണ്ടിയത്ഥേരഅപദാനം

൨൧.“സിദ്ധത്ഥസ്സ ഭഗവതോ, താലവണ്ടമദാസഹം;
സുമനേഹി പടിച്ഛന്നം, ധാരയാമി മഹായസം.

൨൨.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, താലവണ്ടമദാസഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, താലവണ്ടസ്സിദം ഫലം.

൨൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സുമനതാലവണ്ടിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സുമനതാലവണ്ടിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. അവടഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൨൬.“സതരംസീ നാമ ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ അപരാജിതോ;
വിവേകകാമോ സമ്ബുദ്ധോ, ഗോചരായാഭിനിക്ഖമി.

൨൭.“ഫലഹത്ഥോ അഹം ദിസ്വാ, ഉപഗച്ഛിം നരാസഭം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, അദാസിം അവടം ഫലം.

൨൮.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൨൯.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൦.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൧.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അവടഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

അവടഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. ലബുജഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൨.“നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, ആരാമികോ അഹം തദാ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ഗച്ഛന്തം അനിലഞ്ജസേ.

൩൩.“ലബുജം ഫലമാദായ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
ആകാസേവ ഠിതോ സന്തോ, പടിഗ്ഗണ്ഹി മഹായസോ.

൩൪.“വിത്തിസഞ്ജനനോ മയ്ഹം, ദിട്ഠധമ്മസുഖാവഹോ;
ഫലം ബുദ്ധസ്സ ദത്വാന, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൩൫.“അധിഗഞ്ഛിം തദാ പീതിം, വിപുലം സുഖമുത്തമം;
ഉപ്പജ്ജതേവ [ഉപ്പജ്ജതേ മേ (സ്യാ॰)] രതനം, നിബ്ബത്തസ്സ തഹിം തഹിം.

൩൬.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൭.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൮.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൯.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ലബുജഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ

ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ലബുജഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. പിലക്ഖഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൪൦. “വനന്തരേ ബുദ്ധം ദിസ്വാ [വനന്തേ ബുദ്ധം ദിസ്വാന (സീ॰ പീ॰)], അത്ഥദസ്സിം മഹായസം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, പിലക്ഖസ്സ [പിലക്ഖുസ്സ (പീ॰)] ഫലം അദാ.

൪൧.“അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൪൨.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൩.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൪.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പിലക്ഖഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ

ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പിലക്ഖഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. സയംപടിഭാനിയത്ഥേരഅപദാനം

൪൧.“കകുധം വിലസന്തംവ, ദേവദേവം നരാസഭം;
രഥിയം പടിപജ്ജന്തം, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൨.“തമന്ധകാരം നാസേത്വാ, സന്താരേത്വാ ബഹും ജനം;
ഞാണാലോകേന ജോതന്തം, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൩.“വസീസതസഹസ്സേഹി, നീയന്തം ലോകനായകം;
ഉദ്ധരന്തം ബഹൂ സത്തേ, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൪.“ആഹനന്തം [ആഹനിത്വാ (സ്യാ॰ ക॰)] ധമ്മഭേരിം, മദ്ദന്തം തിത്ഥിയേ ഗണേ;
സീഹനാദം വിനദന്തം, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൫.“യാവതാ ബ്രഹ്മലോകതോ, ആഗന്ത്വാന സബ്രഹ്മകാ;
പുച്ഛന്തി നിപുണേ പഞ്ഹേ, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൬. “യസ്സഞ്ജലിം കരിത്വാന, ആയാചന്തി സദേവകാ;
തേന പുഞ്ഞം അനുഭോന്തി, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൭.“സബ്ബേ ജനാ സമാഗന്ത്വാ, സമ്പവാരേന്തി ചക്ഖുമം;
ന വികമ്പതി അജ്ഝിട്ഠോ, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൮.“നഗരം പവിസതോ യസ്സ, രവന്തി ഭേരിയോ ബഹൂ;
വിനദന്തി ഗജാ മത്താ, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൪൯.“വീഥിയാ [രഥിയാ (സീ॰)] ഗച്ഛതോ യസ്സ, സബ്ബാഭാ ജോതതേ സദാ;
അബ്ഭുന്നതാ സമാ ഹോന്തി, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൫൦.“ബ്യാഹരന്തസ്സ ബുദ്ധസ്സ, ചക്കവാളമ്പി സുയ്യതി;
സബ്ബേ സത്തേ വിഞ്ഞാപേതി, കോ ദിസ്വാ ന പസീദതി.

൫൧.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭികിത്തയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കിത്തനായ ഇദം ഫലം.

൫൨.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൩.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൪.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സയംപടിഭാനിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സയംപടിഭാനിയത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. നിമിത്തബ്യാകരണിയത്ഥേരഅപദാനം

൯.“അജ്ഝോഗാഹേത്വാ ഹിമവം, മന്തേ വാചേ മഹം തദാ;
ചതുപഞ്ഞാസസഹസ്സാനി, സിസ്സാ മയ്ഹം ഉപട്ഠഹും.

൧൦.“അധിതാ വേദഗൂ സബ്ബേ, ഛളങ്ഗേ പാരമിം ഗതാ;
സകവിജ്ജാഹുപത്ഥദ്ധാ, ഹിമവന്തേ വസന്തി തേ.

൧൧.“ചവിത്വാ തുസിതാ കായാ, ദേവപുത്തോ മഹായസോ;
ഉപ്പജ്ജി മാതുകുച്ഛിസ്മിം, സമ്പജാനോ പതിസ്സതോ.

൧൨.“സമ്ബുദ്ധേ ഉപപജ്ജന്തേ, ദസസഹസ്സി കമ്പഥ;
അന്ധാ ചക്ഖും അലഭിംസു, ഉപ്പജ്ജന്തമ്ഹി നായകേ.

൧൩.“സബ്ബാകാരം പകമ്പിത്ഥ, കേവലാ വസുധാ അയം;
നിഗ്ഘോസസദ്ദം സുത്വാന, ഉബ്ബിജ്ജിംസു [വിമ്ഹയിംസു (സ്യാ॰ ക॰)] മഹാജനാ.

൧൪.“സബ്ബേ ജനാ സമാഗമ്മ, ആഗച്ഛും മമ സന്തികം;
വസുധായം പകമ്പിത്ഥ, കിം വിപാകോ ഭവിസ്സതി.

൧൫.“അവചാസിം [വിദസ്സാമി (സ്യാ॰)] തദാ തേസം, മാ ഭേഥ [മാ രോദ (ക॰), മാഭായിത്ഥ (സ്യാ॰)] നത്ഥി വോ ഭയം;
വിസട്ഠാ ഹോഥ സബ്ബേപി, ഉപ്പാദോയം സുവത്ഥികോ [സുഖത്ഥികോ (സ്യാ॰)].

൧൬.“അട്ഠഹേതൂഹി സമ്ഫുസ്സ [അട്ഠഹേതൂഹി സമ്ഫസ്സ (സ്യാ॰ പീ॰), അത്ഥഹേതു നിസംസയം (ക॰)], വസുധായം പകമ്പതി;
തഥാ നിമിത്താ ദിസ്സന്തി, ഓഭാസോ വിപുലോ മഹാ.

൧൭.“അസംസയം ബുദ്ധസേട്ഠോ, ഉപ്പജ്ജിസ്സതി ചക്ഖുമാ;
സഞ്ഞാപേത്വാന ജനതം, പഞ്ചസീലേ കഥേസഹം.

൧൮.“സുത്വാന പഞ്ച സീലാനി, ബുദ്ധുപ്പാദഞ്ച ദുല്ലഭം;
ഉബ്ബേഗജാതാ സുമനാ, തുട്ഠഹട്ഠാ അഹംസു തേ.

൧൯.“ദ്വേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, യം നിമിത്തം വിയാകരിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബ്യാകരണസ്സിദം ഫലം.

൨൦. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൧.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൨.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നിമിത്തബ്യാകരണിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നിമിത്തബ്യാകരണിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

സാലകുസുമിയവഗ്ഗോ സത്തചത്താലീസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

സാലകുസുമിയോ ഥേരോ, പൂജാ നിബ്ബാപകോപി ച;
സേതുദോ താലവണ്ടീ ച, അവടലമ്ബുജപ്പദോ.

പിലക്ഖപടിഭാനീ ച, വേയ്യാകരണിയോ ദിജോ;
ദേസത്തതി ച ഗാഥായോ, ഗണിതായോ വിഭാവിഭി.

൪൨. നളമാലിവഗ്ഗോ

൧. നളമാലിയത്ഥേരഅപദാനം

൧. "സുവണ്ണവണ്ണം സമ്ബുദ്ധം, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹം;
വിപിനഗ്ഗേന ഗച്ഛന്തം, അദ്ദസം ലോകനായകം.

൨. "നളമാലം ഗഹേത്വാന, നിക്ഖമന്തോ ച താവദേ;
തത്ഥദ്ദസാസിം സമ്ബുദ്ധം, ഓഘതിണ്ണമനാസവം.

൩. "പസന്നചിത്തോ സുമനോ, നളമാലമപൂജയിം;
ദക്ഖിണേയ്യം മഹാവീരം, സബ്ബലോകാനുകമ്പകം.

൪. "ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം മാലമഭിരോപയിം
[പുപ്ഫമഭിരോപയിം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൫. "കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൬. "സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൭. "പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നളമാലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നളമാലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. മണിപൂജകത്ഥേരഅപദാനം

൮. "പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
വിവേകകാമോ സമ്ബുദ്ധോ, ഗച്ഛതേ അനിലഞ്ജസേ.

൯. "അവിദൂരേ ഹിമവന്തസ്സ, മഹാജാതസ്സരോ അഹു;
തത്ഥ മേ ഭവനം ആസി, പുഞ്ഞകമ്മേന സംയുതം.

൧൦. "ഭവനാ അഭിനിക്ഖമ്മ, അദ്ദസം ലോകനായകം;
ഇന്ദീവരംവ ജലിതം, ആദിത്തംവ ഹുതാസനം.

൧൧. "വിചിനം നദ്ദസം പുപ്ഫം, പൂജയിസ്സന്തി നായകം;
സകം ചിത്തം പസാദേത്വാ, അവന്ദിം സത്ഥുനോ അഹം.

൧൨. "മമ സീസേ മണിം ഗയ്ഹ, പൂജയിം ലോകനായകം;
ഇമായ മണിപൂജായ, വിപാകോ ഹോതു ഭദ്ദകോ.

൧൩. "പദുമുത്തരോ ലോകവിദൂ, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹോ;

അന്തലിക്ഖേ ഠിതോ സത്ഥാ, ഇമം ഗാഥം അഭാസഥ.

൧൪.‘സോ തേ ഇജ്ഝതു സങ്കപ്പോ, ലഭസ്സു വിപുലം സുഖം;
ഇമായ മണിപൂജായ, അനുഭോഹി മഹായസം’.

൧൫.‘‘ഇദം വത്വാന ഭഗവാ, ജലജുത്തമനാമകോ;
അഗമാസി ബുദ്ധസേട്ഠോ, യത്ഥ ചിത്തം പണീഹിതം.

൧൬.‘‘സട്ഠികപ്പാനി ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
അനേകസതക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൧൭.‘‘പുബ്ബകമ്മം സരന്തസ്സ, ദേവഭൂതസ്സ മേ സതോ;
മണി നിബ്ബത്തതേ മയ്ഹം, ആലോകകരണോ മമം.

൧൮.‘‘ഛളസീതിസഹസ്സാനി, നാരിയോ മേ പരിഗ്ഗഹാ;
വിചിത്തവത്ഥാഭരണാ, ആമുക്കമണികുണ്ഡലാ [ആമുത്തമണികുണ്ഡലാ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൧൯.‘‘അളാരപമ്ഹാ ഹസുലാ, സുസഞ്ഞാ തനുമജ്ഝിമാ;
പരിവാരേന്തി മം നിച്ചം, മണിപൂജായിദം ഫലം.

൨൦.‘‘സോണ്ണമയാ മണിമയാ, ലോഹിതങ്ഗമയാ തഥാ;
ഭണ്ഡാ മേ സുകതാ ഹോന്തി, യദിച്ഛസി [യദിച്ഛായ (സീ॰ പീ॰)] പിളന്ധനാ.

൨൧.‘‘കൂടാഗാരാ ഗഹാരമ്മാ, സയനഞ്ച മഹാരഹം;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, നിബ്ബത്തന്തി യദിച്ഛകം.

൨൨.‘‘ലാഭാ തേസം സുലദ്ധഞ്ച, യേ ലഭന്തി ഉപസ്സുതിം;
പുഞ്ഞക്ഖേത്തം മനുസ്സാനം, ഓസധം സബ്ബപാണിനം.

൨൩.‘‘മയ്ഹമ്പി സുകതം കമ്മം, യോഹം അദക്ഖി നായകം;
വിനിപാതാ പമുത്തോമ്ഹി, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൨൪.‘‘യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
ദിവസഞ്ചേവ രത്തിഞ്ച [സമന്താ സത്തരതനാ (സീ॰ പീ॰ ക॰)], ആലോകോ ഹോതി മേ സദാ.

൨൫.‘‘തായേവ മണിപൂജായ, അനുഭോത്വാന സമ്പദാ;
ഞാണാലോകോ മയാ ദിട്ഠോ, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൨൬.‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം മണിം അഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, മണിപൂജായിദം ഫലം.

൨൭.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൮.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൯.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മണിപൂജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മണിപൂജകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ഉക്കാസതികത്ഥേരഅപദാനം

൩൦.“കോസികോ നാമ ഭഗവാ, ചിത്തകൂടേ വസീ തദാ;
ഝായീ ഝാനരതോ ബുദ്ധോ, വിവേകാഭിരതോ മുനി.

൩൧.“അജ്ഝോഗാഹേത്വാ [അജ്ഝോഗഹേത്വാ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] ഹിമവന്തം, നാരീഗണപുരക്ഖതോ;
അദ്ദസം കോസികം ബുദ്ധം, പുണ്ണമായേവ ചന്ദിമം.

൩൨.“ഉക്കാസതേ ഗഹേത്വാന, പരിവാരേസഹം തദാ;
സത്തരത്തിന്ദിവം ഠത്വാ [ബുദ്ധോ (സ്യാ॰ ക॰)], അട്ഠമേന അഗച്ഛഹം.

൩൩.“വുട്ഠിതം കോസികം ബുദ്ധം, സയമ്ഭും അപരാജിതം;
പസന്നചിത്തോ വന്ദിത്വാ, ഏകം ഭിക്ഖം അദാസഹം.

൩൪.“തേന കമ്മേന ദ്വിപദിന്ദ, ലോകജേട്ഠ നരാസഭ;
ഉപ്പജ്ജിം തുസിതേ കായേ, ഏകഭിക്ഖായിദം ഫലം.

൩൫.“ദിവസഞ്ചേവ രത്തിഞ്ച, ആലോകോ ഹോതി മേ സദാ;
സമന്താ യോജനസതം, ഓഭാസേന ഫരാമഹം.

൩൬.“പഞ്ചപഞ്ഞാസകപ്പമ്ഹി, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
ചാതുരന്തോ വിജിതാവീ, ജമ്ബുമണ്ഡസ്സ [ജമ്ബുസണ്ഡസ്സ (പീ॰)] ഇസ്സരോ.

൩൭.“തദാ മേ നഗരം ആസി, ഇദ്ധം ഫീതം സുനിമ്മിതം;
തിംസയോജനമായാമം, വിത്ഥാരേന ച വീസതി.

൩൮.“സോഭണം നാമ നഗരം, വിസ്സകമ്മേന മാപിതം;
ദസസദ്ദാവിവിത്തം തം, സമ്മതാളസമാഹിതം.

൩൯.“ന തമ്ഹി നഗരേ അത്ഥി, വല്ലികട്ഠഞ്ച മത്തികാ;
സബ്ബസോണ്ണമയംയേവ, ജോതതേ നിച്ചകാലികം.

൪൦. “ചതുപാകാരപരിക്ഖിത്തം, തയോ ആസും മണിമയാ;
വേമജ്ഝേ താലപന്തീ ച, വിസ്സകമ്മേന മാപിതാ.

൪൧.“ദസസഹസ്സപോക്ഖരഞ്ഞോ, പദുമുപ്പലഛാദിതാ;
പുണ്ഡരീകേഹി [പുണ്ഡരീകാദി (സ്യാ॰)] സഞ്ഛന്നാ, നാനാഗന്ധസമീരിതാ.

൪൨.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഉക്കം ധാരയിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഉക്കധാരസ്സിദം ഫലം.

൪൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉക്കാസതികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഉക്കാസതികത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. സുമനബീജനിയത്ഥേരഅപദാനം

൪൬.“വിപസ്സിനോ ഭഗവതോ, ബോധിയാ പാദപുത്തമേ;
സുമനോ ബീജനിം ഗയ്ഹ, അബീജിം ബോധിമുത്തമം.

൪൭.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, അബീജിം ബോധിമുത്തമം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബീജനായ ഇദം ഫലം.

൪൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സുമനബീജനിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

സുമനബീജനിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. കുമ്മാസദായകത്ഥേരഅപദാനം

൫൧.“ഏസനായ ചരന്തസ്സ, വിപസ്സിസ്സ മഹേസിനോ;
രിത്തകം പത്തം ദിസ്വാന, കുമ്മാസം പൂരയിം അഹം.

൫൨.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഭിക്ഖം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കുമ്മാസസ്സ ഇദം ഫലം.

൫൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കുമ്മാസദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കുമ്മാസദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. കുസട്ഠകദായകത്ഥേരഅപദാനം

൫൬.“കസ്സപസ്സ ഭഗവതോ, ബ്രാഹ്മണസ്സ വുസീമതോ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, കുസട്ഠകമദാസഹം.

൫൭.“ഇമസ്മിംയേവ കപ്പസ്മിം, കുസട്ഠകമദാസഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കുസട്ഠകസ്സിദം ഫലം.

൫൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൬൦.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കുസട്ഠകദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കുസട്ഠകദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. ഗിരിപുന്നാഗിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൧. “സോഭിതോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, ചിത്തകൂടേ വസീ തദാ;
ഗഹേത്വാ ഗിരിപുന്നാഗം, സയമ്ഭും അഭിപൂജയിം.

൩൨. “ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൩. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൪. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൫. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഗിരിപുന്നാഗിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഗിരിപുന്നാഗിയത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. വല്ലികാരഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൬. “സുമനോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, തക്കരായം വസീ തദാ;
വല്ലികാരഫലം ഗയ്ഹ, സയമ്ഭുസ്സ അദാസഹം.

൩൭. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൮. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വല്ലികാരഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ

ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

വല്ലികാരഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. പാനധിദായകത്ഥേരഅപദാനം

൪൧. “അനോമദസ്സീ ഭഗവാ, ലോകജേട്ഠോ നരാസഭോ;
ദിവാവിഹാരാ നിക്ഖമ്മ, പഥമാരുഹി [പീതിമാരുയ്ഹി (സ്യാ॰)] ചക്ഖുമാ.

൪൨. “പാനധിം സുകതം ഗയ്ഹ, അദ്ധാനം പടിപജ്ജഹം;
തത്ഥദ്ദസാസിം സമ്ബുദ്ധം, പത്തികം ചാരുദസ്സനം.

൪൩. “സകം ചിത്തം പസാദേത്വാ, നീഹരിത്വാന പാനധിം;
പാദമൂലേ ഠപേത്വാന, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൪൪. “‘അഭിരൂഹ മഹാവീര, സുഗതിന്ദ വിനായക;

ഇതോ ഫലം ലഭിസ്സാമി, സോ മേ അത്ഥോ സമിജ്ഝതു’.

൭൫.“അനോമദസ്സീ ഭഗവാ, ലോകജേട്ഠോ നരാസഭോ;
പാനധിം അഭിരൂഹിത്വാ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൭൬.‘‘യോ പാനധിം മേ അദാസി, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി;
തമഹം കിത്തയിസ്സാമി, സുണാഥ മമ ഭാസതോ’.

൭൭.“ബുദ്ധസ്സ ഗിരമഞ്ഞായ, സബ്ബേ ദേവാ സമാഗതാ;
ഉദഗ്ഗചിത്താ സുമനാ, വേദജാതാ കതഞ്ജലീ.

൭൮.“പാനധീനം പദാനേന, സുഖിതോയം ഭവിസ്സതി;
പഞ്ചപഞ്ഞാസക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജം കരിസ്സതി.

൭൯.“സഹസ്സക്ഖത്തും രാജാ ച, ചക്കവത്തീ ഭവിസ്സതി;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൮൦.“അപരിമേയ്യേ ഇതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന [നാമേന (സബ്ബത്ഥ)], സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൮൧.“തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, നിബ്ബായിസ്സതിനാസവോ.

൮൨.“ദേവലോകേ മനുസ്സേ വാ, നിബ്ബത്തിസ്സതി പുഞ്ഞവാ;
ദേവയാനപടിഭാഗം, യാനം പടിലഭിസ്സതി.

൮൩.“പാസാദാ സിവികാ വയ്ഹം, ഹത്ഥിനോ സമലങ്കതാ;
രഥാ വാജഞ്ഞസംയുത്താ, സദാ പാതുഭവന്തി മേ.

൮൪.“അഗാരാ നിക്ഖമന്തോപി, രഥേന നിക്ഖമിം അഹം;
കേസേസു ഛിജ്ജമാനേസു, അരഹത്തമപാപുണിം.

൮൫.“ലാഭാ മയ്ഹം സുലദ്ധം മേ, വാണിജ്ജം സുപ്പയോജിതം;
ദത്വാന പാനധിം ഏകം, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൮൬.“അപരിമേയ്യേ ഇതോ കപ്പേ, യം പാനധിമദാസഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പാനധിസ്സ ഇദം ഫലം.

൮൭.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൮.സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൯.പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പാനധിദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പാനധിദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. പുലിനചങ്കമിയത്ഥേരഅപദാനം

൯൦.“മിഗലുദ്ദോ പുരേ ആസിം, അരഞ്ഞേ കാനനേ അഹം;
വാതമിഗം ഗവേസന്തോ, ചങ്കമം അദ്ദസം അഹം.

൯൫."ഉച്ഛങ്ഗേന പുലിനം [പുളിനം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] ഗയ്ഹ, ചങ്കമേ ഓകിരിം അഹം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, സുഗതസ്സ സിരീമതോ.

൯൬."ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, പുലിനം ഓകിരിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പുലിനസ്സ ഇദം ഫലം.

൯൭."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൮."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൯."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പുലിനചങ്കമിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പുലിനചങ്കമിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

നളമാലിവഗ്ഗോ അട്ഠചത്താലീസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

നളമാലീ മണിദദോ, ഉക്കാസതികബീജനീ;
കുമ്മാസോ ച കുസട്ഠോ ച, ഗിരിപുന്നാഗിയോപി ച.

വല്ലികാരോ പാനധിദോ, അഥോ പുലിനചങ്കമോ;
ഗാഥായോ പഞ്ചനവുതി, ഗണിതായോ വിഭാവിഭി.

൪൯. പംസുകൂലവഗ്ഗോ

൧. പംസുകൂലസഞ്ഞകത്ഥേരഅപദാനം

൧. “തിസ്സോ നാമാസി ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ അഗ്ഗപുഗ്ഗലോ;
പംസുകൂലം ഠപേത്വാന, വിഹാരം പാവിസീ ജിനോ.

൨. “വിനതം [സജ്ജിതം (സ്യാ॰), തിയന്തം (പീ॰)] ധനുമാദായ, ഭക്ഖത്ഥായ ചരിം അഹം;
മണ്ഡലഗ്ഗം ഗഹേത്വാന, കാനനം പാവിസിം അഹം.

൩. “തത്ഥദ്ദസം പംസുകൂലം, ദുമഗ്ഗേ ലഗ്ഗിതം തദാ;
ചാപം തത്ഥേവ നിക്ഖിപ്പ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം.

൪. “പസന്നചിത്തോ സുമനോ, വിപുലായ ച പീതിയാ;
ബുദ്ധസേട്ഠം സരിത്വാന, പംസുകൂലം അവന്ദഹം.

൫. “ദ്വേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, പംസുകൂലമവന്ദഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, വന്ദനായ ഇദം ഫലം.

൬. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൭. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൮. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പംസുകൂലസഞ്ഞകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പംസുകൂലസഞ്ഞകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. ബുദ്ധസഞ്ഞകത്ഥേരഅപദാനം

൯. “അജ്ഝായകോ മന്തധരോ, തിണ്ണം വേദാന പാരഗൂ;
ലക്ഖണേ ഇതിഹാസേ ച, സനിഘണ്ഡുസകേടുഭേ.

൧൦. “നദീസോതപടിഭാഗാ , സിസ്സാ ആയന്തി മേ തദാ;
തേസാഹം മന്തേ [മന്തം (സ്യാ॰ ക॰)] വാചേമി, രത്തിന്ദിവമതന്ദിതോ.

൧൧. “സിദ്ധത്ഥോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, ലോകേ ഉപ്പജ്ജി താവദേ;
തമന്ധകാരം നാസേത്വാ, ഞാണാലോകം പവത്തയി.

൧൨. “മമ അഞ്ഞതരോ സിസ്സോ, സിസ്സാനം സോ കഥേസി മേ;
സുത്വാന തേ ഏതമത്ഥം, ആരോചേസും മമം തദാ.

൧൩. “ബുദ്ധോ ലോകേ സമുപ്പന്നോ, സബ്ബഞ്ഞൂ ലോകനായകോ;

തസ്സാനുവത്തതി ജനോ, ലാഭോ അമ്ഹം ന വിജ്ജതി [ന ഹേസ്സതി (സീ॰ പീ॰)].

൧൪. ‘‘അധിച്ചുപ്പത്തികാ ബുദ്ധാ, ചക്ഖുമന്തോ മഹായസാ;
യംനൂനാഹം ബുദ്ധസേട്ഠം, പസ്സേയ്യം ലോകനായകം.

൧൫. ‘‘അജിനം മേ ഗഹേത്വാന, വാകചീരം കമണ്ഡലും;
അസ്സമാ അഭിനിക്ഖമ്മ, സിസ്സേ ആമന്തയിം അഹം.

൧൬. ‘‘ഓദുമ്ബരികപുപ്ഫംവ, ചന്ദമ്ഹി സസകം യഥാ;
വായസാനം യഥാ ഖീരം, ദുല്ലഭോ ലോകനായകോ [ദുല്ലഭാ ലോകനായകാ (സീ॰), ദുല്ലഭം ലോകനായകം (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)].

൧൭. ‘‘ബുദ്ധോ ലോകമ്ഹി ഉപ്പന്നോ, മനുസ്സത്തമ്പി ദുല്ലഭം;
ഉഭോസു വിജ്ജമാനേസു, സവനഞ്ച സുദുല്ലഭം.

൧൮. ‘‘ബുദ്ധോ ലോകേ സമുപ്പന്നോ, ചക്ഖും ലച്ഛാമ നോ ഭവം;
ഏഥ സബ്ബേ ഗമിസ്സാമ, സമ്മാസമ്ബുദ്ധസന്തികം.

൧൯. ‘‘കമണ്ഡലുധരാ സബ്ബേ, ഖരാജിനനിവാസിനോ;
തേ ജടാ ഭാരഭരിതാ, നിക്ഖമും വിപിനാ തദാ.

൨൦. ‘‘യുഗമത്തം പേക്ഖമാനാ, ഉത്തമത്ഥം ഗവേസിനോ;
ആസത്തിദോസരഹിതാ, അസമ്ഭീതാവ കേസരീ.

൨൧. ‘‘അപ്പകിച്ചാ അലോലുപ്പാ, നിപകാ സന്തവുത്തിനോ;
ഉഞ്ഛായ ചരമാനാ തേ, ബുദ്ധസേട്ഠമുപാഗമും.

൨൨. ‘‘ദിയഡ്ഢയോജനേ സേസേ, ബ്യാധി മേ ഉപപജ്ജഥ;
ബുദ്ധസേട്ഠം സരിത്വാന, തത്ഥ കാലങ്കതോ അഹം.

൨൩. ‘‘ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം സഞ്ഞമലഭിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധസഞ്ഞായിദം ഫലം.

൨൪. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൫. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൬. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ബുദ്ധസഞ്ഞകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ബുദ്ധസഞ്ഞകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ഭിസദായകത്ഥേരഅപദാനം

൨൭. ‘‘ഓഗയ്ഹ യം [ഓഗയ്ഹാഹം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] പോക്ഖരണിം, നാനാകുഞ്ജരസേവിതം;
ഉദ്ധരാമി ഭിസം തത്ഥ, ഘാസഹേതു [അസനഹേതു (സ്യാ॰)] അഹം തദാ.

൨൮. ‘‘ഭഗവാ തമ്ഹി സമയേ, പദുമുത്തരസവ്ഹയോ;

രത്തമ്ബരധരോ [രത്തകമ്ബലധരോ (സ്യാ॰)] ബുദ്ധോ, ഗച്ഛതി അനിലഞ്ജസേ.

൨൯.“ധുനന്തോ പംസുകൂലാനി, സദ്ദമസ്സോസഹം തദാ;
ഉദ്ധം നിജ്ഝായമാനോഹം, അദ്ദസം ലോകനായകം.

൩൦.“തത്ഥേവ ഠിതകോ സന്തോ, ആയാചിം ലോകനായകം;
മധും ഭിസേഹി സവതി, ഖീരം സപ്പിം മുളാലിഭി.

൩൧.“പടിഗ്ഗണ്ഹാതു മേ ബുദ്ധോ, അനുകമ്പായ ചക്ഖുമാ;
തതോ കാരുണികോ സത്ഥാ, ഓരുഹിത്വാ മഹായസോ.

൩൨.“പടിഗ്ഗണ്ഹി മമം ഭിക്ഖം, അനുകമ്പായ ചക്ഖുമാ;
പടിഗ്ഗഹേത്വാ സമ്ബുദ്ധോ, അകാ മേ അനുമോദനം.

൩൩.“സുഖീ ഹോതു [ഹോഹി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] മഹാപുഞ്ഞ, ഗതി തുയ്ഹം സമിജ്ഝതു;
ഇമിനാ ഭിസദാനേന, ലഭസ്സു വിപുലം സുഖം’.

൩൪.“ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, ജലജുത്തമനാമകോ;
ഭിക്ഖമാദായ സമ്ബുദ്ധോ, അമ്ബരേനാഗമാ ജിനോ.

൩൫.“തതോ ഭിസം ഗഹേത്വാന, ആഗച്ഛിം മമ അസ്സമം;
ഭിസം രുക്ഖേ ലഗേത്വാന [ലഗ്ഗിത്വാന (സ്യാ॰ ക॰)], മമ ദാനമനുസ്സരിം.

൩൬.“മഹാവാതോ വുട്ഠഹിത്വാ, സഞ്ചാലേസി വനം തദാ;
ആകാസോ അഭിനാദിത്ഥ, അസനിയാ ഫലന്തിയാ.

൩൭.“തതോ മേ അസനിപാതോ, മത്ഥകേ നിപതീ തദാ;
സോഹം നിസിന്നകോ സന്തോ, തത്ഥ കാലങ്കതോ അഹും.

൩൮.“പുഞ്ഞകമ്മേന സംയുത്തോ, തുസിതം ഉപപജ്ജഹം;
കളേവരം മേ പതിതം, ദേവലോകേ രമിം അഹം.

൩൯.“ഛളസീതിസഹസ്സാനി, നാരിയോ സമലങ്കതാ;
സായപാതം [സായം പാതം (സ്യാ॰ ക॰)] ഉപട്ഠന്തി, ഭിസദാനസ്സിദം ഫലം.

൪൦. “മനുസ്സയോനിമാഗന്ത്വാ, സുഖിതോ ഹോമഹം സദാ;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ഭിസദാനസ്സിദം ഫലം.

൪൧.“അനുകമ്പിതകോ തേന, ദേവദേവേന താദിനാ;
സബ്ബാസവാ പരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൪൨.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ഭിസം [ഭിക്ഖം (സബ്ബത്ഥ)] അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഭിസദാനസ്സിദം ഫലം.

൪൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഭിസദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഭിസദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

ർ. ഞാണഥവികത്ഥേരഅപദാനം

ർന്ന.“ദക്ഖിണേ ഹിമവന്തസ്സ, സുകതോ അസ്സമോ മമ;
ഉത്തമത്ഥം ഗവേസന്തോ, വസാമി വിപിനേ തദാ.

ർ൭.“ലാഭാലാഭേന സന്തുട്ഠോ, മൂലേന ച ഫലേന ച;
അന്വേസന്തോ ആചരിയം, വസാമി ഏകകോ അഹം.

ർവ്വ.“സുമേധോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, ലോകേ ഉപ്പജ്ജി താവദേ;
ചതുസച്ചം പകാസേതി, ഉദ്ധരന്തോ മഹാജനം.

ർൻ.“നാഹം സുണോമി സമ്ബുദ്ധം, നപി മേ കോചി സംസതി [ഭാസതി (സീ॰), സാസതി (സ്യാ॰ പീ॰)];
അട്ഠവസ്സേ അതിക്കന്തേ, അസ്സോസിം ലോകനായകം.

ഭ൦. “അഗ്ഗിദാരും നീഹരിത്വാ, സമ്മജ്ജിത്വാന അസ്സമം;
ഖാരിഭാരം ഗഹേത്വാന, നിക്ഖമിം വിപിനാ അഹം.

ഭ൧.“ഏകരത്തിം വസന്തോഹം, ഗാമേസു നിഗമേസു ച;
അനുപുബ്ബേന ചന്ദവതിം, തദാഹം ഉപസങ്കമിം.

ഭ൨.“ഭഗവാ തമ്ഹി സമയേ, സുമേധോ ലോകനായകോ;
ഉദ്ധരന്തോ ബഹൂ സത്തേ, ദേസേതി അമതം പദം.

ഭ൩.“ജനകായമതിക്കമ്മ, വന്ദിത്വാ ജിനസാഗരം;
ഏകംസം അജിനം കത്വാ, സന്ഥവിം ലോകനായകം.

ഭർ.“‘തുവം സത്ഥാ ച കേതു ച, ധജോ യൂപോ ച പാണിനം;
പരായനോ [പരായണോ (സീ॰ പീ॰)] പതിട്ഠാ ച, ദീപോ ച ദ്വിപദുത്തമോ.

ഏകവീസതിമം ഭാണവാരം.

ഭഭ.“‘നേപുഞ്ഞോ ദസ്സനേ വീരോ, താരേസി ജനതം തുവം;
നത്ഥഞ്ഞോ താരകോ ലോകേ, തവുത്തരിതരോ മുനേ.

ഭന്ന.“‘സക്കാ ഥേവേ [ഹവേ (സീ॰ പീ॰) ഭവേ (സ്യാ॰ ക॰)] കുസഗ്ഗേന, പമേതും സാഗരുത്തമേ [സാഗരുത്തമോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
നത്വേവ തവ സബ്ബഞ്ഞു, ഞാണം സക്കാ പമേതവേ.

ഭ൭.“‘തുലദണ്ഡേ [തുലമണ്ഡലേ (സീ॰ പീ॰)] ഠപേത്വാന, മഹിം [മഹീ (സ്യാ॰ പീ॰)] സക്കാ ധരേതവേ;
നത്വേവ തവ പഞ്ഞായ, പമാണമത്ഥി ചക്ഖുമ.

ഭവ്വ.“‘ആകാസോ മിനിതും സക്കാ, രജ്ജുയാ അങ്ഗുലേന വാ;
നത്വേവ തവ സബ്ബഞ്ഞു, സീലം സക്കാ പമേതവേ.

൭൯.‘‘മഹാസമുദ്ദേ ഉദകം, ആകാസോ ച വസുന്ധരാ;
പരിമേയ്യാനി ഏതാനി, അപ്പമേയ്യോസി ചക്ഖുമ’.

൮൦.‘‘ഛഹി ഗാഥാഹി സബ്ബഞ്ഞും, കിത്തയിത്വാ മഹായസം;
അഞ്ജലിം പഗ്ഗഹേത്വാന, തുണ്ഹീ അട്ഠാസഹം തദാ.

൮൧.‘‘യം വദന്തി സുമേധോതി, ഭൂരിപഞ്ഞം സുമേധസം;
ഭിക്ഖുസങ്ഘേ നിസീദിത്വാ, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ.

൮൨.‘‘യോ മേ ഞാണം പകിത്തേസി, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;
തമഹം കിത്തയിസ്സാമി, സുണാഥ മമ ഭാസതോ.

൮൩.‘‘സത്തസത്തതി കപ്പാനി, ദേവലോകേ രമിസ്സതി;
സഹസ്സക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജം കരിസ്സതി.

൮൪.‘‘അനേകസതക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ ഭവിസ്സതി;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൮൫.‘‘ദേവഭൂതോ മനുസ്സോ വാ, പുഞ്ഞകമ്മസമാഹിതോ;
അനൂനമനസങ്കപ്പോ, തിക്ഖപഞ്ഞോ ഭവിസ്സതി’.

൮൬.‘‘തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൮൭.‘‘അഗാരാ അഭിനിക്ഖമ്മ, പബ്ബജിസ്സതി കിഞ്ചനോ;
ജാതിയാ സത്തവസ്സേന, അരഹത്തം ഫുസിസ്സതി.

൮൮.‘‘യതോ സരാമി അത്താനം, യതോ പത്തോസ്മി സാസനം;
ഏത്ഥന്തരേ ന ജാനാമി, ചേതനം അമനോരമം.

൮൯.‘‘സംസരിത്വാ ഭവേ സബ്ബേ, സമ്പത്താനുഭവിം അഹം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ഫലം ഞാണസ്സ ഥോമനേ.

൯൦. ‘‘തിയഗ്ഗീ നിബ്ബുതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
സബ്ബാസവാ പരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൯൧.‘‘തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി , യം ഞാണമഥവിം അഹം [മഭിഥോമയിം (സീ॰ പീ॰), മഭിഥോമഹം (സ്യാ॰)];
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലം ഞാണസ്സ ഥോമനേ.

൯൨.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൩.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൪.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഞാണഥവികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഞാണഥവികത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. ചന്ദനമാലിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൫.“പഞ്ച കാമഗുണേ ഹിത്വാ, പിയരൂപേ മനോരമേ;
അസീതികോടിയോ ഹിത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൩൬.“പബ്ബജിത്വാന കായേന, പാപകമ്മം വിവജ്ജയിം;
വചീദുച്ചരിതം ഹിത്വാ, നദീകൂലേ വസാമഹം.

൩൭.“ഏകകം മം വിഹരന്തം, ബുദ്ധസേട്ഠോ ഉപാഗമി;
നാഹം ജാനാമി ബുദ്ധോതി, അകാസിം പടിസന്ഥരം [പടിസന്ധാരം (ക॰)].

൩൮.“കരിത്വാ പടിസന്ഥാരം, നാമഗോത്തമപുച്ഛഹം;
‘ദേവതാനുസി ഗന്ധബ്ബോ, അദു സക്കോ പുരിന്ദദോ.

൩൯.“‘കോ വാ ത്വം കസ്സ വാ പുത്തോ, മഹാബ്രഹ്മാ ഇധാഗതോ;
വിരോചേസി ദിസാ സബ്ബാ, ഉദയം സൂരിയോ യഥാ.

൪൦.“‘സഹസ്സാരാനി ചക്കാനി, പാദേ ദിസ്സന്തി മാരിസ;
കോ വാ ത്വം കസ്സ വാ പുത്തോ, കഥം ജാനേമു തം മയം;
നാമഗോത്തം പവേദേഹി, സംസയം അപനേഹി മേ’.

൪൧.“‘നമ്ഹി ദേവോ ന ഗന്ധബ്ബോ, നമ്ഹി [നാപി (സീ॰)] സക്കോ പുരിന്ദദോ;
ബ്രഹ്മഭാവോ ച മേ നത്ഥി, ഏതേസം ഉത്തമോ അഹം.

൪൨.“‘അതീതോ വിസയം തേസം, ദാലയിം കാമബന്ധനം;
സബ്ബേ കിലേസേ ഝാപേത്വാ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം’.

൪൩.“തസ്സ വാചം സുണിത്വാഹം, ഇദം വചനമബ്രവിം;
‘യദി ബുദ്ധോതി സബ്ബഞ്ഞൂ, നിസീദ ത്വം മഹാമുനേ.

൪൪.‘തമഹം പൂജയിസ്സാമി, ദുക്ഖസ്സന്തകരോ തുവം’;
“പത്ഥരിത്വാ ജിനചമ്മം, അദാസി സത്ഥുനോ അഹം.

൪൫.“നിസീദി തത്ഥ ഭഗവാ, സീഹോവ ഗിരിഗബ്ഭരേ;
ഖിപ്പം പബ്ബതമാരുയ്ഹ, അമ്ബസ്സ ഫലമഗ്ഗഹിം.

൪൬.“സാലകല്യാണികം പുപ്ഫം, ചന്ദനഞ്ച മഹാരഹം;
ഖിപ്പം പഗ്ഗയ്ഹ തം സബ്ബം, ഉപേത്വാ ലോകനായകം.

൪൭.“ഫലം ബുദ്ധസ്സ ദത്വാന, സാലപുപ്ഫമപൂജയിം;
ചന്ദനം അനുലിമ്പിത്വാ, അവന്ദിം സത്ഥുനോ അഹം.

൪൮.“പസന്നചിത്തോ സുമനോ, വിപുലായ ച പീതിയാ;
അജിനമ്ഹി നിസീദിത്വാ, സുമേധോ ലോകനായകോ.

൪൯.“മമ കമ്മം പകിത്തേസി, ഹാസയന്തോ മമം തദാ;
‘ഇമിനാ ഫലദാനേന, ഗന്ധമാലേഹി ചൂഭയം.

൫൦.“‘പഞ്ചവീസേ കപ്പസതേ, ദേവലോകേ രമിസ്സതി;
അനൂനമനസങ്കപ്പോ, വസവത്തീ ഭവിസ്സതി.

൫൧.“‘ഛബ്ബീസതികപ്പസതേ, മനുസ്സത്തം ഗമിസ്സതി;

ഭവിസ്സതി ചക്കവത്തീ, ചാതുരന്തോ മഹിദ്ധികോ.

൯൨.‘‘‘വേഭാരം നാമ നഗരം, വിസ്സകമ്മേന മാപിതം;
ഹേസ്സതി സബ്ബസോവണ്ണം, നാനാരതനഭൂസിതം.

൯൩.‘‘‘ഏതേനേവ ഉപായേന, സംസരിസ്സതി സോ ഭവേ [യോനിസോ (സ്യാ॰ പീ॰)];
സബ്ബത്ഥ പൂജിതോ ഹുത്വാ, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ.

൯൪.‘‘‘പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ബ്രഹ്മബന്ധു ഭവിസ്സതി;
അഗാരാ അഭിനിക്ഖമ്മ, അനഗാരീ ഭവിസ്സതി;
അഭിഞ്ഞാപാരഗൂ ഹുത്വാ, നിബ്ബായിസ്സതിനാസവോ’.

൯൫.‘‘ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, സുമേധോ ലോകനായകോ;
മമ നിജ്ഝായമാനസ്സ, പക്കാമി അനിലഞ്ജസേ.

൯൬.‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൭.‘‘തുസിതതോ ചവിത്വാന, നിബ്ബത്തിം മാതുകുച്ഛിയം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, യമ്ഹി ഗബ്ഭേ വസാമഹം.

൯൮.‘‘മാതുകുച്ഛിഗതേ മയി, അന്നപാനഞ്ച ഭോജനം;
മാതുയാ മമ ഛന്ദേന, നിബ്ബത്തതി യദിച്ഛകം.

൯൯.‘‘ജാതിയാ പഞ്ചവസ്സേന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ഓരോപിതമ്ഹി കേസമ്ഹി, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൦൦.‘‘പുബ്ബകമ്മം ഗവേസന്തോ, ഓരേന നാദ്ദസം അഹം;
തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, മമ കമ്മമനുസ്സരിം.

൧൦൧.‘‘നമോ തേ പുരിസാജഞ്ഞ, നമോ തേ പുരിസുത്തമ;
തവ സാസനമാഗമ്മ, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൧൦൨.‘‘തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൦൩.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൪.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦൫.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ചന്ദനമാലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ചന്ദനമാലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. ധാതുപൂജകത്ഥേരഅപദാനം

൧൦൬.‘‘നിബ്ബുതേ ലോകനാഥമ്ഹി, സിദ്ധത്ഥേ ലോകനായകേ;
മമ ഞാതീ സമാനേത്വാ, ധാതുപൂജം അകാസഹം.

൧൦൭. ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ധാതുമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ധാതുപൂജായിദം ഫലം.

൧൦൮. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൧൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ധാതുപൂജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ധാതുപൂജകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. പുലിനുപ്പാദകത്ഥേരഅപദാനം

൧൧൧. “പബ്ബതേ ഹിമവന്തമ്ഹി, ദേവലോ നാമ താപസോ;
തത്ഥ മേ ചങ്കമോ ആസി, അമനുസ്സേഹി മാപിതോ.

൧൧൨. “ജടാഭാരേന [ജടാഭാരസ്സ (സ്യാ॰ ക॰)] ഭരിതോ, കമണ്ഡലുധരോ സദാ;
ഉത്തമത്ഥം ഗവേസന്തോ, വിപിനാ നിക്ഖമിം തദാ.

൧൧൩. “ചുല്ലാസീതിസഹസ്സാനി, സിസ്സാ മയ്ഹം ഉപട്ഠഹും;
സകകമ്മാഭിപസുതാ, വസന്തി വിപിനേ തദാ.

൧൧൪. “അസ്സമാ അഭിനിക്ഖമ്മ, അകം പുലിനചേതിയം;
നാനാപുപ്ഫം സമാനേത്വാ, തം ചേതിയമപൂജയിം.

൧൧൫. “തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, അസ്സമം പവിസാമഹം;
സബ്ബേ സിസ്സാ സമാഗന്ത്വാ, ഏതമത്ഥം പുച്ഛിംസു മം [ഏതമത്ഥമപുച്ഛു മം (സീ॰), ഏതമത്തം അപുച്ഛിംസു (സ്യാ॰ ക॰)].

൧൧൬. “‘പുലിനേന കതോ ഥൂപോ [കതോ ഥൂപേ (സീ॰)], യം ത്വം ദേവ [ദേവം (സീ॰ പീ॰)] മസ്സതി;
മയമ്പി ഞാതുമിച്ഛാമ, പുട്ഠോ ആചിക്ഖ നോ തുവം’.

൧൧൭. “‘നിദ്ദിട്ഠാ നു [നിദ്ദിട്ഠാ നോ (സീ॰ പീ॰), ദിട്ഠാനോ വോ (സ്യാ॰)]
മന്തപദേ, ചക്ഖുമന്തോ മഹായസാ;
തേ ഖോ അഹം നമസ്സാമി, ബുദ്ധസേട്ഠേ മഹായസേ’.

൧൧൮. “‘കീദിസാ തേ മഹാവീരാ, സബ്ബഞ്ഞൂ ലോകനായകാ;
കഥംവണ്ണാ കഥംസീലാ, കീദിസാ തേ മഹായസാ’.

൧൧൯. “‘ബാത്തിംസലക്ഖണാ ബുദ്ധാ, ചത്താലീസദിജാപി ച;
നേത്താ ഗോപഖുമാ തേസം, ജിഞ്ജുകാ ഫലസന്നിഭാ.

൧൨൦. “‘ഗച്ഛമാനാ ച തേ ബുദ്ധാ, യുഗമത്തഞ്ച പേക്ഖരേ;
ന തേസം ജാണു നദതി, സന്ധിസദ്ദോ ന സുയ്യതി.

൧൨൧. “‘ഗച്ഛമാനാ ച സുഗതാ, ഉദ്ധരന്താവ ഗച്ഛരേ;
പഠമം ദക്ഖിണം പാദം, ബുദ്ധാനം ഏസ ധമ്മതാ.

൧൨൨. “‘അസമ്ഭീതാ ച തേ ബുദ്ധാ, മിഗരാജാവ കേസരീ;

നേവുക്കംസേന്തി അത്താനം, നോ ച വമ്ഭേന്തി പാണിനം.

൫൭൩. “‘മാനാവമാനതോ മുത്താ, സമാ സബ്ബേസു പാണിസു;
അനത്തുക്കംസകാ ബുദ്ധാ, ബുദ്ധാനം ഏസ ധമ്മതാ.

൫൭൪. “‘ഉപ്പജ്ജന്താ ച സമ്ബുദ്ധാ, ആലോകം ദസ്സയന്തി തേ;
ഛപ്പകാരം പകമ്പേന്തി, കേവലം വസുധം ഇമം.

൫൭൫. “‘പസ്സന്തി നിരയഞ്ചേതേ, നിബ്ബാതി നിരയോ തദാ;
പവസ്സതി മഹാമേഘോ, ബുദ്ധാനം ഏസ ധമ്മതാ.

൫൭൬. “‘ഈദിസാ തേ മഹാനാഗാ, അതുലാ ച [തേ (സ്യാ॰ ക॰)] മഹായസാ;
വണ്ണതോ അനതിക്കന്താ, അപ്പമേയ്യാ തഥാഗതാ’.

൫൭൭. “‘അനുമോദിംസു മേ വാക്യം, സബ്ബേ സിസ്സാ സഗാരവാ;
തഥാ ച പടിപജ്ജിംസു, യഥാസത്തി യഥാബലം’.

൫൭൮. “പടിപൂജേന്തി പുലിനം, സകകമ്മാഭിലാസിനോ;
സദ്ദഹന്താ മമ വാക്യം, ബുദ്ധസക്കതമാനസാ [ബുദ്ധത്തഗതമാനസാ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൫൭൯. “യദാ ചവിത്വാ തുസിതാ, ദേവപുത്തോ മഹായസോ;
ഉപ്പജ്ജി മാതുകുച്ഛിമ്ഹി, ദസസഹസ്സി കമ്പഥ.

൫൮൦. “അസ്സമസ്സാവിദൂരമ്ഹി, ചങ്കമമ്ഹി ഠിതോ അഹം;
സബ്ബേ സിസ്സാ സമാഗന്ത്വാ, ആഗച്ഛും മമ സന്തികേ.

൫൮൧. “ഉസഭോവ മഹീ നദതി, മിഗരാജാവ കൂജതി;
സുസുമാരോവ [സുംസുമാരോവ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] സളതി, കിം വിപാകോ ഭവിസ്സതി.

൫൮൨. “അയം പകിത്തേമി സമ്ബുദ്ധം, സികതാഥൂപസന്തികേ;
സോ ദാനി ഭഗവാ സത്ഥാ, മാതുകുച്ഛിമുപാഗമി.

൫൮൩. “ഏതേസം ധമ്മകഥം വത്വാ, കിത്തയിത്വാ മഹാമുനിം;
ഉയ്യോജേത്വാ സകേ സിസ്സേ, പല്ലങ്കമാഭുജിം അഹം.

൫൮൪. “ബലഞ്ച വത മേ ഖീണം, ബ്യാധിനാ [ബ്യാധിതോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] പരമേന തം;
ബുദ്ധസേട്ഠം സരിത്വാന, തത്ഥ കാലങ്കതോ [കാലകതോ (സീ॰ പീ॰)] അഹം.

൫൮൫. “സബ്ബേ സിസ്സാ സമാഗന്ത്വാ, അകംസു ചിതകം തദാ;
കളേവരഞ്ച മേ ഗയ്ഹ, ചിതകം അഭിരോപയും.

൫൮൬. “ചിതകം പരിവാരേത്വാ, സീസേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
സോകസല്ലപരേതാ തേ, വിക്കന്ദിംസു സമാഗതാ.

൫൮൭. “ഏതേസം ലാലപ്പമാനാനം, അഗമം ചിതകം തദാ;
‘അഹം ആചരിയോ തുമ്ഹം, മാ സോചിത്ഥ സുമേധസാ.

൫൮൮. “‘സദത്ഥേ വായമേയ്യാഥ, രത്തിന്ദിവമതന്ദിതാ;

മാ വോ പമത്താ അഹുത്ഥ [അഹുവത്ഥ (സീ॰)], ഖണോ വോ പടിപാദിതോ’.

൧൩൯. “സകേ സിസ്സേനുസാസിത്വാ, ദേവലോകം പുനാഗമിം;
അട്ഠാരസ ച കപ്പാനി, ദേവലോകേ രമാമഹം.

൧൪൦. “സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
അനേകസതക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൧൪൧. “അവസേസേസു കപ്പേസു, വോകിണ്ണോ [വോകിണ്ണം (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)] സംസരിം അഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഉപ്പാദസ്സ ഇദം ഫലം [പുലിനപൂജായിദം ഫലം (സീ॰)].

൧൪൨. “യഥാ കോമുദികേ മാസേ, ബഹൂ പുപ്ഫന്തി പാദപാ;
തഥേവാഹമ്പി സമയേ, പുപ്ഫിതോമ്ഹി മഹേസിനാ.

൧൪൩. “വീരിയം മേ ധുരധോരയ്ഹം, യോഗക്ഖേമാധിവാഹനം;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൧൪൪. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭികിത്തയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കിത്തനായ ഇദം ഫലം.

൧൪൫. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൪൬. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൪൭. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പുലിനുപ്പാദകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പുലിനുപ്പാദകത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. തരണിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൪൮. “അത്ഥദസ്സീ തു ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ ലോകനായകോ;
വിനതാ നദിയാ തീരം [തീരേ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)], ഉപാഗച്ഛി തഥാഗതോ.

൧൪൯. “ഉദകാ അഭിനിക്ഖമ്മ, കച്ഛപോ വാരിഗോചരോ;
ബുദ്ധം താരേതുകാമോഹം, ഉപേസിം ലോകനായകം.

൧൫൦. “‘അഭിരൂഹതു മം ബുദ്ധോ, അത്ഥദസ്സീ മഹാമുനി;
അഹം തം താരയിസ്സാമി, ദുക്ഖസ്സന്തകരോ തുവം’.

൧൫൧. “മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, അത്ഥദസ്സീ മഹായസോ;
അഭിരൂഹിത്വാ മേ പിട്ഠിം, അട്ഠാസി ലോകനായകോ.

൧൫൨. “യതോ സരാമി അത്താനം, യതോ പത്തോസ്മി വിഞ്ഞുതം;
സുഖം മേ താദിസം നത്ഥി, ഫുട്ഠേ പാദതലേ യഥാ.

൧൫൩. “ഉത്തരിത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, അത്ഥദസ്സീ മഹായസോ;
നദീതീരമ്ഹി ഠത്വാന, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ.

൧൨൪. ‘‘യാവതാ വത്തതേ ചിത്തം, ഗങ്ഗാസോതം തരാമഹം;
അയഞ്ച കച്ഛപോ രാജാ, താരേസി മമ പഞ്ഞവാ.

൧൨൫. ‘‘ഇമിനാ ബുദ്ധതരണേന, മേത്തചിത്തവതായ ച;
അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, ദേവലോകേ രമിസ്സതി.

൧൨൬. ‘‘ദേവലോകാ ഇധാഗന്ത്വാ, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
ഏകാസനേ നിസീദിത്വാ, കങ്ഖാസോതം തരിസ്സതി.

൧൨൭. ‘‘യഥാപി ഭദ്ദകേ ഖേത്തേ, ബീജം അപ്പമ്പി രോപിതം;
സമ്മാധാരേ പവച്ഛന്തേ, ഫലം തോസേതി കസ്സകം [കസ്സകേ (സ്യാ॰)].

൧൨൮. ‘‘തഥേവിദം ബുദ്ധഖേത്തം, സമ്മാസമ്ബുദ്ധദേസിതം;
സമ്മാധാരേ പവച്ഛന്തേ, ഫലം മം തോസയിസ്സതി’.

൧൨൯. ‘‘പധാനപഹിതത്തോമ്ഹി, ഉപസന്തോ നിരൂപധി;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൧൩൦. ‘‘അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, തരണായ ഇദം ഫലം.

൧൩൧. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൩൨. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൩൩. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ തരണിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

തരണിയത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. ധമ്മരുചിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൩൪. ‘‘യദാ ദീപങ്കരോ ബുദ്ധോ, സുമേധം ബ്യാകരീ ജിനോ;
‘അപരിമേയ്യേ ഇതോ കപ്പേ, അയം ബുദ്ധോ ഭവിസ്സതി.

൧൩൫. ‘‘ഇമസ്സ ജനികാ മാതാ, മായാ നാമ ഭവിസ്സതി;
പിതാ സുദ്ധോദനോ നാമ, അയം ഹേസ്സതി ഗോതമോ.

൧൩൬. ‘‘പധാനം പദഹിത്വാന, കത്വാ ദുക്കരകാരികം;
അസ്സത്ഥമൂലേ സമ്ബുദ്ധോ, ബുജ്ഝിസ്സതി മഹായസോ.

൧൩൭. ‘‘ഉപതിസ്സോ കോലിതോ ച, അഗ്ഗാ ഹേസ്സന്തി സാവകാ;
ആനന്ദോ നാമ നാമേന [ആനന്ദോ നാമുപട്ഠാകോ (സ്യാ॰)],
ഉപട്ഠിസ്സതിമം ജിനം.

൧൩൮. ‘‘ഖേമാ ഉപ്പലവണ്ണാ ച, അഗ്ഗാ ഹേസ്സന്തി സാവികാ;
ചിത്തോ ആളവകോ ചേവ, അഗ്ഗാ ഹേസ്സന്തുപാസകാ.

൧൩൯. ‘‘ഖുജ്ജുത്തരാ നന്ദമാതാ, അഗ്ഗാ ഹേസ്സന്തുപാസികാ;
ബോധി ഇമസ്സ വീരസ്സ, അസ്സത്ഥോതി പവുച്ചതി’.

൧൭൦. “ഇദം സുത്വാന വചനം, അസമസ്സ മഹേസിനോ;
ആമോദിതാ നരമരൂ, നമസ്സന്തി കതഞ്ജലീ.

൧൭൧. “തദാഹം മാണവോ ആസിം, മേഘോ നാമ സുസിക്ഖിതോ;
സുത്വാ ബ്യാകരണം സേട്ഠം, സുമേധസ്സ മഹാമുനേ.

൧൭൨. “സംവിസട്ഠോ ഭവിത്വാന, സുമേധേ കരുണാസയേ [കരുണാലയേ (സ്യാ॰)];
പബ്ബജന്തഞ്ച തം വീരം, സഹാവ അനുപബ്ബജിം.

൧൭൩. “സംവുതോ പാതിമോക്ഖസ്മിം, ഇന്ദ്രിയേസു ച പഞ്ചസു;
സുദ്ധാജീവോ സതോ വീരോ, ജിനസാസനകാരകോ.

൧൭൪. “ഏവം വിഹരമാനോഹം, പാപമിത്തേന കേനചി;
നിയോജിതോ അനാചാരേ, സുമഗ്ഗാ പരിധംസിതോ.

൧൭൫. “വിതക്കവസികോ ഹുത്വാ, സാസനതോ അപക്കമിം;
പച്ഛാ തേന കുമിത്തേന, പയുത്തോ മാതുഘാതനം.

൧൭൬. “അകരിം ആനന്തരിയം [അകരിം നന്തരിയഞ്ച (സ്യാ॰ ക॰)], ഘാതയിം ദുട്ഠമാനസോ;
തതോ ചുതോ മഹാവീചിം, ഉപപന്നോ സുദാരുണം.

൧൭൭. “വിനിപാതഗതോ സന്തോ, സംസരിം ദുക്ഖിതോ ചിരം;
ന പുനോ അദ്ദസം വീരം, സുമേധം നരപുങ്ഗവം.

൧൭൮. “അസ്മിം കപ്പേ സമുദ്ദമ്ഹി, മച്ഛോ ആസിം തിമിങ്ഗലോ;
ദിസ്വാഹം സാഗരേ നാവം, ഗോചരത്ഥമുപാഗമിം.

൧൭൯. “ദിസ്വാ മം വാണിജാ ഭീതാ, ബുദ്ധസേട്ഠമനുസ്സരും;
ഗോതമോതി മഹാഘോസം, സുത്വാ തേഹി ഉദീരിതം.

൧൮൦. “പുബ്ബസഞ്ഞം സരിത്വാന, തതോ കാലങ്കതോ അഹം;
സാവത്ഥിയം കുലേ ഇദ്ധേ, ജാതോ ബ്രാഹ്മണജാതിയം.

൧൮൧. “ആസിം ധമ്മരുചി നാമ, സബ്ബപാപജിഗുച്ഛകോ;
ദിസ്വാഹം ലോകപജ്ജോതം, ജാതിയാ സത്തവസ്സികോ.

൧൮൨. “മഹാജേതവനം ഗന്ത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ഉപേമി ബുദ്ധം തിക്ഖത്തും, രത്തിയാ ദിവസസ്സ ച.

൧൮൩. “തദാ ദിസ്വാ മുനി ആഹ, ചിരം ധമ്മരുചീതി മം;
തതോഹം അവചം ബുദ്ധം, പുബ്ബകമ്മപഭാവിതം.

൧൮൪. “സുചിരം സതപുഞ്ഞലക്ഖണം, പതിപുബ്ബേന വിസുദ്ധപച്ചയം;
അഹമജ്ജസുപേക്ഖനം വത, തവ പസ്സാമി നിരുപമം വിഗ്ഗഹം [നിരൂപമഗ്ഗഹം (സീ॰)].

൧൮൫. “സുചിരം വിഹതത്തമോ മയാ, സുചിരക്ഖേന നദീ വിസോസിതാ;
സുചിരം അമലം വിസോധിതം, നയനം ഞാണമയം മഹാമുനേ.

൧൮൬. ചിരകാലസമങ്ഗിതോ [ചിരകാലം സമാഗതോ (പീ॰)] തയാ,
അവിനട്ഠോ പുനരന്തരം ചിരം;
പുനരജ്ജസമാഗതോ തയാ, ന ഹി നസ്സന്തി കതാനി ഗോതമ.

൧൮൭. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൮൮. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൮൯. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ധമ്മരുചിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ധമ്മരുചിയത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. സാലമണ്ഡപിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൯൦. ‘‘അജ്ഝോഗാഹേത്വാ സാലവനം, സുകതോ അസ്സമോ മമ;
സാലപുപ്ഫേഹി സഞ്ഛന്നോ, വസാമി വിപിനേ തദാ.

൧൯൧. ‘‘പിയദസ്സീ ച ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ അഗ്ഗപുഗ്ഗലോ;
വിവേകകാമോ സമ്ബുദ്ധോ, സാലവനമുപാഗമി.

൧൯൨. ‘‘അസ്സമാ അഭിനിക്ഖമ്മ, പവനം അഗമാസഹം;
മൂലഫലം ഗവേസന്തോ, ആഹിണ്ഡാമി വനേ തദാ.

൧൯൩. ‘‘തത്ഥദ്ദസാസിം സമ്ബുദ്ധം, പിയദസ്സിം മഹായസം;
സുനിസിന്നം സമാപന്നം, വിരോചന്തം മഹാവനേ.

൧൯൪. ‘‘ചതുദണ്ഡേ ഠപേത്വാന, ബുദ്ധസ്സ ഉപരീ അഹം;
മണ്ഡപം സുകതം കത്വാ, സാലപുപ്ഫേഹി ഛാദയിം.

൧൯൫. ‘‘സത്താഹം ധാരയിത്വാന, മണ്ഡപം സാലഛാദിതം;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, ബുദ്ധസേട്ഠമവന്ദഹം.

൧൯൬. ‘‘ഭഗവാ തമ്ഹി സമയേ, വുട്ഠഹിത്വാ സമാധിതോ;
യുഗമത്തം പേക്ഖമാനോ, നിസീദി പുരിസുത്തമോ.

൧൯൭. ‘‘സാവകോ വരുണോ നാമ, പിയദസ്സിസ്സ സത്ഥുനോ;
വസീസതസഹസ്സേഹി, ഉപഗച്ഛി വിനായകം.

൧൯൮. ‘‘പിയദസ്സീ ച ഭഗവാ, ലോകജേട്ഠോ നരാസഭോ;
ഭിക്ഖുസങ്ഘേ നിസീദിത്വാ, സിതം പാതുകരീ ജിനോ.

൧൯൯. ‘‘അനുരുദ്ധോ ഉപട്ഠാകോ, പിയദസ്സിസ്സ സത്ഥുനോ;
ഏകംസം ചീവരം കത്വാ, അപുച്ഛിത്ഥ മഹാമുനിം.

൨൦൦. ‘‘‘കോ നു ഖോ ഭഗവാ ഹേതു, സിതകമ്മസ്സ സത്ഥുനോ;
കാരണേ വിജ്ജമാനമ്ഹി, സത്ഥാ പാതുകരേ സിതം’.

൨൦൧. ‘‘‘സത്താഹം സാലച്ഛദനം [പുപ്ഫഛദനം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], യോ മേ ധാരേസി മാണവോ;
തസ്സ കമ്മം സരിത്വാന, സിതം പാതുകരിം അഹം.

൨൦൨. “അനോകാസം ന പസ്സാമി, യത്ഥ [യം തം (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] പുഞ്ഞം വിപച്ചതി;
ദേവലോകേ മനുസ്സേ വാ, ഓകാസോവ ന സമ്മതി.

൨൦൩. “ദേവലോകേ വസന്തസ്സ, പുഞ്ഞകമ്മസമങ്ഗിനോ;
യാവതാ പരിസാ തസ്സ, സാലച്ഛന്നാ ഭവിസ്സതി.

൨൦൪. “തത്ഥ ദിബ്ബേഹി നച്ചേഹി, ഗീതേഹി വാദിതേഹി ച;
രമിസ്സതി സദാ സന്തോ, പുഞ്ഞകമ്മസമാഹിതോ.

൨൦൫. “യാവതാ പരിസാ തസ്സ, ഗന്ധഗന്ധീ ഭവിസ്സതി;
സാലസ്സ പുപ്ഫവസ്സോ ച, പവസ്സിസ്സതി താവദേ.

൨൦൬. “തതോ ചുതോയം മനുജോ, മാനുസം ആഗമിസ്സതി;
ഇധാപി സാലച്ഛദനം, സബ്ബകാലം ധരിസ്സതി [ധരിയതി (സീ॰ പീ॰)].

൨൦൭. “ഇധ നച്ചഞ്ച ഗീതഞ്ച, സമ്മതാളസമാഹിതം;
പരിവാരേസ്സന്തി മം നിച്ചം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൨൦൮. “ഉഗ്ഗച്ഛന്തേ ച സൂരിയേ, സാലവസ്സം പവസ്സതി;
പുഞ്ഞകമ്മേന സംയുത്തം, വസ്സതേ സബ്ബകാലികം.

൨൦൯. “അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൨൧൦. “തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, നിബ്ബായിസ്സതിനാസവോ.

൨൧൧. “ധമ്മം അഭിസമേന്തസ്സ, സാലച്ഛന്നം ഭവിസ്സതി;
ചിതകേ ഝായമാനസ്സ, ഛദനം തത്ഥ ഹേസ്സതി’.

൨൧൨. “വിപാകം കിത്തയിത്വാന, പിയദസ്സീ മഹാമുനി;
പരിസായ ധമ്മം ദേസേസി, തപ്പേന്തോ ധമ്മവുട്ഠിയാ.

൨൧൩. “തിംസകപ്പാനി ദേവേസു, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സട്ഠി ച സത്തക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൨൧൪. “ദേവലോകാ ഇധാഗന്ത്വാ, ലഭാമി വിപുലം സുഖം;
ഇധാപി സാലച്ഛദനം, മണ്ഡപസ്സ ഇദം ഫലം.

൨൧൫. “അയം പച്ഛിമകോ മയ്ഹം, ചരിമോ വത്തതേ ഭവോ;
ഇധാപി സാലച്ഛദനം, ഹേസ്സതി സബ്ബകാലികം.

൨൧൬. “മഹാമുനിം തോസയിത്വാ, ഗോതമം സക്യപുങ്ഗവം;
പത്തോമ്ഹി അചലം ഠാനം, ഹിത്വാ ജയപരാജയം.

൨൧൭. “അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൨൧൮. കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൧൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൨൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സാലമണ്ഡപിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സാലമണ്ഡപിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

പംസുകൂലവഗ്ഗോ ഏകൂനപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

പംസുകൂലം ബുദ്ധസഞ്ഞീ, ഭിസദോ ഞാണകിത്തകോ;
ചന്ദനീ ധാതുപൂജീ ച, പുലിനുപ്പാദകോപി ച.

തരണോ ധമ്മരുചികോ, സാലമണ്ഡപിയോ തഥാ;
സതാനി ദ്വേ ഹോന്തി ഗാഥാ, ഊനവീസതിമേവ ച.

൫൦. കിങ്കണിപുപ്ഫവഗ്ഗോ

൧. തികിങ്കണിപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൧. “കണികാരംവ ജോതന്തം, നിസിന്നം പബ്ബതന്തരേ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, വിപസ്സിം ലോകനായകം.

൨. “തീണി കിങ്കണിപുപ്ഫാനി, പഗ്ഗയ്ഹ അഭിരോപയിം;
സമ്ബുദ്ധമഭിപൂജേത്വാ, ഗച്ഛാമി ദക്ഖിണാമുഖോ.

൩. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൪. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൫. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൬. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൭. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ തികിങ്കണിപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

തികിങ്കണിപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. പംസുകൂലപൂജകത്ഥേരഅപദാനം

൮. “ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ , ഉദങ്ഗണോ നാമ പബ്ബതോ;
തത്ഥദ്ദസം പംസുകൂലം, ദുമഗ്ഗമ്ഹി വിലമ്ബിതം.

൯. “തീണി കിങ്കണിപുപ്ഫാനി, ഓചിനിത്വാനഹം തദാ;
ഹട്ഠോ ഹട്ഠേന ചിത്തേന, പംസുകൂലമപൂജയിം.

൧൦. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൧. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പൂജിത്വാ അരഹദ്ധജം.

൧൨. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൩. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൪. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പംസുകൂലപൂജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പംസുകൂലപൂജകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. കോരണ്ഡപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൩. ‘‘വനകമ്മികോ പുരേ ആസിം, പിതുമാതുമതേനഹം [പിതുപേതാമഹേനഹം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
പസുമാരേന ജീവാമി, കുസലം മേ ന വിജ്ജതി.

൧൪. ‘‘മമ ആസയസാമന്താ, തിസ്സോ ലോകഗ്ഗനായകോ;
പദാനി തീണി ദസ്സേസി, അനുകമ്പായ ചക്ഖുമാ.

൧൫. ‘‘അക്കന്തേ ച പദേ ദിസ്വാ, തിസ്സനാമസ്സ സത്ഥുനോ;
ഹട്ഠോ ഹട്ഠേന ചിത്തേന, പദേ ചിത്തം പസാദയിം.

൧൬. ‘‘കോരണ്ഡം പുപ്ഫിതം ദിസ്വാ, പാദപം ധരണീരുഹം;
സകോസകം ഗഹേത്വാന, പദസേട്ഠമപൂജയിം [പദസേട്ഠേ അപൂജയിം (സീ॰ പീ॰)].

൧൭. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൮. ‘‘യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
കോരണ്ഡകഛവി ഹോമി, സുപ്പഭാസോ [സപഭാസോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] ഭവാമഹം.

൧൯. ‘‘ദ്വേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പദപൂജായിദം ഫലം.

൨൦. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൧. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൨. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കോരണ്ഡപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കോരണ്ഡപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. കിംസുകപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൨൩. ‘‘കിംസുകം പുപ്ഫിതം ദിസ്വാ, പഗ്ഗഹേത്വാന അഞ്ജലിം;
ബുദ്ധസേട്ഠം സരിത്വാന, ആകാസേ അഭിപൂജയിം.

൨൪. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൨൫. ‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൨൬. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.

൨൯.സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൦.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കിംസുകപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കിംസുകപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. ഉപഡ്ഢദുസ്സദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൧.‘‘പദുമുത്തരഭഗവതോ , സുജാതോ നാമ സാവകോ;
പംസുകൂലം ഗവേസന്തോ, സങ്കാരേ ചരതേ [ചരതീ (സീ॰ ക॰)] തദാ.

൩൨.‘‘നഗരേ ഹംസവതിയാ, പരേസം ഭതകോ അഹം;
ഉപഡ്ഢദുസ്സം ദത്വാന, സിരസാ അഭിവാദയിം.

൩൩.‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൪.‘‘തേത്തിംസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സത്തസത്തതിക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൩൫.‘‘പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
ഉപഡ്ഢദുസ്സദാനേന, മോദാമി അകുതോഭയോ.

൩൬.‘‘ഇച്ഛമാനോ ചഹം അജ്ജ, സകാനനം സപബ്ബതം;
ഖോമദുസ്സേഹി ഛാദേയ്യം, അഡ്ഢദുസ്സസ്സിദം ഫലം.

൩൭.‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, അഡ്ഢദുസ്സസ്സിദം ഫലം.

൩൮.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൯.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉപഡ്ഢദുസ്സദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉപഡ്ഢദുസ്സദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. ഘതമണ്ഡദായകത്ഥേരഅപദാനം

൪൧.‘‘സുചിന്തിതം ഭഗവന്തം, ലോകജേട്ഠം നരാസഭം;
ഉപവിട്ഠം മഹാരഞ്ഞം, വാതാബാധേന പീളിതം.

൪൨.‘‘ദിസ്വാ ചിത്തം പസാദേത്വാ, ഘതമണ്ഡമുപാനയിം;
കതത്താ ആചിതത്താ [ഉപചിതത്താ (സ്യാ॰ ക॰)] ച, ഗങ്ഗാ ഭാഗീരഥീ അയം.

൪൩.‘‘മഹാസമുദ്ദാ ചത്താരോ, ഘതം സമ്പജ്ജരേ മമ;
അയഞ്ച പഥവീ ഘോരാ, അപ്പമാണാ അസങ്ഖിയാ.

൪൪."മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, ഭവതേ മധുസക്കരാ [മധുസക്ഖരാ (സ്യാ॰ ക॰)];
ചാതുദ്ദീപാ ഇമേ രുക്ഖാ, പാദപാ ധരണീരുഹാ.

൪൫."മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, കപ്പരുക്ഖാ ഭവന്തി തേ;
പഞ്ഞാസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൪൬."ഏകപഞ്ഞാസക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൪൭."ചതുന്നവുതിതോ [ഛനവുതേ ഇതോ (സീ॰)] കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഘതമണ്ഡസ്സിദം ഫലം.

൪൮."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൯."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൦. "പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഘതമണ്ഡദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഘതമണ്ഡദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. ഉദകദായകത്ഥേരഅപദാനം

൫൧."പദുമുത്തരബുദ്ധസ്സ , ഭിക്ഖുസങ്ഘേ അനുത്തരേ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, പാനീഘടമപൂരയിം.

൫൨."പബ്ബതഗ്ഗേ ദുമഗ്ഗേ വാ, ആകാസേ വാഥ ഭൂമിയം;
യദാ പാനീയമിച്ഛാമി, ഖിപ്പം നിബ്ബത്തതേ മമ.

൫൩."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ദകദാനസ്സിദം ഫലം.

൫൪."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൫."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൬."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉദകദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉദകദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. പുലിനഥൂപിയത്ഥേരഅപദാനം

൫൭."ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ , യമകോ നാമ പബ്ബതോ;
അസ്സമോ സുകതോ മയ്ഹം, പണ്ണസാലാ സുമാപിതാ.

൫൮."നാരദോ നാമ നാമേന, ജടിലോ ഉഗ്ഗതാപനോ;
ചതുദ്ദസസഹസ്സാനി, സിസ്സാ പരിചരന്തി മം.

൫൯."പടിസല്ലീനകോ സന്തോ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ;
'സബ്ബോ ജനോ മം പൂജേതി, നാഹം പൂജേമി കിഞ്ചനം.

൬൦.‘‘‘ന മേ ഓവാദകോ അത്ഥി, വത്താ കോചി ന വിജ്ജതി;
അനാചരിയുപജ്ഝായോ, വനേ വാസം ഉപേമഹം.

൬൧.‘‘‘ഉപാസമാനോ യമഹം, ഗരുചിത്തം ഉപട്ഠഹേ;
സോ മേ ആചരിയോ നത്ഥി, വനവാസോ നിരത്ഥകോ.

൬൨.‘‘‘ആയാഗം മേ ഗവേസിസ്സം, ഗരും ഭാവനിയം തഥാ;
സാവസ്സയോ വസിസ്സാമി, ന കോചി ഗരഹിസ്സതി’.

൬൩.‘‘ഉത്താനകൂലാ നദികാ, സുപതിത്ഥാ മനോരമാ;
സംസുദ്ധപുലിനാകിണ്ണാ, അവിദൂരേ മമസ്സമം.

൬൪.‘‘നദിം അമരികം നാമ, ഉപഗന്ത്വാനഹം തദാ;
സംവഡ്ഢയിത്വാ പുലിനം, അകം പുലിനചേതിയം.

൬൫.‘‘യേ തേ അഹേസും സമ്ബുദ്ധാ, ഭവന്തകരണാ മുനീ;
തേസം ഏദിസോ ഥൂപോ, തം നിമിത്തം കരോമഹം.

൬൬.‘‘കരിത്വാ പുലിനം [പുളിനേ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] ഥൂപം, സോവണ്ണം മാപയിം അഹം;
സോണ്ണകിങ്കണിപുപ്ഫാനി, സഹസ്സേ തീണി പൂജയിം.

൬൭.‘‘സായപാതം നമസ്സാമി, വേദജാതോ കതഞ്ജലീ;
സമ്മുഖാ വിയ സമ്ബുദ്ധം, വന്ദിം പുലിനചേതിയം.

൬൮.‘‘യദാ കിലേസാ ജായന്തി, വിതക്കാ ഗേഹനിസ്സിതാ;
സരാമി സുകതം ഥൂപം, പച്ചവേക്ഖാമി താവദേ.

൬൯.‘‘ഉപനിസ്സായ വിഹരം, സത്ഥവാഹം വിനായകം;
കിലേസേ സംവസേയ്യാസി, ന യുത്തം തവ മാരിസ.

൭൦. ‘‘സഹ ആവജ്ജിതേ ഥൂപേ, ഗാരവം ഹോതി മേ തദാ;
കുവിതക്കേ വിനോദേസിം, നാഗോ തുത്തട്ടിതോ യഥാ.

൭൧.‘‘ഏവം വിഹരമാനം മം, മച്ചുരാജാഭിമദ്ദഥ;
തത്ഥ കാലങ്കതോ സന്തോ, ബ്രഹ്മലോകമഗച്ഛഹം.

൭൨.‘‘യാവതായും വസിത്വാന, തിദിവേ [തിദസേ (സീ॰ പീ॰)] ഉപപജ്ജഹം;
അസീതിക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൭൩.‘‘സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൭൪.‘‘സോണ്ണകിങ്കണിപുപ്ഫാനം [തേസം കിങ്കണിപുപ്ഫാനം (സീ॰)], വിപാകം അനുഭോമഹം;
ധാതീസതസഹസ്സാനി, പരിവാരേന്തി മം [മേ (ക॰)] ഭവേ.

൭൫.‘‘ഥൂപസ്സ പരിചിണ്ണത്താ, രജോജല്ലം ന ലിമ്പതി;
ഗത്തേ സേദാ ന മുച്ചന്തി, സുപ്പഭാസോ ഭവാമഹം.

൭൬.‘‘അഹോ മേ സുകതോ ഥൂപോ, സുദിട്ഠാമരികാ നദീ;

ഥൂപം കതാാന പുലിനം, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൭൭.“കുസലം കത്തുകാമേന, ജന്തുനാ സാരഗാഹിനാ;
നത്ഥി ഖേത്തം അഖേത്തം വാ, പടിപത്തീവ സാധകാ [സാരികാ (പീ॰), സാരകാ (സ്യാ॰), സാരതാ (ക॰)].

൭൮.“യഥാപി ബലവാ പോസോ, അണ്ണവം തരിതുസ്സഹേ;
പരിത്തം കട്ഠമാദായ, പക്ഖന്ദേയ്യ മഹാസരം.

൭൯.“ഇമാഹം കട്ഠം നിസ്സായ, തരിസ്സാമി മഹോദധിം;
ഉസ്സാഹേന വീരിയേന, തരേയ്യ ഉദധിം നരോ.

൮൦.“തഥേവ മേ കതം കമ്മം, പരിത്തം ഥോകകഞ്ച യം;
തം കമ്മം ഉപനിസ്സായ, സംസാരം സമതിക്കമിം.

൮൧.“പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
സാവത്ഥിയം പുരേ ജാതോ, മഹാസാലേ സുഅഡ്ഢകേ.

൮൨.“സദ്ധാ മാതാ പിതാ മയ്ഹം, ബുദ്ധസ്സ സരണം ഗതാ;
ഉഭോ ദിട്ഠപദാ ഏതേ, അനുവത്തന്തി സാസനം.

൮൩.“ബോധിപപടികം ഗയ്ഹ, സോണ്ണഥൂപമകാരയും;
സായപാതം [സായം പാതം (സ്യാ॰ ക॰)] നമസ്സന്തി, സക്യപുത്തസ്സ സമ്മുഖാ.

൮൪.“ഉപോസഥമ്ഹി ദിവസേ, സോണ്ണഥൂപം വിനീഹരും;
ബുദ്ധസ്സ വണ്ണം കിത്തേന്താ, തിയാമം വീതിനാമയും.

൮൫.“സഹ ദിസ്വാനഹം [പസാദേത്വാനഹം (ക॰)] ഥൂപം, സരിം പുലിനചേതിയം;
ഏകാസനേ നിസീദിത്വാ, അരഹത്തമപാപുണിം.

ദ്വാവീസതിമം ഭാണവാരം.

൮൬.“ഗവേസമാനോ തം വീരം, ധമ്മസേനാപതിദ്ദസം;
അഗാരാ നിക്ഖമിത്വാന, പബ്ബജിം തസ്സ സന്തികേ.

൮൭.“ജാതിയാ സത്തവസ്സേന, അരഹത്തമപാപുണിം;
ഉപസമ്പാദയീ ബുദ്ധോ, ഗുണമഞ്ഞായ ചക്ഖുമാ.

൮൮.“ദാരകേനേവ സന്തേന, കിരിയം നിട്ഠിതം മയാ;
കതം മേ കരണീയജ്ജ, സക്യപുത്തസ്സ സാസനേ.

൮൯.“സബ്ബവേരഭയാതീതോ, സബ്ബസങ്ഗാതിഗോ [സബ്ബസങ്കാതിതോ (ക॰)] ഇസി;
സാവകോ തേ മഹാവീര, സോണ്ണഥൂപസ്സിദം ഫലം.

൯൦.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൧.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൨.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പുലിനഥൂപിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പുലിനഥൂപിയത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. നളകുടിദായകത്ഥേരഅപദാനം

൯൩.‘‘ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ , ഹാരിതോ നാമ പബ്ബതോ;
സയമ്ഭൂ നാരദോ നാമ, രുക്ഖമൂലേ വസീ തദാ.

൯൪.‘‘നളാഗാരം കരിത്വാന, തിണേന ഛാദയിം അഹം;
ചങ്കമം സോധയിത്വാന, സയമ്ഭുസ്സ അദാസഹം.

൯൫.‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൬.‘‘തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, നളകുടികനിമ്മിതം;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം, തിംസയോജനവിത്ഥതം.

൯൭.‘‘ചതുദ്ദസേസു കപ്പേസു, ദേവലോകേ രമിം അഹം;
ഏകസത്തതിക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം.

൯൮.‘‘ചതുതിംസതിക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൯൯.‘‘ധമ്മപാസാദമാരുയ്ഹ, സബ്ബാകാരവരൂപമം;
യദിച്ഛകാഹം വിഹരേ, സക്യപുത്തസ്സ സാസനേ.

൧൦൦.‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, നളകുടിയിദം ഫലം.

൧൦൧.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൨.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦൩.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നളകുടിദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

നളകുടിദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. പിയാലഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧൦൪.‘‘മിഗലുദ്ദോ പുരേ ആസിം, വിപിനേ വിചരം തദാ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സബ്ബധമ്മാന പാരഗും.

൧൦൫.‘‘പിയാലഫലമാദായ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
പുഞ്ഞക്ഖേത്തസ്സ വീരസ്സ, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൧൦൬.‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൦൭.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൮.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

ഫം൯പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പിയാലഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പിയാലഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

കിങ്കണിപുപ്ഫവഗ്ഗോ പഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

കിങ്കണീ പംസുകൂലഞ്ച, കോരണ്ഡമഥ കിംസുകം;
ഉപഡ്ഢദുസ്സീ ഘതദോ, ഉദകം ഥൂപകാരകോ.

നളകാരീ ച നവമോ, പിയാലഫലദായകോ;
സതമേകഞ്ച ഗാഥാനം, നവകഞ്ച തദുത്തരി.

അഥ വഗ്ഗുദ്ദാനം -

മേത്തേയ്യവഗ്ഗോ ഭദ്ദാലി, സകിംസമ്മജ്ജകോപി ച;
ഏകവിഹാരീ വിഭീതകീ, ജഗതീ സാലപുപ്ഫിയോ.

നളാഗാരം പംസുകൂലം, കിങ്കണിപുപ്ഫിയോ തഥാ;
അസീതി ദ്വേ ച ഗാഥായോ, ചതുദ്ദസസതാനി ച.

മേത്തേയ്യവഗ്ഗദസകം.

പഞ്ചമസതകം സമത്തം.

൬൧. കണികാരവഗ്ഗോ

൧. തികണികാരപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൧. “സുമേധോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ;
വിവേകകാമോ സമ്ബുദ്ധോ, ഹിമവന്തമുപാഗമിം.

൨. “അജ്ഝോഗയ്ഹ ഹിമവന്തം, അഗ്ഗോ കാരുണികോ മുനി;
പല്ലങ്കമാഭുജിത്വാന, നിസീദി പുരിസുത്തമോ.

൩. “വിജ്ജാധരോ തദാ ആസിം, അന്തലിക്ഖചരോ അഹം;
തിസൂലം സുകതം ഗയ്ഹ, ഗച്ഛാമി അമ്ബരേ തദാ.

൪. “പബ്ബതഗ്ഗേ യഥാ അഗ്ഗി, പുണ്ണമായേവ ചന്ദിമാ;
വനേ ഓഭാസതേ ബുദ്ധോ, സാലരാജാവ ഫുല്ലിതോ.

൫. “വനഗ്ഗാ നിക്ഖമിത്വാന, ബുദ്ധരംസീഭിധാവരേ;
നളഗ്ഗിവണ്ണസങ്കാസാ, ദിസ്വാ ചിത്തം പസാദയിം.

൬. “വിചിനം അദ്ദസം പുപ്ഫം, കണികാരം ദേവഗന്ധികം;
തീണി പുപ്ഫാനി ആദായ, ബുദ്ധസേട്ഠമപൂജയിം.

൭. “ബുദ്ധസ്സ ആനുഭാവേന, തീണി പുപ്ഫാനി മേ തദാ;
ഉദ്ധംവണ്ടാ അധോപത്താ, ഛായം കുബ്ബന്തി സത്ഥുനോ.

൮. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯. “തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, കണികാരീതി ഞായതി;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം, തിംസയോജനവിത്ഥതം.

൧൦. “സഹസ്സകണ്ഡം സതഭേണ്ഡു [സതഗേണ്ഡു (സ്യാ॰)], ധജാലുഹരിതാമയം;
സതസഹസ്സനിയ്യൂഹാ, ബ്യമ്ഹേ പാതുഭവിംസു മേ.

൧൧. “സോണ്ണമയാ മണിമയാ, ലോഹിതങ്ഗമയാപി ച;
ഫലികാപി ച പല്ലങ്കാ, യേനിച്ഛകാ യദിച്ഛകാ [യേനിച്ഛയാ യദിച്ഛകം (സ്യാ॰), യദിച്ഛകായദിച്ഛകാ (ക॰)].

൧൨. “മഹാരഹഞ്ച സയനം, തൂലികാവികതീയുതം;
ഉദ്ധലോമികഏകന്തം, ബിമ്ബോഹനസമായുതം [ബിബ്ബോഹനസമായുതം… (സ്യാ॰ ക॰)].

൧൩. “ഭവനാ നിക്ഖമിത്വാന, ചരന്തോ ദേവചാരികം;
യദാ ഇച്ഛാമി ഗമനം, ദേവസങ്ഘപുരക്ഖതോ.

൧൪. “പുപ്ഫസ്സ ഹേട്ഠാ തിട്ഠാമി, ഉപരിച്ഛദനം മമ;
സമന്താ യോജനസതം, കണികാരേഹി ഛാദിതം.

൧൫. “സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി, സായപാതമുപട്ഠഹും;
പരിവാരേന്തി മം നിച്ചം, രത്തിന്ദിവമതന്ദിതാ.

൫൬.‘‘തത്ഥ നച്ചേഹി ഗീതേഹി, താളേഹി വാദിതേഹി ച;
രമാമി ഖിഡ്ഡാരതിയാ, മോദാമി കാമകാമിഹം.

൫൭.‘‘തത്ഥ ഭുത്വാ പിവിത്വാ ച, മോദാമി തിദസേ തദാ;
നാരീഗണേഹി സഹിതോ, മോദാമി ബ്യമ്ഹമുത്തമേ.

൫൮.‘‘സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;

പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൫൯.‘‘ഭവാഭവേ സംസരന്തോ, മഹാഭോഗം ലഭാമഹം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൦.‘‘ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
അഞ്ഞം ഗതിം ന ജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൧.‘‘ദുവേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ ചാപി ബ്രാഹ്മണേ;
നീചേ കുലേ ന ജായാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൨.‘‘ഹത്ഥിയാനം അസ്സയാനം, സിവികം സന്ദമാനികം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൩.‘‘ദാസീഗണം ദാസഗണം, നാരിയോ സമലങ്കതാ;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൪.‘‘കോസേയ്യകമ്ബലിയാനി, ഖോമകപ്പാസികാനി ച;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൫.‘‘നവവത്ഥം നവഫലം, നവഗ്ഗരസഭോജനം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൬.‘‘ഇമം ഖാദ ഇമം ഭുഞ്ജ, ഇമമ്ഹി സയനേ സയ;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൭.‘‘സബ്ബത്ഥ പൂജിതോ ഹോമി, യസോ അബ്ഭുഗ്ഗതോ മമ;
മഹാപക്ഖോ സദാ ഹോമി, അഭേജ്ജപരിസോ സദാ;
ഞാതീനം ഉത്തമോ ഹോമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൬൮.‘‘സീതം ഉണ്ഹം ന ജാനാമി, പരിളാഹോ ന വിജ്ജതി;
അഥോ ചേതസികം ദുക്ഖം, ഹദയേ മേ ന വിജ്ജതി.

൬൯.‘‘സുവണ്ണവണ്ണോ ഹുത്വാന, സംസരാമി ഭവാഭവേ;
വേവണ്ണിയം ന ജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൦.‘‘ദേവലോകാ ചവിത്വാന, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
സാവത്ഥിയം പുരേ ജാതോ, മഹാസാലേ സുഅഡ്ഢകേ.

൭൧.‘‘പഞ്ച കാമഗുണേ ഹിത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ജാതിയാ സത്തവസ്സോഹം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൭൨.‘‘ഉപസമ്പാദയീ ബുദ്ധോ, ഗുണമഞ്ഞായ ചക്ഖുമാ;

തരുണോ പൂജനീയോഹം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൩.‘‘ദിബ്ബചക്ഖു വിസുദ്ധം മേ, സമാധികുസലോ അഹം;
അഭിഞ്ഞാപാരമിപ്പത്തോ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൪.‘‘പടിസമ്ഭിദാ അനുപ്പത്തോ, ഇദ്ധിപാദേസു കോവിദോ;
ധമ്മേസു പാരമിപ്പത്തോ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൫.‘‘തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി , യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൩൬.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൩൭.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൩൮.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ തികണികാരപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

തികണികാരപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. ഏകപത്തദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൯.‘‘നഗരേ ഹംസവതിയാ, കുമ്ഭകാരോ അഹോസഹം;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ഓഘതിണ്ണമനാസവം.

൪൦. ‘‘സുകതം മത്തികാപത്തം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
പത്തം ദത്വാ ഭഗവതോ, ഉജുഭൂതസ്സ താദിനോ.

൪൧.‘‘ഭവേ നിബ്ബത്തമാനോഹം, സോണ്ണഥാലേ ലഭാമഹം;
രൂപിമയേ ച സോവണ്ണേ, തട്ടികേ ച മണീമയേ.

൪൨.‘‘പാതിയോ പരിഭുഞ്ജാമി, പുഞ്ഞകമ്മസ്സിദം ഫലം;
യസാനഞ്ച ധനാനഞ്ച [യസസാവ ജനാനഞ്ച (സ്യാ॰)], അഗ്ഗഭൂതോ [പത്തഭൂതോ (സീ॰ പീ॰)] ച ഹോമഹം.

൪൩.‘‘യഥാപി ഭദ്ദകേ ഖേത്തേ, ബീജം അപ്പമ്പി രോപിതം;
സമ്മാധാരം പവച്ഛന്തേ, ഫലം തോസേതി കസ്സകം.

൪൪.‘‘തഥേവിദം പത്തദാനം, ബുദ്ധഖേത്തമ്ഹി രോപിതം;
പീതിധാരേ പവസ്സന്തേ, ഫലം മം തോസയിസ്സതി.

൪൫.‘‘യാവതാ ഖേത്താ വിജ്ജന്തി, സങ്ഘാപി ച ഗണാപി ച;
ബുദ്ധഖേത്തസമോ നത്ഥി, സുഖദോ സബ്ബപാണിനം.

൪൬.‘‘നമോ തേ പുരിസാജഞ്ഞ, നമോ തേ പുരിസുത്തമ;

ഏകപത്തം ദദിത്വാന, പത്തോമ്ഹി അചലം പദം.

൪൭. ‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം പത്തമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പത്തദാനസ്സിദം ഫലം.

൪൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഏകപത്തദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകപത്തദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. കാസുമാരഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൫൧. ‘‘കണികാരംവ ജോതന്തം, നിസിന്നം പബ്ബതന്തരേ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ലോകജേട്ഠം നരാസഭം.

൫൨. ‘‘പസന്നചിത്തോ സുമനോ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
കാസുമാരികമാദായ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം.

൫൩. ‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൫൪. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൫. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൬. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കാസുമാരഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കാസുമാരഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. അവടഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൫൭. ‘‘സഹസ്സരംസീ ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ അപരാജിതോ;
വിവേകാ ഉട്ഠഹിത്വാന, ഗോചരായാഭിനിക്ഖമി.

൫൮. ‘‘ഫലഹത്ഥോ അഹം ദിസ്വാ, ഉപഗച്ഛിം നരാസഭം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, അവടം അദദിം ഫലം.

൫൯. ‘‘ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൦. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൬൧. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൬൨. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അവടഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അവടഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. പാദഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൬൩.“സുവണ്ണവണ്ണം സമ്ബുദ്ധം, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹം;
രഥിയം പടിപജ്ജന്തം, പാദഫലം [വാരഫലം (സീ॰), ചാരഫലം (സ്യാ॰), പാരഫലം (പീ॰)] അദാസഹം.

൬൪.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൬൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൬൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പാദഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പാദഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. മാതുലുങ്ഗഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൬൮.“കണികാരംവ ജലിതം, പുണ്ണമായേവ ചന്ദിമം;
ജലന്തം ദീപരുക്ഖംവ, അദ്ദസം ലോകനായകം.

൬൯.“മാതുലുങ്ഗഫലം ഗയ്ഹ, അദാസിം സത്ഥുനോ അഹം;
ദക്ഖിണേയ്യസ്സ വീരസ്സ [ധീരസ്സ (സീ॰)], പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൭൦. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൧.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൭൨.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൭൩.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മാതുലുങ്ഗഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മാതുലുങ്ഗഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. അജേലിഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൭൪.“അജ്ജുനോ [അജിനോ (സ്യാ॰)] നാമ സമ്ബുദ്ധോ, ഹിമവന്തേ വസീ തദാ;
ചരണേന ച സമ്പന്നോ, സമാധികുസലോ മുനി.

൭൫.“കുമ്ഭമത്തം ഗഹേത്വാന, അജേലിം [അഞ്ജലിം (സ്യാ॰), അജേലം (പീ॰)] ജീവജീവകം;
ഛത്തപണ്ണം ഗഹേത്വാന, അദാസിം സത്ഥുനോ അഹം.

൭൬.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;

ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൭. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൭൮. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൭൯. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അജേലിഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അജേലിഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. അമോദഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൮൦. ‘‘സുവണ്ണവണ്ണം സമ്ബുദ്ധം, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹം;
രഥിയം പടിപജ്ജന്തം, അമോദമദദിം ഫലം.

൮൧. ‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൮൨. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൩. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൪. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അമോദഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അമോദഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. താലഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൮൫. ‘‘സതരംസീ നാമ ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ അപരാജിതോ;
വിവേകാ വുട്ഠഹിത്വാന, ഗോചരായാഭിനിക്ഖമി.

൮൬. ‘‘ഫലഹത്ഥോ അഹം ദിസ്വാ, ഉപഗച്ഛിം നരാസഭം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, താലഫലം അദാസഹം.

൮൭. ‘‘ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൮൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ താലഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

താലഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. നാളികേരഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൯൧. ‘‘നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, ആരാമികോ അഹം തദാ;

അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ഗച്ഛന്തം അനിലഞ്ജസേ.

൯൨.‘‘നാളികേരഫലം ഗയ്ഹ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
ആകാസേ ഠിതകോ സന്തോ, പടിഗ്ഗണ്ഹി മഹായസോ.

൯൩.‘‘വിത്തിസഞ്ജനനോ മയ്ഹം, ദിട്ഠധമ്മസുഖാവഹോ;
ഫലം ബുദ്ധസ്സ ദത്വാന, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൯൪.‘‘അധിഗച്ഛിം തദാ പീതിം, വിപുലഞ്ച സുഖുത്തമം;
ഉപ്പജ്ജതേവ രതനം, നിബ്ബത്തസ്സ തഹിം തഹിം.

൯൫.‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൯൬.‘‘ദിബ്ബചക്ഖു വിസുദ്ധം മേ, സമാധികുസലോ അഹം;
അഭിഞ്ഞാപാരമിപ്പത്തോ, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൯൭.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൮.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൯.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നാളികേരഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നാളികേരഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

കണികാരവഗ്ഗോ ഏകപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

കണികാരേകപത്താ ച, കാസുമാരീ തഥാവടാ;
പാദഞ്ച മാതുലുങ്ഗഞ്ച, അജേലീമോദമേവ ച.

താലം തഥാ നാളികേരം, ഗാഥായോ ഗണിതാ വിഹ;
ഏകം ഗാഥാസതം ഹോതി, ഊനാധികവിവജ്ജിതം.

൫൨. ഫലദായകവഗ്ഗോ

൧. കുരഞ്ചിയഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧. “മിഗലുദ്ദോ പുരേ ആസിം, വിപിനേ വിചരം അഹം;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സബ്ബധമ്മാന പാരഗും.

൨. “കുരഞ്ചിയഫലം ഗയ്ഹ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
പുഞ്ഞക്ഖേത്തസ്സ താദിനോ, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൩. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൪. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൫. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൬. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കുരഞ്ചിയഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കുരഞ്ചിയഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. കപിത്ഥഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൭. “സുവണ്ണവണ്ണം സമ്ബുദ്ധം, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹം;
രഥിയം പടിപജ്ജന്തം, കപിത്ഥം [കപിട്ഠം (സ്യാ॰)] അദദിം ഫലം.

൮. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൯. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൧. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കപിത്ഥഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കപിത്ഥഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. കോസമ്ബഫലിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൨. “കകുധം വിലസന്തംവ, ദേവദേവം നരാസഭം;
രഥിയം പടിപജ്ജന്തം, കോസമ്ബം [കോസുമ്ബം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] അദദിം തദാ.

൩൩."ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൪."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൫."സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൬."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കോസമ്ബഫലിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കോസമ്ബഫലിയത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. കേതകപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൭."വിനതാനദിയാ തീരേ, വിഹാസി പുരിസുത്തമോ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ഏകഗ്ഗം സുസമാഹിതം.

൩൮."മധുഗന്ധസ്സ പുപ്ഫേന, കേതകസ്സ അഹം തദാ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, ബുദ്ധസേട്ഠമപൂജയിം.

൩൯."ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൦."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൧."സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൨."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കേതകപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കേതകപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. നാഗപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൪൩."സുവണ്ണവണ്ണം സമ്ബുദ്ധം, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹം;
രഥിയം പടിപജ്ജന്തം, നാഗപുപ്ഫം അപൂജയിം.

൪൪."ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൫."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൬."സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൭."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നാഗപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നാഗപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. അജ്ജുനപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൨൮.ചന്ദഭാഗാനദീതീരേ , അഹോസിം കിന്നരോ തദാ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സയമ്ഭും അപരാജിതം.

൨൯.“പസന്നചിത്തോ സുമനോ, വേദജാതോ കതഞ്ജലീ;
ഗഹേത്വാ അജ്ജുനം പുപ്ഫം, സയമ്ഭും അഭിപൂജയിം.

൩൦.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ കിന്നരം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൧.“ഛത്തിംസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
ദസക്ഖത്തും ചക്കവത്തീ, മഹാരജ്ജമകാരയിം.

൩൨.“പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
സുഖേത്തേ വപ്പിതം ബീജം, സയമ്ഭുമ്ഹി അഹോ മമ [അഹോസി മേ (സ്യാ॰)].

൩൩.“കുസലം വിജ്ജതേ മയ്ഹം, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
പൂജാരഹോ അഹം അജ്ജ, സക്യപുത്തസ്സ സാസനേ.

൩൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അജ്ജുനപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

അജ്ജുനപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. കുടജപുപ്ഫിയത്ഥേരഅപദാനം

൩൭.“ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ, വസലോ [ചാവലോ (സീ॰ പീ॰), അച്ചയോ (സ്യാ॰)] നാമ പബ്ബതോ;
ബുദ്ധോ സുദസ്സനോ നാമ, വസതേ പബ്ബതന്തരേ.

൩൮.“പുപ്ഫം ഹേമവന്തം ഗയ്ഹ, വേഹാസം അഗമാസഹം;
തത്ഥദ്ദസാസിം സമ്ബുദ്ധം, ഓഘതിണ്ണമനാസവം.

൩൯.“പുപ്ഫം കുടജമാദായ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം [കത്വാനഹം തദാ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)];
ബുദ്ധസ്സ അഭിരോപേസിം, സയമ്ഭുസ്സ മഹേസിനോ.

൪൦. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൧.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൨.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൩.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കുടജപുപ്ഫിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കുടജപുപ്ഫിയത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ഘോസസഞ്ഞകത്ഥേരഅപദാനം

൪൪.“മിഗലുദ്ദോ പുരേ ആസിം, അരഞ്ഞേ വിപിനേ അഹം;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ദേവസങ്ഘപുരക്ഖതം.

൪൫.“ചതുസച്ചം പകാസേന്തം, ദേസേന്തം അമതം പദം;
അസ്സോസിം മധുരം ധമ്മം, സിഖിനോ ലോകബന്ധുനോ.

൪൬.“ഘോസേ ചിത്തം പസാദേസിം, അസമപ്പടിപുഗ്ഗലേ;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, ഉത്തരിം [അതരിം (സീ॰ പീ॰)] ദുത്തരം ഭവം.

൪൭.“ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം സഞ്ഞമലഭിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഘോസസഞ്ഞായിദം ഫലം.

൪൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൯.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഘോസസഞ്ഞകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഘോസസഞ്ഞകത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. സബ്ബഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൫൧.“വരുണോ നാമ നാമേന, ബ്രാഹ്മണോ മന്തപാരഗൂ;
ഛഡ്ഡേത്വാ ദസപുത്താനി, വനമജ്ഝോഗഹിം തദാ.

൫൨.“അസ്സമം സുകതം കത്വാ, സുവിഭത്തം മനോരമം;
പണ്ണസാലം കരിത്വാന, വസാമി വിപിനേ അഹം.

൫൩.“പദുമുത്തരോ ലോകവിദൂ, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹോ;
മമുദ്ധരിതുകാമോ സോ, ആഗച്ഛി മമ അസ്സമം.

൫൪.“യാവതാ വനസണ്ഡമ്ഹി, ഓഭാസോ വിപുലോ അഹു;
ബുദ്ധസ്സ ആനുഭാവേന, പജ്ജലീ വിപിനം തദാ.

൫൫.“ദിസ്വാന തം പാടിഹീരം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ താദിനോ;
പത്തപുടം ഗഹേത്വാന, ഫലേന പൂജയിം അഹം.

൫൬.“ഉപഗന്ത്വാന സമ്ബുദ്ധം, സഹഖാരിമദാസഹം;
അനുകമ്പായ മേ ബുദ്ധോ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൫൭.‘ഖാരിഭാരം ഗഹേത്വാന, പച്ഛതോ ഏഹി മേ തുവം;
പരിഭുത്തേ ച സങ്ഘമ്ഹി, പുഞ്ഞം തവ ഭവിസ്സതി’.

൫൮.“പുടകന്തം ഗഹേത്വാന, ഭിക്ഖുസങ്ഘസ്സദാസഹം;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, തുസിതം ഉപപജ്ജഹം.

൫൯.“തത്ഥ ദിബ്ബേഹി നച്ചേഹി, ഗീതേഹി വാദിതേഹി ച;

പുഞ്ഞകമ്മേന സംയുത്തം, അനുഭോമി സദാ സുഖം.

൬൦."യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൧."യാവതാ ചതുരോ ദീപാ, സസമുദ്ദാ സപബ്ബതാ;
ഫലം ബുദ്ധസ്സ ദത്വാന, ഇസ്സരം കാരയാമഹം.

൬൨."യാവതാ മേ പക്ഖിഗണാ, ആകാസേ ഉപ്പതന്തി ചേ;
തേപി മം വസമന്വേന്തി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൩."യാവതാ വനസണ്ഡമ്ഹി, യക്ഖാ ഭൂതാ ച രക്ഖസാ;
കുമ്ഭണ്ഡാ ഗരുളാ ചാപി, പാരിചരിയം ഉപേന്തി മേ.

൬൪."കുമ്ഭാ സോണാ മധുകാരാ, ഡംസാ ച മകസാ ഉഭോ;
തേപി മം വസമന്വേന്തി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൫."സുപണ്ണാ നാമ സകുണാ, പക്ഖിജാതാ മഹബ്ബലാ;
തേപി മം സരണം യന്തി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൬."യേപി ദീഘായുകാ നാഗാ, ഇദ്ധിമന്തോ മഹായസാ;
തേപി മം വസമന്വേന്തി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൭."സീഹാ ബ്യഗ്ഘാ ച ദീപീ ച, അച്ഛകോകതരച്ഛകാ;
തേപി മം വസമന്വേന്തി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൮."ഓസധീതിണവാസീ ച, യേ ച ആകാസവാസിനോ;
സബ്ബേ മം സരണം യന്തി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൬൯."സുദുദ്ദസം സുനിപുണം, ഗമ്ഭീരം സുപ്പകാസിതം;
ഫസ്സയിത്വാ [ഫുസയിത്വാ (ക॰)] വിഹരാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൦. "വിമോക്ഖേ അട്ഠ ഫുസിത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ;
ആതാപീ നിപകോ ചാഹം, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൧."യേ ഫലട്ഠാ ബുദ്ധപുത്താ, ഖീണദോസാ മഹായസാ;
അഹമഞ്ഞതരോ തേസം, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൨."അഭിഞ്ഞാപാരമിം ഗന്ത്വാ, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൭൩."തേവിജ്ജാ ഇദ്ധിപത്താ ച, ബുദ്ധപുത്താ മഹായസാ;
ദിബ്ബസോതസമാപന്നാ, തേസം അഞ്ഞതരോ അഹം.

൭൪."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൭൫."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൭൬."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൭൭."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സബ്ബഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

സബ്ബഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. പദുമധാരികത്ഥേരഅപദാനം

൭൮. ‘‘ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ , രോമസോ നാമ പബ്ബതോ;
ബുദ്ധോപി സമ്ഭവോ നാമ, അബ്ഭോകാസേ വസീ തദാ.

൭൯. ‘‘ഭവനാ നിക്ഖമിത്വാന, പദുമം ധാരയിം അഹം;
ഏകാഹം ധാരയിത്വാന, ഭവനം പുനരാഗമിം.

൮൦. ‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൧. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൮൨. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൩. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ പദുമധാരികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

പദുമധാരികത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

ഫലദായകവഗ്ഗോ ദ്വേപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

കുരഞ്ജിയം കപിത്ഥഞ്ച, കോസമ്ബമഥ കേതകം;
നാഗപുപ്ഫജ്ജുനഞ്ചേവ, കുടജീ ഘോസസഞ്ഞകോ.

ഥേരോ ച സബ്ബഫലദോ, തഥാ പദുമധാരികോ;
അസീതി ചേത്ഥ ഗാഥായോ, തിസ്സോ ഗാഥാ തദുത്തരി.

൫൩. തിണദായകവഗ്ഗോ

൧. തിണമുട്ഠിദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧. “ഹിമവന്തസ്സാവിദൂരേ , ലമ്ബകോ നാമ പബ്ബതോ;
തത്ഥേവ തിസ്സോ [തത്ഥോപതിസ്സോ (സീ॰ പീ॰ ക॰)] സമ്ബുദ്ധോ,
അബ്ഭോകാസമ്ഹി ചങ്കമി.

൨. “മിഗലുദ്ദോ പുരേ ആസിം, അരഞ്ഞേ കാനനേ അഹം;
ദിസ്വാന തം ദേവദേവം, തിണമുട്ഠിമദാസഹം.

൩. “നിസീദനത്ഥം ബുദ്ധസ്സ, ദത്വാ ചിത്തം പസാദയിം;
സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, പക്കാമിം [പക്കമിം (ക॰)] ഉത്തരാമുഖോ.

൪. “അചിരം ഗതമത്തസ്സ [ഗതമത്തം മം (സീ॰ സ്യാ॰)], മിഗരാജാ അപോഥയി [അഹേഠയി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
സീഹേന പോഥിതോ [പാതിതോ (സീ॰ പീ॰), ഘാടിതോ (സ്യാ॰)] സന്തോ,
തത്ഥ കാലങ്കതോ അഹം.

൫. “ആസന്നേ മേ കതം കമ്മം, ബുദ്ധസേട്ഠേ അനാസവേ;
സുമുത്തോ സരവേഗോവ, ദേവലോകമഗച്ഛഹം.

൬. “യൂപോ തത്ഥ സുഭോ ആസി, പുഞ്ഞകമ്മാഭിനിമ്മിതോ;
സഹസ്സകണ്ഡോ സതഭേണ്ഡു, ധജാലു ഹരിതാമയോ.

൭. “പഭാ നിദ്ധാവതേ തസ്സ, സതരംസീവ ഉഗ്ഗതോ;
ആകിണ്ണോ ദേവകഞ്ഞാഹി, ആമോദിം കാമകാമിഹം.

൮. “ദേവലോകാ ചവിത്വാന, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
ആഗന്ത്വാന മനുസ്സത്തം, പത്തോമ്ഹി ആസവക്ഖയം.

൯. “ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, നിസീദനമദാസഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, തിണമുട്ഠേ ഇദം ഫലം.

൧൦. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൧൧. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൨. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ തിണമുട്ഠിദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

തിണമുട്ഠിദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. മഞ്ചദായകത്ഥേരഅപദാനം

൧൩.“വിപസ്സിനോ ഭഗവതോ, ലോകജേട്ഠസ്സ താദിനോ;
ഏകമഞ്ചം [ഏകം വേച്ചം (സ്യാ॰), ഏകപച്ഛം (പീ॰)] മയാ ദിന്നം, പസന്നേന സപാണിനാ.

൧൪.“ഹത്ഥിയാനം അസ്സയാനം, ദിബ്ബയാനം സമജ്ഝഗം;
തേന മഞ്ചകദാനേന, പത്തോമ്ഹി ആസവക്ഖയം.

൧൫.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം മഞ്ചമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, മഞ്ചദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൬.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൭.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൮.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മഞ്ചദായകോ [വേച്ചകദായകോ (സ്യാ॰), സദ്ദസഞ്ഞികവഗ്ഗേപി ഇദം§അപദാനം ദിസ്സതി] ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മഞ്ചദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. സരണഗമനിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൯.“ആരുഹിമ്ഹ തദാ നാവം, ഭിക്ഖു ചാജീവികോ ചഹം;
നാവായ ഭിജ്ജമാനായ, ഭിക്ഖു മേ സരണം അദാ.

൨൦.“ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം സോ മേ സരണം അദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, സരണഗമനേ ഫലം.

൨൧.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൨.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൩.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സരണഗമനിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

സരണഗമനിയത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. അബ്ഭഞ്ജനദായകത്ഥേരഅപദാനം

൨൪.“നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, രാജുയ്യാനേ വസാമഹം;
ചമ്മവാസീ തദാ ആസിം, കമണ്ഡലുധരോ അഹം.

൨൫.“അദ്ദസം വിമലം ബുദ്ധം, സയമ്ഭും അപരാജിതം;
പധാനം പഹിതത്തം തം, ഝായിം ഝാനരതം വസിം [ഇസിം (സ്യാ॰)].

൨൬.“സബ്ബകാമസമിദ്ധിഞ്ച, ഓഘതിണ്ണമനാസവം;
ദിസ്വാ പസന്നോ സുമനോ, അബ്ഭഞ്ജനമദാസഹം.

൨൭.“ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, അബ്ഭഞ്ജനസ്സിദം ഫലം.

൨൮.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.

൨൯.സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൦.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അബ്ഭഞ്ജനദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

അബ്ഭഞ്ജനദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. സുപടദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൧.‘‘ദിവാവിഹാരാ നിക്ഖന്തോ, വിപസ്സീ ലോകനായകോ;
ലഹും സുപടകം [സുപടികം (സ്യാ॰), പൂപപവം (പീ॰)] ദത്വാ, കപ്പം സഗ്ഗമ്ഹി മോദഹം.

൩൨.‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, സുപടകമദാസഹം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, സുപടസ്സ ഇദം ഫലം.

൩൩.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൪.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൫.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സുപടദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

സുപടദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. ദണ്ഡദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൬.‘‘കാനനം വനമോഗയ്ഹ, വേളും ഛേത്വാനഹം തദാ;
ആലമ്ബണം കരിത്വാന, സങ്ഘസ്സ അദദിം ബഹും [അഹം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൩൭.‘‘തേന ചിത്തപ്പസാദേന, സുബ്ബതേ അഭിവാദിയ;
ആലമ്ബദണ്ഡം ദത്വാന, പക്കാമിം ഉത്തരാമുഖോ.

൩൮.‘‘ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ദണ്ഡമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ദണ്ഡദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൯.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൦. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൧.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ദണ്ഡദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ദണ്ഡദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

തേവീസതിമം ഭാണവാരം.

൭. ഗിരിനേലപൂജകത്ഥേരഅപദാനം

൪൨.“മിഗലുദ്ദോ പുരേ ആസിം, വിപിനേ വിചരം അഹം;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സബ്ബധമ്മാന പാരഗും.

൪൩.“തസ്മിം മഹാകാരുണികേ, സബ്ബസത്തഹിതേ രതേ;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, നേലപുപ്ഫമപൂജയിം.

൪൪.“ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഗിരിനേലപൂജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഗിരിനേലപൂജകത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ബോധിസമ്മജ്ജകത്ഥേരഅപദാനം

൪൮.“അഹം പുരേ ബോധിപത്തം, ഉജ്ഝിതം ചേതിയങ്ഗണേ;
തം ഗഹേത്വാന ഛഡ്ഡേസിം, അലഭിം വീസതീഗുണേ.

൪൯.“തസ്സ കമ്മസ്സ തേജേന, സംസരന്തോ ഭവാഭവേ;
ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ ചാപി മാനുസേ.

൫൦. “ദേവലോകാ ചവിത്വാന, ആഗന്ത്വാ മാനുസം ഭവം;
ദുവേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ ചാപി ബ്രാഹ്മണേ.

൫൧.“അങ്ഗപച്ചങ്ഗസമ്പന്നോ, ആരോഹപരിണാഹവാ;
അഭിരൂപോ സുചി ഹോമി, സമ്പുണ്ണങ്ഗോ അനൂനകോ.

൫൨.“ദേവലോകേ മനുസ്സേ വാ, ജാതോ വാ യത്ഥ കത്ഥചി;
ഭവേ സുവണ്ണവണ്ണോ ച, ഉത്തത്തകനകൂപമോ.

൫൩.“മുദുകാ മദ്ദവാ സ്നിദ്ധാ [മുദു മദ്ദവാ സിനിദ്ധാ (സ്യാ॰)], സുഖുമാ സുകുമാരികാ;
ഛവി മേ സബ്ബദാ ഹോതി, ബോധിപത്തേ സുഛഡ്ഡിതേ [സുഛഡ്ഡിനേ (സീ॰)].

൫൪.“യതോ കുതോചി ഗതീസു, സരീരേ സമുദാഗതേ;
ന ലിമ്പതി രജോജല്ലം, വിപാകോ പത്തഛഡ്ഡിതേ.

൫൫.“ഉണ്ഹേ വാതാതപേ തസ്സ, അഗ്ഗിതാപേന വാ പന;
ഗത്തേ സേദാ ന മുച്ചന്തി, വിപാകോ പത്തഛഡ്ഡിതേ.

൫൬.“കുട്ഠം ഗണ്ഡോ കിലാസോ ച, തിലകാ പിളകാ തഥാ;
ന ഹോന്തി കായേ ദദ്ദു ച, വിപാകോ പത്തഛഡ്ഡിതേ.

൫൭.“അപരമ്പി ഗുണം തസ്സ, നിബ്ബത്തതി ഭവാഭവേ;
രോഗാ ന ഹോന്തി കായസ്മിം, വിപാകോ പത്തഛഡ്ഡിതേ.

൭൮. “അപരമ്പി ഗുണം തസ്സ, നിബ്ബത്തതി ഭവാഭവേ;
ന ഹോതി ചിത്തജാ പീളാ, വിപാകോ പത്തഛദ്ദ്ധിതേ.

൭൯. “അപരമ്പി ഗുണം തസ്സ, നിബ്ബത്തതി ഭവാഭവേ;
അമിത്താ ന ഭവന്തസ്സ, വിപാകോ പത്തഛദ്ദ്ധിതേ.

൮൦. “അപരമ്പി ഗുണം തസ്സ, നിബ്ബത്തതി ഭവാഭവേ;
അനൂനഭോഗോ ഭവതി, വിപാകോ പത്തഛദ്ദ്ധിതേ.

൮൧. “അപരമ്പി ഗുണം തസ്സ, നിബ്ബത്തതി ഭവാഭവേ;
അഗ്ഗിരാജൂഹി ചോരേഹി, ന ഹോതി ഉദകേ ഭയം.

൮൨. “അപരമ്പി ഗുണം തസ്സ, നിബ്ബത്തതി ഭവാഭവേ;
ദാസിദാസാ അനുചരാ, ഹോന്തി ചിത്താനുവത്തകാ.

൮൩. “യമ്ഹി ആയുപ്പമാണമ്ഹി, ജായതേ മാനുസേ ഭവേ;
തതോ ന ഹായതേ ആയു, തിട്ഠതേ യാവതായുകം.

൮൪. “അബ്ഭന്തരാ ച ബാഹിരാ [ബഹിചരാ (സീ॰ പീ॰ ക॰)], നേഗമാ ച സരട്ഠകാ;
നുയുത്താ ഹോന്തി സബ്ബേപി, വുദ്ധികാമാ സുഖിച്ഛകാ.

൮൫. “ഭോഗവാ യസവാ ഹോമി, സിരിമാ ഞാതിപക്ഖവാ;
അപേതഭയസന്താസോ, ഭവേഹം സബ്ബതോ ഭവേ.

൮൬. “ദേവാ മനുസ്സാ അസുരാ, ഗന്ധബ്ബാ യക്ഖരക്ഖസാ;
സബ്ബേ തേ പരിരക്ഖന്തി, ഭവേ സംസരതോ സദാ.

൮൭. “ദേവലോകേ മനുസ്സേ ച, അനുഭോത്വാ ഉഭോ യസേ;
അവസാനേ ച നിബ്ബാനം, സിവം പത്തോ അനുത്തരം.

൮൮. “സമ്ബുദ്ധമുദ്ദിസിത്വാന, ബോധിം വാ തസ്സ സത്ഥുനോ;
യോ പുഞ്ഞം പസവേ പോസോ, തസ്സ കിം നാമ ദുല്ലഭം.

൮൯. “മഗ്ഗേ ഫലേ ആഗമേ ച, ഝാനാഭിഞ്ഞാഗുണേസു ച;
അഞ്ഞേസം അധികോ ഹുത്വാ, നിബ്ബായാമി അനാസവോ.

൯൦. “പുരേഹം ബോധിയാ പത്തം, ഛഡ്ഡേത്വാ ഹട്ഠമാനസോ;
ഇമേഹി വീസതങ്ഗേഹി, സമങ്ഗീ ഹോമി സബ്ബദാ.

൯൧. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൨. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൩. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ബോധിസമ്മജ്ജകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ബോധിസമ്മജ്ജകത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. ആമണ്ഡഫലദായകത്ഥേരഅപദാനം

൩൪."പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
വുട്ഠഹിത്വാ സമാധിമ്ഹാ, ചങ്കമീ ലോകനായകോ.

൩൫."ഖാരിഭാരം ഗഹേത്വാന, ആഹരന്തോ ഫലം തദാ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ചങ്കമന്തം മഹാമുനിം.

൩൬."പസന്നചിത്തോ സുമനോ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, ആമണ്ഡമദദിം ഫലം.

൩൭."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ആമണ്ഡസ്സ ഇദം ഫലം.

൩൮."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൯."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൦."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ആമണ്ഡഫലദായകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ആമണ്ഡഫലദായകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. സുഗന്ധത്ഥേരഅപദാനം

൪൧."ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന [നാമേന (സബ്ബത്ഥ)], ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൪൨."അനുബ്യഞ്ജനസമ്പന്നോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ;
ബ്യാമപ്പഭാപരിവുതോ, രംസിജാലസമോത്ഥടോ [രംസിജാലസമോസടോ (സീ॰ പീ॰)].

൪൩."അസ്സാസേതാ യഥാ ചന്ദോ, സൂരിയോവ പഭങ്കരോ;
നിബ്ബാപേതാ യഥാ മേഘോ, സാഗരോവ ഗുണാകരോ.

൪൪."ധരണീരിവ സീലേന, ഹിമവാവ സമാധിനാ;
ആകാസോ വിയ പഞ്ഞായ, അസങ്ഗോ അനിലോ യഥാ.

൪൫."സ കദാചി മഹാവീരോ, പരിസാസു വിസാരദോ;
സച്ചാനി സമ്പകാസേതി, ഉദ്ധരന്തോ മഹാജനം.

൪൬."തദാ ഹി ബാരാണസിയം, സേട്ഠിപുത്തോ മഹായസോ;
ആസഹം ധനധഞ്ഞസ്സ [അനന്തധനധഞ്ഞസ്സ (ക॰)], പഹൂതസ്സ ബഹൂ തദാ.

൪൭."ജങ്ഘാവിഹാരം വിചരം, മിഗദായമുപേച്ചഹം [മുപേസഹം (ക॰)];
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, ദേസേന്തം അമതം പദം.

൪൮."വിസട്ഠകന്തവചനം , കരവീകസമസ്സരം;
ഹംസരുതേഹി [ഹംസദുന്ദുഭി (സ്യാ॰ പീ॰)] നിഗ്ഘോസം, വിഞ്ഞാപേന്തം മഹാജനം.

൪൯."ദിസ്വാ ദേവാതിദേവം തം, സുത്വാവ മധുരം ഗിരം;
പഹായനപ്പകേ ഭോഗേ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൯൦.“ഏവം പബ്ബജിതോ ചാഹം, ന ചിരേന ബഹുസ്സുതോ;
അഹോസിം ധമ്മകഥികോ, വിചിത്തപടിഭാണവാ.

൯൧.“മഹാപരിസമജ്ഝേഹം, ഹട്ഠചിത്തോ പുനപ്പുനം;
വണ്ണയിം ഹേമവണ്ണസ്സ, വണ്ണം വണ്ണവിസാരദോ.

൯൨.“ഏസ ഖീണാസവോ ബുദ്ധോ, അനീഘോ ഛിന്നസംസയോ;
സബ്ബകമ്മക്ഖയം പത്തോ, വിമുത്തോപധിസങ്ഖയേ.

൯൩.“ഏസ സോ ഭഗവാ ബുദ്ധോ, ഏസ സീഹോ അനുത്തരോ;
സദേവകസ്സ ലോകസ്സ, ബ്രഹ്മചക്കപ്പവത്തകോ.

൯൪.“ദന്തോ ദമേതാ സന്തോ ച, സമേതാ നിബ്ബുതോ ഇസി;
നിബ്ബാപേതാ ച അസ്സത്ഥോ, അസ്സാസേതാ മഹാജനം.

൯൫.“വീരോ സൂരോ ച വിക്കന്തോ [ധീരോ ച (സീ॰ പീ॰)], പഞ്ഞോ കാരുണികോ വസീ;
വിജിതാവീ ച സ ജിനോ, അപ്പഗബ്ബോ അനാലയോ.

൯൬.“അനേഞ്ജോ അചലോ ധീമാ, അമോഹോ അസമോ മുനി;
ധോരയ്ഹോ ഉസഭോ നാഗോ, സീഹോ സക്കോ ഗരൂസുപി.

൯൭.“വിരാഗോ വിമലോ ബ്രഹ്മാ, വാദീ സൂരോ രണഞ്ജഹോ;
അഖിലോ ച വിസല്ലോ ച, അസമോ സംയതോ [വുസഭോ (സ്യാ॰), പയതോ (പീ॰)] സുചി.

൯൮.“ബ്രാഹ്മണോ സമണോ നാഥോ, ഭിസക്കോ സല്ലകത്തകോ;
യോധോ ബുദ്ധോ സുതാസുതോ [സുതോ സുതോ (സീ॰ പീ॰)], അചലോ മുദിതോ സിതോ [ദിതോ (സീ॰)].

൯൯.“ധാതാ ധതാ ച സന്തി ച, കത്താ നേതാ പകാസിതാ;
സമ്പഹംസിതാ ഭേത്താ ച, ഛേത്താ സോതാ പസംസിതാ.

൧൦൦.“അഖിലോ ച വിസല്ലോ ച, അനീഘോ അകഥംകഥീ;
അനേജോ വിരജോ കത്താ, ഗന്ധാ വത്താ പസംസിതാ.

൧൦൧.“താരേതാ അത്ഥകാരേതാ, കാരേതാ സമ്പദാരിതാ;
പാപേതാ സഹിതാ കന്താ, ഹന്താ ആതാപീ താപസോ [ഹന്താ, താപിതാ ച വിസോസിതാ (സ്യാ॰)].

൧൦൨.“സമചിത്തോ [സച്ചട്ഠിതോ (സ്യാ॰)] സമസമോ, അസഹായോ ദയാലയോ [ദയാസയോ (സീ॰)];
അച്ഛേരസത്തോ [അച്ഛേരമന്തോ (സ്യാ॰)] അകുഹോ, കതാവീ ഇസിസത്തമോ.

൧൦൩.“നിത്തിണ്ണകങ്ഖോ നിമ്മാനോ, അപ്പമേയ്യോ അനൂപമോ;
സബ്ബവാക്യപഥാതീതോ, സച്ച നേയ്യന്തഗൂ [സബ്ബനേയ്യന്തികോ (സ്യാ॰)] ജിനോ.

൧൦൪.“സത്തസാരവരേ [സതരംസീവരേ (സ്യാ॰)] തസ്മിം, പസാദോ അമതാവഹോ;

തസ്മാ ബുദ്ധേ ച ധമ്മേ ച, സങ്ഘേ സദ്ധാ മഹത്ഥികാ [മഹിദ്ധികാ (സീ॰ ക॰)].

൧൦൪. “ഗുണേഹി ഏവമാദീഹി, തിലോകസരണുത്തമം;
വണ്ണേന്തോ പരിസാമജ്ഝേ, അകം [കഥിം (സ്യാ॰)] ധമ്മകഥം അഹം.

൧൦൫. “തതോ ചുതാഹം തുസിതേ, അനുഭോത്വാ മഹാസുഖം;
തതോ ചുതോ മനുസ്സേസു, ജാതോ ഹോമി സുഗന്ധികോ.

൧൦൬. “നിസ്സാസോ മുഖഗന്ധോ ച, ദേഹഗന്ധോ തഥേവ മേ;
സേദഗന്ധോ ച സതതം, സബ്ബഗന്ധോവ ഹോതി മേ
[സബ്ബഗന്ധോതിസേതി മേ (സീ॰ പീ॰)].

൧൦൭. “മുഖഗന്ധോ സദാ മയ്ഹം, പദുമുപ്പലചമ്പകോ;
പരിസന്തോ [ആദിസന്തോ (സീ॰), അതികന്തോ (സ്യാ॰), അതിസന്തോ (പീ॰)] സദാ വാതി, സരീരോ ച തഥേവ മേ.

൧൦൮. “ഗുണത്ഥവസ്സ സബ്ബന്തം, ഫലം തു [ഫലന്തം (സ്യാ॰)] പരമബ്ഭുതം;
ഏകഗ്ഗമനസാ സബ്ബേ, വണ്ണയിസ്സം [ഭാസിതസ്സ (സ്യാ॰)] സുണാഥ മേ.

൧൦൯. “ഗുണം ബുദ്ധസ്സ വത്വാന, ഹിതായ ച ന സദിസം [ഹിതായ ജനസന്ധിസു (സീ॰ പീ॰), ഹിതായ നം സുഖാവഹം (സ്യാ॰)];
സുഖിതോ [സുചിത്തോ (സ്യാ॰)] ഹോമി സബ്ബത്ഥ, സങ്ഘോ വീരസമായുതോ [സരദ്ധനിസമായുതോ (സീ॰)].

൧൧൦. “യസസ്സീ സുഖിതോ കന്തോ, ജുതിമാ പിയദസ്സനോ;
വത്താ അപരിഭൂതോ ച, നിദ്ദോസോ പഞ്ഞവാ തഥാ.

൧൧൧. “ഖീണേ ആയുസി [പാസുസി (സ്യാ॰)] നിബ്ബാനം, സുലഭം ബുദ്ധഭത്തിനോ;
തേസം ഹേതും പവക്ഖാമി, തം സുണാഥ യഥാതഥം.

൧൧൨. “സന്തം യസം ഭഗവതോ, വിധിനാ അഭിവാദയം;
തത്ഥ തത്ഥൂപപന്നോപി [യത്ഥ തത്ഥൂപപന്നോപി (സീ॰ പീ॰)], യസസ്സീ തേന ഹോമഹം.

൧൧൩. “ദുക്ഖസ്സന്തകരം ബുദ്ധം, ധമ്മം സന്തമസങ്ഖതം;
വണ്ണയം സുഖദോ ആസിം, സത്താനം സുഖിതോ തതോ.

൧൧൪. “ഗുണം വദന്തോ ബുദ്ധസ്സ, ബുദ്ധപീതിസമായുതോ;
സകന്തിം പരകന്തിഞ്ച, ജനയിം തേന കന്തിമാ.

൧൧൫. “ജിനോ തേ തിത്ഥികാകിണ്ണേ [ജനോഘേ തിത്ഥകാകിണ്ണേ (സീ॰ പീ॰), ജിനോ യോ തിത്ഥികാതിണ്ണോ (സ്യാ॰)], അഭിഭുയ്യ കുതിത്ഥിയേ;
ഗുണം വദന്തോ ജോതേസിം [ഥോമേസിം (സ്യാ॰)], നായകം ജുതിമാ തതോ.

൧൧൬. “പിയകാരീ ജനസ്സാപി, സമ്ബുദ്ധസ്സ ഗുണം വദം;
സരദോവ സസങ്കോഹം, തേനാസിം പിയദസ്സനോ.

൧൧൭. “യഥാസത്തിവസേനാഹം , സബ്ബവാചാഹി സന്ഥവിം;

സുഗതം തേന വാഗിസോ, വിചിത്തപടിഭാനവാ.

൫൫൯. “യേ ബാലാ വിമതിം പത്താ, പരിഭോന്തി മഹാമുനിം;
നിഗ്ഗഹിം തേ സദ്ധമ്മേന, പരിഭൂതോ ന തേനഹം [പരിഭൂതേന തേനഹം (സ്യാ॰)].

൫൬൦. “ബുദ്ധവണ്ണേന സത്താനം, കിലേസേ അപനേസഹം;
നിക്കിലേസമനോ ഹോമി, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൫൬൧. “സോതൂനം വുദ്ധിമജനിം [ബുദ്ധിമജനിം (സീ॰ പീ॰)], ബുദ്ധാനുസ്സതിദേസകോ;
തേനാഹമാസിം [തേനാപി ചാസിം (സ്യാ॰)] സപ്പഞ്ഞോ, നിപുണത്ഥവിപസ്സകോ.

൫൬൨. “സബ്ബാസവപരിക്ഖീണോ, തിണ്ണസംസാരസാഗരോ;
സിഖീവ അനുപാദാനോ, പാപുണിസ്സാമി നിബ്ബുതിം.

൫൬൩. “ഇമസ്മിംയേവ കപ്പസ്മിം, യമഹം സന്ഥവിം ജിനം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധവണ്ണസ്സിദം ഫലം.

൫൬൪. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൬൫. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൬൬. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സുഗന്ധോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സുഗന്ധത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

തിണദായകവഗ്ഗോ തേപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

തിണദോ മഞ്ചദോ ചേവ, സരണബ്ഭഞ്ജനപ്പദോ;
സുപടോ ദണ്ഡദായീ ച, നേലപൂജീ തഥേവ ച.

ബോധിസമ്മജ്ജകോ മണ്ഡോ, സുഗന്ധോ ദസമോതി ച;
ഗാഥാസതം സതേവീസം, ഗണിതഞ്ചേത്ഥ സബ്ബസോ.

൪. കച്ചായനവഗ്ഗോ

൧. മഹാകച്ചായനത്ഥേരഅപദാനം

൧. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, അനേജോ അജിതം ജയോ;
സതസഹസ്സേ കപ്പാനം, ഇതോ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൨. “വീരോ കമലപത്തക്ഖോ, സസങ്കവിമലാനനോ;
കനകാചലസങ്കാസോ [കഞ്ചനതചസങ്കാസോ (സ്യാ॰)],
രവിദിത്തിസമപ്പഭോ.

൩. “സത്തനേത്തമനോഹാരീ, വരലക്ഖണഭൂസിതോ;
സബ്ബവാക്യപഥാതീതോ, മനുജാമരസക്കതോ.

൪. “സമ്ബുദ്ധോ ബോധയം സത്തേ, വാഗീസോ മധുരസ്സരോ;
കരുണാനിബന്ധസന്താനോ, പരിസാസു വിസാരദോ.

൫. “ദേസേതി മധുരം ധമ്മം, ചതുസച്ചൂപസംഹിതം;
നിമുഗ്ഗേ മോഹപങ്കമ്ഹി, സമുദ്ധരതി പാണിനേ.

൬. “തദാ ഏകചരോ ഹുത്വാ, താപസോ ഹിമവാലയോ;
നഭസാ മാനുസം ലോകം, ഗച്ഛന്തോ ജിനമദ്ദസം.

൭. “ഉപേച്ച സന്തികം തസ്സ, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം;
വണ്ണയന്തസ്സ വീരസ്സ, സാവകസ്സ മഹാഗുണം.

൮. “സങ്ഖിത്തേന മയാ വുത്തം, വിത്ഥാരേന പകാസയം;
പരിസം മഞ്ച തോസേതി, യഥാ കച്ചായനോ അയം.

൯. “‘നാഹം ഏവമിധേകച്ചം [ഏവംവിധം കഞ്ചി (സീ॰ പീ॰)], അഞ്ഞം
പസ്സാമി സാവകം;
തസ്മാതദഗ്ഗേ [തസ്മേതദഗ്ഗേ (സീ॰)] ഏസഗ്ഗോ, ഏവം ധാരേഥ
ഭിക്ഖവോ’.

൧൦. “തദാഹം വിമ്ഹിതോ ഹുത്വാ, സുത്വാ വാക്യം മനോരമം;
ഹിമവന്തം ഗമിത്വാന, ആഹിത്വാ [ആഹത്വാ (സീ॰ പീ॰)]
പുപ്ഫസഞ്ചയം.

൧൧. “പൂജേത്വാ ലോകസരണം, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം;
തദാ മമാസയം ഞത്വാ, ബ്യാകാസി സ രണഞ്ജഹോ.

൧൨. “‘പസ്സഥേതം ഇസിവരം, നിദ്ധന്തകനകത്തചം;
ഉദ്ധഗ്ഗലോമം പീണംസം, അചലം പഞ്ജലിം ഠിതം.

൧൩. “‘ഹാസം സുപുണ്ണനയനം, ബുദ്ധവണ്ണഗതാസയം;
ധമ്മജം ഉഗ്ഗഹദയം [ധമ്മംവ വിഗ്ഗഹവരം (സീ॰), ധമ്മപടിഗ്ഗഹവരം
(പീ॰)], അമതാസിത്തസന്നിഭം’.

൧൪. “കച്ചാനസ്സ ഗുണം സുത്വാ, തം ഠാനം പത്ഥയം ഠിതോ;
അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ഗോതമസ്സ മഹാമുനേ.

൭൫."തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
കച്ചാനോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ.

൭൬."ബഹുസ്സുതോ മഹാഞാണീ, അധിപ്പായവിദൂ മുനേ;
പാപുണിസ്സതി തം ഠാനം, യഥായം ബ്യാകതോ മയാ.

൭൭."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൮."ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
അഞ്ഞം ഗതിം ന ഗച്ഛാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൯."ദുവേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ അഥ ബ്രാഹ്മണേ;
നീചേ കുലേ ന ജായാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൦."പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോ ഉജ്ജേനിയം പുരേ [ജാതോ, ഉജ്ജേനിയം പുരേ രമേ (സ്യാ॰)];
പജ്ജോതസ്സ ച ചണ്ഡസ്സ, പുരോഹിതദിജാധിനോ
[പുരോഹിതദിജാതിനോ (സീ॰ പീ॰)].

൮൧."പുത്തോ തിരിടിവച്ഛസ്സ [തിരിടവച്ഛസ്സ (സീ॰), തിപിതിവച്ഛസ്സ (സ്യാ॰)],
നിപുണോ വേദപാരഗൂ;
മാതാ ച ചന്ദിമാ നാമ, കച്ചാനോഹം വരത്തചോ.

൮൨."വീമംസനത്ഥം ബുദ്ധസ്സ, ഭൂമിപാലേന പേസിതോ;
ദിസ്വാ മോക്ഖപുരദ്വാരം, നായകം ഗുണസഞ്ചയം.

൮൩."സുത്വാ ച വിമലം വാക്യം, ഗതിപങ്കവിസോസനം;
പാപുണിം അമതം സന്തം, സേസേഹി സഹ സത്തഹി.

൮൪."അധിപ്പായവിദൂ ജാതോ, സുഗതസ്സ മഹാമതേ;
ഠപിതോ ഏതദഗ്ഗേ ച, സുസമിദ്ധമനോരഥോ.

൮൫."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൮൬."സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
"സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ; തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൮൭."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മഹാകച്ചായനോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മഹാകച്ചായനത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. വക്കലിത്ഥേരഅപദാനം

൨൭. ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ;
അനോമനാമോ അമിതോ, നാമേന പദുമുത്തരോ.

൨൮. ‘‘പദുമാകാരവദനോ, പദുമാമലസുച്ഛവീ;
ലോകേനാനുപലിത്തോവ തോയേന പദുമം യഥാ.

൨൯. ‘‘വീരോ പദുമപത്തക്ഖോ, കന്തോ ച പദുമം യഥാ;
പദുമുത്തരഗന്ധോവ, തസ്മാ സോ പദുമുത്തരോ.

൩൦. ‘‘ലോകജേട്ഠോ ച നിമ്മാനോ, അന്ധാനം നയനൂപമോ;
സന്തവേസോ ഗുണനിധി, കരുണാമതിസാഗരോ.

൩൧. ‘‘സ കദാചി മഹാവീരോ, ബ്രഹ്മാസുരസുരച്ചിതോ;
സദേവമനുജാകിണ്ണേ, ജനമജ്ഝേ ജിനുത്തമോ [ജനുത്തമോ (സ്യാ॰ പീ॰), അനുത്തമോ (ക॰) വങ്ഗീസത്ഥേരാപദാനേപി].

൩൨. ‘‘വദനേന സുഗന്ധേന, മധുരേന രുതേന ച;
രഞ്ജയം പരിസം സബ്ബം, സന്ഥവീ സാവകം സകം.

൩൩. ‘‘സദ്ധാധിമുത്തോ സുമതി, മമ ദസ്സനലാലസോ [ദസ്സനസാലയോ (സ്യാ॰)];
നത്ഥി ഏതാദിസോ അഞ്ഞോ, യഥായം ഭിക്ഖു വക്കലി.

൩൪. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, നഗരേ ബ്രാഹ്മണത്രജോ;
ഹുത്വാ സുത്വാ ച തം വാക്യം, തം ഠാനമഭിരോചയിം.

൩൫. ‘‘സസാവകം തം വിമലം, നിമന്തേത്വാ തഥാഗതം;
സത്താഹം ഭോജയിത്വാന, ദുസ്സേഹച്ഛാദയിം തദാ.

൩൬. ‘‘നിപച്ച സിരസാ തസ്സ, അനന്തഗുണസാഗരേ;
നിമുഗ്ഗോ പീതിസമ്പുണ്ണോ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൩൭. ‘‘‘യോ സോ തയാ സന്ഥവിതോ, ഇതോ സത്തമകേ മുനി [ഇധ സദ്ധാധിമുത്തോ ഇസി (സ്യാ॰), ഇതോ സത്തമകേഹനി (സീ॰ പീ॰)];
ഭിക്ഖു സദ്ധാവതം അഗ്ഗോ, താദിസോ ഹോമഹം മുനേ’.

൩൮. ‘‘ഏവം വുത്തേ മഹാവീരോ, അനാവരണദസ്സനോ;
ഇമം വാക്യം ഉദീരേസി, പരിസായ മഹാമുനി.

൪൦. ‘‘‘പസ്സഥേതം മാണവകം, പീതമട്ഠനിവാസനം;
ഹേമയഞ്ഞോപചിതങ്ഗം [ഹേമയഞ്ഞോപവീതങ്ഗം (സീ॰)], ജനനേത്തമനോഹരം.

൪൧. ‘‘‘ഏസോ അനാഗതദ്ധാനേ, ഗോതമസ്സ മഹേസിനോ;
അഗ്ഗോ സദ്ധാധിമുത്താനം, സാവകോയം ഭവിസ്സതി.

൪൨. ‘‘‘ദേവഭൂതോ മനുസ്സോ വാ, സബ്ബസന്താപവജ്ജിതോ;
സബ്ബഭോഗപരിബ്യൂള്ഹോ, സുഖിതോ സംസരിസ്സതി.

൪൩. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൪൪."'തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
വക്കലി നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ'.

൪൫."തേന കമ്മവിസേസേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൪൬."സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ഹുത്വാ, സംസരന്തോ ഭവാഭവേ;
സാവത്ഥിയം പുരേ ജാതോ, കുലേ അഞ്ഞതരേ അഹം.

൪൭."നോനീതസുഖുമാലം മം, ജാതപല്ലവകോമലം;
മന്ദം ഉത്താനസയനം, പിസാചഭയതജ്ജിതാ.

൪൮."പാദമൂലേ മഹേസിസ്സ, സായേസും ദീനമാനസാ;
ഇമം ദദാമ തേ നാഥ, സരണം ഹോഹി നായക.

൪൯."തദാ പടിഗ്ഗഹി സോ മം, ഭീതാനം സരണോ മുനി;
ജാലിനാ ചക്കങ്കിതേന [സങ്കലങ്കേന (സീ॰)], മുദുകോമലപാണിനാ.

൫൦. "തദാ പഭുതി തേനാഹം, അരക്ഖേയ്യേന രക്ഖിതോ;
സബ്ബവേരവിനിമുത്തോ [സബ്ബബ്യാധിവിനിമുത്തോ (സ്യാ॰), സബ്ബൂപധിവിനിമുത്തോ (പീ॰)], സുഖേന പരിവുദ്ധിതോ.

൫൧."സുഗതേന വിനാ ഭൂതോ, ഉക്കണ്ഠാമി മുഹുത്തകം;
ജാതിയാ സത്തവസ്സോഹം, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൫൨."സബ്ബപാരമിസമ്ഭൂതം, നീലക്ഖിനയനം [ലങ്കിനീലയനം (സീ॰)] വരം;
രൂപം സബ്ബസുഭാകിണ്ണം, അതിത്തോ വിഹരാമഹം [വിഹയാമഹം (സീ॰ പീ॰)].

൫൩."ബുദ്ധരൂപരതിം [ബുദ്ധോ രൂപരതിം (സീ॰)] ഞത്വാ, തദാ ഓവദി മം ജിനോ;
'അലം വക്കലി കിം രൂപേ, രമസേ ബാലനന്ദിതേ.

൫൪."'യോ ഹി പസ്സതി സദ്ധമ്മം, സോ മം പസ്സതി പണ്ഡിതോ;
അപസ്സമാനോ സദ്ധമ്മം, മം പസ്സമ്പി ന പസ്സതി.

൫൫."'അനന്താദീനവോ കായോ, വിസരുക്ഖസമൂപമോ;
ആവാസോ സബ്ബരോഗാനം, പുഞ്ജോ ദുക്ഖസ്സ കേവലോ.

൫൬."'നിബ്ബിന്ദിയ തതോ രൂപേ, ഖന്ധാനം ഉദയബ്ബയം;
പസ്സ ഉപക്കിലേസാനം, സുഖേനന്തം ഗമിസ്സതി'.

൫൭."ഏവം തേനാനുസിട്ഠോഹം, നായകേന ഹിതേസിനാ;
ഗിജ്ഝകൂടം സമാരുയ്ഹ, ഝായാമി ഗിരികന്ദരേ.

൫൮."ഠിതോ പബ്ബതപാദമ്ഹി, അസ്സാസയി [മമാഹസോ (സീ॰)] മഹാമുനി;
വക്കലീതി ജിനോ വാചം, തം സുത്വാ മുദിതോ അഹം.

൫൯."പക്ഖന്ദിം സേലപബ്ഭാരേ, അനേകസതപോരിസേ;
തദാ ബുദ്ധാനുഭാവേന, സുഖേനേവ മഹിം ഗതോ.

൯൦.“പുനോപി [പുനാപി (സ്യാ॰), മുനി മം (ക॰)] ധമ്മം ദേസേതി, ഖന്ധാനം ഉദയബ്ബയം;
തമഹം ധമ്മമഞ്ഞായ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൯൧.“സുമഹാപരിസമജ്ഝേ , തദാ മം ചരണന്തഗോ;
അഗ്ഗം സദ്ധാധിമുത്താനം, പഞ്ഞപേസി മഹാമതി.

൯൨.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൯൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വക്കലിത്ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

വക്കലിത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. മഹാകപ്പിനത്ഥേരഅപദാനം

൯൬.“പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഉദിതോ അജടാകാസേ [ജഗദാകാസേ (സീ॰), ജലദാകാസേ (പീ॰)], രവീവ സരദമ്ബരേ.

൯൭.“വചനാഭായ ബോധേതി, വേനേയ്യപദുമാനി സോ;
കിലേസപങ്കം സോസേതി, മതിരംസീഹി നായകോ.

൯൮.“തിത്ഥിയാനം യസേ [യസോ (സീ॰ പീ॰)] ഹന്തി, ഖജ്ജോതാഭാ യഥാ രവി;
സച്ചത്ഥാഭം പകാസേതി, രതനംവ ദിവാകരോ.

൯൯.“ഗുണാനം ആയതിഭൂതോ, രതനാനംവ സാഗരോ;
പജ്ജുന്നോരിവ ഭൂതാനി, ധമ്മമേഘേന വസ്സതി.

൧൦൦. “അക്ഖദസ്സോ തദാ ആസിം, നഗരേ ഹംസസവ്ഹയേ;
ഉപേച്ച ധമ്മമസ്സോസിം, ജലജുത്തമനാമിനോ.

൧൦൧.“ഓവാദകസ്സ ഭിക്ഖൂനം, സാവകസ്സ കതാവിനോ;
ഗുണം പകാസയന്തസ്സ, തപ്പയന്തസ്സ [തോസയന്തസ്സ (സീ॰), ഹാസയന്തസ്സ (സ്യാ॰), വാസയന്തസ്സ (പീ॰)] മേ മനം.

൧൦൨.“സുത്വാ പതീതോ സുമനോ, നിമന്തേത്വാ തഥാഗതം;
സസിസ്സം ഭോജയിത്വാന, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൧൦൩.“തദാ ഹംസസമഭാഗോ, ഹംസദുന്ദുഭിനിസ്സനോ [ഹംസദുന്ദുഭിസുസ്സരോ (സീ॰)];
പസ്സഥേതം മഹാമത്തം, വിനിച്ഛയവിസാരദം.

൧൦൪.“പതിതം പാദമൂലേ മേ, സമുഗ്ഗതതനൂരുഹം;
ജീമൂതവണ്ണം പീണംസം, പസന്നനയനാനനം.

൭൫.“പരിവാരേന മഹതാ, രാജയുത്തം മഹായസം;
ഏസോ കതാവിനോ ഠാനം, പത്ഥേതി മുദിതാസയോ.

൭൬.“‘ഇമിനാ പണിപാതേന, ചാഗേന പണിധീഹി ച [പിണ്ഡപാതേന, ചേതനാ പണിധീഹി ച (സീ॰)];
കപ്പസതസഹസ്സാനി, നുപപജ്ജതി ദുഗ്ഗതിം.

൭൭.“‘ദേവേസു ദേവസോഭഗ്ഗം, മനുസ്സേസു മഹന്തതം;
അനുഭോത്വാന സേസേന [അഭുത്വാവ സേസേന (സീ॰), അനുഭോത്വാവ സേസേന (സ്യാ॰)], നിബ്ബാനം പാപുണിസ്സതി.

൭൮.“‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൭൯.“‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
കപ്പിനോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൮൦.“തതോഹം സുകതം കാരം, കത്വാന ജിനസാസനേ;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, തുസിതം അഗമാസഹം.

൮൧.“ദേവമാനുസരജ്ജാനി, സതസോ അനുസാസിയ;
ബാരാണസിയമാസന്നേ, ജാതോ കേനിയജാതിയം.

൮൨.“സഹസ്സപരിവാരേന [സതസഹസ്സപരിവാരോ (സ്യാ॰)], സപജാപതികോ അഹം;
പഞ്ച പച്ചേകബുദ്ധാനം, സതാനി സമുപട്ഠഹിം.

൮൩.“തേമാസം ഭോജയിത്വാന, പച്ഛാദമ്ഹ തിചീവരം;
തതോ ചുതാ മയം സബ്ബേ, അഹുമ്ഹ തിദസൂപഗാ.

൮൪.“പുനോ സബ്ബേ മനുസ്സത്തം, അഗമിമ്ഹ തതോ ചുതാ;
കുക്കുടമ്ഹി പുരേ ജാതാ, ഹിമവന്തസ്സ പസ്സതോ.

൮൫.“കപ്പിനോ നാമഹം ആസിം, രാജപുത്തോ മഹായസോ;
സേസാമച്ചകുലേ ജാതാ, മമേവ പരിവാരയും.

൮൬.“മഹാരജ്ജസുഖം പത്തോ, സബ്ബകാമസമിദ്ധിമാ;
വാണിജേഹി സമക്ഖാതം, ബുദ്ധുപ്പാദമഹം സുണിം.

൮൭.“‘ബുദ്ധോ ലോകേ സമുപ്പന്നോ, അസമോ ഏകപുഗ്ഗലോ;
സോ പകാസേതി സദ്ധമ്മം, അമതം സുഖമുത്തമം.

൮൮.“‘സുയുത്താ തസ്സ സിസ്സാ ച, സുമുത്താ ച അനാസവാ’;
“സുത്വാ നേസം സുവചനം, സക്കരിത്വാന വാണിജേ.

൮൯.“പഹായ രജ്ജം സാമച്ചോ, നിക്ഖമിം ബുദ്ധമാമകോ;
നദിം ദിസ്വാ മഹാചന്ദം, പൂരിതം സമതിത്തികം.

൯൦.“അപ്പതിട്ഠം അനാലമ്ബം, ദുത്തരം സീഘവാഹിനിം;
ഗുണം സരിത്വാ ബുദ്ധസ്സ, സോത്ഥിനാ സമതിക്കമിം.

൯൧.“‘ഭവസോതം സചേ ബുദ്ധോ, തിണ്ണോ ലോകന്തഗൂ വിദൂ [വിഭൂ (ക॰)];
ഏതേന സച്ചവജ്ജേന, ഗമനം മേ സമിജ്ഝതു.

൯൨.“‘യദി സന്തിഗമോ മഗ്ഗോ, മോക്ഖോ ചച്ചന്തികം [മോക്ഖദം സന്തികം (സ്യാ॰)] സുഖം;
ഏതേന സച്ചവജ്ജേന, ഗമനം മേ സമിജ്ഝതു.

൯൩.“‘സങ്ഘോ ചേ തിണ്ണകന്താരോ, പുഞ്ഞക്ഖേത്തോ അനുത്തരോ;
ഏതേന സച്ചവജ്ജേന, ഗമനം മേ സമിജ്ഝതു’.

൯൪.“സഹ കതേ സച്ചവരേ, മഗ്ഗാ അപഗതം ജലം;
തതോ സുഖേന ഉത്തിണ്ണോ, നദീതീരേ മനോരമേ.

൯൫.“നിസിന്നം അദ്ദസം ബുദ്ധം, ഉദേന്തംവ പഭങ്കരം;
ജലന്തം ഹേമസേലംവ, ദീപരുക്ഖംവ ജോതിതം.

൯൬.“സസിംവ താരാസഹിതം, സാവകേഹി പുരക്ഖതം;
വാസവം വിയ വസ്സന്തം, ദേസനാജലദന്തരം [ദേവേന ജലനന്ദനം (സ്യാ॰ പീ॰)].

൯൭.“വന്ദിത്വാന സഹാമച്ചോ, ഏകമന്തമുപാവിസിം;
തതോ നോ ആസയം [തതോ അജ്ഝാസയം (സ്യാ॰)] ഞത്വാ, ബുദ്ധോ ധമ്മമദേസയി.

൯൮.“സുത്വാന ധമ്മം വിമലം, അവോചുമ്ഹ മയം ജിനം;
‘പബ്ബാജേഹി മഹാവീര, നിബ്ബിന്ദാമ്ഹ [നിബ്ബിന്നാമ്ഹ (സീ॰ പീ॰), ഓതിണ്ണമ്ഹ (സ്യാ॰)] മയം ഭവേ’.

൯൯.“‘സ്വാക്ഖാതോ ഭിക്ഖവേ ധമ്മോ, ദുക്ഖന്തകരണായ വോ;
ചരഥ ബ്രഹ്മചരിയം’, ഇച്ചാഹ മുനിസത്തമോ.

൧൦൦.“സഹ വാചായ സബ്ബേപി, ഭിക്ഖുവേസധരാ മയം;
അഹുമ്ഹ ഉപസമ്പന്നാ, സോതാപന്നാ ച സാസനേ.

൧൦൧.“തതോ ജേതവനം ഗന്ത്വാ, അനുസാസി വിനായകോ;
അനുസിട്ഠോ ജിനേനാഹം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൦൨.“തതോ ഭിക്ഖുസഹസ്സാനി [ഭിക്ഖുസഹസ്സം തം (സീ॰ പീ॰)], അനുസാസിമഹം തദാ;
മമാനുസാസനകരാ, തേപി ആസും അനാസവാ.

൧൦൩.“ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
ഭിക്ഖുഓവാദകാനഗ്ഗോ, കപ്പിനോതി മഹാജനേ.

൧൦൪.“സതസഹസ്സേ കതം കമ്മം, ഫലം ദസ്സേസി മേ ഇധ;
പമുത്തോ സരവേഗോവ, കിലേസേ ഝാപയിം [ഝാപയീ (സീ॰)] മമ.

൧൦൫.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൬.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦൭.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മഹാകപ്പിനോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

മഹാകപ്പിനത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. ദബ്ബമല്ലപുത്തത്ഥേരഅപദാനം

൧൦൮. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബലോകവിദൂ മുനി;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി ചക്ഖുമാ.

൧൦൯. “ഓവാദകോ വിഞ്ഞാപകോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
ദേസനാകുസലോ ബുദ്ധോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൧൧൦. “അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, ഹിതേസീ സബ്ബപാണിനം;
സമ്പത്തേ തിത്ഥിയേ സബ്ബേ, പഞ്ചസീലേ പതിട്ഠപി [പതിട്ഠഹി (സ്യാ॰ ക॰)].

൧൧൧. “ഏവം നിരാകുലം ആസി, സുഞ്ഞതം [സുഞ്ഞകം (സീ॰) ഏവമുപരിപി] തിത്ഥിയേഹി ച;
വിചിത്തം അരഹന്തേഹി, വസീഭൂതേഹി താദിഭി.

൧൧൨. “രതനാനട്ഠപഞ്ഞാസം, ഉഗ്ഗതോ സോ മഹാമുനി;
കഞ്ചനഗ്ഘിയസങ്കാസോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ.

൧൧൩. “വസ്സസതസഹസ്സാനി , ആയു വിജ്ജതി താവദേ;
താവതാ തിട്ഠമാനോ സോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൧൧൪. “തദാഹം ഹംസവതിയം, സേട്ഠിപുത്തോ മഹായസോ;
ഉപേത്വാ ലോകപജ്ജോതം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം.

൧൧൫. “സേനാസനാനി ഭിക്ഖൂനം, പഞ്ഞാപേന്തം സസാവകം;
കിത്തയന്തസ്സ വചനം, സുണിത്വാ മുദിതോ അഹം.

൧൧൬. “അധികാരം സസങ്ഘസ്സ, കത്വാ തസ്സ മഹേസിനോ;
നിപച്ച സിരസാ പാദേ, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൧൧൭. “തദാഹ സ മഹാവീരോ, മമ കമ്മം പകിത്തയം;
‘യോ സസങ്ഘമഭോജേസി, സത്താഹം ലോകനായകം.

൧൧൮. “‘സോയം കമലപത്തക്ഖോ, സീഹംസോ കനകത്തചോ;
മമ പാദമൂലേ നിപതി [പതിതോ (പീ॰)], പത്ഥയം ഠാനമുത്തമം.

൧൧൯. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൨൦. “‘സാവകോ തസ്സ ബുദ്ധസ്സ, ദബ്ബോ നാമേന വിസ്സുതോ;
സേനാസനപഞ്ഞാപകോ, അഗ്ഗോ ഹേസ്സതിയം തദാ’.

൧൨൧. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൨൨. “സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം;

സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തി അഹോസഹം.

൫൮൨. “പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ആസിം, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൫൮൩. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ നാമ നായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ [ചാരുനയനോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)],
സബ്ബധമ്മവിപസ്സകോ.

൫൮൪. “ദുട്ഠചിത്തോ ഉപവദിം, സാവകം തസ്സ താദിനോ;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണം, സുദ്ധോതി ച വിജാനിയ.

൫൮൫. “തസ്സേവ നരവീരസ്സ, സാവകാനം മഹേസിനം;
സലാകഞ്ച ഗഹേത്വാന [സലാകം പഗ്ഗഹേത്വാന (സീ॰ പീ॰)],
ഖീരോദനമദാസഹം.

൫൮൬. “ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൫൮൭. “സാസനം ജോതയിത്വാന, അഭിഭുയ്യ കുതിത്ഥിയേ;
വിനേയ്യേ വിനയിത്വാവ, നിബ്ബുതോ സോ സസാവകോ.

൫൮൮. “സസിസ്സേ നിബ്ബുതേ നാഥേ, അത്ഥമേന്തമ്ഹി സാസനേ;
ദേവാ കന്ദിംസു സംവിഗ്ഗാ, മുത്തകേസാ രുദമ്മുഖാ.

൫൮൯. “നിബ്ബായിസ്സതി ധമ്മക്ഖോ, ന പസ്സിസ്സാമ സുബ്ബതേ;
ന സുണിസ്സാമ സദ്ധമ്മം, അഹോ നോ അപ്പപുഞ്ഞതാ.

൫൯൦. “തദായം പഥവീ സബ്ബാ, അചലാ സാ ചലാചലാ [ചലാചലീ (സീ॰), പുലാപുലീ (സ്യാ॰)];
സാഗരോ ച സസോകോവ, വിനദീ കരുണം ഗിരം.

൫൯൧. “ചതുദ്ദിസാ ദുന്ദുഭിയോ, നാദയിംസു അമാനുസാ;
സമന്തതോ അസനിയോ, ഫലിംസു ച ഭയാവഹാ.

൫൯൨. “ഉക്കാ പതിംസു നഭസാ, ധൂമകേതു ച ദിസ്സതി;
സധൂമാ ജാലവട്ടാ ച [സബ്ബഥലജസത്താ ച (സീ॰)], രവിംസു കരുണം
മിഗാ.

൫൯൩. “ഉപ്പാദേ ദാരുണേ ദിസ്വാ, സാസനത്ഥങ്ഗസൂചകേ;
സംവിഗ്ഗാ ഭിക്ഖവോ സത്ത, ചിന്തയിമ്ഹ മയം തദാ.

൫൯൪. “സാസനേന വിനാമ്ഹാകം, ജീവിതേന അലം മയം;
പവിസിത്വാ മഹാരഞ്ഞം, യുഞ്ജാമ ജിനസാസനം.

൫൯൫. “അദ്ദസമ്ഹ തദാരഞ്ഞേ, ഉബ്ബിദ്ധം സേലമുത്തമം;
നിസ്സേണിയാ തമാരുയ്ഹ, നിസ്സേണിം പാതയിമ്ഹസേ.

൫൯൬. “തദാ ഓവദി നോ ഥേരോ, ബുദ്ധുപ്പാദോ സുദുല്ലഭോ;
സദ്ധാതിദുല്ലഭാ ലദ്ധാ, ഥോകം സേസഞ്ച സാസനം.

ഫനത്ര. “പതന്തി ഖണാതീതാ, അനന്തേ ദുക്ഖസാഗരേ;
തസ്മാ പയോഗോ കത്തബ്ബോ, യാവ ഠാതി മുനേ മതം [യാവ തിട്ഠതി സാസനം (സ്യാ॰)].

ഫനന. “അരഹാ ആസി സോ ഥേരോ, അനാഗാമീ തദാനുഗോ;
സുസീലാ ഇതരേ യുത്താ, ദേവലോകം അഗമ്ഹസേ.

ഫര്‍ം. “നിബ്ബുതോ തിണ്ണസംസാരോ, സുദ്ധാവാസേ ച ഏകകോ;
അഹഞ്ച പക്കുസാതി ച, സഭിയോ ബാഹിയോ തഥാ.

ഫര്‍ഫ. “കുമാരകസ്സപോ ചേവ, തത്ഥ തത്ഥൂപഗാ മയം;
സംസാരബന്ധനാ മുത്താ, ഗോതമേനാനുകമ്പിതാ.

ഫര്‍റ. “മല്ലേസു കുസിനാരായം, ജാതോ ഗബ്ഭേവ മേ സതോ;
മാതാ മതാ ചിതാരുള്ഹാ, തതോ നിപ്പതിതോ അഹം.

ഫര്‍ന്ന. “പതിതോ ദബ്ബപുഞ്ജമ്ഹി, തതോ ദബ്ബോതി വിസ്സുതോ;
ബ്രഹ്മചാരീബലേനാഹം, വിമുത്തോ സത്തവസ്സികോ.

ഫര്‍ര്‍. “ഖീരോദനബലേനാഹം , പഞ്ചഹങ്ഗേഹുപാഗതോ;
ഖീണാസവോപവാദേന, പാപേഹി ബഹുചോദിതോ.

ഫര്‍ഢ. “ഉഭോ പുഞ്ഞഞ്ച പാപഞ്ച, വീതിവത്തോമ്ഹി ദാനിഹം;
പത്വാന പരമം സന്തിം, വിഹരാമി അനാസവോ.

ഫര്‍ന്ത്ര. “സേനാസനം പഞ്ഞാപയിം, ഹാസയിത്വാന സുബ്ബതേ;
ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം.

ഫര്‍ഥ. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
ഫര്‍ഡ. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
ഫര്‍ന. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ദബ്ബമല്ലപുത്തോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ദബ്ബമല്ലപുത്തഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. കുമാരകസ്സപത്ഥേരഅപദാനം

ഫ൭ം. “ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ;
സബ്ബലോകഹിതോ വീരോ, പദുമുത്തരനാമകോ.

ഫ൭ഫ. “തദാഹം ബ്രാഹ്മണോ ഹുത്വാ, വിസ്സുതോ വേദപാരഗൂ;
ദിവാവിഹാരം വിചരം, അദ്ദസം ലോകനായകം.

ഫ൭റ. “ചതുസച്ചം പകാസേന്തം, ബോധയന്തം സദേവകം;
വിചിത്തകഥികാനഗ്ഗം, വണ്ണയന്തം മഹാജനേ.

ഫ൭ന്ന. “തദാ മുദിതചിത്തോഹം, നിമന്തേത്വാ തഥാഗതം;
നാനാരത്തേഹി വത്ഥേഹി, അലങ്കരിത്വാന മണ്ഡപം.

൧൪൪. നാനാരതനപജ്ജോതം, സസങ്ഘം ഭോജയിം തഹിം;
ഭോജയിത്വാന സത്താഹം, നാനഗ്ഗരസഭോജനം.

൧൪൫. ‘‘നാനാചിത്തേഹി [നാനാവണ്ണേഹി (സീ॰)] പുപ്ഫേഹി, പൂജയിത്വാ സസാവകം [മഹാവീരം (ക॰)];
നിപച്ച പാദമൂലമ്ഹി, തം ഠാനം പത്ഥയിം അഹം.

൧൪൬. ‘‘തദാ മുനിവരോ ആഹ, കരുണേകരസാസയോ [കരുണോ കരുണാലയോ (സ്യാ॰)];
‘പസ്സഥേതം ദിജവരം, പദുമാനനലോചനം.

൧൪൭. ‘‘പീതിപാമോജ്ജബഹുലം, സമുഗ്ഗതതനൂരുഹം;
ഹാസമ്ഹിതവിസാലക്ഖം, മമ സാസനലാലസം.

൧൪൮. ‘‘പതിതം പാദമൂലേ മേ, ഏകാവത്ഥസുമാനസം [ഏകവത്ഥം സുമാനസം (സ്യാ॰ ക॰)];
ഏസ പത്ഥേതി തം ഠാനം, വിചിത്തകഥികത്തനം [വിചിത്തകഥികത്തദം (സീ॰ പീ॰)].

൧൪൯. ‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൫൦. ‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
കുമാരകസ്സപോ നാമ, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ.

൧൫൧. ‘‘വിചിത്തപുപ്ഫദുസ്സാനം , രതനാനഞ്ച വാഹസാ;
വിചിത്തകഥികാനം സോ, അഗ്ഗതം പാപുണിസ്സതി’.

൧൫൨. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൫൩. ‘‘പരിബ്ഭമം ഭവാഭവേ [ഭവാകാസേ (സീ॰ പീ॰)], രങ്ഗമജ്ഝേ യഥാ നടോ;
സാഖമിഗത്രജോ ഹുത്വാ, മിഗിയാ കുച്ഛിമോക്കമിം.

൧൫൪. ‘‘തദാ മയി കുച്ഛിഗതേ, വജ്ഝവാരോ ഉപട്ഠിതോ;
സാഖേന ചത്താ മേ മാതാ, നിഗ്രോധം സരണം ഗതാ.

൧൫൫. ‘‘തേന സാ മിഗരാജേന, മരണാ പരിമോചിതാ;
പരിച്ചജിത്വാ സപാണം [സംപാണം (സീ॰ പീ॰)], മമേവം ഓവദീ തദാ.

൧൫൬. ‘‘നിഗ്രോധമേവ സേവേയ്യ, ന സാഖമുപസംവസേ;
നിഗ്രോധസ്മിം മതം സേയ്യോ, യഞ്ചേ സാഖമ്ഹി ജീവിതം’.

൧൫൭. ‘‘തേനാനുസിട്ഠാ മിഗയൂഥപേന, അഹഞ്ച മാതാ ച തഥേതരേ ച [ചിതരേ ച (സ്യാ॰), തസ്സോവാദേന (പീ॰), ചിതരേ ച തസ്സോവാദം (ക॰)];
ആഗമ്മ രമ്മം തുസിതാധിവാസം, ഗതാ പവാസം സഘരം യഥേവ.

൧൫൮. ‘‘പുനോ കസ്സപവീരസ്സ, അത്ഥമേന്തമ്ഹി സാസനേ;
ആരുയ്ഹ സേലസിഖരം, യുഞ്ജിത്വാ ജിനസാസനം.

൧൬൯. “ഇദാനാഹം രാജഗഹേ, ജാതോ സേട്ഠികുലേ അഹും;
ആപന്നസത്താ മേ മാതാ, പബ്ബജി അനഗാരിയം.

൧൭൦. “സഗബ്ഭം തം വിദിത്വാന, ദേവദത്തമുപാനയും;
സോ അവോച ‘വിനാസേഥ, പാപികം ഭിക്ഖുനിം ഇമം’.

൧൭൧. “ഇദാനിപി മുനിന്ദേന, ജിനേന അനുകമ്പിതാ;
സുഖിനീ അജനീ മയ്ഹം, മാതാ ഭിക്ഖുനുപസ്സയേ.

൧൭൨. “തം വിദിത്വാ മഹീപാലോ, കോസലോ മം അപോസയി;
കുമാരപരിഹാരേന, നാമേനാഹഞ്ച കസ്സപോ.

൧൭൩. “മഹാകസ്സപമാഗമ്മ, അഹം കുമാരകസ്സപോ;
വമ്മികസദിസം കായം, സുത്വാ ബുദ്ധേന ദേസിതം.

൧൭൪. “തതോ ചിത്തം വിമുച്ചി മേ, അനുപാദായ സബ്ബസോ;
പായാസിം ദമയിത്വാഹം, ഏതദഗ്ഗമപാപുണിം.

൧൭൫. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൭൬. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൭൭. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കുമാരകസ്സപോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കുമാരകസ്സപത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

ചതുവീസതിമം ഭാണവാരം.

൬. ബാഹിയത്ഥേരഅപദാനം

൧൭൮. “ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ;
മഹപ്പഭോ തിലോകഗ്ഗോ, നാമേന പദുമുത്തരോ.

൧൭൯. “ഖിപ്പാഭിഞ്ഞസ്സ ഭിക്ഖുസ്സ, ഗുണം കിത്തയതോ മുനേ;
സുത്വാ ഉദഗ്ഗചിത്തോഹം, കാരം കത്വാ മഹേസിനോ.

൧൮൦. “ദത്വാ സത്താഹികം ദാനം, സസിസ്സസ്സ മുനേ അഹം;
അഭിവാദിയ സമ്ബുദ്ധം, തം ഠാനം പത്ഥയിം തദാ.

൧൮൧. “തതോ മം ബ്യാകരി ബുദ്ധോ, ‘ഏതം പസ്സഥ ബ്രാഹ്മണം;
പതിതം പാദമൂലേ മേ, ചരിയം പച്ചവേക്ഖണം [പസന്നനയനാനനം (സീ॰), പീനസമ്പന്നവേക്ഖണം (സ്യാ॰), പീണംസം പച്ചവേക്ഖണം (പീ॰)].

൧൮൨. “‘ഹേമയഞ്ഞോപചിതങ്ഗം , അവദാതതനുത്തചം;
പലമ്ബബിമ്ബതമ്ബോട്ഠം, സേതതിണ്ഹസമം ദിജം.

൧൮൩. “‘ഗുണഥാമബഹുതരം, സമുഗ്ഗതതനൂരുഹം;
ഗുണോഘായതനീഭൂതം, പീതിസമ്ഫുല്ലിതാനനം.

൧൮൪. “‘ഏസോ പത്ഥയതേ ഠാനം, ഖിപ്പാഭിഞ്ഞസ്സ ഭിക്ഖുനോ;

അനാഗതേ മഹാവീരോ, ഗോതമോ നാമ ഹേസ്സതി.

൧൮൫. ‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
ബാഹിയോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൧൮൬. ‘‘തദാ ഹി തുട്ഠോ വുട്ഠായ, യാവജീവം മഹാമുനേ;
കാരം കത്വാ ചുതോ സഗ്ഗം, അഗം സഭവനം യഥാ.

൧൮൭. ‘‘ദേവഭൂതോ മനുസ്സോ വാ, സുഖിതോ തസ്സ കമ്മുനോ;
വാഹസാ സംസരിത്വാന, സമ്പത്തിമനുഭോമഹം.

൧൮൮. ‘‘പുന കസ്സപവീരസ്സ, അത്ഥമേന്തമ്ഹി [അത്ഥങ്ഗതമ്ഹി (സ്യാ॰)] സാസനേ;
ആരുയ്ഹ സേലസിഖരം, യുഞ്ജിത്വാ ജിനസാസനം.

൧൮൯. ‘‘വിസുദ്ധസീലോ സപ്പഞ്ഞോ, ജിനസാസനകാരകോ;
തതോ ചുതാ പഞ്ച ജനാ, ദേവലോകം അഗമ്ഹസേ.

൧൯൦. ‘‘തതോഹം ബാഹിയോ ജാതോ, ഭാരുകച്ഛേ പുരുത്തമേ;
തതോ നാവായ പക്ഖന്ദോ [പക്ഖന്തോ (സീ॰), പക്കന്തോ (പീ॰)], സാഗരം അപ്പസിദ്ധിയം [അത്ഥസിദ്ധിയം (ക॰)].

൧൯൧. ‘‘തതോ നാവാ അഭിജ്ജിത്ഥ, ഗന്ത്വാന കതിപാഹകം;
തദാ ഭീസനകേ ഘോരേ, പതിതോ മകരാകരേ.

൧൯൨. ‘‘തദാഹം വായമിത്വാന, സന്തരിത്വാ മഹോദധിം;
സുപ്പാദപട്ടനവരം [സുപ്പാരപട്ടനവരം (സീ॰ പീ॰)], സമ്പത്തോ മന്ദവേധിതോ [മന്ദമേധികോ (സീ॰), മന്ദവേദിതോ (സ്യാ॰), മദ്ദവേരതം (ക॰)].

൧൯൩. ‘‘ദാരുചീരം നിവാസേത്വാ, ഗാമം പിണ്ഡായ പാവിസിം;
തദാഹ സോ ജനോ തുട്ഠോ, അരഹായമിധാഗതോ.

൧൯൪. ‘‘ഇമം അന്നേന പാനേന, വത്ഥേന സയനേന ച;
ഭേസജ്ജേന ച സക്കത്വാ, ഹേസ്സാമ സുഖിതാ മയം.

൧൯൫. ‘‘പച്ചയാനം തദാ ലാഭീ, തേഹി സക്കതപൂജിതോ;
അരഹാഹന്തി സങ്കപ്പം, ഉപ്പാദേസിം അയോനിസോ.

൧൯൬. ‘‘അതോ മേ ചിത്തമഞ്ഞായ, ചോദയീ പുബ്ബദേവതാ;
‘ന ത്വം ഉപായമഗ്ഗഞ്ഞൂ, കുതോ ത്വം അരഹാ ഭവേ’.

൧൯൭. ‘‘ചോദിതോ തായ സംവിഗ്ഗോ, തദാഹം പരിപുച്ഛി തം;
‘കേ വാ ഏതേ കുഹിം ലോകേ, അരഹന്തോ നരുത്തമാ.

൧൯൮. ‘‘‘സാവത്ഥിയം കോസലമന്ദിരേ ജിനോ, പഹൂതപഞ്ഞോ വരഭൂരിമേധസോ;
സോ സക്യപുത്തോ അരഹാ അനാസവോ, ദേസേതി ധമ്മം അരഹത്തപത്തിയാ.

൧൯൯.

‘‘‘തദസ്സ സുത്വാ വചനം സുപീണിതോ [പീണിത്വാ (ക॰)], നിധിംവ ലദ്ധാ കപണോതി വിമ്ഹിതോ;
ഉദഗ്ഗചിത്തോ അരഹത്തമുത്തമം, സുദസ്സനം ദട്ഠുമനന്തഗോചരം.

൨൦൦. ‘‘‘തദാ തതോ നിക്ഖമിത്വാന സത്ഥുനോ [നിക്ഖമിതുന സത്ഥുവരം (സീ॰)], സദാ ജിനം പസ്സാമി വിമലാനനം [പരാജിനം പസ്സാമി കമലാനനം (ക॰)];
ഉപേച്ച രമ്മം വിജിതവ്ഹയം വനം, ദിജേ അപുച്ഛിം കുഹിം ലോകനന്ദനോ.

൨൦൧. ‘‘‘തതോ അവോചും നരദേവവന്ദിതോ, പുരം പവിട്ഠോ അസനേസനായ സോ;
സസോവ [പച്ചേഹി (സീ॰ സ്യാ॰)] ഖിപ്പം മുനിദസ്സനുസ്സുകോ, ഉപേച്ച വന്ദാഹി തമഗ്ഗപുഗ്ഗലം’.

൨൦൨. ‘‘തതോഹം തുവടം ഗന്ത്വാ, സാവത്ഥിം പുരമുത്തമം;
വിചരന്തം തമദ്ദക്ഖിം, പിണ്ഡത്ഥം അപിഹാഗിധം.

൨൦൩. ‘‘പത്തപാണിം അലോലക്ഖം, പാചയന്തം പീതാകരം [ഭാജയന്തം വിയാമതം (സീ॰), ജോതയന്തം ഇധാമതം (സ്യാ॰), ഭാജയന്തം ഇദംമതം (പീ॰)];
സിരീനിലയസങ്കാസം, രവിദിത്തിഹരാനനം.

൨൦൪. ‘‘തം സമേച്ച നിപച്ചാഹം, ഇദം വചനമബ്രവിം;
‘കുപഥേ വിപ്പനട്ഠസ്സ, സരണം ഹോഹി ഗോതമ.

൨൦൫. ‘‘‘പാണസന്താരണത്ഥായ , പിണ്ഡായ വിചരാമഹം;
ന തേ ധമ്മകഥാകാലോ, ഇച്ചാഹ മുനിസത്തമോ’.

൨൦൬. ‘‘തദാ പുനപ്പുനം ബുദ്ധം, ആയാചിം ധമ്മലാലസോ;
യോ മേ ധമ്മമദേസേസി, ഗമ്ഭീരം സുഞ്ഞതം പദം.

൨൦൭. ‘‘തസ്സ ധമ്മം സുണിത്വാന, പാപുണിം ആസവക്ഖയം;
പരിക്ഖീണായുകോ സന്തോ, അഹോ സത്ഥാനുകമ്പകോ.

൨൦൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൦൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൧൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൧൧. ‘‘ഏവം ഥേരോ വിയാകാസി, ബാഹിയോ ദാരുചീരിയോ;
സങ്കാരകൂടേ പതിതോ, ഭൂതാവിട്ഠായ ഗാവിയാ.

൨൧൨. ‘‘അത്തനോ പുബ്ബചരിയം, കിത്തയിത്വാ മഹാമതി;
പരിനിബ്ബായി സോ ഥേരോ [വീരോ (സീ॰), ധീരോ (സ്യാ॰)], സാവത്ഥിയം പുരുത്തമേ.

൨൧൩. ‘‘നഗരാ നിക്ഖമന്തോ തം, ദിസ്വാന ഇസിസത്തമോ;
ദാരുചീരധരം ധീരം, ബാഹിയം ബാഹിതാഗമം.

൨൧൪. ‘‘ഭൂമിയം പതിതം ദന്തം, ഇന്ദകേതൂവ പാതിതം;

ഗതായും സുക്ഖകിലേസം [ഗതായു സംഗതക്ലേസം (സീ॰ പീ॰), തദായു സങ്കതാലേസം (ക॰)], ജിനസാസനകാരകം.

൨൫൪. ‘‘ഇതോ ആമന്തയീ സത്ഥാ, സാവകേ സാസനേ രതേ;
‘ഗണ്ഹഥ നേത്വാ [ഹുത്വാ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] ഝാപേഥ, തനും സബ്രഹ്മചാരിനോ.

൨൫൫. ‘‘‘ഏകരൂപം കരോഥ പൂജേഥ, നിബ്ബുതോ സോ മഹാമതി;
ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാനമേസഗ്ഗോ, സാവകോ മേ വചോകരോ.

൨൫൬. ‘‘‘സഹസ്സമപി ചേ ഗാഥാ, അനത്ഥപദസഞ്ഹിതാ;
ഏകം ഗാഥാപദം സേയ്യോ, യം സുത്വാ ഉപസമ്മതി.

൨൫൭. ‘‘‘യത്ഥ ആപോ ച പഥവീ, തേജോ വായോ ന ഗാധതി;
ന തത്ഥ സുക്കാ ജോതന്തി, ആദിച്ചോ ന പകാസതി.

൨൫൮. ‘‘‘ന തത്ഥ ചന്ദിമാ ഭാതി, തമോ തത്ഥ ന വിജ്ജതി;
യദാ ച അത്തനാ വേദി, മുനിമോനേന ബ്രാഹ്മണോ.

൨൫൯. ‘‘‘അഥ രൂപാ അരൂപാ ച, സുഖദുക്ഖാ വിമുച്ചതി’;
ഇച്ചേവം അഭണീ നാഥോ, തിലോകസരണോ മുനി’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ബാഹിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ബാഹിയത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. മഹാകോട്ഠികത്ഥേരഅപദാനം

൨൬൦. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബലോകവിദൂ മുനി;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി ചക്ഖുമാ.

൨൬൧. ‘‘ഓവാദകോ വിഞ്ഞാപകോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
ദേസനാകുസലോ ബുദ്ധോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൨൬൨. ‘‘അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, ഹിതേസീ സബ്ബപാണിനം;
സമ്പത്തേ തിത്ഥിയേ സബ്ബേ, പഞ്ചസീലേ പതിട്ഠപി.

൨൬൩. ‘‘ഏവം നിരാകുലം ആസി, സുഞ്ഞതം തിത്ഥിയേഹി ച;
വിചിത്തം അരഹന്തേഹി, വസീഭൂതേഹി താദിഭി.

൨൬൪. ‘‘രതനാനട്ഠപഞ്ഞാസം, ഉഗ്ഗതോ സോ മഹാമുനി;
കഞ്ചനഗ്ഘിയസങ്കാസോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ.

൨൬൫. ‘‘വസ്സസതസഹസ്സാനി, ആയു വിജ്ജതി താവദേ;
താവതാ തിട്ഠമാനോ സോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൨൬൬. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ബ്രാഹ്മണോ വേദപാരഗൂ;
ഉപേച്ച സബ്ബലോകഗ്ഗം [സബ്ബസാരഗ്ഗം (സീ॰), സത്തപാരഗം (പീ॰)], അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം.

൨൭൮. “ദിസ്വാ സോ സാവകം വീരോ, പഭിന്നമതിഗോചരം;
അത്ഥേ ധമ്മേ നിരുത്തേ ച, പടിഭാനേ ച കോവിദം.

൨൭൯. “പുച്ഛി ഏതദഗ്ഗമ്ഹി, തം സുത്വാ മുദിതോ അഹം;
സസാവകം ജിനവരം, സത്താഹം ഭോജയിം തദാ.

൨൮൦. “ദുസ്സേഹച്ഛാദയിത്വാന , സസിസ്സം ബുദ്ധിസാഗരം [ബുദ്ധസാഗരം (ക॰)];
നിപച്ച പാദമൂലമ്ഹി, തം ഠാനം പത്ഥയിം അഹം.

൨൮൧. “തതോ അവോച ലോകഗ്ഗോ, ‘പസ്സഥേതം ദിജുത്തമം;
വിനതം പാദമൂലേ മേ, കമലോദരസപ്പഭം.

൨൮൨. “‘ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ [സേട്ഠം ബുദ്ധസ്സ (സ്യാ॰ ക॰)] ഭിക്ഖുസ്സ, ഠാനം പത്ഥയതേ അയം;
തായ സദ്ധായ ചാഗേന, സദ്ധമ്മസ്സവനേന [തേന ധമ്മസ്സവേന (സീ॰ പീ॰ ക॰)] ച.

൨൮൩. “‘സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ഹുത്വാ, സംസരിത്വാ ഭവാഭവേ;
അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം.

൨൮൪. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൨൮൫. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
കോട്ഠികോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൨൮൬. “തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്തോ പരിചരിം, സതോ പഞ്ഞാസമാഹിതോ.

൨൮൭. “തേന കമ്മവിപാകേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൨൮൮. “സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൨൮൯. “പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ആസിം, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൨൯൦. “ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
അഞ്ഞം ഗതിം ന ഗച്ഛാമി, സുചിണ്ണസ്സ ഇദം ഫലം.

൨൯൧. “ദുവേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ അഥ ബ്രാഹ്മണേ;
“നീചേ കുലേ ന ജായാമി, സുചിണ്ണസ്സ ഇദം ഫലം.

൨൯൨. “പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ബ്രഹ്മബന്ധു അഹോസഹം;
സാവത്ഥിയം വിപ്പകുലേ, പച്ചാജാതോ മഹദ്ധനേ.

൨൯൩. “മാതാ ചന്ദവതീ നാമ, പിതാ മേ അസ്സലായനോ;
യദാ മേ പിതരം ബുദ്ധോ, വിനയീ സബ്ബസുദ്ധിയാ.

൨൯൪. “തദാ പസന്നോ സുഗതേ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;

മോഗ്ഗല്ലാനോ ആചരിയോ, ഉപജ്ഝാ സാരിസമ്ഭവോ.

൨൪൫. ‘‘കേസേസു ഛിജ്ജമാനേസു, ദിട്ഠി ഛിന്നാ സമൂലികാ;
നിവാസേന്തോ ച കാസാവം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൪൬. ‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ ച മേ മതി;
പഭിന്നാ തേന ലോകഗ്ഗോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം.

൨൪൭. ‘‘അസന്ദിട്ഠം വിയാകാസിം, ഉപതിസ്സേന പുച്ഛിതോ;
പടിസമ്ഭിദാസു തേനാഹം, അഗ്ഗോ സമ്ബുദ്ധസാസനേ.

൨൪൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൪൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൫൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മഹാകോട്ഠികോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

മഹാകോട്ഠികത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ഉരുവേളകസ്സപത്ഥേരഅപദാനം

൨൫൧. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബലോകവിദൂ മുനി;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി ചക്ഖുമാ.

൨൫൨. ‘‘ഓവാദകോ വിഞ്ഞാപകോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
ദേസനാകുസലോ ബുദ്ധോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൨൫൩. ‘‘അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, ഹിതേസീ സബ്ബപാണിനം;
സമ്പത്തേ തിത്ഥിയേ സബ്ബേ, പഞ്ചസീലേ പതിട്ഠപി.

൨൫൪. ‘‘ഏവം നിരാകുലം ആസി, സുഞ്ഞതം തിത്ഥിയേഹി ച;
വിചിത്തം അരഹന്തേഹി, വസീഭൂതേഹി താദിഭി.

൨൫൫. ‘‘രതനാനട്ഠപഞ്ഞാസം, ഉഗ്ഗതോ സോ മഹാമുനി;
കഞ്ചനഗ്ഘിയസങ്കാസോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ.

൨൫൬. ‘‘വസ്സസതസഹസ്സാനി , ആയു വിജ്ജതി താവദേ;
താവതാ തിട്ഠമാനോ സോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൨൫൭. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയാ, ബ്രാഹ്മണോ സാധുസമ്മതോ;
ഉപേച്ച ലോകപജ്ജോതം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം.

൨൫൮. ‘‘തദാ മഹാപരിസതിം, മഹാപരിസസാവകം;
ഠപേന്തം ഏതദഗ്ഗമ്ഹി, സുത്വാന മുദിതോ അഹം.

൨൫൯. ‘‘മഹതാ പരിവാരേന, നിമന്തേത്വാ മഹാജിനം;
ബ്രാഹ്മണാനം സഹസ്സേന, സഹദാനമദാസഹം.

൨൬൦. ‘‘മഹാദാനം ദദിത്വാന, അഭിവാദിയ നായകം;
ഏകമന്തം ഠിതോ ഹട്ഠോ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൨൬൧. “മയി സദ്ധായ മേ വീര, അധികാരഗുണേന ച;
പരിസാ മഹതീ ഹോതു, നിബ്ബത്തസ്സ തഹിം തഹിം’.

൨൬൨. “തദാ അവോച പരിസം, ഗജഗജ്ജിതസുസ്സരോ;
കരവീകരുതോ സത്ഥാ, ‘ഏതം പസ്സഥ ബ്രാഹ്മണം.

൨൬൩. “‘ഹേമവണ്ണം മഹാബാഹും, കമലാനനലോചനം;
ഉദഗ്ഗതനുജം ഹട്ഠം, സദ്ധവന്തം ഗുണേ മമ.

൨൬൪. “‘ഏസ പത്ഥയതേ ഠാനം [പത്ഥയി തം ഠാനം (സ്യാ॰)], സീഹഘോസസ്സ ഭിക്ഖുനോ;
അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം.

൨൬൫. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൨൬൬. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൨൬൭. “ഇതോ ദ്വേനവുതേ കപ്പേ, അഹു സത്ഥാ അനുത്തരോ;
അനൂപമോ അസദിസോ, ഫുസ്സോ ലോകഗ്ഗനായകോ.

൨൬൮. “സോ ച സബ്ബം തമം ഹന്ത്വാ, വിജടേത്വാ മഹാജടം;
വസ്സതേ അമതം വുട്ഠിം, തപ്പയന്തോ സദേവകം.

൨൬൯. “തദാ ഹി ബാരാണസിയം, രാജാ പച്ചാ അഹുമ്ഹസേ;
ഭാതരോമ്ഹ തയോ സബ്ബേ, സംവിസട്ഠാവ രാജിനോ.

൨൭൦. “വീരങ്ഗരൂപാ ബലിനോ, സങ്ഗാമേ അപരാജിതാ;
തദാ കുപിതപച്ചന്തോ [കുപ്പതി പച്ചന്തോ (ക॰)], അമ്ഹേ ആഹ മഹീപതി.

൨൭൧. “‘ഏഥ ഗന്ത്വാന പച്ചന്തം, സോധേത്വാ അട്ടവീബലം;
ഖേമം വിജിരിതം കത്വാ, പുന ദേഥാതി ഭാസഥ’.

൨൭൨. “തതോ മയം അവോചുമ്ഹ, യദി ദേയ്യാസി നായകം;
ഉപട്ഠാനായ അമ്ഹാകം, സാധയിസ്സാമ വോ തതോ.

൨൭൩. “തതോ മയം ലദ്ധവരാ, ഭൂമിപാലേന പേസിതാ;
നിക്ഖിത്തസത്ഥം പച്ചന്തം, കത്വാ പുനരുപച്ച തം.

൨൭൪. “യാചിത്വാ സത്ഥുപട്ഠാനം, രാജാനം ലോകനായകം;
മുനിവീരം ലഭിത്വാന, യാവജീവം യജിമ്ഹ തം.

൨൭൫. “മഹഗ്ഘാനി ച വത്ഥാനി, പണീതാനി രസാനി ച;
സേനാസനാനി രമ്മാനി, ഭേസജ്ജാനി ഹിതാനി ച.

൨൭൬. “ദത്വാ സസങ്ഘമുനിനോ [സസംഘസ്സ മുനേ (സീ॰ പീ॰)], ധമ്മേനുപ്പാദിതാനി നോ;
സീലവന്തോ കാരുണികാ, ഭാവനായുത്തമാനസാ.

൨൭൭. “സദ്ധാ പരിചരിത്വാന, മേത്തചിത്തേന നായകം;
നിബ്ബുതേ തമ്ഹി ലോകഗ്ഗേ, പൂജം കത്വാ യഥാബലം.

൨൭൮. “തതോ ചുതാ സന്തുസിതം [താവതിംസം (സ്യാ॰)], ഗതാ തത്ഥ മഹാസുഖം;
അനുഭൂത്വാ മയം സബ്ബേ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൨൭൯. “മായാകാരോ യഥാ രങ്ഗേ [ലദ്ധോ (സ്യാ॰ പീ॰)], ദസ്സേസി വികതിം ബഹും;
തഥാ ഭവേ ഭമന്തോഹം [ഗമേന്തോഹം (ക॰), ഭവന്തോഹം (സ്യാ॰)], വിദേഹാധിപതീ അഹും.

൨൮൦. “ഗുണാചേളസ്സ വാക്യേന, മിച്ഛാദിട്ഠിഗതാസയോ;
നരകം മഗ്ഗമാരൂള്ഹോ, രുചായ മമ ധീതുയാ.

൨൮൧. “ഓവാദം നാദിയിത്വാന, ബ്രഹ്മുനാ നാരദേനഹം;
ബഹുധാ സംസിതോ സന്തോ, ദിട്ഠിം ഹിത്വാന പാപികം.

൨൮൨. “പൂരയിത്വാ വിസേസേന, ദസ കമ്മപഥാനിഹം;
ഹിത്വാന ദേഹമഗമിം, സഗ്ഗം സഭവനം യഥാ.

൨൮൩. “പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ബ്രഹ്മബന്ധു അഹോസഹം;
ബാരാണസിയം ഫീതായം, ജാതോ വിപ്പമഹാകുലേ.

൨൮൪. “മച്ചുബ്യാധിജരാ ഭീതോ, ഓഗാഹേത്വാ മഹാവനം [ജഹിത്വാന മഹാധനം (സീ॰), ജഹിത്വാ ച മഹാധനം (പീ॰)];
നിബ്ബാനം പദമേസന്തോ, ജടിലേസു പരിബ്ബജിം.

൨൮൫. “തദാ ദ്വേ ഭാതരോ മയ്ഹം, പബ്ബജിംസു മയാ സഹ;
ഉരുവേളായം മാപേത്വാ, അസ്സമം നിവസിം അഹം.

൨൮൬. “കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉരുവേളനിവാസികോ [ഉരുവേളായ നിവസിം (സ്യാ॰)];
തതോ മേ ആസി പഞ്ഞത്തി, ഉരുവേളകസ്സപോ ഇതി.

൨൮൭. “നദീസകാസേ ഭാതാ മേ, നദീകസ്സപസവ്ഹയോ;
ആസീ സകാസനാമേന, ഗയായം ഗയാകസ്സപോ.

൨൮൮. “ദ്വേ സതാനി കനിട്ഠസ്സ, തീണി മജ്ഝസ്സ ഭാതുനോ;
മമ പഞ്ച സതാനൂനാ, സിസ്സാ സബ്ബേ മമാനുഗാ.

൨൮൯. “തദാ ഉപേച്ച മം ബുദ്ധോ, കത്വാന വിവിധാനി മേ [കത്വാ നാനാവിധാനി മേ (സീ॰)];
പാടിഹീരാനി ലോകഗ്ഗോ, വിനേസി നരസാരഥി.

൨൯൦. “സഹസ്സപരിവാരേന, അഹോസിം ഏഹിഭിക്ഖുകോ;
തേഹേവ സഹ സബ്ബേഹി, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൯൧. “തേ ചേവഞ്ഞേ ച ബഹവോ, സിസ്സാ മം പരിവാരയും;
സാസിതുഞ്ച സമത്ഥോഹം, തതോ മം ഇസിസത്തമോ.

൨൯൨. “മഹാപരിസഭാവസ്മിം , ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
അഹോ ബുദ്ധേ കതം കാരം, സഫലം മേ അജായഥ.

൨൯൩. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൯൪. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൯൫. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉരുവേളകസ്സപോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഉരുവേളകസ്സപത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. രാധത്ഥേരഅപദാനം

൨൯൬. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബലോകവിദൂ മുനി;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി ചക്ഖുമാ.

൨൯൭. “ഓവാദകോ വിഞ്ഞാപകോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
ദേസനാകുസലോ ബുദ്ധോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൨൯൮. “അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, ഹിതേസീ സബ്ബപാണിനം;
സമ്പത്തേ തിത്ഥിയേ സബ്ബേ, പഞ്ചസീലേ പതിട്ഠപി.

൨൯൯. “ഏവം നിരാകുലം ആസി, സുഞ്ഞതം തിത്ഥിയേഹി ച;
വിചിത്തം അരഹന്തേഹി, വസീഭൂതേഹി താദിഭി.

൩൦൦. “രതനാനട്ഠപഞ്ഞാസം, ഉഗ്ഗതോ സോ മഹാമുനി;
കഞ്ചനഗ്ഘിയസങ്കാസോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ.

൩൦൧. “വസ്സസതസഹസ്സാനി, ആയു വിജ്ജതി താവദേ;
താവതാ തിട്ഠമാനോ സോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൩൦൨. “തദാഹം ഹംസവതിയം, ബ്രാഹ്മണോ മന്തപാരഗൂ;
ഉപേച്ച തം നരവരം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം.

൩൦൩. “പഞ്ഞപേന്തം മഹാവീരം, പരിസാസു വിസാരദം;
പടിഭാനേയ്യകം ഭിക്ഖും, ഏതദഗ്ഗേ വിനായകം.

൩൦൪. “തദാഹം കാരം കത്വാന, സസങ്ഘേ ലോകനായകേ;
നിപച്ച സിരസാ പാദേ, തം ഠാനം അഭിപത്ഥയിം.

൩൦൫. “തതോ മം ഭഗവാ ആഹ, സിങ്ഗീനിക്ഖസമപ്പഭോ;
സരേന രജനീയേന, കിലേസമലഹാരിനാ.

൩൦൬. “‘സുഖീ ഭവസ്സു ദീഘായു, സിജ്ഝതു പണിധീ തവ;
സസങ്ഘേ മേ കതം കാരം, അതീവ വിപുലം തയാ.

൩൦൭. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൩൦൮. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
രാധോതി നാമധേയ്യേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ.

൩൦൯. സ തേ ഹേതുഗുണേ തുട്ഠോ, സക്യപുത്തോ നരാസഭോ [ഇദം പാദദ്വയം സ്യാമമൂലേ നത്ഥി];
പടിഭാനേയ്യകാനഗ്ഗം, പഞ്ഞപേസ്സതി നായകോ’.

൩൧൦. “തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്തോ പരിചരിം, സതോ പഞ്ഞാസമാഹിതോ.

൩൧൧. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൧൨. “സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം.

൩൧൩. “പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതോ ആസിം, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൩൧൪. “പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
ജാതോ വിപ്പകുലേ നിദ്ധേ, വികലച്ഛാദനാസനേ.

൩൧൫. “കടച്ഛുഭിക്ഖം പാദാസിം, സാരിപുത്തസ്സ താദിനോ;
യദാ ജിണ്ണോ ച വുദ്ധോ ച, തദാരാമമുപാഗമിം.

൩൧൬. “പബ്ബജതി ന മം കോചി [പബ്ബാജേന്തി ന മം കേചി (സീ॰ സ്യാ പീ॰)], ജിണ്ണദുബ്ബലഥാമകം;
തേന ദീനോ വിവണ്ണങ്ഗോ [വിവണ്ണകോ (ക॰)], സോകോ ചാസിം തദാ അഹം.

൩൧൭. “ദിസ്വാ മഹാകാരുണികോ, മമമാഹ [മമാഹ സോ (സീ॰), മമാഹ ച (പീ॰)] മഹാമുനി;
‘കിമത്ഥം പുത്തസോകട്ടോ, ബ്രൂഹി തേ ചിത്തജം രുജം’.

൩൧൮. “‘പബ്ബജ്ജം ന ലഭേ വീര, സ്വാക്ഖാതേ തവ സാസനേ;
തേന സോകേന ദീനോസ്മി, സരണം ഹോഹി നായക’.

൩൧൯. “തദാ ഭിക്ഖൂ സമാനേത്വാ, അപുച്ഛി മുനിസത്തമോ;
‘ഇമസ്സ അധികാരം യേ, സരന്തി ബ്യാഹരന്തു തേ’.

൩൨൦. “സാരിപുത്തോ തദാവോച, ‘കാരമസ്സ സരാമഹം;
കടച്ഛുഭിക്ഖം ദാപേസി, പിണ്ഡായ ചരതോ മമ’.

൩൨൧. “‘സാധു സാധു കതഞ്ഞൂസി, സാരിപുത്ത ഇമം തുവം;
പബ്ബാജേഹി ദിജം വുഡ്ഢം, ഹേസ്സതാജാനിയോ അയം’.

൩൨൨. “തതോ അലത്ഥം പബ്ബജ്ജം, കമ്മവാചോപസമ്പദം;
ന ചിരേനേവ കാലേന, പാപുണിം ആസവക്ഖയം.

൩൨൩. “സക്കച്ചം മുനിനോ വാക്യം, സുണാമി മുദിതോ യതോ;
പടിഭാനേയ്യകാനഗ്ഗം, തതോ മം ഠപയീ ജിനോ.

൩൨൪. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൨൫. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൩൨൬. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ രാധോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

രാധത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. മോഘരാജത്ഥേരഅപദാനം

൩൨൭. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബലോകവിദൂ മുനി;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി ചക്ഖുമാ.

൩൨൮. “ഓവാദകോ വിഞ്ഞാപകോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
ദേസനാകുസലോ ബുദ്ധോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൩൨൯. “അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, ഹിതേസീ സബ്ബപാണിനം;
സമ്പത്തേ തിത്ഥിയേ സബ്ബേ, പഞ്ചസീലേ പതിട്ഠപി.

൩൩൦. “ഏവം നിരാകുലം ആസി, സുഞ്ഞതം തിത്ഥിയേഹി ച;
വിചിത്തം അരഹന്തേഹി, വസീഭൂതേഹി താദിഭി.

൩൩൧. “രതനാനട്ഠപഞ്ഞാസം , ഉഗ്ഗതോ സോ മഹാമുനി;
കഞ്ചനഗ്ഘിയസങ്കാസോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ.

൩൩൨. “വസ്സസതസഹസ്സാനി , ആയു വിജ്ജതി താവദേ;
താവതാ തിട്ഠമാനോ സോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൩൩൩. “തദാഹം ഹംസവതിയം, കുലേ അഞ്ഞതരേ അഹും;
പരകമ്മായനേ യുത്തോ, നത്ഥി മേ കിഞ്ചി സംധനം.

൩൩൪. “പടിക്കമനസാലായം, വസന്തോ കതഭൂമിയം;
അഗ്ഗിം ഉജ്ജാലയിം തത്ഥ, ദള്ഹം കണ്ഹാസി സാ [കണ്ഹാ സിയാ (സീ॰ പീ॰), ഡയ്ഹകണ്ഹാ സിലാ (സ്യാ॰)] ഹീ.

൩൩൫. “തദാ പരിസതിം നാഥോ, ചതുസച്ചപകാസകോ;
സാവകം സമ്പകിത്തേസി, ലൂഖചീവരധാരകം.

൩൩൬. “തസ്സ തമ്ഹി ഗുണേ തുട്ഠോ, പണിപച്ച [പതിപജ്ജ (സ്യാ॰)] തഥാഗതം;
ലൂഖചീവരധാരഗ്ഗം, പത്ഥയിം ഠാനമുത്തമം.

൩൩൭. “തദാ അവോച ഭഗവാ, സാവകേ പദുമുത്തരോ;
‘പസ്സഥേതം പുരിസകം, കുചേലം തനുദേഹകം.

൩൩൮. “‘പീതിപ്പസന്നവദനം , സദ്ധാധനസമന്വിതം [സദ്ധാസ്നേഹസമന്വതം (ക॰)];
ഉദഗ്ഗതനുജം ഹട്ഠം, അചലം സാലപിണ്ഡിതം.

൩൩൯. “‘ഏസോ പത്ഥേതി തം ഠാനം, സച്ചസേനസ്സ ഭിക്ഖുനോ;
ലൂഖചീവരധാരിസ്സ, തസ്സ വണ്ണസിതാസയോ [വണ്ണഗതാസയോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൩൪൦. “തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, നിപച്ച സിരസാ ജിനം;

യാവജീവം സുഭം കമ്മം, കരിത്വാ ജിനസാസനേ.

൩൮൧. ‘‘ഏതേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസൂപഗോ അഹം.

൩൮൨. ‘‘പടിക്കമേനസാലായം, ഭൂമിദാഹകകമ്മുനാ;
സമസഹസ്സം നിരയേ, അദയ്ഹിം വേദനാട്ടിതോ.

൩൮൩. ‘‘തേന കമ്മാവസേസേന, പഞ്ച ജാതിസതാനിഹം;
മനുസ്സോ കുലജോ ഹുത്വാ, ജാതിയാ ലക്ഖണങ്കിതോ.

൩൮൪. ‘‘പഞ്ച ജാതിസതാനേവ, കുട്ഠരോഗസമപ്പിതോ;
മഹാദുക്ഖം അനുഭവിം, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൩൮൫. ‘‘ഇമസ്മിം ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ഉപരിട്ഠം യസസ്സിനം;
പിണ്ഡപാതേന തപ്പേസിം, പസന്നമാനസോ അഹം.

൩൮൬. ‘‘തേന കമ്മവിസേസേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൮൭. ‘‘പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, അജായിം ഖത്തിയേ കുലേ;
പിതുനോ അച്ചയേനാഹം, മഹാരജ്ജസമപ്പിതോ.

൩൮൮. ‘‘കുട്ഠരോഗാധിഭൂതോഹം, ന രതിം ന സുഖം ലഭേ;
മോഘം രജ്ജം സുഖം യസ്മാ, മോഘരാജാ തതോ അഹം.

൩൮൯. ‘‘കായസ്സ ദോസം ദിസ്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ബാവരിസ്സ ദിജഗ്ഗസ്സ, സിസ്സത്തം അജ്ഝുപാഗമിം.

൩൯൦. ‘‘മഹതാ പരിവാരേന, ഉപേച്ച നരനായകം;
അപുച്ഛിം നിപുണം പഞ്ഹം, തം വീരം വാദിസൂദനം.

൩൯൧. ‘‘‘അയം ലോകോ പരോ ലോകോ, ബ്രഹ്മലോകോ സദേവകോ;
ദിട്ഠിം നോ [ദിട്ഠാ നോ (സീ॰), ദിട്ഠം നോ (പീ॰), ദിട്ഠിം തേ (സ്യാ॰)]
നാഭിജാനാമി, ഗോതമസ്സ യസസ്സിനോ.

൩൯൨. ‘‘‘ഏവാഭിക്കന്തദസ്സാവിം , അത്ഥി പഞ്ഹേന ആഗമം;
കഥം ലോകം അവേക്ഖന്തം, മച്ചുരാജാ ന പസ്സതി’.

൩൯൩. ‘‘‘സുഞ്ഞതോ ലോകം അവേക്ഖസ്സു, മോഘരാജ സദാ സതോ;
അത്താനുദിട്ഠിം ഊഹച്ച, ഏവം മച്ചുതരോ സിയാ.

൩൯൪. ‘‘‘ഏവം ലോകം അവേക്ഖന്തം, മച്ചുരാജാ ന പസ്സതി’;
ഇതി മം അഭണി ബുദ്ധോ, സബ്ബരോഗതികിച്ഛകോ.

൩൯൫. ‘‘സഹ ഗാഥാവസാനേന, കേസമസ്സുവിവജ്ജിതോ;
കാസാവവത്ഥവസനോ, ആസിം ഭിക്ഖു തഥാരഹാ.

൩൯൬. ‘‘സങ്ഘികേസു വിഹാരേസു, ന വസിം രോഗപീളിതോ;
മാ വിഹാരോ പദുസ്സീതി, വാതരോഗേഹി പീളിതോ
[വാചായാഭിസുപീളിതോ (സ്യാ॰ പീ॰), വാതരോഗീ സുപീളിതോ (ക॰)].

൨൨൭. ‘‘സങ്കാരകൂടാ ആഹിത്വാ, സുസാനാ രഥികാഹി ച;
തതോ സങ്ഘാടിം കരിത്വാ, ധാരയിം ലൂഖചീവരം.

൨൨൮. ‘‘മഹാഭിസക്കോ തസ്മിം മേ, ഗുണേ തുട്ഠോ വിനായകോ;
ലൂഖചീവരധാരീനം, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം.

൨൨൯. ‘‘പുഞ്ഞപാപപരിക്ഖീണോ, സബ്ബരോഗവിവജ്ജിതോ;
സിഖീവ അനുപാദാനോ, നിബ്ബായിസ്സമനാസവോ.

൨൩൦. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൩൧. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൩൨. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ മോഘരാജാ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മോഘരാജത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

കച്ചായനവഗ്ഗോ ചതുപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

കച്ചാനോ വക്കലീ ഥേരോ, മഹാകപ്പിനസവ്ഹയോ;
ദബ്ബോ കുമാരനാമോ ച, ബാഹിയോ കോട്ഠികോ വസീ.

ഉരുവേളകസ്സപോ രാധോ, മോഘരാജാ ച പണ്ഡിതോ;
തീണി ഗാഥാസതാനേത്ഥ, ബാസട്ഠി ചേവ പിണ്ഡിതാ.

൫. ഭദ്ദിയവഗ്ഗോ

൧. ലകുണ്ഡഭദ്ദിയത്ഥേരഅപദാനം

൧. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൨. “തദാഹം ഹംസവതിയം, സേട്ഠിപുത്തോ മഹദ്ധനോ;
ജങ്ഘാവിഹാരം വിചരം, സങ്ഘാരാമം അഗച്ഛഹം.

൩. “തദാ സോ ലോകപജ്ജോതോ, ധമ്മം ദേസേസി നായകോ;
മഞ്ജുസ്സരാനം പവരം, സാവകം അഭികിത്തയി.

൪. “തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, കാരം കത്വാ മഹേസിനോ;
വന്ദിത്വാ സത്ഥുനോ പാദേ, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൫. “തദാ ബുദ്ധോ വിയാകാസി, സങ്ഘമജ്ഝേ വിനായകോ;
‘അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം.

൬. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൭. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
ഭദ്ദിയോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൮. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯. “ദ്വേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, ഫുസ്സോ ഉപ്പജ്ജി നായകോ;
ദുരാസദോ ദുപ്പസഹോ, സബ്ബലോകുത്തമോ ജിനോ.

൧൦. “ചരണേന ച സമ്പന്നോ, ബ്രഹാ ഉജു പതാപവാ;
ഹിതേസീ സബ്ബസത്താനം [സബ്ബപാണീനം (സീ॰)], ബഹും മോചേസി ബന്ധനാ.

൧൧. “നന്ദാരാമവനേ തസ്സ, അഹോസിം ഫുസ്സകോകിലോ [പുസ്സകോകിലോ (സീ॰ സ്യാ॰)];
ഗന്ധകുടിസമാസന്നേ, അമ്ബരുക്ഖേ വസാമഹം.

൧൨. “തദാ പിണ്ഡായ ഗച്ഛന്തം, ദക്ഖിണേയ്യം ജിനുത്തമം;
ദിസ്വാ ചിത്തം പസാദേത്വാ, മഞ്ജുനാഭിനികൂജഹം [മഞ്ജുനാദേന കൂജഹം (സീ॰ പീ॰)].

൧൩. “രാജുയ്യാനം തദാ ഗന്ത്വാ, സുപക്കം കനകത്തചം;
അമ്ബപിണ്ഡം ഗഹേത്വാന, സമ്ബുദ്ധസ്സോപനാമയിം.

൧൪. “തദാ മേ ചിത്തമഞ്ഞായ, മഹാകാരുണികോ ജിനോ;
ഉപട്ഠാകസ്സ ഹത്ഥതോ, പത്തം പഗ്ഗണ്ഹി നായകോ.

൧൫.

“അദാസിം ഹട്ഠചിത്തോഹം [തുട്ഠചിത്തോഹം (സീ॰)], അമ്ബപിണ്ഡം മഹാമുനേ;
പത്തേ പക്ഖിപ്പ പക്ഖേഹി, പഞ്ജലിം [പക്ഖേഹഞ്ജലിം (സീ॰)] കത്വാന മഞ്ജുനാ.

൫൬.“സരേന രജനീയേന, സവനീയേന വഗ്ഗുനാ;
വസ്സന്തോ ബുദ്ധപൂജത്ഥം, നീളം [നിദ്ദം (സ്യാ॰ പീ॰)] ഗന്ത്വാ നിപജ്ജഹം.

൫൭.“തദാ മുദിതചിത്തം മം, ബുദ്ധപേമഗതാസയം;
സകുണഗ്ഘി ഉപാഗന്ത്വാ, ഘാതയി ദുട്ഠമാനസോ.

൫൮.“തതോ ചുതോഹം തുസിതേ, അനുഭോത്വാ മഹാസുഖം;
മനുസ്സയോനിമാഗച്ഛിം, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൫൯.“ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൬൦.“സാസനം ജോതയിത്വാ സോ, അഭിഭുയ്യ കുതിത്ഥിയേ;
വിനയിത്വാന വേനേയ്യേ, നിബ്ബുതോ സോ സസാവകോ.

൬൧.“നിബ്ബുതേ തമ്ഹി ലോകഗ്ഗേ, പസന്നാ ജനതാ ബഹൂ;
പൂജനത്ഥായ ബുദ്ധസ്സ, ഥൂപം കുബ്ബന്തി സത്ഥുനോ.

൬൨.“‘സത്തയോജനികം ഥൂപം, സത്തരതനഭൂസിതം;
കരിസ്സാമ മഹേസിസ്സ’, ഇച്ചേവം മന്തയന്തി തേ.

൬൩.“കികിനോ കാസിരാജസ്സ, തദാ സേനായ നായകോ;
ഹുത്വാഹം അപ്പമാണസ്സ, പമാണം ചേതിയേ വദിം.

൬൪.“തദാ തേ മമ വാക്യേന, ചേതിയം യോജനുഗ്ഗതം;
അകംസു നരവീരസ്സ, നാനാരതനഭൂസിതം.

൬൫.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൬൬.“പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോ സേട്ഠികുലേ അഹം;
സാവത്ഥിയം പുരവരേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

൬൭.“പുരപ്പവേസേ സുഗതം, ദിസ്വാ വിമ്ഹിതമാനസോ;
പബ്ബജിത്വാന ന ചിരം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൬൮.“ചേതിയസ്സ പമാണം യം, അകരിം തേന കമ്മുനാ;
ലകുണ്ഡകസരീരോഹം, ജാതോ പരിഭവാരഹോ.

൬൯.“സരേന മധുരേനാഹം, പൂജിത്വാ ഇസിസത്തമം;
മഞ്ജുസ്സരാനം ഭിക്ഖൂനം, അഗ്ഗത്തമനുപാപുണിം.

൭൦.“ഫലദാനേന ബുദ്ധസ്സ, ഗുണാനുസ്സരണേന ച;
സാമഞ്ഞഫലസമ്പന്നോ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൭൧.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;

നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൩൨."സ്വാഗതം വത മേ ആസി, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൩൩."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ലകുണ്ഡഭദ്ദിയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ലകുണ്ഡഭദ്ദിയത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. കങ്ഖാരേവതത്ഥേരഅപദാനം

൩൪."പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൩൫."സീഹഹനു ബ്രഹ്മഗിരോ, ഹംസദുന്ദുഭിനിസ്സനോ [ഹംസദുന്ദുഭിനിസ്സരോ (സീ॰) ... നിസ്സവനോ (പീ॰) ... സാവനോ (സ്യാ॰)];
നാഗവിക്കന്തഗമനോ, ചന്ദസൂരാദികപ്പഭോ.

൩൬."മഹാമതീ മഹാവീരോ, മഹാഝായീ മഹാബലോ [മഹാഗതി (സ്യാ॰), മഹാഹിതോ (പീ॰)];
മഹാകാരുണികോ നാഥോ, മഹാതമപനൂദനോ [മഹാതമവിധംസനോ (സ്യാ॰), മഹാതമനിസൂദനോ (പീ॰)].

൩൭."സ കദാചി തിലോകഗ്ഗോ, വേനേയ്യം വിനയം ബഹും [വേനേയ്യേ വിനിയം ബഹൂ (സീ॰)];
ധമ്മം ദേസേസി സമ്ബുദ്ധോ, സത്താസയവിദൂ മുനി.

൩൮."ഝായിം ഝാനരതം വീരം, ഉപസന്തം അനാവിലം;
വണ്ണയന്തോ പരിസതിം, തോസേസി [തോസേതി (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] ജനതം ജിനോ.

൩൯."തദാഹം ഹംസവതിയം, ബ്രാഹ്മണോ വേദപാരഗൂ;
ധമ്മം സുത്വാന മുദിതോ, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൪൦. "തദാ ജിനോ വിയാകാസി, സങ്ഘമജ്ഝേ വിനായകോ;
'മുദിതോ ഹോഹി ത്വം ബ്രഹ്മേ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം.

൪൧."'സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൪൨."'തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
രേവതോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ'.

൪൩."തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൪൭.“പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോഹം കോലിയേ പുരേ;
ഖത്തിയേ കുലസമ്പന്നേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

൪൮.“യദാ കപിലവത്ഥുസ്മിം, ബുദ്ധോ ധമ്മമദേസയി;
തദാ പസന്നോ സുഗതേ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൪൯.“കങ്ഖാ മേ ബഹുലാ ആസി, കപ്പാകപ്പേ തഹിം തഹിം;
സബ്ബം തം വിനയീ ബുദ്ധോ, ദേസേത്വാ ധമ്മമുത്തമം.

൫൦.“തതോഹം തിണ്ണസംസാരോ, സദാ ഝാനസുഖേ രതോ;
വിഹരാമി തദാ ബുദ്ധോ, മം ദിസ്വാ ഏതദബ്രവി.

൫൧.“‘യാ കാചി കങ്ഖാ ഇധ വാ ഹുരം വാ, സകവേദിയാ വാ പരവേദിയാ വാ;
യേ ഝായിനോ താ പജഹന്തി സബ്ബാ, ആതാപിനോ ബ്രഹ്മചരിയം ചരന്താ’.

൫൨.“സതസഹസ്സേ കതം കമ്മം, ഫലം ദസ്സേസി മേ ഇധ;
സുമുത്തോ സരവേഗോവ കിലേസേ ഝാപയിം മമ.

൫൩. “തതോ ഝാനരതം ദിസ്വാ, ബുദ്ധോ ലോകന്തഗൂ മുനി;
ഝായീനം ഭിക്ഖൂനം അഗ്ഗോ, പഞ്ഞാപേതി മഹാമതി.

൫൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കങ്ഖാരേവതോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കങ്ഖാരേവതത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. സീവലിത്ഥേരഅപദാനം

൫൭.“പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൫൮.“സീലം തസ്സ അസങ്ഖേയ്യം, സമാധി വജിരൂപമോ;
അസങ്ഖേയ്യം ഞാണവരം, വിമുത്തി ച അനോപമാ.

൫൯.“മനുജാമരനാഗാനം, ബ്രഹ്മാനഞ്ച സമാഗമേ;
സമണബ്രാഹ്മണാകിണ്ണേ, ധമ്മം ദേസേസി നായകോ.

൬൦.“സസാവകം മഹാലാഭിം, പുഞ്ഞവന്തം ജുതിന്ധരം;
ഠപേസി ഏതദഗ്ഗമ്ഹി, പരിസാസു വിസാരദോ.

൬൧.“തദാഹം ഖത്തിയോ ആസിം, നഗരേ ഹംസസവ്ഹയേ;
സുത്വാ ജിനസ്സ തം വാക്യം, സാവകസ്സ ഗുണം ബഹും.

൬൨.“നിമന്തയിത്വാ സത്താഹം, ഭോജയിത്വാ സസാവകം;
മഹാദാനം ദദിത്വാന, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൬൦.“തദാ മം വിനതം പാദേ, ദിസ്വാന പുരിസാസഭോ;
സരേന മഹതാ വീരോ [സുസ്സരേന മഹാവീരോ (സീ॰ പീ॰)], ഇദം വചനമബ്രവി.

൬൧.“‘തതോ ജിനസ്സ വചനം, സോതുകാമാ മഹാജനാ;
ദേവദാനവഗന്ധബ്ബാ, ബ്രഹ്മാനോ ച മഹിദ്ധികാ’.

൬൨.“സമണബ്രാഹ്മണാ ചേവ, നമസ്സിംസു കതഞ്ജലീ;
‘നമോ തേ പുരിസാജഞ്ഞ, നമോ തേ പുരിസുത്തമ.

൬൩.“‘ഖത്തിയേന മഹാദാനം, ദിന്നം സത്താഹികമ്പി വോ [സത്തഹികം മി വോ (സീ॰), സത്തഹികാധികം (സ്യാ॰), സത്തഹികം വിഭോ (പീ॰)];
സോതുകാമാ ഫലം തസ്സ, ബ്യാകരോഹി മഹാമുനേ’.

൬൪.“തതോ അവോച ഭഗവാ, ‘സുണാഥ മമ ഭാസിതം;
അപ്പമേയ്യമ്ഹി ബുദ്ധമ്ഹി, സസങ്ഘമ്ഹി പതിട്ഠിതാ [സംഘമ്ഹി സുപ്പതിട്ഠിതാ (സീ॰ പീ॰)].

൬൫.“‘ദക്ഖിണാ തായ [ദക്ഖിണാദായ (സ്യാ॰ പീ॰)] കോ വത്താ, അപ്പമേയ്യഫലാ ഹി സാ;
അപി ചേ സ മഹാഭോഗോ, ഠാനം പത്ഥേതി ഉത്തമം.

൬൬.“‘ലാഭീ വിപുലലാഭാനം, യഥാ ഭിക്ഖു സുദസ്സനോ;
തഥാഹമ്പി ഭവേയ്യന്തി, ലച്ഛസേ തം അനാഗതേ.

൬൭.“‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൬൮.“‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
സീവലി നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൬൯.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസൂപഗോ അഹം.

൭൦. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ ലോകനായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ, സബ്ബധമ്മവിപസ്സകോ.

൭൧.“തദാഹം ബന്ധുമതിയം, കുലസ്സഞ്ഞതരസ്സ ച;
ദയിതോ പസ്സിതോ ചേവ, ആസിം കമ്മന്തവാവടോ [കമ്മന്തബ്യാവടോ (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)].

൭൨.“തദാ അഞ്ഞതരോ പൂഗോ, വിപസ്സിസ്സ മഹേസിനോ;
പരിവേസം അകാരയി, മഹന്തമതിവിസ്സുതം.

൭൩.“നിട്ഠിതേ ച മഹാദാനേ, ദദും ഖജ്ജകസഞ്ഹിതം;
നവം ദധിം മധുഞ്ചേവ, വിചിനം നേവ അദ്ദസും.

൭൪.“തദാഹം തം ഗഹേത്വാന, നവം ദധിം മധുമ്പി ച;
കമ്മസ്സാമിഘരം ഗച്ഛിം, തമേസന്താ മമദ്ദസും.

൭൫.“സഹസ്സമപി ദത്വാന, നാലഭിംസു ച തം ദ്വയം;

തതോഹം ഏവം ചിന്തേസിം, ‘നേതം ഹേസ്സതി ഓരകം.

൩൬.“‘യഥാ ഇമേ ജനാ സബ്ബേ, സക്കരോന്തി തഥാഗതം;
അഹമ്പി കാരം കസ്സാമി, സസങ്ഘേ ലോകനായകേ’.

൩൭.“തദാഹമേവം ചിന്തേത്വാ, ദധിം മധുഞ്ച ഏകതോ;
മദ്ദിത്വാ ലോകനാഥസ്സ, സസങ്ഘസ്സ അദാസഹം.

൩൮.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൯.“പുനാഹം ബാരാണസിയം, രാജാ ഹുത്വാ മഹായസോ;
സത്തുകസ്സ തദാ ദുട്ഠോ, ദ്വാരരോധമകാരയിം.

൪൦.“തദാ തപസ്സിനോ രുദ്ധാ, ഏകാഹം രക്ഖിതാ അഹും;
തതോ തസ്സ വിപാകേന, പാപതിം [പാപിട്ഠം (സ്യാ॰) പാപത്തം (ക॰)] നിരയം ഭുസം.

൪൧.“പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോഹം കോലിയേ പുരേ;
സുപ്പവാസാ ച മേ മാതാ, മഹാലി ലിച്ഛവീ പിതാ.

൪൨.“ഖത്തിയേ പുഞ്ഞകമ്മേന, ദ്വാരരോധസ്സ വാഹസാ;
സത്ത വസ്സാനി നിവസിം, മാതുകുച്ഛിമ്ഹി ദുക്ഖിതോ.

൪൩.“സത്താഹം ദ്വാരമൂള്ഹോഹം, മഹാദുക്ഖസമപ്പിതോ;
മാതാ മേ ഛന്ദദാനേന, ഏവം ആസി സുദുക്ഖിതാ.

൪൪.“സുവത്ഥിതോഹം നിക്ഖന്തോ, ബുദ്ധേന അനുകമ്പിതോ;
നിക്ഖന്തദിവസേയേവ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൪൫.“ഉപജ്ഝാ സാരിപുത്തോ മേ, മോഗ്ഗല്ലാനോ മഹിദ്ധികോ;
കേസേ ഓരോപയന്തോ മേ, അനുസാസി മഹാമതി.

൪൬.“കേസേസു ഛിജ്ജമാനേസു, അരഹത്തമപാപുണിം;
ദേവാ നാഗാ മനുസ്സാ ച, പച്ചയേ ഉപനേന്തി മേ.

൪൭.“പദുമുത്തരനാഥഞ്ച, വിപസ്സിഞ്ച വിനായകം;
യം പൂജയിം പമുദിതോ, പച്ചയേഹി വിസേസതോ.

൪൮.“തതോ തേസം വിസേസേന, കമ്മാനം വിപുലുത്തമം;
ലാഭം ലഭാമി സബ്ബത്ഥ, വനേ ഗാമേ ജലേ ഥലേ.

൪൯.“രേവതം ദസ്സനത്ഥായ, യദാ യാതി വിനായകോ;
തിംസഭിക്ഖുസഹസ്സേഹി, സഹ ലോകഗ്ഗനായകോ.

൫൦.“തദാ ദേവോപണീതേഹി, മമത്ഥായ മഹാമതി;
പച്ചയേഹി മഹാവീരോ, സസങ്ഘോ ലോകനായകോ.

൫൧.“ഉപട്ഠിതോ മയാ ബുദ്ധോ, ഗന്ത്വാ രേവതമദ്ദസ;
തതോ ജേതവനം ഗന്ത്വാ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം.

൫൨.“‘ലാഭീനം സീവലി അഗ്ഗോ, മമ സിസ്സേസു ഭിക്ഖവോ’;

സബ്ബലോകഹിതോ സത്ഥാ, കിത്തയീ പരിസാസു മം.

ൻന. ''കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
ൻർ. ''സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
ൻ൫. ''പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം''.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സീവലിഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സീവലിത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

ർ. വങ്ഗീസത്ഥേരഅപദാനം

ൻന്ന. ''പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

ൻ൭. ''യഥാപി സാഗരേ ഊമി, ഗഗനേ വിയ താരകാ;
ഏവം പാവചനം തസ്സ, അരഹന്തേഹി ചിത്തിതം.

ൻവ്വ. ''സദേവാസുരനാഗേഹി, മനുജേഹി പുരക്ഖതോ;
സമണബ്രാഹ്മണാകിണ്ണേ, ജനമജ്ഝേ ജിനുത്തമോ.

ൻൻ. ''പഭാഹി അനുരഞ്ജന്തോ, ലോകേ [ലോകം (സീ॰)] ലോകന്തഗൂ ജിനോ;
വചനേന വിബോധേന്തോ, വേനേയ്യപദുമാനി സോ.

ഫ൦൦. ''വേസാരജ്ജേഹി സമ്പന്നോ, ചതൂഹി പുരിസുത്തമോ;
പഹീനഭയസാരജ്ജോ, ഖേമപ്പത്തോ വിസാരദോ.

ഫ൦ഫ. ''ആസഭം പവരം ഠാനം, ബുദ്ധഭൂമിഞ്ച കേവലം;
പടിജാനാതി ലോകഗ്ഗോ, നത്ഥി സഞ്ചോദകോ കചി.

ഫ൦വ. ''സീഹനാദമസമ്ഭീതം, നദതോ തസ്സ താദിനോ;
ദേവോ നരോ വാ ബ്രഹ്മാ വാ, പടിവത്താ ന വിജ്ജതി.

ഫ൦ന. ''ദേസേന്തോ പവരം ധമ്മം, സന്താരേന്തോ സദേവകം;
ധമ്മചക്കം പവത്തേതി, പരിസാസു വിസാരദോ.

ഫ൦ർ. ''പടിഭാനവതം അഗ്ഗം, സാവകം സാധുസമ്മതം;
ഗുണം ബഹും പകിത്തേത്വാ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി തം.

ഫ൦൫. ''തദാഹം ഹംസവതിയം, ബ്രാഹ്മണോ സാധുസമ്മതോ;
സബ്ബവേദവിദൂ ജാതോ, വാഗീസോ വാദിസൂദനോ.

ഫ൦ന്ന. ''ഉപേച്ച തം മഹാവീരം, സുത്വാഹം ധമ്മദേസനം;
പീതിവരം പടിലഭിം, സാവകസ്സ ഗുണേ രതോ.

ഫ൦൭. ''നിമന്തേത്വാവ സുഗതം, സസങ്ഘം ലോകനന്ദനം;
സത്താഹം ഭോജയിത്വാഹം, ദുസ്സേഹച്ഛാദയിം തദാ.

ഫ൦വ്വ. ''നിപച്ച സിരസാ പാദേ, കതോകാസോ കതഞ്ജലീ;
ഏകമന്തം ഠിതോ ഹട്ഠോ, സന്ഥവിം ജിനമുത്തമം.

൧൦൯. “നമോ തേ വാദിമദ്ദന [വാദിസദ്ദുല (സീ॰ പീ॰), വാദിസൂദന (സ്യാ॰)],
നമോ തേ ഇസിസത്തമ [പുരിസുത്തമ (സീ॰ പീ॰)];
നമോ തേ സബ്ബലോകഗ്ഗ, നമോ തേ അഭയങ്കര.

൧൧൦. “നമോ തേ മാരമഥന [മാരമസന (അട്ഠ॰)], നമോ തേ ദിട്ഠിസൂദന;
നമോ തേ സന്തിസുഖദ, നമോ തേ സരണങ്കര.

൧൧൧. “അനാഥാനം ഭവം നാഥോ, ഭീതാനം അഭയപ്പദോ;
വിസ്സാമഭൂമി [വിസ്സാസം ഭൂമി (സ്യാ॰), വിസ്സാനഭൂമി (പീ॰)] സന്താനം,
സരണം സരണേസിനം’.

൧൧൨. “ഏവമാദീഹി സമ്ബുദ്ധം, സന്ഥവിത്വാ മഹാഗുണം;
അവോചം വാദിസൂദസ്സ [വാദിസൂരസ്സ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], ഗതിം
പപ്പോമി ഭിക്ഖുനോ.

൧൧൩. “തദാ അവോച ഭഗവാ, അനന്തപടിഭാനവാ;
‘യോ സോ ബുദ്ധം അഭോജേസി, സത്താഹം സഹസാവകം.

൧൧൪. “ഗുണഞ്ച മേ പകിത്തേസി, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി;
ഏസോ പത്ഥയതേ ഠാനം, വാദിസൂദസ്സ ഭിക്ഖുനോ.

൧൧൫. “അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം;
ദേവമാനുസസമ്പത്തിം, അനുഭോത്വാ അനപ്പകം.

൧൧൬. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൧൭. “തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
വങ്ഗീസോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൧൧൮. “തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
പച്ചയേഹി ഉപട്ഠാസിം, മേത്തചിത്തോ തഥാഗതം.

൧൧൯. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, തുസിതം [താവതിംസം (സ്യാ॰)]
അഗമാസഹം.

൧൨൦. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോ വിപ്പകുലേ [പരിബ്ബാജകുലേ (സീ॰
സ്യാ॰ പീ॰)] അഹം;
പച്ചാജാതോ [സമ്പത്തോ ച (ക॰)] യദാ ആസിം, ജാതിയാ
സത്തവസ്സികോ.

൧൨൧. “സബ്ബവേദവിദൂ ജാതോ, വാദസത്ഥവിസാരദോ;
വാദിസ്സരോ [വഗ്ഗുസ്സരോ (സ്യാ॰ പീ॰)] ചിത്തകഥീ, പരവാദപ്പമദ്ദനോ.

൧൨൨. “വങ്ഗേ ജാതോതി വങ്ഗീസോ, വചനേ ഇസ്സരോതി വാ;
വങ്ഗീസോ ഇതി മേ നാമം, അഭവീ ലോകസമ്മതം.

൧൨൩. “യദാഹം വിഞ്ഞുതം പത്തോ, ഠിതോ പഠമയോബ്ബനേ;

തദാ രാജഗഹേ രമ്മേ, സാരിപുത്തമഹദ്ദസം [മഥദ്ദസം (സീ॰ പീ॰), ച അദ്ദസം (സ്യാ॰)].

പഞ്ചവീസതിമം ഭാണവാരം.

൧൨൩. “പിണ്ഡായ വിചരന്തം തം, പത്തപാണിം സുസംവുതം;
അലോലക്ഖിം മിതഭാണിം, യുഗമത്തം നിദക്ഖിതം [നിരിക്ഖതം (സീ॰ പീ॰), ഉദിക്ഖതം (സ്യാ॰)].

൧൨൪. “തം ദിസ്വാ വിമ്ഹിതോ ഹുത്വാ, അവോചം മമനുച്ഛവം [മനനുച്ഛവം (സീ॰ സ്യാ॰)];
കണികാരംവ നിചിതം [കണികാരപരിചിതം (പീ॰), ഖണികം ഠാനരചിതം (സീ॰)], ചിത്തം ഗാഥാപദം അഹം.

൧൨൫. “ആചിക്ഖി സോ മേ സത്ഥാരം, സമ്ബുദ്ധം ലോകനായകം;
തദാ സോ പണ്ഡിതോ വീരോ, ഉത്തരിം [ഉത്തരം (സീ॰ പീ॰)] സമവോച മേ.

൧൨൬. “വിരാഗസംഹിതം വാക്യം, കത്വാ ദുദ്ദസമുത്തമം;
വിചിത്തപടിഭാനേഹി, തോസിതോ തേന താദിനാ.

൧൨൭. “നിപച്ച സിരസാ പാദേ, ‘പബ്ബാജേഹീ’തി മം ബ്രവി;
തതോ മം സ മഹാപഞ്ഞോ, ബുദ്ധസേട്ഠമുപാനയി.

൧൨൮. “നിപച്ച സിരസാ പാദേ, നിസീദിം സത്ഥു സന്തികേ;
മമാഹ വദതം സേട്ഠോ, കച്ചി വങ്ഗീസ ജാനാസി [സച്ചം വങ്ഗീസ കച്ചി തേ (സ്യാ॰)].

൧൨൯. “കിഞ്ചി സിപ്പന്തി തസ്സാഹം, ‘ജാനാമീ’തി ച അബ്രവിം;
മതസീസം വനച്ഛുദ്ധം, അപി ബാരസവസ്സികം;

തവ വിജ്ജാവിസേസേന, സചേ സക്കോസി വാചയ [ഭാസയ (സീ॰ പീ॰)].

൧൩൦. “ആമോതി മേ പടിഞ്ഞാതേ, തീണി സീസാനി ദസ്സയി;
നിരയനരദേവേസു, ഉപപന്നേ അവാചയിം.

൧൩൧. “തദാ ഖീണാസവസ്സേവ [പച്ചേകബുദ്ധസ്സ (സീ॰ പീ॰)], സീസം ദസ്സേസി നായകോ;
തതോഹം വിഹതാരബ്ഭോ, പബ്ബജ്ജം സമയാചിസം.

൧൩൨. “പബ്ബജിത്വാന സുഗതം, സന്ഥവാമി തഹിം തഹിം;
തതോ മം കബ്ബവിത്തോസി [കവിചിത്തോതി (സ്യാ॰ പീ॰)], ഉജ്ഝായന്തിഹ ഭിക്ഖവോ.

൧൩൩. “തതോ വീമംസനത്ഥം മേ, ആഹ ബുദ്ധോ വിനായകോ;
തക്കികാ പനിമാ ഗാഥാ, ഠാനസോ പടിഭന്തി തം.

൧൩൪. “ന കബ്ബവിത്തോഹം വീര, ഠാനസോ പടിഭന്തി മം;
തേന ഹി ദാനി വങ്ഗീസ, ഠാനസോ സന്ഥവാഹി മം.

൨൬൬. “തദാഹം സമ്ഥവിം വീരം, ഗാഥാഹി ഇസിസത്തമം;
ഠാനസോ മേ തദാ തുട്ഠോ, ജിനോ അഗ്ഗേ ഠപേസി മം.

൨൬൭. “പടിഭാനേന ചിത്തേന, അഞ്ഞേസമതിമഞ്ഞഹം;
പേസലേ തേന സംവിഗ്ഗോ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൬൮. “‘പടിഭാനവതം അഗ്ഗോ, അഞ്ഞോ കോചി ന വിജ്ജതി;
യഥായം ഭിക്ഖു വങ്ഗീസോ, ഏവം ധാരേഥ ഭിക്ഖവോ’.

൨൬൯. “സതസഹസ്സേ കതം കമ്മം, ഫലം ദസ്സേസി മേ ഇധ;
സുമുത്തോ സരവേഗോവ കിലേസേ ഝാപയിം മമ.

൨൭൦. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൭൧. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൭൨. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വങ്ഗീസോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

വങ്ഗീസത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. നന്ദകത്ഥേരഅപദാനം

൨൭൩. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൨൭൪. “ഹിതായ സബ്ബസത്താനം, സുഖായ വദതം വരോ;
അത്ഥായ പുരിസാജഞ്ഞോ, പടിപന്നോ സദേവകേ.

൨൭൫. “യസഗ്ഗപത്തോ സിരിമാ, കിത്തിവണ്ണഭതോ [കിത്തിവണ്ണ ഭടോ (സ്യാ॰ ക॰)] ജിനോ;
പൂജിതോ സബ്ബലോകസ്സ, ദിസാ സബ്ബാസു വിസ്സുതോ.

൨൭൬. “ഉത്തിണ്ണവിചികിച്ഛോ സോ, വീതിവത്തകഥംകഥോ;
പരിപുണ്ണമനസങ്കപ്പോ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

൨൭൭. “അനുപ്പന്നസ്സ മഗ്ഗസ്സ, ഉപ്പാദേതാ നരുത്തമോ;
അനക്ഖാതഞ്ച അക്ഖാസി, അസഞ്ജാതഞ്ച സഞ്ജനീ.

൨൭൮. “മഗ്ഗഞ്ഞൂ മഗ്ഗവിദൂ [സോ മഗ്ഗവിദൂ (സീ॰ പീ॰)] ച, മഗ്ഗക്ഖായീ നരാസഭോ;
മഗ്ഗസ്സ കുസലോ സത്ഥാ, സാരഥീനം വരുത്തമോ [നരുത്തമോ (സ്യാ॰)].

൨൭൯. “തദാ മഹാകാരുണികോ, ധമ്മം ദേസേസി നായകോ;
നിമുഗ്ഗേ കാമപങ്കമ്ഹി [മോഹപങ്കമ്ഹി (സീ॰ സ്യാ॰), മോഹമഗ്ഗമ്ഹി (പീ॰)], സമുദ്ധരതി പാണിനേ.

൨൮൦. “ഭിക്ഖുനീനം ഓവദനേ, സാവകം സേട്ഠസമ്മതം;
വണ്ണയം ഏതദഗ്ഗമ്ഹി, പഞ്ഞപേസി മഹാമുനി.

൨൮൧. “ഏതം സുത്വാഹം പമുദിതോ, നിമന്തേത്വാ തഥാഗതം;

ഭോജയിത്വാ സസങ്ഘം തം, പത്ഥയിം ഠാനമുത്തമം.

൧൩൨. ''തദാ പമുദിതോ നാഥോ, മം അവോച മഹാഇസി;
‘സുഖീ ഭവസ്സു ദീഘാവു [ദീഘായു (സീ॰ സ്യാ॰)], ലച്ഛസേ തം മനോരഥം.

൧൩൩. ''സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൩൪. ''തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
നന്ദകോ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൧൩൫. ''തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസൂപഗോ അഹം.

൧൩൬. ''പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോ സേട്ഠികുലേ അഹം;
സാവത്ഥിയം പുരേ വരേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

൧൩൭. ''പുരപ്പവേസേ സുഗതം, ദിസ്വാ വിമ്ഹിതമാനസോ;
ജേതാരാമപടിഗ്ഗാഹേ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൧൩൮. ''നചിരേനേവ കാലേന, അരഹത്തമപാപുണിം;
തതോഹം തിണ്ണസംസാരോ, സാസിതോ സബ്ബദസ്സിനാ.

൧൩൯. ''ഭിക്ഖുനീനം ധമ്മകഥം, പടിപുച്ഛാകരിം അഹം;
സാസിതാ താ മയാ സബ്ബാ, അഭവിംസു അനാസവാ.

൧൪൦. ''സതാനി പഞ്ചനൂനാനി, തദാ തുട്ഠോ മഹാഹിതോ;
ഭിക്ഖുനീനം ഓവദതം, അഗ്ഗട്ഠാനേ ഠപേസി മം.

൧൪൧. ''സതസഹസ്സേ കതം കമ്മം, ഫലം ദസ്സേസി മേ ഇധ;
സുമുത്തോ സരവേഗോവ, കിലേസേ ഝാപയിം മമ.

൧൪൨. ''കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൪൩. ''സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൪൪. ''പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം''.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നന്ദകോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നന്ദകത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. കാളുദായിത്ഥേരഅപദാനം

൧൪൫. ''പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൧൪൬. ''നായകാനം വരോ സത്ഥാ, ഗുണാഗുണവിദൂ ജിനോ;
കതഞ്ഞൂ കതവേദീ ച, തിത്ഥേ യോജേതി പാണിനേ [പാണിനോ (സീ॰ സ്യാ പീ॰)].

൧൪൭. ''സബ്ബഞ്ഞുതേന ഞാണേന, തുലയിത്വാ ദയാസയോ;

ദേസേതി പവരം ധമ്മം, അനന്തഗുണസഞ്ചയോ.

൧൬൮. ‘‘സോ കദാചി മഹാവീരോ, അനന്തജിനസംസരി [അനന്തജനസംസദി (സീ॰), അനന്തജനസംസുധി (സ്യാ॰), അനന്തജനസംസരീ (പീ॰)];
ദേസേതി മധുരം ധമ്മം, ചതുസച്ചൂപസഞ്ഹിതം.

൧൬൯. ‘‘സുത്വാന തം ധമ്മവരം, ആദിമജ്ഝന്തസോഭണം;
പാണസതസഹസ്സാനം, ധമ്മാഭിസമയോ അഹു.

൧൭൦. ‘‘നിന്നാദിതാ തദാ ഭൂമി, ഗജ്ജിംസു ച പയോധരാ;
സാധുകാരം പവത്തിംസു, ദേവബ്രഹ്മനരാസുരാ.

൧൭൧. ‘‘‘അഹോ കാരുണികോ സത്ഥാ, അഹോ സദ്ധമ്മദേസനാ;
അഹോ ഭവസമുദ്ദമ്ഹി, നിമുഗ്ഗേ ഉദ്ധരീ ജിനോ’.

൧൭൨. ‘‘ഏവം പവേദജാതേസു, സനരാമരബ്രഹ്മസു;
കുലപ്പസാദകാനഗ്ഗം, സാവകം വണ്ണയീ ജിനോ.

൧൭൩. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതോമച്ചകുലേ അഹും;
പാസാദികോ ദസ്സനിയോ, പഹൂതധനധഞ്ഞവാ.

൧൭൪. ‘‘ഹംസാരാമമുപേച്ചാഹം , വന്ദിത്വാ തം തഥാഗതം;
സുണിത്വാ മധുരം ധമ്മം, കാരം കത്വാ ച താദിനോ.

൧൭൫. ‘‘നിപച്ച പാദമൂലേഹം, ഇമം വചനമബ്രവിം;
‘കുലപ്പസാദകാനഗ്ഗോ, യോ തയാ സന്ഥുതോ [യോ തവ സാസനേ (സ്യാ॰)] മുനേ.

൧൭൬. ‘‘‘താദിസോ ഹോമഹം വീര [താദിസോഹം മഹാവീര (സ്യാ॰ ക॰)], ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സാസനേ’;
തദാ മഹാകാരുണികോ, സിഞ്ചന്തോ വാ മതേന മം.

൧൭൭. ‘‘ആഹ മം ‘പുത്ത ഉത്തിട്ഠ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം;
കഥം നാമ ജിനേ കാരം, കത്വാന വിഫലോ സിയാ.

൧൭൮. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൭൯. ‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
ഉദായി നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൧൮൦. ‘‘തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്തോ പരിചരിം, പച്ചയേഹി വിനായകം.

൧൮൧. ‘‘തേന കമ്മവിപാകേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൮൨. ‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, രമ്മേ കപിലവത്ഥവേ;
ജാതോ മഹാമച്ചകുലേ, സുദ്ധോദനമഹീപതേ [സുദ്ധോദനോ മഹീപതി (സ്യാ॰)].

ഫവ്വ൩. “തദാ അജായി സിദ്ധത്ഥോ, രമ്മേ ലുമ്ബിനികാനനേ;
ഹിതായ സബ്ബലോകസ്സ, സുഖായ ച നരാസഭോ.

ഫവ്വ൪. “തദഹേവ അഹം ജാതോ, സഹ തേനേവ വഡ്ഢിതോ;
പിയോ സഹായോ ദയിതോ, വിയത്തോ നീതികോവിദോ.

ഫവ്വ൫. “ഏകൂനതിംസോ വയസാ, നിക്ഖമിത്വാ അഗാരതോ [നിക്ഖന്തോ പബ്ബജിത്ഥസോ (സീ॰ സ്യാ॰)];
ഛബ്ബസ്സം വീതിനാമേത്വാ, ആസി ബുദ്ധോ വിനായകോ.

ഫവ്വ൬. “ജേത്വാ സസേനകം മാരം, ഖേപയിത്വാന ആസവേ;
ഭവണ്ണവം തരിത്വാന, ബുദ്ധോ ആസി സദേവകേ.

ഫവ്വ൭. “ഇസിവ്ഹയം ഗമിത്വാന [ഇസിവ്ഹയം പതനം ഗന്ത്വാ (സ്യാ॰)], വിനേത്വാ പഞ്ചവഗ്ഗിയേ;
തതോ വിനേസി ഭഗവാ, ഗന്ത്വാ ഗന്ത്വാ തഹിം തഹിം.

ഫവ്വ൮. “വേനേയ്യേ വിനയന്തോ സോ, സങ്ഗണ്ഹന്തോ സദേവകം;
ഉപേച്ച മഗധേ ഗിരിം [മാഗദഗിരിം (സീ॰), മങ്ഗലാഗിരിം (പീ॰)], വിഹരിത്ഥ തദാ ജിനോ.

ഫവ്വ൯. “തദാ സുദ്ധോദനേനാഹം, ഭൂമിപാലേന പേസിതോ;
ഗന്ത്വാ ദിസ്വാ ദസബലം, പബ്ബജിത്വാരഹാ അഹും.

ഫൻ൦. “തദാ മഹേസിം യാചിത്വാ, പാപയിം കപിലവ്ഹയം;
തതോ പുരാഹം ഗന്ത്വാന, പസാദേസിം മഹാകുലം.

ഫൻ൧. “ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, മം മഹാപരിസായ സോ [മമാഹ പുരിസാസഭോ (സ്യാ॰ പീ॰)];
കുലപ്പസാദകാനഗ്ഗം, പഞ്ഞാപേസി വിനായകോ.

ഫൻ൨. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
ഫൻ൩. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
ഫൻ൪. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കാളുദായിഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കാളുദായിത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. അഭയത്ഥേരഅപദാനം

ഫൻ൫. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

ഫൻ൬. “സരണഗമനേ കിഞ്ചി, നിവേസേസി തഥാഗതോ;
കിഞ്ചി സീലേ നിവേസേസി, ദസകമ്മപഥുത്തമേ.

ഫൻ൭. “ദേതി കസ്സചി സോ വീരോ, സാമഞ്ഞഫലമുത്തമം;
സമാപത്തീ തഥാ അട്ഠ, തിസ്സോ വിജ്ജാ പവച്ഛതി.

൧൯൮. “ഛളഭിഞ്ഞാസു യോജേസി, കിഞ്ചി സത്തം നരുത്തമോ;
ദേതി കസ്സചി നാഥോ സോ, ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ.

൧൯൯. “ബോധനേയ്യം പജം ദിസ്വാ, അസങ്ഖേയ്യമ്പി യോജനം [അസങ്ഖേയ്യേപി യോജനേ സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
ഖണേന ഉപഗന്ത്വാന, വിനേതി നരസാരഥി.

൨൦൦. “തദാഹം ഹംസവതിയം, അഹോസിം ബ്രാഹ്മണത്രജോ;
പാരഗൂ സബ്ബവേദാനം, വേയ്യാകരണസമ്മതോ.

൨൦൧. “നിരുത്തിയാ ച കുസലോ, നിഘണ്ഡുമ്ഹി വിസാരദോ;
പദകോ കേടുഭവിദൂ, ഛന്ദോവിചിതികോവിദോ.

൨൦൨. “ജങ്ഘാവിഹാരം വിചരം, ഹംസാരാമമുപേച്ചഹം;
അദ്ദസം വരദം [വദതം (സീ॰ പീ॰), പവരം (സ്യാ॰)] സേട്ഠം, മഹാജനപുരക്ഖതം.

൨൦൩. “ദേസേന്തം വിരജം ധമ്മം, പച്ചനീകമതീ അഹം;
ഉപേത്വാ തസ്സ കല്യാണം, സുത്വാന വിമലം അഹം [വാക്യാനി, സുത്വാന വിമലാനഹം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൨൦൪. “ബ്യാഹതം പുനരുത്തം വാ, അപത്ഥം വാ നിരത്ഥകം;
നാദ്ദസം തസ്സ മുനിനോ, തതോ പബ്ബജിതോ അഹം.

൨൦൫. “നചിരേനേവ കാലേന, സബ്ബസത്തവിസാരദോ;
നിപുണോ ബുദ്ധവചനേ, അഹോസിം ഗുണിസമ്മതോ.

൨൦൬. “തദാ ചതസ്സോ ഗാഥായോ, ഗന്ഥയിത്വാ സുബ്യഞ്ജനാ;
സന്ഥവിത്വാ തിലോകഗ്ഗം, ദേസയിസ്സം ദിനേ ദിനേ.

൨൦൭. “വിരത്തോസി മഹാവീരോ, സംസാരേ സഭയേ വസം;
കരുണായ ന നിബ്ബായി, തതോ കാരുണികോ മുനി.

൨൦൮. “പുഥുജ്ജനോ വയോ സന്തോ, ന കിലേസവസോ അഹു;
സമ്പജാനോ സതിയുത്തോ, തസ്മാ ഏസോ അചിന്തിയോ.

൨൦൯. “ദുബ്ബലാനി കിലേസാനി, യസ്സാസയഗതാനി മേ;
ഞാണഗ്ഗിപരിദഡ്ഢാനി, ന ഖീയിംസു തമബ്ഭുതം.

൨൧൦. “യോ സബ്ബലോകസ്സ ഗരു, ലോകോ [ലോകേ (സ്യാ॰ ക॰)] യസ്സ തഥാ ഗരു;
തഥാപി ലോകാചരിയോ, ലോകോ തസ്സാനുവത്തകോ.

൨൧൧. “ഏവമാദീഹി സമ്ബുദ്ധം, കിത്തയം ധമ്മദേസനം;
യാവജീവം കരിത്വാന, ഗതോ സഗ്ഗം തതോ ചുതോ.

൨൧൨. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭികിത്തയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കിത്തനായ ഇദം ഫലം.

൨൧൩. “ദേവലോകേ മഹാരജ്ജം, പാദേസിം കഞ്ചനഗ്ഘിയം [ദിബ്ബാനുഭോജഹം തദാ (സ്യാ॰), രജ്ജം പാദേസി കംചയം (സീ॰)];

ചക്കവത്തീ മഹാരജ്ജം, ബഹുസോനുഭവിം അഹം.

൨൧൪. ‘‘ഭവേ ഭവേ പജായാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
അഞ്ഞം ഗതിം ന ജാനാമി, കിത്തനായ ഇദം ഫലം.

൨൧൫. ‘‘കുലേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ അഥ ബ്രാഹ്മണേ;
നീചേ കുലേ ന ജായാമി, കിത്തനായ ഇദം ഫലം.

൨൧൬. ‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
രഞ്ഞോഹം ബിമ്ബിസാരസ്സ, പുത്തോ നാമേന ചാഭയോ.

൨൧൭. ‘‘പാപമിത്തവസം ഗന്ത്വാ, നിഗണ്ഠേന വിമോഹിതോ;
പേസിതോ നാടപുത്തേന, ബുദ്ധസേട്ഠമുപേച്ചഹം.

൨൧൮. ‘‘പുച്ഛിത്വാ നിപുണം പഞ്ഹം, സുത്വാ ബ്യാകരണുത്തമം;
പബ്ബജിത്വാന നചിരം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൧൯. ‘‘കിത്തയിത്വാ ജിനവരം, കിത്തിതോ ഹോമി സബ്ബദാ;
സുഗന്ധദേഹവദനോ, ആസിം സുഖസമപ്പിതോ.

൨൨൦. ‘‘തിക്ഖഹാസലഹുപഞ്ഞോ, മഹാപഞ്ഞോ തഥേവഹം;
വിചിത്തപടിഭാനോ ച, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ.

൨൨൧. ‘‘അഭിത്ഥവിത്വാ പദുമുത്തരാഹം, പസന്നചിത്തോ അസമം സയമ്ഭും;
ന ഗച്ഛി കപ്പാനി അപായഭൂമിം, സതം സഹസ്സാനി ബലേന തസ്സ.

൨൨൨. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൨൨൩. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൨൪. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അഭയോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അഭയത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ലോമസകങ്ഗിയത്ഥേരഅപദാനം

൨൨൫. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൨൨൬. ‘‘തദാഹം ചന്ദനോ ചേവ, പബ്ബജിത്വാന സാസനേ;
ആപാണകോടികം ധമ്മം, പൂരയിത്വാന സാസനേ.

൨൨൭. ‘‘തതോ ചുതാ സന്തുസിതം, ഉപപന്നാ ഉഭോ മയം;
തത്ഥ ദിബ്ബേഹി നച്ചേഹി, ഗീതേഹി വാദിതേഹി ച.

൨൨൮. ‘‘രൂപാദിദസഹങ്ഗേഹി, അഭിഭോത്വാന സേസകേ;
യാവതായും വസിത്വാന, അനുഭോത്വാ മഹാസുഖം.

൨൨൯. ‘‘തതോ ചവിത്വാ തിദസം, ചന്ദനോ ഉപപജ്ജഥ;
അഹം കപിലവത്ഥുസ്മിം, അജായിം സാകിയത്രജോ.

൫൩൦. ‘‘യദാ ഉദായിത്ഥേരേന, അജ്ഝിട്ഠോ ലോകനായകോ;
അനുകമ്പിയ സക്യാനം, ഉപേസി കപിലവ്ഹയം.

൫൩൧. ‘‘ഉദാതിമാനിനോ സക്യാ, ന ബുദ്ധസ്സ ഗുണഞ്ഞുനോ;
പണമന്തി ന സമ്ബുദ്ധം, ജാതിഥദ്ധാ അനാദരാ.

൫൩൨. ‘‘തേസം സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, ആകാസേ ചങ്കമീ ജിനോ;
പജ്ജുന്നോ വിയ വസ്സിത്ഥ, പജ്ജലിത്ഥ യഥാ സിഖീ.

൫൩൩. ‘‘ദസ്സേത്വാ രൂപമതുലം, പുന അന്തരധായഥ;
ഏകോപി ഹുത്വാ ബഹുധാ, അഹോസി പുനരേകകോ.

൫൩൪. ‘‘അന്ധകാരം പകാസഞ്ച, ദസ്സയിത്വാ അനേകധാ;
പാടിഹേരം കരിത്വാന, വിനയീ ഞാതകേ മുനി.

൫൩൫. ‘‘ചാതുദ്ദീപോ മഹാമേഘോ, താവദേവ പവസ്സഥ;
തദാ ഹി ജാതകം ബുദ്ധോ, വേസ്സന്തരമദേസയി.

൫൩൬. ‘‘തദാ തേ ഖത്തിയാ സബ്ബേ, നിഹന്ത്വാ ജാതിജം മദം;
ഉപേസും സരണം ബുദ്ധം, ആഹ സുദ്ധോദനോ തദാ.

൫൩൭. ‘‘‘ഇദം തതിയം തവ ഭൂരിപഞ്ഞ, പാദാനി വന്ദാമി സമന്തചക്ഖു;
യദാഭിജാതോ പഥവീ പകമ്പയീ, യദാ ച തം നജ്ജഹി ജമ്ബുഛായാ’.

൫൩൮. ‘‘തദാ ബുദ്ധാനുഭാവം തം, ദിസ്വാ വിമ്ഹിതമാനസോ;
പബ്ബജിത്വാന തത്ഥേവ, നിവസിം മാതുപൂജകോ.

൫൩൯. ‘‘നന്ദനോ ദേവപുത്തോ മം, ഉപഗന്ത്വാനുപുച്ഛഥ;
ഭദ്ദേകരത്തസ്സ തദാ, സങ്ഖേപവിത്ഥാരം നയം.

൫൪൦. ‘‘ചോദിതോഹം തദാ തേന, ഉപേച്ച നരനായകം;
ഭദ്ദേകരത്തം സുത്വാന, സംവിഗ്ഗോ വനമാമകോ.

൫൪൧. ‘‘തദാ മാതരമപുച്ഛിം, വനേ വച്ഛാമി ഏകകോ;
സുഖുമാലോതി മേ മാതാ, വാരയീ തം [തേ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] തദാ വചം.

൫൪൨. ‘‘കാസം [ദബ്ബം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] കുസം പോടകിലം, ഉസീരം മുഞ്ജപബ്ബജം [മുഞ്ജബബ്ബജം (സീ॰ പീ॰)];
ഉരസാ പനുദിസ്സാമി, വിവേകമനുബ്രൂഹയം.

൫൪൩. ‘‘തദാ വനം പവിട്ഠോഹം, സരിത്വാ ജിനസാസനം;
ഭദ്ദേകരത്തഓവാദം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൫൪൪. ‘‘‘അതീതം നാന്വാഗമേയ്യ, നപ്പടികങ്ഖേ അനാഗതം;
യദതീതം പഹീനം തം, അപ്പത്തഞ്ച അനാഗതം.

൫൪൫. ‘‘‘പച്ചുപ്പന്നഞ്ച യോ ധമ്മം, തത്ഥ തത്ഥ വിപസ്സതി;
അസംഹീരം അസംകുപ്പം, തം വിദ്വാ മനുബ്രൂഹയേ.

൫൪൬. ‘‘‘അജ്ജേവ കിച്ചമാതപ്പം, കോ ജഞ്ഞാ മരണം സുവേ;

ന ഹി നോ സങ്ഗരം [സങ്കരം (ക॰)] തേന, മഹാസേനേന മച്ചുനാ.

൧൪൭. ‘‘‘ഏവംവിഹാരിം ആതാപിം, അഹോരത്തമതന്ദിതം;
തം വേ ഭദ്ദേകരത്തോതി, സന്തോ ആചിക്ഖതേ മുനി’.

൧൪൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൪൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൫൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ലോമസകങ്ഗിയോ [ലോമസങ്ഖിയോ (സ്യാ॰ ക॰)] ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ലോമസകങ്ഗിയത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. വനവച്ഛത്ഥേരഅപദാനം

൧൫൧. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൫൨. ‘‘തദാഹം പബ്ബജിത്വാന, തസ്സ ബുദ്ധസ്സ സാസനേ;
യാവജീവം ചരിത്വാന, ബ്രഹ്മചാരം തതോ ചുതോ.

൧൫൩. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൫൪. ‘‘തതോ ചുതോ അരഞ്ഞമ്ഹി, കപോതോ ആസഹം തഹിം;
വസതേ ഗുണസമ്പന്നോ, ഭിക്ഖു ഝാനരതോ സദാ.

൧൫൫. ‘‘മേത്തചിത്തോ കാരുണികോ, സദാ പമുദിതാനനോ;
ഉപേക്ഖകോ മഹാവീരോ, അപ്പമഞ്ഞാസു കോവിദോ.

൧൫൬. ‘‘വിനീവരണസങ്കപ്പേ, സബ്ബസത്തഹിതാസയേ;
വിസട്ഠോ നചിരേനാസിം, തസ്മിം സുഗതസാവകേ.

൧൫൭. ‘‘ഉപേച്ച പാദമൂലമ്ഹി, നിസിന്നസ്സ തദാസ്സമേ;
കദാചി സാമിസം ദേതി, ധമ്മം ദേസേസി ചേകദാ.

൧൫൮. ‘‘തദാ വിപുലപേമേന, ഉപാസിത്വാ ജിനത്രജം;
തതോ ചുതോ ഗതോ സഗ്ഗം, പവാസോ സഘരം യഥാ.

൧൫൯. ‘‘സഗ്ഗാ ചുതോ മനുസ്സേസു, നിബ്ബത്തോ പുഞ്ഞകമ്മുനാ;
അഗാരം ഛഡ്ഡയിത്വാന, പബ്ബജിം ബഹുസോ അഹം.

൧൬൦. ‘‘സമണോ താപസോ വിപ്പോ, പരിബ്ബജോ തഥേവഹം;
ഹുത്വാ വസിം അരഞ്ഞമ്ഹി, അനേകസതസോ അഹം.

൧൬൧. ‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, രമ്മേ കപിലവത്ഥവേ;
വച്ഛഗോത്തോ ദിജോ തസ്സ, ജായായ അഹമോക്കമിം.

൧൬൨. ‘‘മാതു മേ ദോഹളോ ആസി, തിരോകുച്ഛിഗതസ്സ മേ;
ജായമാനസമീപമ്ഹി, വനവാസായ നിച്ഛയോ.

൧൧൨. “തതോ മേ അജനീ മാതാ, രമണീയേ വനന്തരേ;
ഗബ്ഭതോ നിക്ഖമന്തം മം, കാസായേന പടിഗ്ഗഹും.

൧൧൩. “തതോ കുമാരോ സിദ്ധത്ഥോ, ജാതോ സക്യകുലദ്ധജോ;
തസ്സ മിത്തോ പിയോ ആസിം, സംവിസട്ഠോ സുമാനിയോ.

൧൧൪. “സത്തസാരേഭിനിക്ഖന്തേ, ഓഹായ വിപുലം യസം;
അഹമ്പി പബ്ബജിത്വാന, ഹിമവന്തമുപാഗമിം.

൧൧൫. “വനാലയം ഭാവനീയം, കസ്സപം ധുതവാദികം;
ദിസ്വാ സുത്വാ ജിനുപ്പാദം, ഉപേസിം നരസാരഥിം.

൧൧൬. “സോ മേ ധമ്മമദേസേസി, സബ്ബത്ഥം സമ്പകാസയം;
തതോഹം പബ്ബജിത്വാന, വനമേവ പുനാഗമം [പുനാഗമിം (സീ॰ പീ॰), പുനോക്കമം (സ്യാ॰)].

൧൧൭. “തത്ഥാപ്പമത്തോ വിഹരം, ഛളഭിഞ്ഞാ അഫസ്സയിം [അപസ്സയിം (സ്യാ॰ ക॰)];
അഹോ സുലദ്ധലാഭോമ്ഹി, സുമിത്തേനാനുകമ്പിതോ.

൧൧൮. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൧൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൨൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വനവച്ഛോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

വനവച്ഛത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. ചൂളസുഗന്ധത്ഥേരഅപദാനം

൧൨൧. “ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൨൨. “അനുബ്യഞ്ജനസമ്പന്നോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ;
ബ്യാമപ്പഭാപരിവുതോ, രംസിജാലസമോത്ഥടോ.

൧൨൩. “അസ്സാസേതാ യഥാ ചന്ദോ, സൂരിയോവ പഭങ്കരോ;
നിബ്ബാപേതാ യഥാ മേഘോ, സാഗരോവ ഗുണാകരോ.

൧൨൪. “ധരണീരിവ സീലേന, ഹിമവാവ സമാധിനാ;
ആകാസോ വിയ പഞ്ഞായ, അസങ്ഗോ അനിലോ യഥാ.

൧൨൫. “സദാഹം ബാരാണസിയം, ഉപപന്നോ മഹാകുലേ;
പഹൂതധനധഞ്ഞസ്മിം, നാനാരതനസഞ്ചയേ.

൧൨൬. “മഹതാ പരിവാരേന, നിസിന്നം ലോകനായകം;
ഉപേച്ച ധമ്മമസ്സോസിം, അമതംവ മനോഹരം.

൧൨൭. “ദ്വത്തിംസലക്ഖണധരോ, സനക്ഖത്തോവ ചന്ദിമാ;
അനുബ്യഞ്ജനസമ്പന്നോ, സാലരാജാവ ഫുല്ലിതോ.

൨൩൯. “രംസിജാലപരിക്ഖിത്തോ, ദിത്തോവ കനകാചലോ;
ബ്യാമപ്പഭാപരിവുതോ, സതരംസീ ദിവാകരോ.

൨൪൦. “സോണ്ണാനനോ ജിനവരോ, സമണീവ [രമ്മണീവ (സ്യാ॰)] സിലുച്ചയോ;
കരുണാപുണ്ണഹദയോ, ഗുണേന വിയ സാഗരോ.

൨൪൧. “ലോകവിസ്സുതകിത്തി ച, സിനേരൂവ നഗുത്തമോ;
യസസാ വിത്ഥതോ വീരോ, ആകാസസദിസോ മുനി.

൨൪൨. “അസങ്ഗചിത്തോ സബ്ബത്ഥ, അനിലോ വിയ നായകോ;
പതിട്ഠാ സബ്ബഭൂതാനം, മഹീവ മുനിസത്തമോ.

൨൪൩. “അനുപലിത്തോ ലോകേന, തോയേന പദുമം യഥാ;
കുവാദഗച്ഛദഹനോ, അഗ്ഗിഖന്ധോവ സോഭസി [സോഭതി (സീ॰), സോവസി (സ്യാ॰ ക॰)].

൨൪൪. “അഗദോ വിയ സബ്ബത്ഥ, കിലേസവിസനാസകോ;
ഗന്ധമാദനസേലോവ, ഗുണഗന്ധവിഭൂസിതോ.

൨൪൫. “ഗുണാനം ആകരോ വീരോ, രതനാനംവ സാഗരോ;
സിന്ധൂവ വനരാജീനം, കിലേസമലഹാരകോ.

൨൪൬. “വിജയീവ മഹായോധോ, മാരസേനാവമദ്ദനോ;
ചക്കവത്തീവ സോ രാജാ, ബോജ്ഝങ്ഗരതനിസ്സരോ.

൨൪൭. “മഹാഭിസക്കസങ്കാസോ, ദോസബ്യാധിതികിച്ഛകോ;
സല്ലകത്തോ യഥാ വേജ്ജോ, ദിട്ഠിഗണ്ഡവിഫാലകോ.

൨൪൮. “സോ തദാ ലോകപജ്ജോതോ, സനരാമരസക്കതോ;
പരിസാസു നരാദിച്ചോ, ധമ്മം ദേസയതേ ജിനോ.

൨൪൯. “ദാനം ദത്വാ മഹാഭോഗോ, സീലേന സുഗതൂപഗോ;
ഭാവനായ ച നിബ്ബാതി, ഇച്ചേവമനുസാസഥ.

൨൫൦. “ദേസനം തം മഹസ്സാദം, ആദിമജ്ഝന്തസോഭണം;
സുണന്തി പരിസാ സബ്ബാ, അമതംവ മഹാരസം.

൨൫൧. “സുത്വാ സുമധുരം ധമ്മം, പസന്നോ ജിനസാസനേ;
സുഗതം സരണം ഗന്ത്വാ, യാവജീവം നമസ്സഹം.

൨൫൨. “മുനിനോ ഗന്ധകുടിയാ, ഓപുഞ്ജേസിം [ഉബ്ബട്ടേസിം (സ്യാ॰)] തദാ മഹിം;
ചതുജ്ജാതേന ഗന്ധേന, മാസേ അട്ഠ ദിനേസ്വഹം.

൨൫൩. “പണിധായ സുഗന്ധത്തം, സരീരവിസ്സഗന്ധിനോ [സരീരസ്സ വിഗന്ധിനോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
തദാ ജിനോ വിയാകാസി, സുഗന്ധതനുലാഭിതം.

൨൫൪. “‘യോ യം ഗന്ധകുടിഭൂമിം, ഗന്ധേനോപുഞ്ജതേ സകിം;
തേന കമ്മവിപാകേന, ഉപപന്നോ തഹിം തഹിം.

൯൫. “സുഗന്ധദേഹോ സബ്ബത്ഥ, ഭവിസ്സതി അയം നരോ;
ഗുണഗന്ധയുത്തോ ഹുത്വാ, നിബ്ബായിസ്സതിനാസവോ’.

൯൬. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൭. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതോ വിപ്പകുലേ അഹം;
ഗബ്ഭം മേ വസതോ മാതാ, ദേഹേനാസി സുഗന്ധിതാ.

൯൮. “യദാ ച മാതുകുച്ഛിമ്ഹാ, നിക്ഖമാമി തദാ പുരീ [പുരം (സ്യാ॰ ക॰)];
സാവത്ഥിസബ്ബഗന്ധേഹി, വാസിതാ വിയ വായഥ.

൯൯. “പുപ്ഫവസ്സഞ്ച സുരഭി, ദിബ്ബഗന്ധം മനോരമം;
ധൂപാനി ച മഹഗ്ഘാനി, ഉപവായിംസു താവദേ.

൧൦൦. “ദേവാ ച സബ്ബഗന്ധേഹി, ധൂപപുപ്ഫേഹി തം ഘരം;
വാസയിംസു സുഗന്ധേന, യസ്മിം ജാതോ അഹം ഘരേ.

൧൦൧. “യദാ ച തരുണോ ഭദ്ദോ, പഠമേ യോബ്ബനേ ഠിതോ;
തദാ സേലം [സേസം (സ്യാ॰)] സപരിസം, വിനേത്വാ നരസാരഥി.

൧൦൨. “തേഹി സബ്ബേഹി പരിവുതോ [സഹിതോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)],
സാവത്ഥിപുരമാഗതോ;
തദാ ബുദ്ധാനുഭാവം തം, ദിസ്വാ പബ്ബജിതോ അഹം.

൧൦൩. “സീലം സമാധിപഞ്ഞഞ്ച, വിമുത്തിഞ്ച അനുത്തരം;
ഭാവേത്വാ ചതുരോ ധമ്മേ, പാപുണിം ആസവക്ഖയം.

൧൦൪. “യദാ പബ്ബജിതോ ചാഹം, യദാ ച അരഹാ അഹും;
നിബ്ബായിസ്സം യദാ ചാഹം, ഗന്ധവസ്സോ തദാ അഹു.

൧൦൫. “സരീരഗന്ധോ ച സദാതിസേതി [സദാ വാസേതി (ക॰)] മേ, മഹാരഹം
ചന്ദനചമ്പകുപ്പലം;
തഥേവ ഗന്ധേ ഇതരേ ച സബ്ബസോ, പസയ്ഹ വായാമി തതോ തഹിം
[യഹിം (സ്യാ॰)] തഹിം.

൧൦൬. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൦൭. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦൮. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ചൂളസുഗന്ധോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ
അഭാസിത്ഥാതി;

ചൂളസുഗന്ധത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

ഭദ്ദിയവഗ്ഗോ പഞ്ചപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ഭദ്ദിയോ രേവതോ ഥേരോ, മഹാലാഭീ ച സീവലീ;
വങ്ഗീസോ നന്ദകോ ചേവ, കാളുദായീ തഥാഭയോ.

ലോമസോ വനവച്ഛോ ച, സുഗന്ധോ ചേവ ദസമോ;
തീണി ഗാഥാസതാ തത്ഥ, സോളസാ ച തദുത്തരി.

അഥ വഗ്ഗുദ്ദാനം -

കണികാരവ്ഹയോ വഗ്ഗോ, ഫലദോ തിണദായകോ;
കച്ചാനോ ഭദ്ദിയോ വഗ്ഗോ, ഗാഥായോ ഗണിതാ ചിമാ.

നവഗാഥാസതാനീഹ , ചതുരാസീതിയേവ ച;
സപഞ്ഞാസം പഞ്ചസതം, അപദാനാ പകാസിതാ.

സഹ ഉദാനഗാഥാഹി, ഛസഹസ്സാനി ഹോന്തിമാ;
ദ്വേസതാനി ച ഗാഥാനം, അട്ഠാരസ തദുത്തരി.

൬൬. യസവഗ്ഗോ

൧. യസത്ഥേരഅപദാനം

൧. “മഹാസമുദ്ദം ഓഗ്ഗയ്ഹ, ഭവനം മേ സുനിമ്മിതം;
സുനിമ്മിതാ പോക്ഖരണീ, ചക്കവാകൂപകൂജിതാ.

൨. “മന്ദാരകേഹി സഞ്ഛന്നാ, പദുമുപ്പലകേഹി ച;
നദീ ച സന്ദതേ തത്ഥ, സുപതിത്ഥാ മനോരമാ.

൩. “മച്ഛകച്ഛപസഞ്ഛന്നാ, നാനാദിജസമോത്ഥടാ [നാനാമിഗസമോത്ഥടാ (സ്യാ॰)];
മയൂരകോഞ്ചാഭിരുദാ, കോകിലാദീഹി വഗ്ഗുഹി.

൪. “പാരേവതാ രവിഹംസാ, ചക്കവാകാ നദീചരാ;
തിത്തിരാ സാളികാ ചേത്ഥ, പാവകാ [സമ്ബകാ (ക॰)] ജീവംജീവകാ.

൫. “ഹംസാകോഞ്ചാഭിനദിതാ, കോസിയാ പിങ്ഗലാ [പിങ്ഗലീ (സീ॰), സിങ്ഗലീ, സിങ്ഘലീ (ക॰)] ബഹൂ;
സത്തരതനസമ്പന്നാ, മണിമുത്തപവാളികാ.

൬. “സബ്ബേ സോണ്ണമയാ രുക്ഖാ, നാനാഗന്ധസമേരിതാ;
ഉജ്ജോതേന്തി ദിവാരത്തിം, ഭവനം സബ്ബകാലികം.

൭. “സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി, സായം പാതോ പവജ്ജരേ;
സോളസിത്ഥിസഹസ്സാനി, പരിവാരേന്തി മം സദാ.

൮. “അഭിനിക്ഖമ്മ ഭവനാ, സുമേധം ലോകനായകം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, വന്ദയിം തം [സബ്ബദസ്സിം (ക॰)] മഹായസം.

൯. “സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, സസങ്ഘം തം നിമന്തയിം;
അധിവാസേസി സോ ധീരോ, സുമേധോ ലോകനായകോ.

൧൦. “മമ ധമ്മകഥം കത്വാ, ഉയ്യോജേസി മഹാമുനി;
സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, ഭവനം മേ ഉപാഗമിം.

൧൧. “ആമന്തയിം പരിജനം, സബ്ബേ സന്നിപതും തദാ;
‘പുബ്ബണ്ഹസമയം ബുദ്ധോ, ഭവനം ആഗമിസ്സതി’.

൧൨. “‘ലാഭാ അമ്ഹം സുലദ്ധാ നോ, യേ വസാമ തവന്തികേ;
മയമ്പി ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ, പൂജയിസ്സാമ സത്ഥുനോ’.

൧൩. “അന്നം പാനം പട്ഠപേത്വാ, കാലം ആരോചയിം അഹം;
വസീസതസഹസ്സേഹി, ഉപേസി ലോകനായകോ.

൧൪. “പഞ്ചങ്ഗികേഹി തുരിയേഹി, പച്ചുഗ്ഗമമകാസഹം;
സബ്ബസോണ്ണമയേ പീഠേ, നിസീദി പുരിസുത്തമോ.

൧൫. “ഉപരിച്ഛദനം ആസി, സബ്ബസോണ്ണമയം തദാ;
ബീജനിയോ പവായന്തി, ഭിക്ഖുസങ്ഘം അനുത്തരം.

൧൬.‘‘പഹൂതേനന്നപാനേന, ഭിക്ഖുസങ്ഘം അതപ്പയിം;
പച്ചേകദുസ്സയുഗലേ, ഭിക്ഖുസങ്ഘസ്സദാസഹം.

൧൭.‘‘യം വദേതി സുമേധോ സോ, ആഹുതീനം പടിഗ്ഗഹോ;
ഭിക്ഖുസങ്ഘേ നിസീദിത്വാ, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ.

൧൮.‘‘‘യോ മം അന്നേന പാനേന, സബ്ബേ ഇമേ ച തപ്പയി;
തമഹം കിത്തയിസ്സാമി, സുണാഥ മമ ഭാസതോ.

൧൯.‘‘‘അട്ഠാരസേ കപ്പസതേ, ദേവലോകേ രമിസ്സതി;
സഹസ്സക്ഖത്തും രാജായം, ചക്കവത്തീ ഭവിസ്സതി.

൨൦.‘‘‘ഉപഗച്ഛതി യം യോനിം, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
സബ്ബസോണ്ണമയം തസ്സ, ഛദനം ധാരയിസ്സതി.

൨൧.‘‘‘തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൨൨.‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, നിബ്ബായിസ്സതിനാസവോ.

൨൩.‘‘‘ഭിക്ഖുസങ്ഘേ നിസീദിത്വാ, സീഹനാദം നദിസ്സതി’;
ചിതകേ ഛത്തം ധാരേന്തി, ഹേട്ഠാ ഛത്തമ്ഹി ഡയ്ഹഥ.

൨൪.‘‘സാമഞ്ഞം മേ അനുപ്പത്തം, കിലേസാ ഝാപിതാ മയാ;
മണ്ഡപേ രുക്ഖമൂലേ വാ, സന്താസോ മേ ന വിജ്ജതി.

൨൫.‘‘തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, സബ്ബദാനസ്സിദം ഫലം.

൨൬.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവോ.

൨൭.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൨൮.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ യസോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

യസത്ഥേരസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. നദീകസ്സപത്ഥേരഅപദാനം

൨൯.‘‘പദുമുത്തരസ്സ ഭഗവതോ, ലോകജേട്ഠസ്സ താദിനോ;
പിണ്ഡചാരം ചരന്തസ്സ, വാരതോ ഉത്തമം യസം;
അഗ്ഗഫലം ഗഹേത്വാന, അദാസിം സത്ഥുനോ അഹം.

൩൦.‘‘തേന കമ്മേന ദേവിന്ദോ, ലോകജേട്ഠോ നരാസഭോ;
സമ്പത്തോമ്ഹി അചലം ഠാനം, ഹിത്വാ ജയപരാജയം.

൩൧.‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, അഗ്ഗദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൨.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൩൩.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൪.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ നദീകസ്സപോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

നദീകസ്സപത്ഥേരസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ഗയാകസ്സപത്ഥേരഅപദാനം

൩൫.‘‘അജിനചമ്മവത്ഥോഹം [അജിനവത്തം നിവത്ഥോഹം (സീ॰)],
ഖാരിഭാരധരോ തദാ;
ഖാരികം ഹാരയിത്വാന, കോലം അഹാസി അസ്സമം.

൩൬.‘‘ഭഗവാ തമ്ഹി സമയേ, ഏകോ അദുതിയോ ജിനോ;
മമസ്സമം ഉപാഗച്ഛി, ജോതേന്തോ സബ്ബകാലികം.

൩൭.‘‘സകം ചിത്തം പസാദേത്വാ, അഭിവാദേത്വാന സുബ്ബതം;
ഉഭോ ഹത്ഥേഹി പഗ്ഗയ്ഹ, കോലം ബുദ്ധസ്സദാസഹം.

൩൮.‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കോലദാനസ്സിദം ഫലം.

൩൯.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൪൦. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൧.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഗയാകസ്സപോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

ഗയാകസ്സപത്ഥേരസ്സാപദാനം തതിയം.

൪. കിമിലത്ഥേരഅപദാനം

൪൨.‘‘നിബ്ബുതേ കകുസന്ധമ്ഹി, ബ്രാഹ്മണമ്ഹി വുസീമതി;
ഗഹേത്വാ സലലം മാലം, മണ്ഡപം കാരയിം അഹം.

൪൩.‘‘താവതിംസം ഗതോ സന്തോ, ലഭിമ്ഹ [ലഭാമി (ക॰)] ബ്യമ്ഹമുത്തമം;
അഞ്ഞേ ദേവേതിരോചാമി, പുഞ്ഞകമ്മസ്സിദം ഫലം.

൪൪.‘‘ദിവാ വാ യദി വാ രത്തിം, ചങ്കമന്തോ ഠിതോ ചഹം;
ഛന്നോ സലലപുപ്ഫേഹി, പുഞ്ഞകമ്മസ്സിദം ഫലം.

൪൫.‘‘ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൬.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.

൪൭."സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൮."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ കിമിലോ [കിമ്ബിലോ (സീ॰)] ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

കിമിലത്ഥേരസ്സാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. വജ്ജീപുത്തത്ഥേരഅപദാനം

൪൯."സഹസ്സരംസീ ഭഗവാ, സയമ്ഭൂ അപരാജിതോ;
വിവേകാ വുട്ഠഹിത്വാന, ഗോചരായാഭിനിക്ഖമി.

൫൦. "ഫലഹത്ഥോ അഹം ദിസ്വാ, ഉപഗച്ഛിം നരാസഭം;
പസന്നചിത്തോ സുമനോ, സവണ്ടം അദദിം ഫലം.

൫൧."ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ഫലം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഫലദാനസ്സിദം ഫലം.

൫൨."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൫൩."സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൪."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ വജ്ജീപുത്തോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

വജ്ജീപുത്തത്ഥേരസ്സാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. ഉത്തരത്ഥേരഅപദാനം

൫൫. "സുമേധോ നാമ സമ്ബുദ്ധോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ;
വിവേകകാമോ ഭഗവാ, ഹിമവന്തമുപാഗമി.

൫൬."അജ്ഝോഗാഹേത്വാ ഹിമവന്തം, അഗ്ഗോ കാരുണികോ മുനി;
പല്ലങ്കം ആഭുജിത്വാന, നിസീദി പുരിസുത്തമോ.

൫൭. "വിജ്ജധരോ തദാ ആസിം, അന്തലിക്ഖചരോ അഹം;
തിസൂലം സുഗതം ഗയ്ഹ, ഗച്ഛാമി അമ്ബരേ തദാ.

൫൮."പബ്ബതഗ്ഗേ യഥാ അഗ്ഗി, പുണ്ണമായേവ ചന്ദിമാ;
വനം ഓഭാസതേ ബുദ്ധോ, സാലരാജാവ ഫുല്ലിതോ.

൫൯."വനഗ്ഗാ നിക്ഖമിത്വാന, ബുദ്ധരംസീഭിധാവരേ [ബുദ്ധരംസീ വിധാവരേ (സീ॰ ക॰)];
നളഗ്ഗിവണ്ണസങ്കാസാ [നളഗ്ഗിവ നസങ്കാസം (സീ॰)], ദിസ്വാ ചിത്തം പസാദയിം.

൬൦."വിചിനം അദ്ദസം പുപ്ഫം, കണികാരം ദേവഗന്ധികം;
തീണി പുപ്ഫാനി ആദായ, ബുദ്ധസേട്ഠമപൂജയിം.

൬൧."ബുദ്ധസ്സ ആനുഭാവേന, തീണി പുപ്ഫാനി മേ തദാ;

ഉദ്ധം വണ്ടാ അധോപത്താ, ഛായം കുബ്ബന്തി സത്ഥുനോ.

൯൨.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൩.“തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, കണികാരീതി [കണികാരോതി (സീ॰)] ഞായതി;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം, തിംസയോജനവിത്ഥതം.

൯൪.“സഹസ്സകണ്ഡം സതഭേണ്ഡു, ധജാലു ഹരിതാമയം;
സതസഹസ്സനിയ്യൂഹാ [സതസഹസ്സാനി ബ്യൂഹാനി (സീ॰)], ബ്യമ്ഹേ പാതുഭവിംസു [പാതുരഹംസു (സീ॰), പാതുരഹിംസു (ക॰)] മേ.

൯൫.“സോണ്ണമയാ മണിമയാ, ലോഹിതങ്കമയാപി ച;
ഫലികാപി ച പല്ലങ്കാ, യേനിച്ഛകാ യദിച്ഛകാ.

൯൬.“മഹാരഹഞ്ച സയനം, തൂലികാ വികതീയുതം;
ഉദ്ധലോമിഞ്ച ഏകന്തം, ബിമ്ബോഹനസമായുതം.

൯൭.“ഭവനാ നിക്ഖമിത്വാന, ചരന്തോ ദേവചാരികം;
യഥാ ഇച്ഛാമി [യഥാ ഗച്ഛാമി (സീ॰)] ഗമനം, ദേവസങ്ഘപുരക്ഖതോ.

൯൮.“പുപ്ഫസ്സ ഹേട്ഠാ തിട്ഠാമി, ഉപരിച്ഛദനം മമ;
സമന്താ യോജനസതം, കണികാരേഹി ഛാദിതം.

൯൯.“സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി , സായപാതം ഉപട്ഠഹും;
പരിവാരേന്തി മം നിച്ചം, രത്തിന്ദിവമതന്ദിതാ.

൧൦൦.“തത്ഥ നച്ചേഹി ഗീതേഹി, താലേഹി വാദിതേഹി ച;
രമാമി ഖിഡ്ഡാ രതിയാ, മോദാമി കാമകാമഹം.

൧൦൧.“തത്ഥ ഭുത്വാ പിവിത്വാ ച, മോദാമി തിദസേ തദാ;
നാരീഗണേഹി സഹിതോ, മോദാമി ബ്യമ്ഹമുത്തമേ.

൧൦൨.“സതാനം പഞ്ചക്ഖത്തുഞ്ച, ദേവരജ്ജമകാരയിം;
സതാനം തീണിക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ അഹോസഹം;

പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൧൦൩.“ഭവേ ഭവേ സംസരന്തോ, മഹാഭോഗം ലഭാമഹം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൦൪.“ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
അഞ്ഞം ഗതിം ന ജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൦൫.“ദുവേ കുലേ പജായാമി [യത്ഥ പച്ഛാ പജായാമി (സീ॰)], ഖത്തിയേ ചാപി ബ്രാഹ്മണേ;
നീചേ കുലേ ന ജായാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൧൦൬.“ഹത്ഥിയാനം അസ്സയാനം, സിവികം സന്ദമാനികം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൭.“ദാസീഗണം ദാസഗണം, നാരിയോ സമലങ്കതാ;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൮.“കോസേയ്യകമ്ബലിയാനി, ഖോമകപ്പാസികാനി ച;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൯.“നവവത്ഥം നവഫലം, നവഗ്ഗരസഭോജനം;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൦.“ഇമം ഖാദ ഇമം ഭുഞ്ജ, ഇമമ്ഹി സയനേ സയ;
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൧.“സബ്ബത്ഥ പൂജിതോ ഹോമി, യസോ അച്ചുഗ്ഗതോ മമ;
മഹാപക്ഖോ [മഹേസക്ഖോ (ക॰)] സദാ ഹോമി, അഭേജ്ജപരിസോ സദാ;
ഞാതീനം ഉത്തമോ ഹോമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൨.“സീതം ഉണ്ഹം ന ജാനാമി, പരിളാഹോ ന വിജ്ജതി;
അഥോ ചേതസികം ദുക്ഖം, ഹദയേ മേ ന വിജ്ജതി.

൮൩.“സുവണ്ണവണ്ണോ ഹുത്വാന, സംസരാമി ഭവാഭവേ;
വേവണ്ണിയം ന ജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൪.“ദേവലോകാ ചവിത്വാന, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
സാവത്ഥിയം പുരേ ജാതോ, മഹാസാലേസു അഡ്ഢകേ.

൮൫.“പഞ്ച കാമഗുണേ ഹിത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ജാതിയാ സത്തവസ്സോഹം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൮൬.“ഉപസമ്പദായീ ബുദ്ധോ, ഗുണമഞ്ഞായ ചക്ഖുമാ;
തരുണോ പൂജനീയോഹം, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൭.“ദിബ്ബചക്ഖുവിസുദ്ധം മേ, സമാധികുസലോ അഹം;
അഭിഞ്ഞാപാരമിപ്പത്തോ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൮.“പടിസമ്ഭിദാ അനുപ്പത്തോ, ഇദ്ധിപാദേസു കോവിദോ;
ധമ്മേസു പാരമിപ്പത്തോ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൮൯.“തിംസകപ്പസഹസ്സമ്ഹി, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൯൦.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൧.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൨.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉത്തരോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉത്തരത്ഥേരസ്സാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. അപരഉത്തരത്ഥേരഅപദാനം

൯൩."നിബ്ബുതേ ലോകനാഥമ്ഹി, സിദ്ധത്ഥേ ലോകനായകേ;
മമ ഞാതീ സമാനേത്വാ, ധാതുപൂജം അകാസഹം.

൯൪."ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ധാതുമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ധാതുപൂജായിദം ഫലം.

൯൫."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൯൬."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൭."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ അപരഉത്തരത്ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ

അഭാസിത്ഥാതി.

അപരസ്സ ഉത്തരത്ഥേരസ്സാപദാനം സത്തമം.

൮. ഭദ്ദജിത്ഥേരഅപദാനം

൯൮."ഓഗയ്ഹ യം പോക്ഖരണിം, നാനാകുഞ്ജരസേവിതം;
ഉദ്ധരാമി ഭിസം തത്ഥ, ഘാസഹേതു അഹം തദാ.

൯൯."ഭഗവാ തമ്ഹി സമയേ, പദുമുത്തരസവ്ഹയോ;
രത്തമ്ബരധരോ ബുദ്ധോ, ഗച്ഛതേ അനിലഞ്ജസേ.

൧൦൦."ധുനന്തോ പംസുകൂലാനി, സദ്ദം അസ്സോസഹം തദാ;
ഉദ്ധം നിജ്ഝായമാനോഹം, അദ്ദസം ലോകനായകം.

൧൦൧."തത്ഥേവ ഠിതകോ സന്തോ, ആയാചിം ലോകനായകം;
മധും ഭിസേഹി സഹിതം, ഖീരം സപ്പിം മുളാലികം [മധും ഭിസേഹി പചതി, ഖീരസപ്പി മുലാലിഭി (ക॰) ഭിസദായകത്ഥേരാപദാനേപി].

൧൦൨."പടിഗ്ഗണ്ഹാതു മേ ബുദ്ധോ, അനുകമ്പായ ചക്ഖുമാ;
തതോ കാരുണികോ സത്ഥാ, ഓരോഹിത്വാ മഹായസോ.

൧൦൩."പടിഗ്ഗണ്ഹി മമ ഭിക്ഖം, അനുകമ്പായ ചക്ഖുമാ;
പടിഗ്ഗഹേത്വാ സമ്ബുദ്ധോ, അകാ മേ അനുമോദനം.

൧൦൪."'സുഖീ ഹോതു മഹാപുഞ്ഞ, ഗതി തുയ്ഹം സമിജ്ഝതു;
ഇമിനാ ഭിസദാനേന, ലഭസ്സു വിപുലം സുഖം'.

൧൦൫."ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, ജലജുത്തമനാമകോ;
ഭിക്ഖമാദായ സമ്ബുദ്ധോ, ആകാസേനാഗമാ ജിനോ.

൧൦൬."തതോ ഭിസം ഗഹേത്വാന, അഗച്ഛിം മമ അസ്സമം;
ഭിസം രുക്ഖേ ലഗ്ഗേത്വാന, മമ ദാനം അനുസ്സരിം.

൧൦൭."മഹാവാതോ ഉട്ഠഹിത്വാ, സഞ്ചാലേസി വനം തദാ;
ആകാസോ അഭിനാദിത്ഥ, അസനീ ച ഫലീ തദാ.

൧൦൮."തതോ മേ അസനീപാതോ, മത്ഥകേ നിപതീ തദാ;
സോഹം നിസിന്നകോ സന്തോ, തത്ഥ കാലങ്കതോ അഹം.

൧൦൯. പുഞ്ഞകമ്മേന സഞ്ഞുത്തോ, തുസിതം ഉപപജ്ജഹം;
കളേവരം മേ പതിതം, ദേവലോകേ രമാമഹം.

൧൧൦. ‘‘ഛളസീതിസഹസ്സാനി, നാരിയോ സമലങ്കതാ;
സായം പാതം ഉപട്ഠന്തി, ഭിസദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൧൧. ‘‘മനുസ്സയോനിമാഗന്ത്വാ, സുഖിതോ ഹോമഹം തദാ;
ഭോഗാ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ഭിസദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൧൨. ‘‘അനുകമ്പിതകോ തേന, ദേവദേവേന താദിനാ;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൧൩. ‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ഭിസം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഭിസദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൧൪. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൧൫. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൧൬. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഭദ്ദജിത്ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഭദ്ദജിത്ഥേരസ്സാപദാനം അട്ഠമം.

൯. സിവകത്ഥേരഅപദാനം

൧൧൭. ‘‘ഏസനായ ചരന്തസ്സ, വിപസ്സിസ്സ മഹേസിനോ;
രിത്തകം പത്തം ദിസ്വാന, കുമ്മാസം പൂരയിം അഹം.

൧൧൮. ‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ഭിക്ഖമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, കുമ്മാസസ്സ ഇദം ഫലം.

൧൧൯. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൨൦. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൨൧. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ സിവകത്ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സിവകത്ഥേരസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. ഉപവാനത്ഥേരഅപദാനം

൧൨൨. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ജലിത്വാ അഗ്ഗിക്ഖന്ധോവ, സമ്ബുദ്ധോ പരിനിബ്ബുതോ.

൧൨൩. ‘‘മഹാജനാ സമാഗമ്മ, പൂജയിത്വാ തഥാഗതം;
ചിതം കത്വാന സുഗതം, സരീരം അഭിരോപയും.

൧൨൪. ‘‘സരീരകിച്ചം കത്വാന, ധാതും തത്ഥ സമാനയും;
സദേവമനുസ്സാ സബ്ബേ, ബുദ്ധഥൂപം അകംസു തേ.

൧൨൪. “പഠമാ കഞ്ചനമയാ, ദുതിയാ ച മണിമയാ;
തതിയാ രൂപിയമയാ, ചതുത്ഥീ ഫലികാമയാ.

൧൨൫. “തത്ഥ പഞ്ചമികാ ചേവ [തത്ഥ പഞ്ചമികാ ചേതി (സീ॰)],
ലോഹിതങ്കമയാ അഹു;
ഛട്ഠാ മസാരഗല്ലസ്സ, സബ്ബം രതനമയൂപരി.

൧൨൬. “ജങ്ഘാ മണിമയാ ആസി, വേദികാ രതനാമയാ;
സബ്ബസോണ്ണമയോ ഥൂപോ, ഉദ്ധം യോജനമുഗ്ഗതോ.

൧൨൭. “ദേവാ തത്ഥ സമാഗന്ത്വാ, ഏകതോ മന്തയും തദാ;
‘മയമ്പി ഥൂപം കസ്സാമ, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ.

൧൨൮. ““ധാതു ആവേണികാ നത്ഥി, സരീരം ഏകപിണ്ഡിതം;
ഇമമ്ഹി ബുദ്ധഥൂപമ്ഹി, കസ്സാമ കഞ്ചുകം മയം’.

൧൨൯. “ദേവാ സത്തഹി രത്നേഹി, അഞ്ഞം വഡ്ഢേസും യോജനം;
ഥൂപോ ദ്വിയോജനുബ്ബേധോ, തിമിരം ബ്യപഹന്തി സോ.

൧൩൦. “നാഗാ തത്ഥ സമാഗന്ത്വാ, ഏകതോ മന്തയും തദാ;
‘മനുസ്സാ ചേവ ദേവാ ച, ബുദ്ധഥൂപം അകംസു തേ.

൧൩൧. ““മാ നോ പമത്താ അസ്സുമ്ഹ, അപ്പമത്താ സദേവകാ;
മയമ്പി ഥൂപം കസ്സാമ, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ’.

൧൩൨. “ഇന്ദനീലം മഹാനീലം, അഥോ ജോതിരസം മണിം;
ഏകതോ സന്നിപാതേത്വാ, ബുദ്ധഥൂപം അഛാദയും.

൧൩൩. “സബ്ബം മണിമയം ആസി, യാവതാ [താവതാ (ക॰)] ബുദ്ധചേതിയം;
തിയോജനസമുബ്ബേധം, ആലോകകരണം തദാ.

൧൩൪. “ഗരുളാ ച സമാഗന്ത്വാ, ഏകതോ മന്തയും തദാ;
‘മനുസ്സാ ദേവനാഗാ ച, ബുദ്ധപൂജം അകംസു തേ.

൧൩൫. ““മാ നോ പമത്താ അസ്സുമ്ഹ, അപ്പമത്താ സദേവകാ;
മയമ്പി ഥൂപം കസ്സാമ, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ’.

൧൩൬. “സബ്ബം മണിമയം ഥൂപം, അകരും തേ ച കഞ്ചുകം;
യോജനം തേപി വഡ്ഢേസും, ആയതം ബുദ്ധചേതിയം.

൧൩൭. “ചതുയോജനമുബ്ബേധോ, ബുദ്ധഥൂപോ വിരോചതി;
ഓഭാസേതി ദിസാ സബ്ബാ, സതരംസീവ ഉഗ്ഗതോ.

൧൩൮. “കുമ്ഭണ്ഡാ ച സമാഗന്ത്വാ, ഏകതോ മന്തയും തദാ;
‘മനുസ്സാ ചേവ ദേവാ ച, നാഗാ ച ഗരുളാ തഥാ.

൧൪൦. ““പച്ചേകം ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ, അകംസു ഥൂപമുത്തമം;
മാ നോ പമത്താ അസ്സുമ്ഹ, അപ്പമത്താ സദേവകാ.

൧൪൧. ““മയമ്പി ഥൂപം കസ്സാമ, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ;
രതനേഹി ഛാദേസ്സാമ, ആയതം ബുദ്ധചേതിയം’.

൧൪൨. “യോജനം തേപി വഡ്ഢേസും, ആയതം ബുദ്ധചേതിയം;
പഞ്ചയോജനമുബ്ബേധോ, ഥൂപോ ഓഭാസതേ തദാ.

൧൪൩. “യക്ഖാ തത്ഥ സമാഗന്ത്വാ, ഏകതോ മന്തയും തദാ;
‘മനുസ്സാ ദേവനാഗാ ച, ഗരുളാ ച കുമ്ഭണ്ഡകാ.

൧൪൪. “പച്ചേകം ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ, അകംസു ഥൂപമുത്തമം;
മാ നോ പമത്താ അസ്സുമ്ഹ, അപ്പമത്താ സദേവകാ.

൧൪൫. “മയമ്പി ഥൂപം കസ്സാമ, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ;
ഫലികാ ഛാദയിസ്സാമ, ആയതം ബുദ്ധചേതിയം’.

൧൪൬. “യോജനം തേപി വഡ്ഢേസും, ആയതം ബുദ്ധചേതിയം;
ഛയോജനികമുബ്ബേധോ, ഥൂപോ ഓഭാസതേ തദാ.

൧൪൭. “ഗന്ധബ്ബാ ച സമാഗന്ത്വാ, ഏകതോ മന്തയും തദാ;
‘മനുജാ ദേവതാ നാഗാ, കുമ്ഭണ്ഡാ ഗരുളാ തഥാ [കുമ്ഭണ്ഡാ ച യക്ഖാ തഥാ (സീ॰)].

൧൪൮. “സബ്ബേ അകംസു ബുദ്ധഥൂപം, മയമേത്ഥ അകാരകാ;
മയമ്പി ഥൂപം കസ്സാമ, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ’.

൧൪൯. “വേദിയോ സത്ത കത്വാന, ധജം ഛത്തം അകംസു തേ;
സബ്ബസോണ്ണമയം ഥൂപം, ഗന്ധബ്ബാ കാരയും തദാ.

൧൫൦. “സത്തയോജനമുബ്ബേധോ, ഥൂപോ ഓഭാസതേ തദാ;
രത്തിന്ദിവാ ന ഞായന്തി, ആലോകോ ഹോതി സബ്ബദാ.

൧൫൧. “അഭിഭോന്തി ന തസ്സാഭാ, ചന്ദസൂരാ സതാരകാ;
സമന്താ യോജനസതേ, പദീപോപി ന പജ്ജലി.

൧൫൨. “തേന കാലേന യേ കേചി, ഥൂപം പൂജേന്തി മാനുസാ;
ന തേ ഥൂപം ആരുഹന്തി, അമ്ബരേ ഉക്ഖിപന്തി തേ.

൧൫൩. “ദേവേഹി ഠപിതോ യക്ഖോ, അഭിസമ്മതനാമകോ;
ധജം വാ പുപ്ഫദാമം വാ, അഭിരോപേതി ഉത്തരിം.

൧൫൪. “ന തേ പസ്സന്തി തം യക്ഖം, ദാമം പസ്സന്തി ഗച്ഛതോ;
ഏവം പസ്സിത്വാ ഗച്ഛന്താ, സബ്ബേ ഗച്ഛന്തി സുഗ്ഗതിം.

൧൫൫. “വിരുദ്ധാ യേ പാവചനേ, പസന്നാ യേ ച സാസനേ;
പാടിഹീരം ദട്ഠുകാമാ, ഥൂപം പൂജേന്തി മാനുസാ.

൧൫൬. “നഗരേ ഹംസവതിയാ, അഹോസിം ഭതകോ തദാ;
ആമോദിതം ജനം ദിസ്വാ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ.

൧൫൭. “ഉളാരോ ഭഗവാ നേസോ, യസ്സ ധാതുഘരേ ദിസം;
ഇമാ ച ജനതാ തുട്ഠാ, കാരം കുബ്ബം ന തപ്പരേ.

൧൫൮. “അഹമ്പി കാരം കസ്സാമി, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ;
തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഭവിസ്സാമി അനാഗതേ’.

൧൫൯. “സുധോതം രജകേനാഹം, ഉത്തരേയ്യം പടം മമ;
വേളഗ്ഗേ ആലഗ്ഗേത്വാന, ധജം ഉക്ഖിപിമമ്ബരേ.

൧൬൦. “അഭിസമ്മതകോ ഗയ്ഹ, അമ്ബരേ ഹാസി മേ ധജം;
വാതേരിതം ധജം ദിസ്വാ, ഭിയ്യോ ഹാസം ജനേസഹം.

൧൬൧. “തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, സമണം ഉപസങ്കമിം;
തം ഭിക്ഖും അഭിവാദേത്വാ, വിപാകം പുച്ഛഹം ധജേ.

൧൬൨. “സോ മേ കഥേസി ആനന്ദീ, പീതിസഞ്ജനനം മമ;
‘തസ്സ ധജസ്സ വിപാകം, അനുഭോസ്സസി സബ്ബദാ.

൧൬൩. “‘ഹത്ഥിഅസ്സരഥാപത്തീ, സേനാ ച ചതുരങ്ഗിനീ;
പരിവാരേസ്സന്തി തം നിച്ചം, ധജദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൬൪. “‘സട്ഠിതുരിയസഹസ്സാനി, ഭേരിയോ സമലങ്കതാ;
പരിവാരേസ്സന്തി തം നിച്ചം, ധജദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൬൫. “‘ഛളസീതിസഹസ്സാനി , നാരിയോ സമലങ്കതാ;
വിചിത്തവത്ഥാഭരണാ, ആമുക്കമണികുണ്ഡലാ.

൧൬൬. “‘അളാരപമ്ഹാ ഹസുലാ, സുസഞ്ഞാ [സുത്ഥനാ (സീ॰) അപ॰ ഥേര ൨.൪൮.൧൯ മണിപൂജകത്ഥേരാപദാനേപി] തനുമജ്ഝിമാ;
പരിവാരേസ്സന്തി തം നിച്ചം, ധജദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൬൭. “‘തിംസകപ്പസഹസ്സാനി, ദേവലോകേ രമിസ്സസി;
അസീതിക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജം കരിസ്സസി.

൧൬൮. “‘സഹസ്സക്ഖത്തും രാജാ ച, ചക്കവത്തീ ഭവിസ്സതി;
പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം.

൧൬൯. “‘കപ്പസതസഹസ്സമ്ഹി, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൭൦. “‘ദേവലോകാ ചവിത്വാന, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
പുഞ്ഞകമ്മേന സഞ്ഞുത്തോ, ബ്രഹ്മബന്ധു ഭവിസ്സസി.

൧൭൧. “‘അസീതികോടിം ഛഡ്ഡേത്വാ, ദാസേ കമ്മകരേ ബഹൂ;
ഗോതമസ്സ ഭഗവതോ, സാസനേ പബ്ബജിസ്സസി.

൧൭൨. “‘ആരാധയിത്വാ സമ്ബുദ്ധം, ഗോതമം സക്യപുങ്ഗവം;
ഉപവാനോതി നാമേന, ഹേസ്സസി സത്ഥു സാവകോ’.

൧൭൩. “സതസഹസ്സേ കതം കമ്മം, ഫലം ദസ്സേസി മേ ഇധ;
സുമുത്തോ സരവേഗോവ, കിലേസേ ഝാപയിം [കിലേസാ ഝാപിതാ (സീ॰)] മമ.

൧൭൪. “ചക്കവത്തിസ്സ സന്തസ്സ, ചാതുദ്ദീപിസ്സരസ്സ മേ;
തീണി യോജനാനി സാമന്താ, ഉസ്സീയന്തി ധജാ സദാ.

൧൭൫. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;

ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ധജദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൩൬. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവോ.
൧൩൭. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൩൮. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ ഉപവാനത്ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉപവാനത്ഥേരസ്സാപദാനം ദസമം.

൧൧. രട്ഠപാലത്ഥേരഅപദാനം

൧൩൯. ‘‘പദുമുത്തരസ്സ ഭഗവതോ, ലോകജേട്ഠസ്സ താദിനോ;
വരനാഗോ മയാ ദിന്നോ, ഈസാദന്തോ ഉരൂള്ഹവാ.

൧൪൦. ‘‘സേതച്ഛത്തോപസോഭിതോ, സകപ്പനോ [സീദബ്ബനോ (സീ॰)] സഹത്ഥിപോ;
അഗ്ഘാപേത്വാന തം സബ്ബം, സങ്ഘാരാമം അകാരയിം.

൧൪൧. ‘‘ചതുപഞ്ഞാസസഹസ്സാനി, പാസാദേ കാരയിം അഹം;
മഹോഘദാനം [മഹഗ്ഘഞ്ച (സീ॰), മയാ ഭത്തം (ക॰) അപ॰ ഥേര ൧.൨.൯൯] കരിത്വാന, നിയ്യാദേസിം മഹേസിനോ.

൧൪൨. ‘‘അനുമോദി മഹാവീരോ, സയമ്ഭൂ അഗ്ഗപുഗ്ഗലോ;
സബ്ബേ ജനേ ഹാസയന്തോ, ദേസേസി അമതം പദം.

൧൪൩. ‘‘തം മേ ബുദ്ധോ വിയാകാസി, ജലജുത്തമനാമകോ;
ഭിക്ഖുസങ്ഘേ നിസീദിത്വാ, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ.

൧൪൪. ‘‘‘ചതുപഞ്ഞാസസഹസ്സാനി, പാസാദേ കാരയീ അയം;
കഥയിസ്സാമി വിപാകം, സുണാഥ മമ ഭാസതോ.

൧൪൫. ‘‘‘അട്ഠാരസസഹസ്സാനി, കൂടാഗാരാ ഭവിസ്സരേ;
ബ്യമ്ഹുത്തമമ്ഹി നിബ്ബത്താ, സബ്ബസോണ്ണമയാ ച തേ.

൧൪൬. ‘‘‘പഞ്ഞാസക്ഖത്തും ദേവിന്ദോ, ദേവരജ്ജം കരിസ്സതി;
അട്ഠപഞ്ഞാസക്ഖത്തുഞ്ച, ചക്കവത്തീ ഭവിസ്സതി.

൧൪൭. ‘‘‘കപ്പസതസഹസ്സമ്ഹി, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൪൮. ‘‘‘ദേവലോകാ ചവിത്വാന, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
അഡ്ഢേ കുലേ മഹാഭോഗേ, നിബ്ബത്തിസ്സതി താവദേ.

൧൪൯. ‘‘‘സോ പച്ഛാ പബ്ബജിത്വാന, സുക്കമൂലേന ചോദിതോ;
രട്ഠപാലോതി നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ.

൧൫൦. ‘‘‘പധാനപഹിതത്തോ സോ, ഉപസന്തോ നിരൂപധി;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, നിബ്ബായിസ്സതിനാസവോ’.

൧൫൧. ‘‘ഉട്ഠായ അഭിനിക്ഖമ്മ, ജഹിതാ ഭോഗസമ്പദാ;
ഖേളപിണ്ഡേവ ഭോഗമ്ഹി, പേമം മയ്ഹം ന വിജ്ജതി.

ഫൻ‘‘വീരിയം മേ ധുരധോരയ്ഹം, യോഗക്ഖേമാധിവാഹനം;
ധാരേമി അന്തിമം ദേഹം, സമ്മാസമ്ബുദ്ധസാസനേ.

ഫൻ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവോ.
ഫൻ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
ഫൻ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ആയസ്മാ രട്ഠപാലോ ഥേരോ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

രട്ഠപാലത്ഥേരസ്സാപദാനം ഏകാദസമം.

യസവഗ്ഗോ ഛപഞ്ഞാസമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

യസോ നദീകസ്സപോ ച, ഗയാകിമിലവജ്ജിനോ;
ദുവേ ഉത്തരാ ഭദ്ദജീ, സിവകോ ഉപവാഹനോ;
രട്ഠപാലോ ഏകസതം, ഗാഥാനം പഞ്ചനവുതി.

ഥേരാപദാനം സമത്തം.

ഏത്താവതാ ബുദ്ധാപദാനഞ്ച പച്ചേകാപദാനഞ്ച ഥേരാപദാനഞ്ച സമത്താനി.

നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ

ഖുദ്ദകനികായേ

ഥേരീഅപദാനപാളി

൧. സുമേധാവഗ്ഗോ

൧. സുമേധാഥേരീഅപദാനം

അഥ ഥേരികാപദാനാനി സുണാഥ -

൧. “ഭഗവതി കോണാഗമനേ, സങ്ഘാരാമമ്ഹി നവനിവേസനമ്ഹി [നിവേസമ്ഹി (സ്യാ॰)];
സഖിയോ തിസ്സോ ജനിയോ, വിഹാരദാനം അദാസിമ്ഹ.

൨. “ദസക്ഖത്തും സതക്ഖത്തും, ദസസതക്ഖത്തും സതാനഞ്ച സതക്ഖത്തും [സതാനി ച സത്തക്ഖത്തും (സീ॰ ക॰)];
ദേവേസു ഉപപജ്ജിമ്ഹ, കോ വാദോ മാനുസേ ഭവേ.

൩. “ദേവേ മഹിദ്ധികാ അഹുമ്ഹ, മാനുസകമ്ഹി കോ വാദോ;
സത്തരതനമഹേസീ [സത്തരതനസ്സ മഹേസീ (സീ॰ പീ॰)], ഇത്ഥിരതനം അഹം ഭവിം.

൪. “ഇധ സഞ്ചിതകുസലാ [തത്ഥ സഞ്ചിതം കുസലം (സ്യാ॰)], സുസമിദ്ധകുലപ്പജാ;
ധനഞ്ജാനീ ച ഖേമാ ച, അഹമ്പി ച തയോ ജനാ.

൫. “ആരാമം സുകതം കത്വാ, സബ്ബാവയവമണ്ഡിതം;
ബുദ്ധപ്പമുഖസങ്ഘസ്സ, നിയ്യാദേത്വാ സമോദിതാ.

൬. “യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ;
ദേവേസു അഗ്ഗതം പത്താ, മനുസ്സേസു തഥേവ ച.

൭. “ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൮. “ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

൯. “തസ്സാസും സത്ത ധീതരോ, രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ [സുഖേഥിതാ (സ്യാ॰)];
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, ബ്രഹ്മചരിയം ചരിംസു താ.

൧൦. “താസം സഹായികാ ഹുത്വാ, സീലേസു സുസമാഹിതാ;
ദത്വാ ദാനാനി സക്കച്ചം, അഗാരേവ വതം [അഗാരേവ വത്തം (സ്യാ॰)] ചരിം.

൧൧. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസൂപഗാ അഹം.

൧൨. “തതോ ചുതാ യാമമഗം [യാമസഗ്ഗം (സ്യാ॰)], തതോഹം തുസിതം ഗതാ;
തതോ ച നിമ്മാനരതിം, വസവത്തിപുരം തതോ.

൧൩. “യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, പുഞ്ഞകമ്മസമോഹിതാ;
തത്ഥ തത്ഥേവ രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൪.“തതോ ചുതാ മനുസ്സത്തേ, രാജൂനം ചക്കവത്തിനം;
മണ്ഡലീനഞ്ച രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൫.“സമ്പത്തിമനുഭോത്വാന, ദേവേസു മാനുസേസു ച;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതാ ഹുത്വാ, നേകജാതീസു സംസരിം.

൧൬.“സോ ഹേതു ച സോ പഭവോ, തമ്മൂലം സാസനേ ഖമം [തമ്മൂലം സാ ച സാസനേ ഖന്തി (സീ॰ പീ॰ ക॰)];
പഠമം തം സമോധാനം, തം ധമ്മരതായ നിബ്ബാനം [നിബ്ബുതം (സ്യാ॰)].

൧൭.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗീവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവാ.

൧൮.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ [ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)] സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൯.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം സുമേധാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സുമേധാഥേരിയാപദാനം പഠമം.

൨. മേഖലാദായികാഥേരീഅപദാനം

൨൦.“സിദ്ധത്ഥസ്സ ഭഗവതോ, ഥൂപകാരാപികാ അഹും [ഥൂപകാര മകാസഹം (സ്യാ॰)];
മേഖലികാ മയാ ദിന്നാ, നവകമ്മായ സത്ഥുനോ.

൨൧.“നിട്ഠിതേ ച മഹാഥൂപേ, മേഖലം പുനദാസഹം;
ലോകനാഥസ്സ മുനിനോ, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൨൨.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം മേഖലമദം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഥൂപകാരസ്സിദം ഫലം.

൨൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൨൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം മേഖലാദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മേഖലാദായികാഥേരിയാപദാനം ദുതിയം.

൩. മണ്ഡപദായികാഥേരീഅപദാനം

൨൬.“കോണാഗമനബുദ്ധസ്സ , മണ്ഡപോ കാരിതോ മയാ;
ധുവം തിചീവരംദാസിം [ഥൂപഞ്ച പവരമദം (സ്യാ॰), ധുവഞ്ച ചീവരം അദം (പീ॰)], ബുദ്ധസ്സ ലോകബന്ധുനോ.

൨൭.“യം യം ജനപദം യാമി, നിഗമേ രാജധാനിയോ;

സബ്ബത്ഥ പൂജിതോ ഹോമി, പുഞ്ഞകമ്മസ്സിദം ഫലം.

൨൮."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൨൯."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൦."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം മണ്ഡപദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മണ്ഡപദായികാഥേരിയാപദാനം തതിയം.

൪. സങ്കമനത്ഥാഥേരീഅപദാനം

൩൧."വിപസ്സിസ്സ ഭഗവതോ [കോണ്ഡഞ്ഞസ്സ ഭഗവതോ (സ്യാ॰ പീ॰)],
ലോകജേട്ഠസ്സ താദിനോ;
രഥിയം പടിപന്നസ്സ, താരയന്തസ്സ പാണിനോ.

൩൨."ഘരതോ നിക്ഖമിത്വാന, അവകുജ്ജാ നിപജ്ജഹം;
അനുകമ്പകോ ലോകനാഥോ, സിരസി [സീസന്തേ (സീ॰ ക॰)] അക്കമീ മമ [തദാ (സ്യാ॰ പീ॰)].

൩൩."അക്കമിത്വാന സിരസി [സമ്ബുദ്ധോ (ക॰)], അഗമാ ലോകനായകോ;
തേന ചിത്തപ്പസാദേന, തുസിതം അഗമാസഹം.

൩൪."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൩൫."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൬."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം സങ്കമനത്ഥാ [സങ്കമനദാ (സ്യാ॰)] ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സങ്കമനത്ഥാഥേരിയാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. നളമാലികാഥേരീഅപദാനം

൩൭."ചന്ദഭാഗാനദീതീരേ , അഹോസിം കിന്നരീ തദാ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സയമ്ഭും അപരാജിതം.

൩൮."പസന്നചിത്താ സുമനാ, വേദജാതാ കതഞ്ജലീ;
നളമാലം ഗഹേത്വാന, സയമ്ഭും അഭിപൂജയിം.

൩൯."തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ കിന്നരീദേഹം, അഗച്ഛിം തിദസം ഗതിം.

൪൦. "ഛത്തിംസദേവരാജൂനം , മഹേസിത്തമകാരയിം;
ദസന്നം ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സംവേജേത്വാന മേ ചിത്തം [വേദയിത്വാന കുസലം (സ്യാ॰), സംവേദയിത്വാ കുസലം (പീ॰)], പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൪൧."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ [ഭവാ സംഘാതിതാ മമ (ക॰)];
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൪൨."ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പുപ്ഫപൂജായിദം ഫലം.

൪൩."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൪൪."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൫."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം നളമാലികാ ഥേരീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നളമാലികാഥേരിയാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. ഏകപിണ്ഡപാതദായികാഥേരീഅപദാനം

൪൬."നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, ബന്ധുമാ നാമ ഖത്തിയോ;
തസ്സ രഞ്ഞോ അഹും ഭരിയാ, ഏകജ്ഝം ചാരയാമഹം [ഏകച്ചം വാദയാമഹം (സ്യാ॰)].

൪൭."രഹോഗതാ നിസീദിത്വാ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ;
'ആദായ ഗമനീയഞ്ഹി, കുസലം നത്ഥി മേ കതം.

൪൮."'മഹാഭിതാപം കടുകം, ഘോരരൂപം സുദാരുണം;
നിരയം നൂന ഗച്ഛാമി, ഏത്ഥ മേ നത്ഥി സംസയോ'.

൪൯."രാജാനം ഉപസങ്കമ്മ, ഇദം വചനമബ്രവിം;
'ഏകം മേ സമണം ദേഹി, ഭോജയിസ്സാമി ഖത്തിയ'.

൫൦."അദാസി മേ മഹാരാജാ, സമണം ഭാവിതിന്ദ്രിയം;
തസ്സ പത്തം ഗഹേത്വാന, പരമന്നേന പൂരയിം [തപ്പയിം (സീ॰)].

൫൧."പൂരയിത്വാ പരമന്നം, ഗന്ധാലേപം അകാസഹം;
ജാലേന പിദഹിത്വാന, വത്ഥയുഗേന [പീതചോളേന (സ്യാ॰), മഹാനേലേന (പീ॰)] ഛാദയിം.

൫൨."ആരമ്മണം മമം ഏതം, സരാമി യാവജീവിഹം;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൫൩."തിംസാനം ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
മനസാ പത്ഥിതം മയ്ഹം, നിബ്ബത്തതി യഥിച്ഛിതം [യതിച്ഛകം (സ്യാ॰), യദിച്ഛകം (പീ॰ ക॰)].

൫൪."വീസാനം ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
ഓചിതത്താവ [ഉപചിതത്താ (സ്യാ॰)] ഹുത്വാന, സംസരാമി ഭവേസ്വഹം.

൫൫."സബ്ബബന്ധനമുത്താഹം, അപേതാ മേ ഉപാദികാ;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൫൬."ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പിണ്ഡപാതസ്സിദം ഫലം.

൫൭."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൫൮."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൯."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".

ഇത്ഥം സുദം ഏകപിണ്ഡപാതദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകപിണ്ഡപാതദായികാഥേരിയാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. കടച്ഛുഭിക്ഖാദായികാഥേരീഅപദാനം

൯൦. “പിണ്ഡചാരം ചരന്തസ്സ, തിസ്സനാമസ്സ സത്ഥുനോ;
കടച്ഛുഭിക്ഖം പഗ്ഗയ്ഹ, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ ദാസഹം.

൯൧. “പടിഗ്ഗഹേത്വാ സമ്ബുദ്ധോ, തിസ്സോ ലോകഗ്ഗനായകോ;
വീഥിയാ സണ്ഠിതോ സത്ഥാ, അകാ മേ അനുമോദനം.

൯൨. “‘കടച്ഛുഭിക്ഖം ദത്വാന, താവതിംസം ഗമിസ്സസി;
ഛത്തിംസദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തം കരിസ്സസി.

൯൩. “‘പഞ്ഞാസം ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തം കരിസ്സസി;
മനസാ പത്ഥിതം സബ്ബം, പടിലച്ഛസി സബ്ബദാ.

൯൪. “‘സമ്പത്തിം അനുഭോത്വാന, പബ്ബജിസ്സസികിഞ്ചനാ;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, നിബ്ബായിസ്സസിനാസവാ’.

൯൫. “ഇദം വത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, തിസ്സോ ലോകഗ്ഗനായകോ;
നഭം അബ്ഭുഗ്ഗമീ വീരോ, ഹംസരാജാവ അമ്ബരേ.

൯൬. “സുദിന്നം മേ ദാനവരം [സുദിന്നമേവ മേ ദാനം (സ്യാ॰)], സുയിട്ഠാ യാഗസമ്പദാ;
കടച്ഛുഭിക്ഖം ദത്വാന, പത്താഹം അചലം പദം.

൯൭. “ഭേനവുതേ ഇതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഭിക്ഖാദാനസ്സിദം ഫലം.

൯൮. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൯൯. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൦൦. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം കടച്ഛുഭിക്ഖാദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കടച്ഛുഭിക്ഖാദായികാഥേരിയാപദാനം സത്തമം.

൮. സത്തുപ്പലമാലികാഥേരീഅപദാനം

൧൦൧. “നഗരേ അരുണവതിയാ, അരുണോ നാമ [അരുണവാ നാമ (സീ॰ പീ॰)] ത്തിയോ;
തസ്സ രഞ്ഞോ അഹും ഭരിയാ, വാരിതം വാരയാമഹം [ചാരികം ചാരയാമഹം (സീ॰), ന ഗുലം പാദയാമഹം (സ്യാ॰), ന മാലം പാദയാമഹം (പീ॰)].

൧൦൨. “സത്തമാലം ഗഹേത്വാന, ഉപ്പലാ ദേവഗന്ധികാ;
നിസജ്ജ പാസാദവരേ, ഏവം ചിന്തേസി താവദേ.

൩൩.‘‘കിം മേ ഇമാഹി മാലാഹി, സിരസാരോപിതാഹി മേ;
വരം മേ ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ, ഞാണമ്ഹി അഭിരോപിതം’.

൩൪.‘‘സമ്ബുദ്ധം പടിമാനേന്തീ, ദ്വാരാസന്നേ നിസീദഹം;
‘യദാ ഏഹിതി സമ്ബുദ്ധോ, പൂജയിസ്സം മഹാമുനിം’.

൩൫.‘‘കകുധോ വിലസന്തോവ, മിഗരാജാവ കേസരീ;
ഭിക്ഖുസങ്ഘേന സഹിതോ, ആഗച്ഛി വീഥിയാ ജിനോ.

൩൬.‘‘ബുദ്ധസ്സ രംസിം ദിസ്വാന, ഹട്ഠാ സംവിഗ്ഗമാനസാ;
ദ്വാരം അവാപുരിത്വാന [അപാപുണിത്വാ (സ്യാ॰)],
ബുദ്ധസേട്ഠമപൂജയിം.

൩൭.‘‘സത്ത ഉപ്പലപുപ്ഫാനി, പരികിണ്ണാനി [സുവിത്ഥിണ്ണാനി (സ്യാ॰)]
അമ്ബരേ;
ഛദിം കരോന്തോ ബുദ്ധസ്സ, മത്ഥകേ ധാരയന്തി തേ.

൩൮.‘‘ഉദഗ്ഗചിത്താ സുമനാ, വേദജാതാ കതഞ്ജലീ;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൯.‘‘മഹാനേലസ്സ ഛാദനം, ധാരേന്തി മമ മുദ്ധനി;
ദിബ്ബഗന്ധം പവായാമി, സത്തുപ്പലസ്സിദം ഫലം.

൪൦.‘‘കദാചി നീയമാനായ, ഞാതിസങ്ഘേന മേ തദാ;
യാവതാ പരിസാ മയ്ഹം, മഹാനേലം ധരീയതി.

൪൧.‘‘സത്തതി ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സബ്ബത്ഥ ഇസ്സരാ ഹുത്വാ, സംസരാമി ഭവാഭവേ.

൪൨.‘‘തേസട്ഠി ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സബ്ബേ മമനുവത്തന്തി, ആദേയ്യവചനാ അഹും.

൪൩.‘‘ഉപ്പലസ്സേവ മേ വണ്ണോ, ഗന്ധോ ചേവ പവായതി;
ദുബ്ബണ്ണിയം ന ജാനാമി [ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി (സ്യാ॰ പീ॰)],
ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൪.‘‘ഇദ്ധിപാദേസു കുസലാ, ബോജ്ഝങ്ഗഭാവനാ രതാ;
അഭിഞ്ഞാപാരമിപ്പത്താ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൫.‘‘സതിപട്ഠാനകുസലാ, സമാധിഝാനഗോചരാ;
സമ്മപ്പധാനമനുയുത്താ, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൬.‘‘വീരിയം മേ ധുരധോരയ്ഹം, യോഗക്ഖേമാധിവാഹനം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൪൭.‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൪൮.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൪൯.സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൦.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം സത്തുപ്പലമാലികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സത്തുപ്പലമാലികാഥേരിയാപദാനം അട്ഠമം.

൯. പഞ്ചദീപികാഥേരീഅപദാനം

൯൧. ‘‘നഗരേ ഹംസവതിയാ, ചാരികീ [ചാരിനിം (സ്യാ॰)] ആസഹം തദാ;
ആരാമേന ച ആരാമം, ചരാമി കുസലത്ഥികാ.

൯൨. ‘‘കാളപക്ഖമ്ഹി ദിവസേ, അദ്ദസം ബോധിമുത്തമം;
തത്ഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, ബോധിമൂലേ നിസീദഹം.

൯൩. ‘‘ഗരുചിത്തം ഉപട്ഠേത്വാ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
സോമനസ്സം പവേദേത്വാ, ഏവം ചിന്തേസി താവദേ.

൯൪. ‘‘‘യദി ബുദ്ധോ അമിതഗുണോ, അസമപ്പടിപുഗ്ഗലോ;
ദസ്സേതു പാടിഹീരം മേ, ബോധി ഓഭാസതു അയം’.

൯൫. ‘‘സഹ ആവജ്ജിതേ മയ്ഹം, ബോധി പജ്ജലി താവദേ;
സബ്ബസോണ്ണമയാ ആസി, ദിസാ സബ്ബാ വിരോചതി.

൯൬. ‘‘സത്തരത്തിന്ദിവം [സത്തരത്തിദിവം (പീ॰ ക॰)] തത്ഥ, ബോധിമൂലേ നിസീദഹം;
സത്തമേ ദിവസേ പത്തേ, ദീപപൂജം അകാസഹം.

൯൭. ‘‘ആസനം പരിവാരേത്വാ, പഞ്ചദീപാനി പജ്ജലും;
യാവ ഉദേതി സൂരിയോ, ദീപാ മേ പജ്ജലും തദാ.

൯൮. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൯. ‘‘തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, പഞ്ചദീപാതി വുച്ചതി;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം [സതയോജനമുബ്ബേധം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], തിംസയോജനവിത്ഥതം [സട്ഠി… (സ്യാ॰ പീ॰)].

൧൦൦. ‘‘അസങ്ഖിയാനി ദീപാനി, പരിവാരേ ജലന്തി മേ;
യാവതാ ദേവഭവനം, ദീപാലോകേന ജോതതി.

൧൦൧. ‘‘പരമ്മുഖാ നിസീദിത്വാ [പുരത്ഥാഭിമുഖാ സന്തി (സ്യാ॰), പുരത്ഥാഭിമുഖാ ഠിതാ (പീ॰)], യദി ഇച്ഛാമി പസ്സിതും;
ഉദ്ധം അധോ ച തിരിയം, സബ്ബം പസ്സാമി ചക്ഖുനാ.

൧൦൨. ‘‘യാവതാ അഭികങ്ഖാമി, ദട്ഠും സുഗതദുഗ്ഗതേ [സുകതദുക്കതേ (പീ॰)];
തത്ഥ ആവരണം നത്ഥി, രുക്ഖേസു പബ്ബതേസു വാ.

൧൦൩. ‘‘അസീതി ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സതാനം ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൦൪. ‘‘യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
ദീപസതസഹസ്സാനി, പരിവാരേ ജലന്തി മേ.

൧൦൫. ‘‘ദേവലോകാ ചവിത്വാന, ഉപ്പജ്ജിം മാതുകുച്ഛിയം;
മാതുകുച്ഛിഗതാ സന്തീ [മാതുകുച്ഛിഗതം സന്തിം (സീ॰)], അക്ഖി മേ ന നിമീലതി.

൧൦൬. ‘‘ദീപസതസഹസ്സാനി, പുഞ്ഞകമ്മസമങ്ഗിതാ;
ജലന്തി സൂതികാഗേഹേ [സൂതിഘരേ പജ്ജലന്തി (സബ്ബത്ഥ)], പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൧൦൭. ‘‘പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, മാനസം വിനിവത്തയിം;
അജരാമതം സീതിഭാവം, നിബ്ബാനം ഫസ്സയിം അഹം.

൧൦൮. ‘‘ജാതിയാ സത്തവസ്സാഹം, അരഹത്തമപാപുണിം;
ഉപസമ്പാദയീ ബുദ്ധോ, ഗുണമഞ്ഞായ ഗോതമോ.

൧൦൯. ‘‘മണ്ഡപേ രുക്ഖമൂലേ വാ, പാസാദേസു ഗുഹാസു വാ;
സുഞ്ഞാഗാരേ വസന്തിയാ [ച ഝായന്തേ (സീ॰), ച ഝായന്താ (പീ॰), പജ്ഝായന്താ (സ്യാ॰)], പഞ്ചദീപാ ജലന്തി മേ.

൧൧൦. ‘‘ദിബ്ബചക്ഖു വിസുദ്ധം മേ, സമാധികുസലാ അഹം;
അഭിഞ്ഞാപാരമിപ്പത്താ, പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൧൧൧. ‘‘സബ്ബവോസിതവോസാനാ, കതകിച്ചാ അനാസവാ;
പഞ്ചദീപാ മഹാവീര, പാദേ വന്ദാമി [വന്ദതി (സീ॰ ക॰)] ചക്ഖുമ.

൧൧൨. ‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദീപമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൧൧൩. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൧൪. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൧൫. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം പഞ്ചദീപികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പഞ്ചദീപികാഥേരിയാപദാനം നവമം.

൧൦. ഉദകദായികാഥേരീഅപദാനം

൧൧൬. ‘‘നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, അഹോസിം ഉദഹാരികാ;
ഉദഹാരേന ജീവാമി, തേന പോസേമി ദാരകേ.

൧൧൭. ‘‘ദേയ്യധമ്മോ ച മേ നത്ഥി, പുഞ്ഞക്ഖേത്തേ അനുത്തരേ;
കോട്ഠകം ഉപസങ്കമ്മ, ഉദകം പട്ഠപേസഹം.

൧൧൮. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, താവതിംസമഗച്ഛഹം;
തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, ഉദഹാരേന നിമ്മിതം.

൧൧൯. ‘‘അച്ഛരാനം സഹസ്സസ്സ, അഹഞ്ഹി പവരാ തദാ;
ദസട്ഠാനേഹി താ സബ്ബാ, അഭിഭോമി സദാ അഹം.

൧൨൦. ‘‘പഞ്ഞാസം ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
വീസതിചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൨൧. ‘‘ഭവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ദകദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൨൨. ‘‘പബ്ബതഗ്ഗേ ദുമഗ്ഗേ വാ, അന്തലിക്ഖേ ച ഭൂമിയം;
യദാ ഉദകമിച്ഛാമി, ഖിപ്പം പടിലഭാമഹം.

൧൨൩. ‘‘അവുട്ഠികാ ദിസാ നത്ഥി, സന്തത്താ കുഥിതാപി [സന്തത്താ കുഥിതാ ന ച (സീ॰ പീ॰), സന്തത്താ ഖുപ്പിതാ ഹി മേ (സ്യാ॰)] ച;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, മഹാമേഘോ പവസ്സതി.

൧൨൪. ‘‘കദാചി നീയമാനായ, ഞാതിസങ്ഘേന മേ തദാ;
യദാ ഇച്ഛാമഹം വസ്സം, മഹാമേഘോ അജായഥ.

൧൨൫. ‘‘ഉണ്ഹം വാ പരിളാഹോ വാ, സരീരേ മേ ന വിജ്ജതി;
കായേ ച മേ രജോ നത്ഥി, ദകദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൨൬. ‘‘വിസുദ്ധമനസാ അജ്ജ, അപേതമനപാപികാ;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൨൭. ‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം ദകം അദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ദകദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൨൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൨൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൩൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ഉദകദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉദകദായികാഥേരിയാപദാനം ദസമം.

സുമേധാവഗ്ഗോ പഠമോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

സുമേധാ മേഖലാദായീ, മണ്ഡപം സങ്കമം ദദാ;
നളമാലീ പിണ്ഡദദാ, കടച്ഛു ഉപ്പലപ്പദാ.

ദീപദാ ദകദാ ചേവ, ഗാഥായോ ഗണിതാ ഇഹ;
ഏകഗാഥാസതഞ്ചേവ, തിംസതി ച തദുത്തരി [സത്തരസം തദുത്തരി (സ്യാ॰), സത്താദസ തദുത്തരിം (പീ॰)].

൨. ഏകൂപോസഥികവഗ്ഗോ

൧. ഏകൂപോസഥികാഥേരീഅപദാനം

൧. “നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, ബന്ധുമാ നാമ ഖത്തിയോ;
ദിവസേ പുണ്ണമായ സോ, ഉപവസി ഉപോസഥം.

൨. “അഹം തേന സമയേന, കുമ്ഭദാസീ അഹം തഹിം;
ദിസ്വാ സരാജകം സേനം, ഏവാഹം ചിന്തയിം തദാ.

൩. ‘രാജാപി രജ്ജം ഛഡ്ഡേത്വാ, ഉപവസി ഉപോസഥം;
സഫലം നൂന തം കമ്മം, ജനകായോ പമോദിതോ’.

൪. “യോനിസോ പച്ചവേക്ഖിത്വാ, ദുഗ്ഗച്ചഞ്ച [ദുഗ്ഗതിഞ്ച (സ്യാ॰)] ദലിദ്ദതം [ദളിദ്ദതം (സീ॰)];
മാനസം സമ്പഹംസിത്വാ, ഉപവസിം ഉപോസഥം.

൫. “അഹം ഉപോസഥം കത്വാ, സമ്മാസമ്ബുദ്ധസാസനേ;
തേന കമ്മേന സുകതേന, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൬. “തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, ഉബ്ഭയോജനമുഗ്ഗതം [ഉദ്ധം യോജനമുഗ്ഗതം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
കൂടാഗാരവരൂപേതം, മഹാസനസുഭൂസിതം.

൭. “അച്ഛരാ സതസഹസ്സാ, ഉപതിട്ഠന്തി മം സദാ;
അഞ്ഞേ ദേവേ അതിക്കമ്മ, അതിരോചാമി സബ്ബദാ.

൮. “ചതുസട്ഠി ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
തേസട്ഠി ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൯. “സുവണ്ണവണ്ണാ ഹുത്വാന, ഭവേസു സംസരാമഹം;
സബ്ബത്ഥ പവരാ ഹോമി, ഉപോസഥസ്സിദം ഫലം.

൧൦. “ഹത്ഥിയാനം അസ്സയാനം, രഥയാനഞ്ച സീവികം [കേവലം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
ലഭാമി സബ്ബമേവേതം, ഉപോസഥസ്സിദം ഫലം.

൧൧. “സോണ്ണമയം രൂപിമയം, അഥോപി ഫലികാമയം;
ലോഹിതങ്ഗമയഞ്ചേവ, സബ്ബം പടിലഭാമഹം.

൧൨. “കോസേയ്യകമ്ബലിയാനി , ഖോമകപ്പാസികാനി ച;
മഹഗ്ഘാനി ച വത്ഥാനി, സബ്ബം പടിലഭാമഹം.

൧൩. “അന്നം പാനം ഖാദനീയം, വത്ഥസേനാസനാനി ച;
സബ്ബമേതം പടിലഭേ, ഉപോസഥസ്സിദം ഫലം.

൧൪. “വരഗന്ധഞ്ച മാലഞ്ച, ചുണ്ണകഞ്ച വിലേപനം;
സബ്ബമേതം പടിലഭേ, ഉപോസഥസ്സിദം ഫലം.

൧൫. “കൂടാഗാരഞ്ച പാസാദം, മണ്ഡപം ഹമ്മിയം ഗുഹം;

സബ്ബമേതം പടിലഭേ, ഉപോസഥസ്സിദം ഫലം.

൬൭."ജാതിയാ സത്തവസ്സാഹം, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
അഡ്ഢമാസേ അസമ്പത്തേ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൬൮."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൬൯."ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം കമ്മമകരിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഉപോസഥസ്സിദം ഫലം.

൭൦."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൭൧."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൭൨."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം ഏകൂപോസഥികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകൂപോസഥികാഥേരിയാപദാനം പഠമം.

൨. സളലപുപ്ഫികാഥേരീഅപദാനം

൭൩."ചന്ദഭാഗാനദീതീരേ, അഹോസിം കിന്നരീ തദാ;
അദ്ദസാഹം ദേവദേവം, ചങ്കമന്തം നരാസഭം.

൭൪."ഓചിനിത്വാന സളലം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സദാസഹം;
ഉപസിങ്ഘി മഹാവീരോ, സളലം ദേവഗന്ധികം.

൭൫."പടിഗ്ഗഹേത്വാ സമ്ബുദ്ധോ, വിപസ്സീ ലോകനായകോ;
ഉപസിങ്ഘി മഹാവീരോ, പേക്ഖമാനായ മേ തദാ.

൭൬."അഞ്ജലിം പഗ്ഗഹേത്വാന, വന്ദിത്വാ ദ്വിപദുത്തമം [ദിപദുത്തമം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
സകം ചിത്തം പസാദേത്വാ, തതോ പബ്ബതമാരുഹിം.

൭൭."ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, യം പുപ്ഫമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ബുദ്ധപൂജായിദം ഫലം.

൭൮."കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൭൯."സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൦."പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം".
ഇത്ഥം സുദം സളലപുപ്ഫികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സളലപുപ്ഫികാഥേരിയാപദാനം ദുതിയം.

൩. മോദകദായികാഥേരീഅപദാനം

൮൧."നഗരേ ബന്ധുമതിയാ, കുമ്ഭദാസീ അഹോസഹം;
മമ ഭാഗം ഗഹേത്വാന, ഗച്ഛം ഉദകഹാരികാ [ഉദകഹാരികം (സീ॰), ഉദകഹാരികേ (സ്യാ॰)].

൮൨."പന്ഥമ്ഹി സമണം ദിസ്വാ, സന്തചിത്തം സമാഹിതം;
പസന്നചിത്താ സുമനാ, മോദകേ തീണിദാസഹം.

൧൨.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ഏകനവുതികപ്പാനി [ഏകൂനതിംസകപ്പാനി (സ്യാ॰)], വിനിപാതം നഗച്ഛഹം.

൧൩.“സമ്പത്തി തം [സമ്പത്തിഞ്ച (സ്യാ॰), സമ്പത്തികം (ക॰)] കരിത്വാന, സബ്ബം അനുഭവിം അഹം;
മോദകേ തീണി ദത്വാന, പത്താഹം അചലം പദം.

൧൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം മോദകദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മോദകദായികാഥേരിയാപദാനം തതിയം.

൪. ഏകാസനദായികാഥേരീഅപദാനം

൧൭.“നഗരേ ഹംസവതിയാ, അഹോസിം ബാലികാ [മാലികാ (സ്യാ॰ പീ॰)] തദാ;
മാതാ ച മേ പിതാ ചേവ, കമ്മന്തം അഗമംസു തേ.

൧൮.“മജ്ഝന്ഹികമ്ഹി സൂരിയേ, അദ്ദസം സമണം അഹം;
വീഥിയാ അനുഗച്ഛന്തം, ആസനം പഞ്ഞപേസഹം.

൧൯.“ഗോനകാവികതികാഹി [ഗോനകചിത്തകാദീഹി (സീ॰)], പഞ്ഞപേത്വാ മമാസനം;
പസന്നചിത്താ സുമനാ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൨൦. “‘സന്തത്താ കുഥിതാ ഭൂമി, സൂരോ മജ്ഝന്ഹികേ ഠിതോ;
മാലുതാ ച ന വായന്തി, കാലോ ചേവേത്ഥ മേഹിതി [ചേത്ഥ ഉപട്ഠിതോ (സീ॰), ചേവത്ഥം ഏതി തം (പീ॰)].

൨൧.“‘പഞ്ഞത്തമാസനമിദം, തവത്ഥായ മഹാമുനി;
അനുകമ്പം ഉപാദായ, നിസീദ മമ ആസനേ’.

൨൨.“നിസീദി തത്ഥ സമണോ, സുദന്തോ സുദ്ധമാനസോ;
തസ്സ പത്തം ഗഹേത്വാന, യഥാരന്ധം അദാസഹം.

൨൩.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൨൪.“തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, ആസനേന സുനിമ്മിതം;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം, തിംസയോജനവിത്ഥതം.

൨൫.“സോണ്ണമയാ മണിമയാ, അഥോപി ഫലികാമയാ;
ലോഹിതങ്ഗമയാ ചേവ, പല്ലങ്കാ വിവിധാ മമ.

൨൬.“തൂലികാ വികതികാഹി, കട്ടിസ്സചിത്തകാഹി ച;
ഉദ്ദഏകന്തലോമീ ച, പല്ലങ്കാ മേ സുസണ്ഠിതാ [സുസന്ഥതാ (സീ॰)].

൨൭.“യദാ ഇച്ഛാമി ഗമനം, ഹാസഖിഡ്ഡസമപ്പിതാ;

സഹ പല്ലങ്കസേട്ഠേന, ഗച്ഛാമി മമ പത്ഥിതം.

൪൨.“അസീതി ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സത്തതി ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൪൩.“ഭവാഭവേ സംസരന്തീ, മഹാഭോഗം ലഭാമഹം;
ഭോഗേ മേ ഊനതാ നത്ഥി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം [ഏകാസനഫലം ഇദം (സബ്ബത്ഥ) ഏവമുപരിപി].

൪൪. “ദുവേ ഭവേ സംസരാമി, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
അഞ്ഞേ ഭവേ ന ജാനാമി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൪൫.“ദുവേ കുലേ പജായാമി, ഖത്തിയേ ചാപി ബ്രാഹ്മണേ;
ഉച്ചാകുലീനാ [ഉച്ചാകുലികാ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] സബ്ബത്ഥ, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൪൬.“ദോമനസ്സം ന ജാനാമി, ചിത്തസന്താപനം മമ;
വേവണ്ണിയം ന ജാനാമി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൪൭.“ധാതിയോ മം ഉപട്ഠന്തി, ഖുജ്ജാ ചേലാപികാ [വേലാപികാ (സീ॰), ചേലാവികാ (പീ॰)] ബഹൂ;
അങ്കേന അങ്കം ഗച്ഛാമി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൪൮.“അഞ്ഞാ ന്ഹാപേന്തി ഭോജേന്തി, അഞ്ഞാ രമേന്തി മം സദാ;
അഞ്ഞാ ഗന്ധം വിലിമ്പന്തി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം [അഞ്ഞാ മമേവ ന്ഹാപേന്തി, അഞ്ഞാ ഭോജേന്തി ഭോജനം; അഞ്ഞാ മം അലങ്കരോന്തി, അഞ്ഞാ രമേന്തി മം സദാ; (സ്യാ॰)].

൪൯.“മണ്ഡപേ രുക്ഖമൂലേ വാ, സുഞ്ഞാഗാരേ വസന്തിയാ;
മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, പല്ലങ്കോ ഉപതിട്ഠതി.

൫൦.“അയം പച്ഛിമകോ മയ്ഹം, ചരിമോ വത്തതേ ഭവോ;
അജ്ജാപി രജ്ജം ഛഡ്ഡേത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൫൧.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, ഏകാസനസ്സിദം ഫലം.

൫൨.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൫൩.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൪.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ഏകാസനദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഏകാസനദായികാഥേരിയാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. പഞ്ചദീപദായികാഥേരീഅപദാനം

൫൫.“നഗരേ ഹംസവതിയാ, ചാരികീ [ചാരികാ (സീ॰ സ്യാ॰)] ആസഹം തദാ;
ആരാമേന ച ആരാമം [ആരാമേന വിഹാരേന (സ്യാ॰ പീ॰)], ചരാമി കുസലത്ഥികാ.

൯൨.“കാളപക്ഖമ്ഹി ദിവസേ, അദ്ദസം ബോധിമുത്തമം;
തഥ ചിത്തം പസാദേത്വാ, ബോധിമൂലേ നിസീദഹം.

൯൩.“ഗരുചിത്തം ഉപട്ഠേത്വാ, സിരേ കത്വാന അഞ്ജലിം;
സോമനസ്സം പവേദേത്വാ, ഏവം ചിന്തേസി താവദേ.

൯൪.““യദി ബുദ്ധോ അമിതഗുണോ, അസമപ്പടിപുഗ്ഗലോ;
ദസ്സേതു പാടിഹീരം മേ, ബോധി ഓഭാസതു അയം’.

൯൫.“സഹ ആവജ്ജിതേ മയ്ഹം, ബോധി പജ്ജലി താവദേ;
സബ്ബസോണ്ണമയാ ആസി, ദിസാ സബ്ബാ വിരോചതി.

൯൬.“സത്തരത്തിന്ദിവം തഥ, ബോധിമൂലേ നിസീദഹം;
സത്തമേ ദിവസേ പത്തേ, ദീപപൂജം അകാസഹം.

൯൭.“ആസനം പരിവാരേത്വാ, പഞ്ച ദീപാനി പജ്ജലും;
യാവ ഉദേതി സൂരിയോ, ദീപാ മേ പജ്ജലും തദാ.

൯൮.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൯.“തത്ഥ മേ സുകതം ബ്യമ്ഹം, പഞ്ചദീപാതി വുച്ചതി;
സട്ഠിയോജനമുബ്ബേധം, തിംസയോജനവിത്ഥതം.

൧൦൦. “അസങ്ഖിയാനി ദീപാനി, പരിവാരേ ജലിംസു മേ;
യാവതാ ദേവഭവനം, ദീപാലോകേന ജോതതി.

൧൦൧.“പരമ്മുഖാ [പുബ്ബമുഖാ (സ്യാ॰)] നിസീദിത്വാ, യദി ഇച്ഛാമി പസ്സിതും;
ഉദ്ധം അധോ ച തിരിയം, സബ്ബം പസ്സാമി ചക്ഖുനാ.

൧൦൨.“യാവതാ അഭികങ്ഖാമി, ദട്ഠും സുഗതദുഗ്ഗതേ [സുകതദുക്കടേ (പീ॰)];
തത്ഥ ആവരണം നത്ഥി, രുക്ഖേസു പബ്ബതേസു വാ.

൧൦൩.“അസീതി ദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സതാനം ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൦൪.“യം യം യോനുപപജ്ജാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
ദീപസതസഹസ്സാനി, പരിവാരേ ജലന്തി മേ.

൧൦൫.“ദേവലോകാ ചവിത്വാന, ഉപ്പജ്ജിം മാതുകുച്ഛിയം;
മാതുകുച്ഛിഗതാ സന്തീ, അക്ഖി മേ ന നിമീലതി.

൧൦൬.“ദീപസതസഹസ്സാനി, പുഞ്ഞകമ്മസമങ്ഗിതാ;
ജലന്തി സൂതികാഗേഹേ, പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൧൦൭.“പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, മാനസം വിനിവത്തയിം;
അജരാമതം സീതിഭാവം, നിബ്ബാനം ഫസ്സയിം അഹം.

൧൦൮.“ജാതിയാ സത്തവസ്സാഹം, അരഹത്തമപാപുണിം;
ഉപസമ്പാദയീ ബുദ്ധോ, ഗുണമഞ്ഞായ ഗോതമോ.

൧൦൯.“മണ്ഡപേ രുക്ഖമൂലേ വാ, സുഞ്ഞാഗാരേ വസന്തിയാ;

സദാ പജ്ജലതേ ദീപം, പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൮൦.“ദിബ്ബചക്ഖു വിസുദ്ധം മേ, സമാധികുസലാ അഹം;
അഭിഞ്ഞാപാരമിപ്പത്താ, പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൮൧.“സബ്ബവോസിതവോസാനാ, കതകിച്ചാ അനാസവാ;
പഞ്ചദീപാ മഹാവീര, പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ.

൮൨.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, യം ദീപമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പഞ്ചദീപാനിദം ഫലം.

൮൩.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൮൪.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൮൫.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം പഞ്ചദീപദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പഞ്ചദീപദായികാഥേരിയാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. നളമാലികാഥേരീഅപദാനം

൮൬.“ചന്ദഭാഗാനദീതീരേ , അഹോസിം കിന്നരീ തദാ;
അദ്ദസം വിരജം ബുദ്ധം, സയമ്ഭും അപരാജിതം.

൮൭.“പസന്നചിത്താ സുമനാ, വേദജാതാ കതഞ്ജലീ;
നളമാലം ഗഹേത്വാന, സയമ്ഭും അഭിപൂജയിം.

൮൮.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ കിന്നരീദേഹം [മാനസം ദേഹം (സീ॰ പീ॰ ക॰) സുമേധാവഗ്ഗേപി], താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൮൯.“ഛത്തിംസദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
മനസാ പത്ഥിതം മയ്ഹം, നിബ്ബത്തതി യഥിച്ഛിതം.

൯൦.“ദസന്നം ചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
ഓചിതത്താവ [സുചിതത്താവ (പീ॰)] ഹുത്വാന, സംസരാമി ഭവേസ്വഹം.

൯൧.“കുസലം വിജ്ജതേ മയ്ഹം, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
പൂജാരഹാ അഹം അജ്ജ, സക്യപുത്തസ്സ സാസനേ.

൯൨.“വിസുദ്ധമനസാ അജ്ജ, അപേതമനപാപികാ;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൯൩.“ചതുന്നവുതിതോ കപ്പേ, യം ബുദ്ധമഭിപൂജയിം;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, നളമാലായിദം ഫലം.

൯൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൯൫.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൯൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം നളമാലികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നളമാലികാഥേരിയാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. മഹാപജാപതിഗോതമീഥേരീഅപദാനം

൯൭. ‘‘ഏകദാ ലോകപജ്ജോതോ, വേസാലിയം മഹാവനേ;
കൂടാഗാരേ സുസാലായം, വസതേ നരസാരഥി.

൯൮. ‘‘തദാ ജിനസ്സ മാതുച്ഛാ, മഹാഗോതമി ഭിക്ഖുനീ;
തഹിം കതേ [തഹിംയേവ (സ്യാ॰)] പുരേ രമ്മേ, വസീ ഭിക്ഖുനുപസ്സയേ.

൯൯. ‘‘ഭിക്ഖുനീഹി വിമുത്താഹി, സതേഹി സഹ പഞ്ചഹി;
രഹോഗതായ തസ്സേവം, ചിതസ്സാസി [ചിത്തസ്സാപി (സ്യാ॰)] വിതക്കിതം.

൧൦൦. ‘‘ബുദ്ധസ്സ പരിനിബ്ബാനം, സാവകഗ്ഗയുഗസ്സ വാ;
രാഹുലാനന്ദനന്ദാനം, നാഹം ലച്ഛാമി പസ്സിതും.

൧൦൧. ‘‘ബുദ്ധസ്സ പരിനിബ്ബാനാ, സാവകഗ്ഗയുഗസ്സ വാ;
മഹാകസ്സപനന്ദാനം, ആനന്ദരാഹുലാന ച.

൧൦൨. ‘‘പടികച്ചായുസങ്ഖാരം [പടിഗച്ചായുസങ്ഖാരേ (സീ॰)] , ഓസജ്ജിത്വാന നിബ്ബുതിം;
ഗച്ഛേയ്യം ലോകനാഥേന, അനുഞ്ഞാതാ മഹേസിനാ.

൧൦൩. ‘‘തഥാ പഞ്ചസതാനമ്പി, ഭിക്ഖുനീനം വിതക്കിതം;
ആസി ഖേമാദികാനമ്പി, ഏതദേവ വിതക്കിതം.

൧൦൪. ‘‘ഭൂമിചാലോ തദാ ആസി, നാദിതാ ദേവദുന്ദുഭീ;
ഉപസ്സയാധിവത്ഥായോ, ദേവതാ സോകപീളിതാ.

൧൦൫. ‘‘വിലപന്താ സുകരുണം [സകരുണം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], തത്ഥസ്സൂനി പവത്തയും;
മിത്താ [സബ്ബാ (സ്യാ॰ പീ॰)] ഭിക്ഖുനിയോ താഹി, ഉപഗന്ത്വാന ഗോതമിം.

൧൦൬. ‘‘നിപച്ച സിരസാ പാദേ, ഇദം വചനമബ്രവും;
‘തത്ഥ തോയലവാസിത്താ, മയമയ്യേ രഹോഗതാ.

൧൦൭. ‘‘‘സാ ചലാ ചലിതാ ഭൂമി, നാദിതാ ദേവദുന്ദുഭീ;
പരിദേവാ ച സുയ്യന്തേ, കിമത്ഥം നൂന ഗോതമീ’.

൧൦൮. ‘‘തദാ അവോച സാ സബ്ബം, യഥാപരിവിതക്കിതം;
തായോപി സബ്ബാ ആഹംസു, യഥാപരിവിതക്കിതം.

൧൦൯. ‘‘യദി തേ രുചിതം അയ്യേ, നിബ്ബാനം പരമം സിവം;
നിബ്ബായിസ്സാമ സബ്ബാപി, ബുദ്ധാനുഞ്ഞായ സുബ്ബതേ.

൧൧൦. ‘‘‘മയം സഹാവ നിക്ഖന്താ, ഘരാപി ച ഭവാപി ച;
സഹായേവ ഗമിസ്സാമ, നിബ്ബാനം പദമുത്തമം’.

൧൧൧. ‘‘‘നിബ്ബാനായ വജന്തീനം, കിം വക്ഖാമീ’തി സാ വദം;
സഹ സബ്ബാഹി നിഗ്ഗഞ്ഛി, ഭിക്ഖുനീനിലയാ തദാ.

൧൧൨. “ഉപസ്സയേ യാധിവത്ഥാ, ദേവതാ താ ഖമന്തു മേ;
ഭിക്ഖുനീനിലയസ്സേദം, പച്ഛിമം ദസ്സനം മമ.

൧൧൩. “ന ജരാ മച്ചു വാ യത്ഥ, അപ്പിയേഹി സമാഗമോ;
പിയേഹി ന വിയോഗോത്ഥി, തം വജിസ്സം [തം വജ്ജിയം (സ്യാ॰)] അസങ്ഖതം.

൧൧൪. “അവീതരാഗാ തം സുത്വാ, വചനം സുഗതോരസാ;
സോകട്ടാ പരിദേവിംസു, അഹോ നോ അപ്പപുഞ്ഞതാ.

൧൧൫. “ഭിക്ഖുനീനിലയോ സുഞ്ഞോ, ഭൂതോ താഹി വിനാ അയം;
പഭാതേ വിയ താരായോ, ന ദിസ്സന്തി ജിനോരസാ.

൧൧൬. “നിബ്ബാനം ഗോതമീ യാതി, സതേഹി സഹ പഞ്ചഹി;
നദീസതേഹിവ സഹ, ഗങ്ഗാ പഞ്ചഹി സാഗരം.

൧൧൭. “രഥിയായ വജന്തിയോ [വജന്തിം തം (സീ॰), വജന്തി തം (സ്യാ॰), വജന്താനം (പീ॰)], ദിസ്വാ സദ്ധാ ഉപാസികാ;
ഘരാ നിക്ഖമ്മ പാദേസു, നിപച്ച ഇദമബ്രവും.

൧൧൮. ‘‘‘പസീദസ്സു മഹാഭോഗേ, അനാഥായോ വിഹായ നോ;
തയാ ന യുത്താ [യുത്തം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] നിബ്ബാതും, ഇച്ഛട്ടാ വിലപിംസു താ’.

൧൧൯. “താസം സോകപഹാനത്ഥം, അവോച മധുരം ഗിരം;
‘രുദിതേന അലം പുത്താ, ഹാസകാലോയമജ്ജ വോ.

൧൨൦. ‘‘‘പരിഞ്ഞാതം മയാ ദുക്ഖം, ദുക്ഖഹേതു വിവജ്ജിതോ;
നിരോധോ മേ സച്ഛികതോ, മഗ്ഗോ ചാപി സുഭാവിതോ.

പഠമം ഭാണവാരം.

൧൨൧. ‘‘‘പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൧൨൨. ‘‘‘യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;
സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൧൨൩. ‘‘‘ബുദ്ധോ തസ്സ ച സദ്ധമ്മോ, അനൂനോ യാവ തിട്ഠതി;
നിബ്ബാതും താവ കാലോ മേ, മാ മം സോചഥ പുത്തികാ.

൧൨൪. ‘‘‘കോണ്ഡഞ്ഞാനന്ദനന്ദാദീ , തിട്ഠന്തി രാഹുലോ ജിനോ;
സുഖിതോ സഹിതോ സങ്ഘോ, ഹതദബ്ബാ ച തിത്ഥിയാ.

൧൨൫. ‘‘‘ഓക്കാകവംസസ്സ യസോ, ഉസ്സിതോ മാരമദ്ദനോ;
നനു സമ്പതി കാലോ മേ, നിബ്ബാനത്ഥായ പുത്തികാ.

൧൨൬. ‘‘‘ചിരപ്പഭുതി യം മയ്ഹം, പത്ഥിതം അജ്ജ സിജ്ഝതേ;
ആനന്ദഭേരികാലോയം, കിം വോ അസ്സൂഹി പുത്തികാ.

൧൨൭. ‘‘‘സചേ മയി ദയാ അത്ഥി, യദി ചത്ഥി കതഞ്ഞുതാ;

സദ്ധമ്മട്ഠിതിയാ സബ്ബാ, കരോഥ വീരിയം ദള്ഹം.

൧൨൮. “‘ഹീനം അദാസി പബ്ബജ്ജം, സമ്ബുദ്ധോ യാചിതോ മയാ;
തസ്മാ യഥാഹം നന്ദിസ്സം, തഥാ തമനുതിട്ഠഥ’.

൧൨൯. “താ ഏവമനുസാസിത്വാ, ഭിക്ഖുനീഹി പുരക്ഖതാ;
ഉപേച്ച ബുദ്ധം വന്ദിത്വാ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൧൩൦. “‘അഹം സുഗത തേ മാതാ, ത്വഞ്ച വീര പിതാ മമ;
സദ്ധമ്മസുഖദ [സദ്ധമ്മസുഖദോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] നാഥ, തയാ
ജാതാമ്ഹി ഗോതമ.

൧൩൧. “‘സംവദ്ധിതോയം സുഗത, രൂപകായോ മയാ തവ;
അനിന്ദിതോ [ആനന്ദിയോ (സ്യാ॰), അനിന്ദിയോ (പീ॰)] ധമ്മകായോ
[ധമ്മതനു (സീ॰ പീ॰ ക॰)], മമ സംവദ്ധിതോ തയാ.

൧൩൨. “‘മുഹുത്തം തണ്ഹാസമണം, ഖീരം ത്വം പായിതോ മയാ;
തയാഹം സന്തമച്ചന്തം, ധമ്മഖീരമ്പി [ധമ്മഖീരമ്പി (സ്യാ॰, ക॰)]
പായിതാ.

൧൩൩. “‘ബന്ധനാരക്ഖനേ മയ്ഹം, അണണോ [അനണോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] ത്വം
മഹാമുനേ;
പുത്തകാമാ ഥിയോ യാചം, ലഭന്തി താദിസം സുതം.

൧൩൪. “‘മന്ധാതാദിനരിന്ദാനം, യാ മാതാ സാ ഭവണ്ണവേ;
നിമുഗ്ഗാഹം തയാ പുത്ത, താരിതാ ഭവസാഗരാ.

൧൩൫. “‘രഞ്ഞോ മാതാ മഹേസീതി, സുലഭം നാമമിത്ഥിനം;
ബുദ്ധമാതാതി യം നാമം, ഏതം പരമദുല്ലഭം.

൧൩൬. “‘തഞ്ച ലദ്ധം മഹാവീര, പണിധാനം മമം തയാ;
അണുകം വാ മഹന്തം വാ, തം സബ്ബം പൂരിതം മയാ.

൧൩൭. “‘പരിനിബ്ബാതുമിച്ഛാമി , വിഹായേമം കളേവരം;
അനുജാനാഹി മേ വീര, ദുക്ഖന്തകര നായക.

൧൩൮. “‘ചക്കങ്കുസധജാകിണ്ണേ, പാദേ കമലകോമലേ;
പസാരേഹി പണാമം തേ, കരിസ്സം പുത്തഉത്തമേ [പുത്തപേമസാ (സീ॰
പീ॰), പുത്തപേമഹം (സ്യാ॰)].

൧൩൯. “‘സുവണ്ണരാസിസങ്കാസം, സരീരം കുരു പാകടം;
കത്വാ ദേഹം സുദിട്ഠം തേ, സന്തിം ഗച്ഛാമി നായക’.

൧൪൦. “ദ്വത്തിംസലക്ഖണൂപേതം, സുപ്പഭാലങ്കതം തനും;
സഞ്ഝാഘനാവ ബാലക്കം, മാതുച്ഛം ദസ്സയീ ജിനോ.

൧൪൧. “ഫുല്ലാരവിന്ദസംകാസേ, തരുണാദിച്ചസപ്പഭേ;
ചക്കങ്കിതേ പാദതലേ, തതോ സാ സിരസാ പതി.

൧൪൨. “‘പണമാമി നരാദിച്ച, ആദിച്ചകുലകേതുകം;

പച്ഛിമേ മരണേ മയ്ഹം [സരണം മയ്ഹം (സ്യാ॰)], ന തം ഇക്ഖാമഹം പുനോ.

൧൪൩. ‘‘‘ഇത്ഥിയോ നാമ ലോകസ്മിം, സബ്ബദോസാകരാ മതാ;
യദി കോ ചത്ഥി ദോസോ മേ, ഖമസ്സു കരുണാകര.

൧൪൪. ‘‘‘ഇത്ഥികാനഞ്ച പബ്ബജ്ജം, ഹം തം യാചിം പുനപ്പുനം;
തത്ഥ ചേ അത്ഥി ദോസോ മേ, തം ഖമസ്സു നരാസഭ.

൧൪൫. ‘‘‘മയാ ഭിക്ഖുനിയോ വീര, തവാനുഞ്ഞായ സാസിതാ;
തത്ര ചേ അത്ഥി ദുന്നീതം, തം ഖമസ്സു ഖമാധിപ [ഖമാധിതി (സ്യാ॰), ഖമാപിതോ (ക॰)].

൧൪൬. ‘‘‘അക്ഖന്തേ നാമ ഖന്തബ്ബം, കിം ഭവേ ഗുണഭൂസനേ;
കിമുത്തരം തേ വക്ഖാമി, നിബ്ബാനായ വജന്തിയാ.

൧൪൭. ‘‘‘സുദ്ധേ അനൂനേ മമ ഭിക്ഖുസങ്ഘേ, ലോകാ ഇതോ നിസ്സരിതും ഖമന്തേ;
പഭാതകാലേ ബ്യസനങ്ഗതാനം, ദിസ്വാന നിയ്യാതിവ ചന്ദലേഖാ’.

൧൪൮. ‘‘‘തദേതരാ ഭിക്ഖുനിയോ ജിനഗ്ഗം, താരാവ ചന്ദാനുഗതാ സുമേരും;
പദക്ഖിണം കച്ച നിപച്ച പാദേ, ഠിതാ മുഖന്തം സമുദിക്ഖമാനാ.

൧൪൯. ‘‘‘ന തിത്തിപുബ്ബം തവ ദസ്സനേന, ചക്ഖും ന സോതം തവ ഭാസിതേന;
ചിത്തം മമം കേവലമേകമേവ, പപ്പുയ്യ തം ധമ്മരസേന തിത്തി.

൧൫൦. ‘‘‘നദതോ പരിസായം തേ, വാദിതബ്ബപഹാരിനോ;
യേ തേ ദക്ഖന്തി വദനം, ധഞ്ഞാ തേ നരപുങ്ഗവ.

൧൫൧. ‘‘‘ദീഘങ്ഗുലീ തമ്ബനഖേ, സുഭേ ആയതപണ്ഹികേ;
യേ പാദേ പണമിസ്സന്തി [പണമായന്തി (സ്യാ॰)], തേപി ധഞ്ഞാ ഗുണന്ധര.

൧൫൨. ‘‘‘മധുരാനി പഹട്ഠാനി, ദോസഗ്ഘാനി ഹിതാനി ച;
യേ തേ വാക്യാനി സുയ്യന്തി, തേപി ധഞ്ഞാ നരുത്തമ.

൧൫൩. ‘‘‘ധഞ്ഞാഹം തേ മഹാവീര, പാദപൂജനതപ്പരാ [മാനപൂജനതപ്പരാ (ക॰)];
തിണ്ണസംസാരകന്താരാ, സുവാക്യേന സിരീമതോ’.

൧൫൪. ‘‘തതോ സാ അനുസാവേത്വാ [അനുമാനേ ത്വാ (ക॰)], ഭിക്ഖുസങ്ഘമ്പി സുബ്ബതാ;
രാഹുലാനന്ദനന്ദേ ച, വന്ദിത്വാ ഇദമബ്രവി.

൧൫൫. ‘‘‘ആസീവിസാലയസമേ, രോഗാവാസേ കളേവരേ;
നിബ്ബിന്ദാ ദുക്ഖസങ്ഘാടേ, ജരാമരണഗോചരേ.

൧൫൬. ‘‘‘നാനാകലിമലാകിണ്ണേ [നാനാകുണപമലാകിണ്ണേ (സ്യാ॰), നാനാകാളമലാകിണ്ണേ (ക॰)], പരായത്തേ നിരീഹകേ;
തേന നിബ്ബാതുമിച്ഛാമി, അനുമഞ്ഞഥ പുത്തകാ’.

൧൫൭. ‘‘‘നന്ദോ രാഹുലഭദ്ദോ ച, വീതസോകാ നിരാസവാ;

ഠിതാചലട്ഠിതി ഥിരാ, ധമ്മതമനുചിന്തയും.

൧൫൮. “‘‘ധിരത്ഥു സങ്ഖതം ലോലം, അസാരം കദലൂപമം;
മായാമരീചിസദിസം, ഇതരം അനവട്ഠിതം.

൧൫൯. “‘‘യത്ഥ നാമ ജിനസ്സായം, മാതുച്ഛാ ബുദ്ധപോസികാ;
ഗോതമീ നിധനം യാതി, അനിച്ചം സബ്ബസങ്ഖതം’.

൧൬൦. “‘‘ആനന്ദോ ച തദാ സേഖോ, സോകട്ടോ [കനിട്ഠോ (സ്യാ॰)] ജിനവച്ഛലോ;
തത്ഥസ്സൂനി കരോന്തോ സോ, കരുണം പരിദേവതി.

൧൬൧. “‘‘ഹാ സന്തിം [ഭാസന്തീ (സ്യാ॰)] ഗോതമീ യാതി, നൂന ബുദ്ധോപി നിബ്ബുതിം;
ഗച്ഛതി ന ചിരേനേവ, അഗ്ഗിരിവ നിരിന്ധനോ.

൧൬൨. “‘‘ഏവം വിലാപമാനം തം, ആനന്ദം ആഹ ഗോതമീ;
സുതസാഗരഗമ്ഭീര , ബുദ്ധോപട്ഠാനതപ്പര.

൧൬൩. “‘‘ന യുത്തം സോചിതും പുത്ത, ഹാസകാലേ ഉപട്ഠിതേ;
തയാ മേ സരണം പുത്ത, നിബ്ബാനം തമുപാഗതം.

൧൬൪. “‘‘തയാ താത സമജ്ഝിട്ഠോ, പബ്ബജ്ജം അനുജാനി നോ;
മാ പുത്ത വിമനോ ഹോഹി, സഫലോ തേ പരിസ്സമോ.

൧൬൫. “‘‘യം ന ദിട്ഠം പുരാണേഹി, തിത്ഥികാചരിയേഹിപി;
തം പദം സുകുമാരീഹി, സത്തവസ്സാഹി വേദിതം.

൧൬൬. “‘‘ബുദ്ധസാസനപാലേത, പച്ഛിമം ദസ്സനം തവ;
തത്ഥ ഗച്ഛാമഹം പുത്ത, ഗതോ യത്ഥ ന ദിസ്സതേ.

൧൬൭. “‘‘കദാചി ധമ്മം ദേസേന്തോ, ഖിപീ ലോകഗ്ഗനായകോ;
തദാഹം ആസീസവാചം, അവോചം അനുകമ്പികാ.

൧൬൮. “‘‘ചിരം ജീവ മഹാവീര, കപ്പം തിട്ഠ മഹാമുനേ;
സബ്ബലോകസ്സ അത്ഥായ, ഭവസ്സു അജരാമരോ.

൧൬൯. “‘‘തം തഥാവാദിനിം ബുദ്ധോ, മമം സോ ഏതദബ്രവി;
‘ന ഹേവം വന്ദിയാ ബുദ്ധാ, യഥാ വന്ദസി ഗോതമീ.

൧൭൦. “‘‘കഥം ചരഹി സബ്ബഞ്ഞൂ, വന്ദിതബ്ബാ തഥാഗതാ;
കഥം അവന്ദിയാ ബുദ്ധാ, തം മേ അക്ഖാഹി പുച്ഛിതോ.

൧൭൧. “‘‘ആരദ്ധവീരിയേ പഹിതത്തേ, നിച്ചം ദള്ഹപരക്കമേ;
സമഗ്ഗേ സാവകേ പസ്സ, ഏതം ബുദ്ധാനവന്ദനം.

൧൭൨. “‘‘തതോ ഉപസ്സയം ഗന്ത്വാ, ഏകികാഹം വിചിന്തയിം;
സമഗ്ഗപരിസം നാഥോ, രോധേസി തിഭവന്തഗോ.

൧൭൩. “‘‘ഹന്ദാഹം പരിനിബ്ബിസ്സം, മാ വിപത്തിതമദ്ദസം;
ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, ദിസ്വാന ഇസിസത്തമം.

൧൭൪.

“‘പരിനിബ്ബാനകാലം മേ, ആരോചേസിം [ആരോചേമി (സ്യാ॰)] വിനായകം;
തതോ സോ സമനുഞ്ഞാസി, കാലം ജാനാഹി ഗോതമീ.

൧൭൫. ‘‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൭൬. ‘‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൭൭. ‘‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൭൮. ‘‘‘ഥീനം ധമ്മാഭിസമയേ, യേ ബാലാ വിമതിം ഗതാ;
തേസം ദിട്ഠിപ്പഹാനത്ഥം, ഇദ്ധിം ദസ്സേഹി ഗോതമീ’.

൧൭൯. ‘‘തദാ നിപച്ച സമ്ബുദ്ധം, ഉപ്പതിത്വാന അമ്ബരം;
ഇദ്ധീ അനേകാ ദസ്സേസി, ബുദ്ധാനുഞ്ഞായ ഗോതമീ.

൧൮൦. ‘‘ഏകികാ ബഹുധാ ആസി, ബഹുകാ ചേതികാ തഥാ;
ആവിഭാവം തിരോഭാവം, തിരോകുട്ടം [തിരോകുഡ്ഡം (സ്യാ॰)] തിരോനഗം.

൧൮൧. ‘‘അസജ്ജമാനാ അഗമാ, ഭൂമിയമ്പി നിമുജ്ജഥ;
അഭിജ്ജമാനേ ഉദകേ, അഗഞ്ഛി മഹിയാ യഥാ.

൧൮൨. ‘‘സകുണീവ തഥാകാസേ, പല്ലങ്കേന കമീ തദാ;
വസം വത്തേസി കായേന, യാവ ബ്രഹ്മനിവേസനം.

൧൮൩. ‘‘സിനേരും ദണ്ഡം കത്വാന, ഛത്തം കത്വാ മഹാമഹിം;
സമൂലം പരിവത്തേത്വാ, ധാരയം ചങ്കമീ നഭേ.

൧൮൪. ‘‘ഛസ്സൂരോദയകാലേവ, ലോകഞ്ചാകാസി ധൂമികം;
യുഗന്തേ വിയ ലോകം സാ, ജാലാമാലാകുലം അകാ.

൧൮൫. ‘‘മുചലിന്ദം മഹാസേലം, മേരുമൂലനദന്തരേ [മേരുമന്ദാരദദ്ദരേ (സീ॰ പീ॰), മേരും മന്ദാരദന്തരേ (സ്യാ॰)];
സാസപാരിവ സബ്ബാനി, ഏകേനഗ്ഗഹി മുട്ഠിനാ.

൧൮൬. ‘‘അങ്ഗുലഗ്ഗേന ഛാദേസി, ഭാകരം സനിസാകരം;
ചന്ദസൂരസഹസ്സാനി, ആവേളമിവ ധാരയി.

൧൮൭. ‘‘ചതുസാഗരതോയാനി, ധാരയീ ഏകപാണിനാ;
യുഗന്തജലദാകാരം, മഹാവസ്സം പവസ്സഥ.

൧൮൮. ‘‘ചക്കവത്തിം സപരിസം, മാപയീ സാ നഭത്തലേ;
ഗരുളം ദ്വിരദം സീഹം, വിനദന്തം പദസ്സയി.

൧൮൯. ‘‘ഏകികാ അഭിനിമ്മിത്വാ, അപ്പമേയ്യം ഭിക്ഖുനീഗണം;
പുന അന്തരധാപേത്വാ, ഏകികാ മുനിമബ്രവി.

൧൯൦. ‘‘‘മാതുച്ഛാ തേ മഹാവീര, തവ സാസനകാരികാ;
അനുപ്പത്താ സകം അത്ഥം, പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ’.

൧൯൧. ‘‘ദസ്സേത്വാ വിവിധാ ഇദ്ധീ, ഓരോഹിത്വാ നഭത്തലാ;
വന്ദിത്വാ ലോകപജ്ജോതം, ഏകമന്തം നിസീദി സാ.

൧൯൨. “[illegible]ാ വീസവസ്സസതികാ, ജാതിയാഹം മഹാമുനേ;
അലമേത്താവതാ വീര, നിബ്ബായിസ്സാമി നായക.

൧൯൩. “തദാതിവിമ്ഹിതാ സബ്ബാ, പരിസാ സാ കതഞ്ജലീ;
അവോചയ്യേ കഥം ആസി, അതുലിദ്ധിപരക്കമാ.

൧൯൪. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൧൯൫. “തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാമച്ചകുലേ അഹും;
സബ്ബോപകാരസമ്പന്നേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

൧൯൬. “കദാചി പിതുനാ സദ്ധിം, ദാസിഗണപുരക്ഖതാ;
മഹതാ പരിവാരേന, തം ഉപേച്ച നരാസഭം.

൧൯൭. “ഖാസവം വിയ വസ്സന്തം, ധമ്മമേഘം അനാസവം [പവസ്സയം (ക॰)];
സരദാദിച്ചസദിസം, രംസിജാലസമുജ്ജലം [രംസിമാലാകുലം ജിനം (സീ॰ സ്യാ॰), രംസിജാലാകുലം ജിനം (പീ॰)].

൧൯൮. “ദിസ്വാ ചിത്തം പസാദേത്വാ, സുത്വാ ചസ്സ സുഭാസിതം;
മാതുച്ഛം ഭിക്ഖുനിം അഗ്ഗേ, ഠപേന്തം നരനായകം.

൧൯൯. “സുത്വാ ദത്വാ മഹാദാനം, സത്താഹം തസ്സ താദിനോ;
സസങ്ഘസ്സ നരഗ്ഗസ്സ, പച്ചയാനി ബഹൂനി ച.

൨൦൦. “നിപച്ച പാദമൂലമ്ഹി, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം;
തതോ മഹാപരിസതിം, അവോച ഇസിസത്തമോ.

൨൦൧. “‘യാ സസങ്ഘം അഭോജേസി, സത്താഹം ലോകനായകം;
തമഹം കിത്തയിസ്സാമി, സുണാഥ മമ ഭാസതോ.

൨൦൨. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൨൦൩. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
ഗോതമീ നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ.

൨൦൪. “തസ്സ ബുദ്ധസ്സ മാതുച്ഛാ, ജീവിതാപാദികാ [ജീവിതപാലികാ (സ്യാ॰)] അയം;
രത്തഞ്ഞൂനഞ്ച അഗ്ഗത്തം, ഭിക്ഖുനീനം ലഭിസ്സതി’.

൨൦൫. “തം സുത്വാന പമോദിത്വാ [തം സുത്വാഹം പമുദിതാ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], യാവജീവം തദാ ജിനം;
പച്ചയേഹി ഉപട്ഠിത്വാ, തതോ കാലങ്കതാ അഹം.

൨൦൬. “താവതിംസേസു ദേവേസു, സബ്ബകാമസമിദ്ധിസു;
നിബ്ബത്താ ദസഹങ്ഗേഹി, അഞ്ഞേ അഭിഭവിം അഹം.

൨൦൭. “രൂപസദ്ദേഹി ഗന്ധേഹി, രസേഹി ഫുസനേഹി ച;
ആയുനാപി ച വണ്ണേന, സുഖേന യസസാപി ച.

൨൦൮. “അഥേവാധിപതേയ്യേന, അധിഗയ്ഹ വിരോചഹം;
അഹോസിം അമരിന്ദസ്സ, മഹേസീ ദയിതാ തഹിം.

൨൦൯. “സംസാരേ സംസരന്തീഹം, കമ്മവായുസമേരിതാ;
കാസിസ്സ രഞ്ഞോ വിസയേ, അജായിം ദാസഗാമകേ.

൨൧൦. “പഞ്ചദാസസതാനൂനാ, നിവസന്തി തഹിം തദാ;
സബ്ബേസം തത്ഥ യോ ജേട്ഠോ, തസ്സ ജായാ അഹോസഹം.

൨൧൧. “സയമ്ഭുനോ പഞ്ചസതാ, ഗാമം പിണ്ഡായ പാവിസും;
തേ ദിസ്വാന അഹം തുട്ഠാ, സഹ സബ്ബാഹി ഇത്ഥിഭി [ഞാതിഭി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൨൧൨. “പൂഗാ ഹുത്വാവ സബ്ബായോ [കത്വാ പഞ്ചസതകുടീ (സീ॰ സ്യാ॰)],
ചതുമാസേ ഉപട്ഠഹും [ഉപട്ഠിയ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
തിചീവരാനി ദത്വാന, സംസരിമ്ഹ [പസന്നാമ്ഹ (സ്യാ॰)] സസാമികാ.

൨൧൩. “തതോ ചുതാ സബ്ബാപി താ, താവതിംസഗതാ മയം;
പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാ ദേവദഹേ പുരേ.

൨൧൪. “പിതാ അഞ്ജനസക്കോ മേ, മാതാ മമ സുലക്ഖണാ;
തതോ കപിലവത്ഥുസ്മിം, സുദ്ധോദനഘരം ഗതാ.

൨൧൫. “സേസാ [സബ്ബാ (സ്യാ॰)] സക്യകുലേ ജാതാ, സക്യാനം ഘരമാഗമും;
അഹം വിസിട്ഠാ സബ്ബാസം, ജിനസ്സാപാദികാ അഹും.

൨൧൬. “മമ പുത്തോഭിനിക്ഖമ്മ [സ മേ പുത്തോ… (സ്യാ॰)], ബുദ്ധോ ആസി വിനായകോ;
പച്ഛാഹം പബ്ബജിത്വാന, സതേഹി സഹ പഞ്ചഹി.

൨൧൭. “സാകിയാനീഹി ധീരാഹി, സഹ സന്തിസുഖം ഫുസിം;
യേ തദാ പുബ്ബജാതിയം, അമ്ഹാകം ആസു സാമിനോ.

൨൧൮. “സഹപുഞ്ഞസ്സ കത്താരോ, മഹാസമയകാരകാ;
ഫുസിംസു അരഹത്തം തേ, സുഗതേനാനുകമ്പിതാ.

൨൧൯. “തദേതരാ ഭിക്ഖുനിയോ, ആരുഹിംസു നഭത്തലം;
സംഗതാ [ഖഗതാ (സീ॰)] വിയ താരായോ, വിരോചിംസു മഹിദ്ധികാ.

൨൨൦. “ഇദ്ധീ അനേകാ ദസ്സേസും, പിളന്ധവികതിം യഥാ;
കമ്മാരോ കനകസ്സേവ, കമ്മഞ്ഞസ്സ സുസിക്ഖിതോ [പുണ്ണകമ്മേസു സിക്ഖിതാ (സ്യാ॰)].

൨൨൧. “ദസ്സേത്വാ പാടിഹീരാനി, വിചിത്താനി [വിവിധാനി (സ്യാ॰)] ബഹൂനി ച;
തോസേത്വാ വാദിപവരം, മുനിം സപരിസം തദാ.

൨൨൨. “ഓരോഹിത്വാന ഗഗനാ, വന്ദിത്വാ ഇസിസത്തമം;
അനുഞ്ഞാതാ നരഗ്ഗേന, യഥാഠാനേ നിസീദിസും.

൧൨൩. “‘‘അഹോനുകമ്പികാ അമ്ഹം, സബ്ബാസം ചിര ഗോതമീ;
വാസിതാ തവ പുഞ്ഞേഹി, പത്താ നോ ആസവക്ഖയം.

൧൨൪. “‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ അമ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗീവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമ അനാസവാ.

൧൨൫. “‘‘സ്വാഗതം വത നോ ആസി, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൨൬. “‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൨൭. “‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമ, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമ മഹാമുനേ.

൧൨൮. “‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമ, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൨൯. “‘‘അത്ഥേ ധമ്മേ ച നേരുത്തേ, പടിഭാനേ [പടിഭാണേ (സീ॰ സ്യാ॰)] ച വിജ്ജതി;
ഞാണം അമ്ഹം മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൧൩൦. “‘‘അസ്മാഭി പരിചിണ്ണോസി, മേത്തചിത്താഹി നായക;
അനുജാനാഹി സബ്ബാസം [സബ്ബായോ (സ്യാ॰ പീ॰)], നിബ്ബാനായ മഹാമുനേ’.

൧൩൧. “‘നിബ്ബായിസ്സാമ ഇച്ചേവം, കിം വക്ഖാമി വദന്തിയോ;
യസ്സ ദാനി ച വോ കാലം, മഞ്ഞഥാതി ജിനോബ്രവി.

൧൩൨. “‘ഗോതമീആദികാ തായോ, തദാ ഭിക്ഖുനിയോ ജിനം;
വന്ദിത്വാ ആസനാ തമ്ഹാ, വുട്ഠായ അഗമിംസു താ.

൧൩൩. “‘മഹതാ ജനകായേന, സഹ ലോകഗ്ഗനായകോ;
അനുസംയായീ സോ [അനുസംസാവയീ (സ്യാ॰ ക॰)] വീരോ, മാതുച്ഛം യാവകോട്ഠകം.

൧൩൪. “‘തദാ നിപതി പാദേസു, ഗോതമീ ലോകബന്ധുനോ;
സഹേവ താഹി സബ്ബാഹി, പച്ഛിമം പാദവന്ദനം.

൧൩൫. “‘‘ഇദം പച്ഛിമകം മയ്ഹം, ലോകനാഥസ്സ ദസ്സനം;
ന പുനോ അമതാകാരം, പസ്സിസ്സാമി മുഖം തവ.

൧൩൬. “‘‘ന ച മേ വന്ദനം [വദനം (ക॰)] വീര, തവ പാദേ സുകോമലേ;
സമ്ഫുസിസ്സതി ലോകഗ്ഗ, അജ്ജ ഗച്ഛാമി നിബ്ബുതിം’.

൧൩൭. “‘രൂപേന കിം തവാനേന, ദിട്ഠേ ധമ്മേ യഥാതഥേ;
സബ്ബം സങ്ഖതമേവേതം, അനസ്സാസികമിത്തരം.

൧൩൮. “‘സാ സഹ താഹി ഗന്ത്വാന, ഭിക്ഖുനുപസ്സയം സകം;
അഡ്ഢപല്ലങ്കമാഭുജ്ജ, നിസീദി പരമാസനേ.

൨൭൯. “തദാ ഉപാസികാ തഥാ, ബുദ്ധസാസനവച്ഛലാ;
തസ്സാ പവത്തിം സുത്വാന, ഉപേസും പാദവന്ദികാ.

൨൮൦. “കരേഹി ഉരം പഹന്താ, ഛിന്നമൂലാ യഥാ ലതാ;
രോദന്താ കരുണം രവം, സോകട്ടാ ഭൂമിപാതിതാ.

൨൮൧. “മാ നോ സരണദേ നാഥേ, വിഹായ ഗമി നിബ്ബുതിം;
നിപതിത്വാന യാചാമ, സബ്ബായോ സിരസാ മയം.

൨൮൨. “യാ പധാനതമാ താസം, സദ്ധാ പഞ്ഞാ ഉപാസികാ;
തസ്സാ സീസം പമജ്ജന്തീ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൨൮൩. “‘അലം പുത്താ വിസാദേന, മാരപാസാനുവത്തിനാ;
അനിച്ചം സങ്ഖതം സബ്ബം, വിയോഗന്തം ചലാചലം’.

൨൮൪. “തതോ സാ താ വിസജ്ജിത്വാ, പഠമം ഝാനമുത്തമം;
ദുതിയഞ്ച തതിയഞ്ച, സമാപജ്ജി ചതുത്ഥകം.

൨൮൫. “ആകാസായതനഞ്ചേവ, വിഞ്ഞാണായതനം തഥാ;
ആകിഞ്ചം നേവസഞ്ഞഞ്ച, സമാപജ്ജി യഥാക്കമം.

൨൮൬. “പടിലോമേന ഝാനാനി, സമാപജ്ജിഥ ഗോതമീ;
യാവതാ പഠമം ഝാനം, തതോ യാവചതുത്ഥകം.

൨൮൭. “തതോ വുട്ഠായ നിബ്ബായി, ദീപച്ചീവ നിരാസവാ [നിരാസനാ (സീ॰ പീ॰)];
ഭൂമിചാലോ മഹാ ആസി, നഭസാ വിജ്ജുതാ പതി.

൨൮൮. “പനാദിതാ ദുന്ദുഭിയോ, പരിദേവിംസു ദേവതാ;
പുപ്ഫവുട്ഠീ ച ഗഗനാ, അഭിവസ്സഥ മേദനിം.

൨൮൯. “കമ്പിതോ മേരുരാജാപി, രങ്ഗമജ്ഝേ യഥാ നടോ;
സോകേന ചാതിദീനോവ വിരവോ ആസി സാഗരോ.

൨൯൦. “ദേവാ നാഗാസുരാ ബ്രഹ്മാ, സംവിഗ്ഗാഹിംസു തങ്ഖണേ;
‘അനിച്ചാ വത സങ്ഖാരാ, യഥായം വിലയം ഗതാ’.

൨൯൧. “യാ ചേ മം പരിവാരിംസു, സത്ഥു സാസനകാരികാ;
തായോപി അനുപാദാനാ, ദീപച്ചി വിയ [ദീപസിഖാ വിയ (സ്യാ॰)] നിബ്ബുതാ.

൨൯൨. “ഹാ യോഗാ വിപ്പയോഗന്താ, ഹാനിച്ചം സബ്ബസങ്ഖതം;
ഹാ ജീവിതം വിനാസന്തം, ഇച്ചാസി പരിദേവനാ.

൨൯൩. “തതോ ദേവാ ച ബ്രഹ്മാ ച, ലോകധമ്മാനുവത്തനം;
കാലാനുരൂപം കുബ്ബന്തി, ഉപേത്വാ ഇസിസത്തമം.

൨൯൪. “തദാ ആമന്തയീ സത്ഥാ, ആനന്ദം സുതസാഗരം [സുതിസാഗരം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
‘ഗച്ഛാനന്ദ നിവേദേഹി, ഭിക്ഖൂനം മാതു നിബ്ബുതിം’.

൨൫൫. “തദാനന്ദോ നിരാനന്ദോ, അസ്സുനാ പുണ്ണലോചനോ;
ഗഗ്ഗരേന സരേനാഹ, ‘സമാഗച്ഛന്തു ഭിക്ഖവോ.

൨൫൬. “പുബ്ബദക്ഖിണപച്ഛാസു, ഉത്തരായ ച സന്തികേ;
സുണന്തു ഭാസിതം മയ്ഹം, ഭിക്ഖവോ സുഗതോരസാ.

൨൫൭. “യാ വഡ്ഢയി പയത്തേന, സരീരം പച്ഛിമം മുനേ;
സാ ഗോതമീ ഗതാ സന്തിം, താരാവ സൂരിയോദയേ.

൨൫൮. “ബുദ്ധമാതാതി പഞ്ഞത്തിം [സഞ്ഞത്തിം (സ്യാ॰)], ഠപയിത്വാ ഗതാസമം;
ന യത്ഥ പഞ്ചനേത്തോപി, ഗതിം [ഗതം (സീ॰ പീ॰), തത്ഥ (സ്യാ॰)]
ദക്ഖതി നായകോ.

൨൫൯. “യസ്സത്ഥി സുഗതേ സദ്ധാ, യോ ച പിയോ മഹാമുനേ;
ബുദ്ധമാതുസ്സ [ബുദ്ധമാതരി (സീ॰), ബുദ്ധസ്സ മാതു (സ്യാ॰)] സക്കാരം,
കരോതു സുഗതോരസോ’.

൨൬൦. “സുദൂരട്ഠാപി തം സുത്വാ, സീഘമാഗച്ഛു ഭിക്ഖവോ;
കേചി ബുദ്ധാനുഭാവേന, കേചി ഇദ്ധീസു കോവിദാ.

൨൬൧. “കൂടാഗാരവരേ രമ്മേ, സബ്ബസോണ്ണമയേ സുഭേ;
മഞ്ചകം സമാരോപേസും, യത്ഥ സുത്താസി ഗോതമീ.

൨൬൨. “ചത്താരോ ലോകപാലാ തേ, അംസേഹി സമധാരയും;
സേസാ സക്കാദികാ ദേവാ, കൂടാഗാരേ സമഗ്ഗഹും.

൨൬൩. “കൂടാഗാരാനി സബ്ബാനി, ആസും പഞ്ചസതാനിപി;
സരദാദിച്ചവണ്ണാനി, വിസ്സകമ്മകതാനി ഹി.

൨൬൪. “സബ്ബാ താപി ഭിക്ഖുനിയോ, ആസും മഞ്ചേസു സായിതാ;
ദേവാനം ഖന്ധമാരുള്ഹാ, നിയ്യന്തി അനുപുബ്ബസോ.

൨൬൫. “സബ്ബസോ ഛാദിതം ആസി, വിതാനേന നഭത്തലം;
സതാരാ ചന്ദസൂരാ ച, ലഞ്ഛിതാ കനകാമയാ.

൨൬൬. “പടാകാ ഉസ്സിതാനേകാ, വിതതാ പുപ്ഫകഞ്ചുകാ;
ഓഗതാകാസപദുമാ [ഓഗതാകാസധൂമാവ (പീ॰)], മഹിയാ
പുപ്ഫമുഗ്ഗതം.

൨൬൭. “ദിസ്സന്തി ചന്ദസൂരിയാ, പജ്ജലന്തി ച താരകാ;
മജ്ഝം ഗതോപി ചാദിച്ചോ, ന താപേസി സസീ യഥാ.

൨൬൮. “ദേവാ ദിബ്ബേഹി ഗന്ധേഹി, മാലേഹി സുരഭീഹി ച;
വാദിതേഹി ച നച്ചേഹി, സങ്ഗീതീഹി ച പൂജയും.

൨൬൯. “നാഗാസുരാ ച ബ്രഹ്മാനോ, യഥാസത്തി യഥാബലം;
പൂജയിംസു ച നിയ്യന്തിം, നിബ്ബുതം ബുദ്ധമാതരം.

൨൭൦. “സബ്ബായോ പുരതോ നീതാ, നിബ്ബുതാ സുഗതോരസാ;
ഗോതമീ നിയ്യതേ പച്ഛാ, സക്കതാ ബുദ്ധപോസികാ.

൨൭൧. ‘‘ക്ഷുരതോ ദേവമനുജാ, സനാഗാസുരബ്രഹ്മകാ;
പച്ഛാ സസാവകോ ബുദ്ധോ, പൂജത്ഥം യാതി മാതുയാ.

൨൭൨. ‘‘ബുദ്ധസ്സ പരിനിബ്ബാനം, നേദിസം ആസി യാദിസം;
ഗോതമീപരിനിബ്ബാനം, അതേവച്ഛരിയം [അതീവച്ഛരിയം (സബ്ബത്ഥ) മോഗല്ലാനബ്യാകരണം ഓലോകേതബ്ബം] അഹു.

൨൭൩. ‘‘ബുദ്ധോ ബുദ്ധസ്സ നിബ്ബാനേ [ന ബുദ്ധോ ബുദ്ധനിബ്ബാനേ (സ്യാ॰ പീ॰)],
നോപടിയാദി [നോപദിസ്സതി (സീ॰ പീ॰), സാരിപുത്താദി (സ്യാ॰)] ഭിക്ഖവോ;
ബുദ്ധോ ഗോതമിനിബ്ബാനേ, സാരിപുത്താദികാ തഥാ [യഥാ (സ്യാ॰)].

൨൭൪. ‘‘ചിതകാനി കരിത്വാന, സബ്ബഗന്ധമയാനി തേ;
ഗന്ധചുണ്ണപകിണ്ണാനി, ഝാപയിംസു ച താ തഹിം.

൨൭൫. ‘‘സേസഭാഗാനി ഡയ്ഹിംസു, അട്ഠീ സേസാനി സബ്ബസോ;
ആനന്ദോ ച തദാവോച, സംവേഗജനകം വചോ.

൨൭൬. ‘‘‘ഗോതമീ നിധനം യാതാ, ഡയ്ഹഞ്ചസ്സാ സരീരകം;
സങ്കേതം ബുദ്ധനിബ്ബാനം, ന ചിരേന ഭവിസ്സതി’.

൨൭൭. ‘‘തതോ ഗോതമിധാതൂനി, തസ്സാ പത്തഗതാനി സോ;
ഉപനാമേസി നാഥസ്സ, ആനന്ദോ ബുദ്ധചോദിതോ.

൨൭൮. ‘‘പാണിനാ താനി പഗ്ഗയ്ഹ, അവോച ഇസിസത്തമോ;
‘മഹതോ സാരവന്തസ്സ, യഥാ രുക്ഖസ്സ തിട്ഠതോ.

൨൭൯. ‘‘‘യോ സോ മഹത്തരോ ഖന്ധോ, പലുജ്ജേയ്യ അനിച്ചതാ;
തഥാ ഭിക്ഖുനിസങ്ഘസ്സ, ഗോതമീ പരിനിബ്ബുതാ.

൨൮൦. ‘‘‘അഹോ അച്ഛരിയം മയ്ഹം [ആനന്ദ പസ്സ ബുദ്ധസ്സ (സ്യാ॰)],
നിബ്ബുതായപി മാതുയാ;
സരീരമത്തസേസായ, നത്ഥി സോകപരിദ്ദവോ [ന സോകപരിദേവനാ (സ്യാ॰)].

൨൮൧. ‘‘‘ന സോചിയാ പരേസം സാ, തിണ്ണസംസാരസാഗരാ;
പരിവജ്ജിതസന്താപാ, സീതിഭൂതാ സുനിബ്ബുതാ.

൨൮൨. ‘‘‘പണ്ഡിതാസി മഹാപഞ്ഞാ, പുഥുപഞ്ഞാ തഥേവ ച;
രത്തഞ്ഞൂ ഭിക്ഖുനീനം സാ, ഏവം ധാരേഥ ഭിക്ഖവോ.

൨൮൩. ‘‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ആസി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ആസി ച ഗോതമീ.

൨൮൪. ‘‘‘പുബ്ബേനിവാസമഞ്ഞാസി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി തസ്സാ പുനബ്ഭവോ.

൨൮൫. ‘‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
പരിസുദ്ധം അഹു ഞാണം, തസ്മാ സോചനിയാ ന സാ.

൨൮൬. ‘‘‘അയോഘനഹതസ്സേവ, ജലതോ ജാതവേദസ്സ;

അനുപുബ്ബൂപസന്തസ്സ, യഥാ ന ഞായതേ ഗതി.

൮൭. ‘‘‘ഏവം സമ്മാ വിമുത്താനം, കാമബന്ധോഘതാരിനം;
പഞ്ഞാപേതും ഗതി നത്ഥി, പത്താനം അചലം സുഖം.

൮൮. ‘‘‘അത്തദീപാ തതോ ഹോഥ, സതിപട്ഠാനഗോചരാ;
ഭാവേത്വാ സത്തബോജ്ഝങ്ഗേ, ദുക്ഖസ്സന്തം കരിസ്സഥ’’’.

ഇത്ഥം സുദം മഹാപജാപതിഗോതമീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

മഹാപജാപതിഗോതമീഥേരിയാപദാനം സത്തമം.

൮. ഖേമാഥേരീഅപദാനം

൮൯. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൯൦. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹും [അഹു (സ്യാ॰)];
നാനാരതനപജ്ജോതേ, മഹാസുഖസമപ്പിതാ.

൯൧. ‘‘ഉപേത്വാ തം മഹാവീരം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം;
തതോ ജാതപ്പസാദാഹം, ഉപേമി സരണം ജിനം.

൯൨. ‘‘മാതരം പിതരം ചാഹം, ആയാചിത്വാ വിനായകം;
നിമന്തയിത്വാ സത്താഹം, ഭോജയിം സഹസാവകം.

൯൩. ‘‘അതിക്കന്തേ ച സത്താഹേ, മഹാപഞ്ഞാനമുത്തമം;
ഭിക്ഖുനിം ഏതദഗ്ഗമ്ഹി, ഠപേസി നരസാരഥി.

൯൪. ‘‘തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, പുനോ തസ്സ മഹേസിനോ;
കാരം കത്വാന തം ഠാനം, പണിപച്ച പണീദഹിം.

൯൫. ‘‘തതോ മമ ജിനോ [മം സ ജിനോ (സ്യാ॰)] ആഹ, ‘സിജ്ഝതം പണിധീ
തവ;
സസങ്ഘേ മേ കതം കാരം, അപ്പമേയ്യഫലം തയാ.

൯൬. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൯൭. ‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
ഏതദഗ്ഗമനുപ്പത്താ, ഖേമാ നാമ ഭവിസ്സതി’.

൯൮. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസൂപഗാ അഹം.

൯൯. ‘‘തതോ ചുതാ യാമമഗം, തതോഹം തുസിതം ഗതാ;
തതോ ച നിമ്മാനരതിം, വസവത്തിപുരം തതോ.

൧൦൦. ‘‘യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ;
തത്ഥ തത്ഥേവ രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൩൦൧. “തതോ ചുതാ മനുസ്സത്തേ, രാജൂനം ചക്കവത്തിനം;
മണ്ഡലീനഞ്ച രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൩൦൨. “സമ്പത്തിം അനുഭോത്വാന, ദേവേസു മനുജേസു ച;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതാ ഹുത്വാ, നേകകപ്പേസു സംസരിം.

൩൦൩. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ ലോകനായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ [ചാരുനയനോ (സീ॰ പീ॰)], സബ്ബധമ്മവിപസ്സകോ.

൩൦൪. “തമഹം ലോകനായകം, ഉപേത്വാ നരസാരഥിം;
ധമ്മം ഭണിതം സുത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൩൦൫. “ദസവസ്സസഹസ്സാനി , തസ്സ വീരസ്സ സാസനേ;
ബ്രഹ്മചരിയം ചരിത്വാന, യുത്തയോഗാ ബഹുസ്സുതാ.

൩൦൬. “പച്ചയാകാരകുസലാ, ചതുസച്ചവിസാരദാ;
നിപുണാ ചിത്തകഥികാ, സത്ഥുസാസനകാരികാ.

൩൦൭. “തതോ ചുതാഹം തുസിതം, ഉപപന്നാ യസസ്സിനീ;
അഭിഭോമി തഹിം അഞ്ഞേ, ബ്രഹ്മചാരീഫലേനഹം.

൩൦൮. “യത്ഥ യത്ഥൂപപന്നാഹം, മഹാഭോഗാ മഹദ്ധനാ;
മേധാവിനീ സീലവതീ [രൂപവതീ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], വിനീതപരിസാപി ച.

൩൦൯. “ഭവാമി തേന കമ്മേന, യോഗേന ജിനസാസനേ;
സബ്ബാ സമ്പത്തിയോ മയ്ഹം, സുലഭാ മനസോ പിയാ.

൩൧൦. “യോപി മേ ഭവതേ ഭത്താ, യത്ഥ യത്ഥ ഗതായപി;
വിമാനേതി ന മം കോചി, പടിപത്തിബലേന മേ.

൩൧൧. “ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
നാമേന കോണാഗമനോ, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൩൧൨. “തദാ ഹി ബാരാണസിയം, സുസമിദ്ധകുലപ്പജാ [സുസമിദ്ധി... (സ്യാ॰)];
ധനഞ്ജാനീ സുമേധാ ച, അഹമ്പി ച തയോ ജനാ.

൩൧൩. “സങ്ഘാരാമമദാസിമ്ഹ, ദാനസഹായികാ പുരേ [നേകേ സഹസ്സികേ മുനേ (സ്യാ॰), ദാനം സഹസ്സികം മുനേ (പീ॰)];
സങ്ഘസ്സ ച വിഹാരമ്പി [സസംഘസ്സ വിഹാരം ഹി (സ്യാ॰ പീ॰)], ഉദ്ദിസ്സ കാരികാ [ദായികാ (പീ॰)] മയം.

൩൧൪. “തതോ ചുതാ മയം സബ്ബാ, താവതിംസൂപഗാ അഹും;
യസസാ അഗ്ഗതം പത്താ, മനുസ്സേസു തഥേവ ച.

൩൧൫. “ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൩൧൬. “ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

൩൭൭. “തസ്സാസിം ജേട്ഠികാ ധീതാ, സമണീ ഇതി വിസ്സുതാ;
ധമ്മം സുത്വാ ജിനഗ്ഗസ്സ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം.

൩൭൮. “അനുജാനി ന നോ താതോ, അഗാരേവ തദാ മയം;
വീസവസ്സസഹസ്സാനി, വിചരിമ്ഹ അതന്ദിതാ.

൩൭൯. “കോമാരിബ്രഹ്മചരിയം, രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ;
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, മുദിതാ സത്ത ധീതരോ.

൩൮൦. “സമണീ സമണഗുത്താ ച, ഭിക്ഖുനീ ഭിക്ഖുദായികാ;
ധമ്മാ ചേവ സുധമ്മാ ച, സത്തമീ സങ്ഘദായികാ.

൩൮൧. “അഹം ഉപ്പലവണ്ണാ ച, പടാചാരാ ച കുണ്ഡലാ;
കിസാഗോതമീ ധമ്മദിന്നാ, വിസാഖാ ഹോതി സത്തമീ.

൩൮൨. “കദാചി സോ നരാദിച്ചോ, ധമ്മം ദേസേസി അബ്ഭുതം;
മഹാനിദാനസുത്തന്തം, സുത്വാ തം പരിയാപുണിം.

൩൮൩. “തേഹി കമ്മേഹി സുകതേഹി, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൩൮൪. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, സാകലായ പുരുത്തമേ;
രഞ്ഞോ മദ്ദസ്സ ധീതാമ്ഹി, മനാപാ ദയിതാ പിയാ.

൩൮൫. “സഹ മേ ജാതമത്തമ്ഹി, ഖേമം തമ്ഹി പുരേ അഹു;
തതോ ഖേമാതി നാമം മേ, ഗുണതോ ഉപപജ്ജഥ.

൩൮൬. “യദാഹം യോബ്ബനം പത്താ, രൂപലാവഞ്ഞഭൂസിതാ
[രൂപവണ്ണവിഭൂസിതാ (സ്യാ॰), രൂപവന്താ വിഭൂസിതാ (പീ॰),
രൂപവിലാസഭൂസിതാ (ക॰)];
തദാ അദാസി മം താതോ, ബിമ്ബിസാരസ്സ രാജിനോ.

൩൮൭. “തസ്സാഹം സുപ്പിയാ ആസിം, രൂപകേ ലായനേ രതാ;
രൂപാനം ദോസവാദീതി, ന ഉപേസിം മഹാദയം.

൩൮൮. “ബിമ്ബിസാരോ തദാ രാജാ, മമാനുഗ്ഗഹബുദ്ധിയാ;
വണ്ണയിത്വാ വേളുവനം, ഗായകേ ഗാപയീ മമം.

൩൮൯. “രമ്മം വേളുവനം യേന, ന ദിട്ഠം സുഗതാലയം;
ന തേന നന്ദനം ദിട്ഠം, ഇതി മഞ്ഞാമസേ മയം.

൩൯൦. “യേന വേളുവനം ദിട്ഠം, നരനന്ദനനന്ദനം;
സുദിട്ഠം നന്ദനം തേന, അമരിന്ദസുനന്ദനം.

൩൯൧. “വിഹായ നന്ദനം ദേവാ, ഓതരിത്വാ മഹീതലം [മഹീതലേ (സ്യാ॰ പീ॰)];
രമ്മം വേളുവനം ദിസ്വാ, ന തപ്പന്തി സുവിമ്ഹിതാ.

൩൯൨. “രാജപുഞ്ഞേന നിബ്ബത്തം, ബുദ്ധപുഞ്ഞേന ഭൂസിതം;
കോ വത്താ തസ്സ നിസ്സേസം, വനസ്സ ഗുണസഞ്ചയം.

൩൯൩. “തം സുത്വാ വനസമിദ്ധം, മമ സോതമനോഹരം;

ദട്ഠുകാമാ തമുയ്യാനം, രഞ്ഞോ ആരോചയിം തദാ.

൩൩൪. “മഹതാ പരിവാരേന, തദാ ച സോ [തദാ മം സോ (സ്യാ॰ പീ॰)] മഹീപതി;
മം പേസേസി [സംപേസേസി (സ്യാ॰), സമ്പാപേസി (പീ॰)] തമുയ്യാനം, ദസ്സനായ സമുസ്സുകം.

൩൩൫. “ഗച്ഛ പസ്സ മഹാഭോഗേ, വനം നേത്തരസായനം;
യം സദാ ഭാതി സിരിയാ, സുഗതാഭാനുരഞ്ജിതം.

൩൩൬. “യദാ ച പിണ്ഡായ മുനി, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമം;
പവിട്ഠോഹം തദായേവ, വനം ദട്ഠുമുപാഗമിം.

൩൩൭. “തദാ തം ഫുല്ലവിപിനം, നാനാഭമരകൂജിതം;
കോകിലാഗീതസഹിതം, മയൂരഗണനച്ചിതം.

൩൩൮. “അപ്പസദ്ദമനാകിണ്ണം, നാനാചങ്കമഭൂസിതം;
കുടിമണ്ഡപസങ്കിണ്ണം, യോഗീവരവിരാജിതം.

൩൩൯. “വിചരന്തീ അമഞ്ഞിസ്സം, സഫലം നയനം മമ;
തത്ഥാപി തരുണം ഭിക്ഖും, യുത്തം ദിസ്വാ വിചിന്തയിം.

൩൪൦. “‘ഈദിസേ വിപിനേ രമ്മേ, ഠിതോയം നവയോബ്ബനേ;
വസന്തമിവ കന്തേന, രൂപേന ച സമന്വിതോ.

൩൪൧. “‘നിസിന്നോ രുക്ഖമൂലമ്ഹി, മുണ്ഡോ സങ്ഘാടിപാരുതോ;
ഝായതേ വതയം ഭിക്ഖു, ഹിത്വാ വിസയജം രതിം.

൩൪൨. “‘നനു നാമ ഗഹട്ഠേന, കാമം ഭുത്വാ യഥാസുഖം;
പച്ഛാ ജിണ്ണേന ധമ്മോയം, ചരിതബ്ബോ സുഭദ്ദകോ’.

൩൪൩. “സുഞ്ഞകന്തി വിദിത്വാന, ഗന്ധഗേഹം ജിനാലയം;
ഉപേത്വാ ജിനമദ്ദക്ഖം, ഉദയന്തംവ ഭാകരം.

൩൪൪. “ഏകകം സുഖമാസീനം, ബീജമാനം വരിത്ഥിയാ;
ദിസ്വാനേവം വിചിന്തേസിം, നായം ലൂഖോ നരാസഭോ.

൩൪൫. “സാ കഞ്ഞാ കനകാഭാസാ, പദുമാനനലോചനാ;
ബിമ്ബോട്ഠീ കുന്ദദസനാ, മനോനേത്തരസായനാ.

൩൪൬. “ഹേമദോലാഭസവനാ [ഹേമദോലാ സുവദീനാ (സ്യാ॰)], കലികാകാരസുത്ഥനീ [കലസാകാരസുത്തനീ (സീ॰ പീ॰), കമലാകാരസുത്തനീ (സ്യാ॰)];
വേദിമജ്ഝാവ സുസ്സോണീ [കനുമജ്ഝാവ സുസ്സോണീ (സീ॰), വേദിമജ്ഝാ വരസോണീ (സ്യാ॰ പീ॰)], രമ്ഭോരു ചാരുഭൂസനാ.

൩൪൭. “രത്തംസകുപസംബ്യാനാ, നീലമട്ഠനിവാസനാ;
അതപ്പനേയ്യരൂപേന, ഹാസഭാവസമന്വിതാ [ഹാവഭാവസമന്വിതാ (സീ॰), സബ്ബാഭരണമണ്ഡിതാ (സ്യാ॰)].

൩൪൮. “ദിസ്വാ തമേവം ചിന്തേസിം, അഹോയമഭിരൂപിനീ;

ന മയാനേന നേത്തേന, ദിട്ഠപുബ്ബാ കുദാചനം.

൩൬൯. “തതോ ജരാഭിഭൂതാ സാ, വിവണ്ണാ വികതാനനാ;
ഭിന്നദന്താ സേതസിരാ, സലാലാ വദനാസുചി.

൩൭൦. “സങ്ഖിത്തകണ്ണാ സേതക്ഖീ, ലമ്ബാസുഭപയോധരാ;
വലിവിതതസബ്ബങ്ഗീ, സിരാവിതതദേഹിനീ.

൩൭൧. “നതങ്ഗാ ദണ്ഡദുതിയാ, ഉപ്ഫാസുലികതാ [ഉപ്പണ്ഡുപണ്ഡുകാ (സീ॰ സ്യാ॰)] കിസാ;
പവേധമാനാ പതിതാ, നിസ്സസന്തീ മുഹും മുഹും.

൩൭൨. “തതോ മേ ആസി സംവേഗോ, അബ്ഭുതോ ലോമഹംസനോ;
ധിരത്ഥു രൂപം അസുചിം, രമന്തേ യത്ഥ ബാലിസാ.

൩൭൩. “തദാ മഹാകാരുണികോ, ദിസ്വാ സംവിഗ്ഗമാനസം;
ഉദഗ്ഗചിത്തോ സുഗതോ, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ.

൩൭൪. “‘ആതുരം അസുചിം പൂതിം, പസ്സ ഖേമേ സമുസ്സയം;
ഉഗ്ഘരന്തം പഗ്ഘരന്തം, ബാലാനം അഭിനന്ദിതം.

൩൭൫. “‘അസുഭായ ചിത്തം ഭാവേഹി, ഏകഗ്ഗം സുസമാഹിതം;
സതി കായഗതാ ത്യത്ഥു, നിബ്ബിദാ ബഹുലാ ഭവ.

൩൭൬. “‘യഥാ ഇദം തഥാ ഏതം, യഥാ ഏതം തഥാ ഇദം;
അജ്ഝത്തഞ്ച ബഹിദ്ധാ ച, കായേ ഛന്ദം വിരാജയ.

൩൭൭. “‘അനിമിത്തഞ്ച ഭാവേഹി, മാനാനുസയമുജ്ജഹ;
തതോ മാനാഭിസമയാ, ഉപസന്താ ചരിസ്സസി.

൩൭൮. “‘യേ രാഗരത്താനുപതന്തി സോതം, സയം കതം മക്കടകോവ ജാലം;
ഏതമ്പി ഛേത്വാന പരിബ്ബജന്തി, ന പേക്ഖിനോ [അനപേക്ഖിനോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] കാമസുഖം പഹായ’.

൩൭൯. “തതോ കല്ലിതചിത്തം [കല്ലികചിത്തം (സ്യാ॰), കലികചിത്തം (പീ॰)] മം, ഞത്വാന നരസാരഥി;
മഹാനിദാനം ദേസേസി, സുത്തന്തം വിനയായ മേ.

൩൮൦. “സുത്വാ സുത്തന്തസേട്ഠം തം, പുബ്ബസഞ്ഞമനുസ്സരിം;
തത്ഥ ഠിതാവഹം സന്തീ, ധമ്മചക്ഖും വിസോധയിം.

൩൮൧. “നിപതിത്വാ മഹേസിസ്സ, പാദമൂലമ്ഹി താവദേ;
അച്ചയം ദേസനത്ഥായ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൩൮൨. “‘നമോ തേ സബ്ബദസ്സാവീ, നമോ തേ കരുണാകര;
നമോ തേ തിണ്ണസംസാര, നമോ തേ അമതം ദദ.

൩൮൩. “‘ദിട്ഠിഗഹനപക്ഖന്ദാ [... പക്ഖന്താ (സീ॰ സ്യാ॰)], കാമരാഗവിമോഹിതാ;
തയാ സമ്മാ ഉപായേന, വിനീതാ വിനയേ രതാ.

൧൬൪. “അദസ്സനേന വിഭോഗാ [വിബ്ഭോഗാ (സീ॰), വിഹിതാ (സ്യാ॰)], താദിസാനം മഹേസിനം;
അനുഭോന്തി മഹാദുക്ഖം, സത്താ സംസാരസാഗരേ.

൧൬൫. “‘യദാഹം ലോകസരണം, അരണം അരണന്തഗും [മരണന്തഗം (സ്യാ॰)];
നാദ്ദസാമി അദൂരട്ഠം, ദേസയാമി [ദേസേസ്സാമി (സ്യാ॰)] തമച്ചയം.

൧൬൬. “‘മഹാഹിതം വരദദം, അഹിതോതി വിസങ്കിതാ;
നോപേസിം രൂപനിരതാ, ദേസയാമി തമച്ചയം’.

൧൬൭. “തദാ മധുരനിഗ്ഘോസോ, മഹാകാരുണികോ ജിനോ;
അവോച തിട്ഠ ഖേമേതി, സിഞ്ചന്തോ അമതേന മം.

൧൬൮. “തദാ പണമ്യ സിരസാ, കത്വാ ച നം പദക്ഖിണം;
ഗന്ത്വാ ദിസ്വാ നരപതിം, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൧൬൯. “‘അഹോ സമ്മാ ഉപായോ തേ, ചിന്തിതോയമരിന്ദമ;
വനദസ്സനകാമായ, ദിട്ഠോ നിബ്ബാനതോ മുനി.

൧൭൦. “‘യദി തേ രുച്ചതേ രാജ [രാജാ (സ്യാ॰)], സാസനേ തസ്സ താദിനോ;
പബ്ബജിസ്സാമി രൂപേഹം, നിബ്ബിന്നാ മുനിവാണിനാ’ [മുനിഭാണിനാ (സ്യാ॰ പീ॰)].

ദുതിയം ഭാണവാരം.

൧൭൧. “അഞ്ജലിം പഗ്ഗഹേത്വാന, തദാഹ സ മഹീപതി;
‘അനുജാനാമി തേ ഭദ്ദേ, പബ്ബജ്ജാ തവ സിജ്ഝതു’.

൧൭൨. “പബ്ബജിത്വാ തദാ ചാഹം, അദ്ധമാസേ [സത്തമാസേ (സ്യാ॰)] ഉപട്ഠിതേ;
ദീപോദയഞ്ച ഭേദഞ്ച, ദിസ്വാ സംവിഗ്ഗമാനസാ.

൧൭൩. “നിബ്ബിന്നാ സബ്ബസങ്ഖാരേ, പച്ചയാകാരകോവിദാ;
ചതുരോഘേ അതിക്കമ്മ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൭൪. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ആസിം, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ചാപി ഭവാമഹം.

൧൭൫. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൭൬. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
പരിസുദ്ധം മമ ഞാണം, ഉപ്പന്നം ബുദ്ധസാസനേ.

൧൭൭. “കുസലാഹം വിസുദ്ധീസു, കഥാവത്ഥുവിസാരദാ;
അഭിധമ്മനയഞ്ഞൂ ച, വസിപ്പത്താമ്ഹി സാസനേ.

൧൭൮. “തതോ തോരണവത്ഥുസ്മിം, രഞ്ഞാ കോസലസാമിനാ;
പുച്ഛിതാ നിപുണേ പഞ്ഹേ, ബ്യാകരോന്തീ യഥാതഥം.

൧൭൯. “തദാ സ രാജാ സുഗതം, ഉപസങ്കമ്മ പുച്ഛഥ;
തഥേവ ബുദ്ധോ ബ്യാകാസി, യഥാ തേ ബ്യാകതാ മയാ.

൩൮൦. “ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
മഹാപഞ്ഞാനമഗ്ഗാതി, ഭിക്ഖുനീനം നരുത്തമോ.

൩൮൧. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൩൮൨. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൮൩. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ഖേമാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഖേമാഥേരിയാപദാനം അട്ഠമം.

൯. ഉപ്പലവണ്ണാഥേരീഅപദാനം

൩൮൪. ‘‘ഭിക്ഖുനീ ഉപ്പലവണ്ണാ, ഇദ്ധിയാ പാരമിം ഗതാ;
വന്ദിത്വാ സത്ഥുനോ പാദേ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൩൮൫. ‘‘‘നിത്ഥിണ്ണാ ജാതിസംസാരം [ജാതിസംസാരാ (പീ॰)], പത്താഹം അചലം പദം;
സബ്ബദുക്ഖം മയാ ഖീണം, ആരോചേമി മഹാമുനി.

൩൮൬. ‘‘‘യാവതാ പരിസാ അത്ഥി, പസന്നാ ജിനസാസനേ;
യസ്സാ ച മേപരാധോത്ഥി, ഖമന്തു ജിനസമ്മുഖാ.

൩൮൭. ‘‘‘സംസാരേ സംസരന്തിയാ [സംസരന്താ മേ (സ്യാ॰)], ഖലിതം മേ സചേ ഭവേ;
ആരോചേമി മഹാവീര, അപരാധം ഖമസ്സു തം [മേ (സ്യാ॰)].

൩൮൮. ‘‘‘ഇദ്ധിഞ്ചാപി നിദസ്സേഹി, മമ സാസനകാരികേ;
ചതസ്സോ പരിസാ അജ്ജ, കങ്ഖം ഛിന്ദാഹി യാവതാ.

൩൮൯. ‘‘‘ധീതാ തുയ്ഹം മഹാവീര, പഞ്ഞവന്ത ജുതിന്ധര;
ബഹുഞ്ച ദുക്കരം കമ്മം, കതം മേ അതിദുക്കരം.

൩൯൦. ‘‘‘ഉപ്പലസ്സേവ മേ വണ്ണോ, നാമേനുപ്പലനാമികാ;
സാവികാ തേ മഹാവീര, പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ.

൩൯൧. ‘‘‘രാഹുലോ ച അഹഞ്ചേവ, നേകജാതിസതേ ബഹൂ;
ഏകസ്മിം സമ്ഭവേ ജാതാ, സമാനഛന്ദമാനസാ.

൩൯൨. ‘‘‘നിബ്ബത്തി ഏകതോ ഹോതി, ജാതിയാപി ച ഏകതോ [ജാതീസു ബഹുസോ മമ (സീ॰)];
പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ഉഭോപി നാനാസമ്ഭവാ.

൩൯൩. ‘‘‘പുത്തോ ച രാഹുലോ നാമ, ധീതാ ഉപ്പലസവ്ഹയാ;
പസ്സ വീര മമം ഇദ്ധിം, ബലം ദസ്സേമി സത്ഥുനോ.

൩൯൪. ‘‘‘മഹാസമുദ്ദേ ചതുരോ, പക്ഖിപി ഹത്ഥപാതിയം;
തേലം ഹത്ഥഗതഞ്ചേവ, ഖിഡ്ഡോ [വേജ്ജോ (സീ॰ പീ॰)] കോമാരകോ യഥാ.

൩൯൫. ‘‘‘ഉബ്ബത്തയിത്വാ പഥവിം, പക്ഖിപി ഹത്ഥപാതിയം;
ചിത്തം മുഞ്ജം യഥാ നാമ, ലുഞ്ചി കോമാരകോ യുവാ.

൯൬. “ചക്കവാളസമം പാണിം, ഛാദയിത്വാന മത്ഥകേ;
വസ്സാപേത്വാന ഫുസിതം, നാനാവണ്ണം പുനപ്പുനം.

൯൭. “ഭൂമിം ഉദുക്ഖലം കത്വാ, ധഞ്ഞം കത്വാന സക്ഖരം;
സിനേരും മുസലം കത്വാ, മദ്ദി കോമാരികാ യഥാ.

൯൮. “ധീതാഹം ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ, നാമേനുപ്പലസവ്ഹയാ;
അഭിഞ്ഞാസു വസീഭൂതാ, തവ സാസനകാരികാ.

൯൯. “നാനാവികുബ്ബനം കത്വാ, ദസ്സേത്വാ ലോകനായകം;
നാമഗോത്തഞ്ച സാവേത്വാ [പകാസേത്വാ (സ്യാ॰)], പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ.

൧൦൦. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൧൦൧. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൦൨. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മേ വിമലം [വിപുലം (സ്യാ॰)] സുദ്ധം, സഭാവേന മഹേസിനോ.

൧൦൩. “പുരിമാനം ജിനഗ്ഗാനം, സങ്ഗമം തേ നിദസ്സിതം [സമ്മുഖാ ച പരമ്മുഖാ (സീ॰)];
അധികാരം ബഹും മയ്ഹം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി.

൧൦൪. “യം മയാ പൂരിതം കമ്മം, കുസലം സര മേ മുനി;
തവത്ഥായ മഹാവീര, പുഞ്ഞം ഉപചിതം മയാ.

൧൦൫. “അഭബ്ബട്ഠാനേ വജ്ജേത്വാ, വാരയന്തീ [പരിവജ്ജന്തീ (സീ॰), പരിപാചേന്തോ (സ്യാ॰)] അനാചരം;
തവത്ഥായ മഹാവീര, ചത്തം മേ ജീവിതുത്തമം.

൧൦൬. “ദസകോടിസഹസ്സാനി , അദാസിം മമ ജീവിതം;
പരിച്ചത്താ ച മേ ഹോമി, തവത്ഥായ മഹാമുനി.

൧൦൭. “തദാതിവിമ്ഹിതാ സബ്ബാ, സിരസാവ കതഞ്ജലീ;
അവോചയ്യേ കഥം ആസി, അതുലിദ്ധിപരക്കമാ’.

൧൦൮. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, നാഗകഞ്ഞാ അഹം തദാ;
വിമലാ നാമ നാമേന, കഞ്ഞാനം സാധുസമ്മതാ.

൧൦൯. “മഹോരഗോ മഹാനാഗോ, പസന്നോ ജിനസാസനേ;
പദുമുത്തരം മഹാതേജം, നിമന്തേസി സസാവകം.

൧൧൦. “രതനമയം മണ്ഡപം, പല്ലങ്കം രതനാമയം;
രതനം വാലുകാകിണ്ണം, ഉപഭോഗം രതനാമയം.

൧൧൧. “മഗ്ഗഞ്ച പടിയാദേസി, രതനദ്ധജഭൂസിതം;
പച്ചുഗ്ഗന്ത്വാന സമ്ബുദ്ധം, വജ്ജന്തോ തൂരിയേഹി സോ.

൪൧൧. പരിസാഹി ച ചതൂഹി [പരിസാഹി ചതൂഹി സോ (സീ॰), പരിസാഹി ചതസ്സോ ഹി (പീ॰)], പരിവുതോ [സഹിതോ (സീ॰), ഫരതേ (സ്യാ॰), പരേതോ (പീ॰)] ലോകനായകോ;
മഹോരഗസ്സ ഭവനേ, നിസീദി പരമാസനേ.

൪൧൨. ‘‘അന്നം പാനം ഖാദനീയം, ഭോജനഞ്ച മഹാരഹം;
വരം വരഞ്ച പാദാസി, നാഗരാജാ മഹായസം.

൪൧൩. ‘‘ഭുഞ്ജിത്വാന സമ്ബുദ്ധോ, പത്തം ധോവിത്വാ യോനിസോ;
അനുമോദനീയംകാസി, നാഗകഞ്ഞാ മഹിദ്ധികാ.

൪൧൪. ‘‘സബ്ബഞ്ഞും ഫുല്ലിതം ദിസ്വാ, നാഗകഞ്ഞാ മഹായസം;
പസന്നം സത്ഥുനോ ചിത്തം, സുനിബദ്ധഞ്ച മാനസം.

൪൧൫. ‘‘മമഞ്ച ചിത്തമഞ്ഞായ, ജലജുത്തമനാമകോ;
തസ്മിം ഖണേ മഹാവീരോ, ഭിക്ഖുനിം ദസ്സയിദ്ധിയാ.

൪൧൬. ‘‘ഇദ്ധീ അനേകാ ദസ്സേസി, ഭിക്ഖുനീ സാ വിസാരദാ;
പമോദിതാ വേദജാതാ, സത്ഥാരം ഇദമബ്രവി [ഏതദബ്രവിം (സ്യാ॰ പീ॰)].

൪൧൭. ‘‘‘അദ്ദസാഹം ഇമം ഇദ്ധിം, സുമനം ഇതരായപി;
കഥം അഹോസി സാ വീര, ഇദ്ധിയാ സുവിസാരദാ’.

൪൧൮. ‘‘‘ഓരസാ മുഖതോ ജാതാ, ധീതാ മമ മഹിദ്ധികാ;
മമാനുസാസനികരാ, ഇദ്ധിയാ സുവിസാരദാ’.

൪൨൦. ‘‘ബുദ്ധസ്സ വചനം സുത്വാ, ഏവം പത്ഥേസഹം തദാ [തുട്ഠാ ഏവം അവോചഹം (സ്യാ॰), ഏവമഹോസഹം തദാ (ക॰)];
അഹമ്പി താദിസാ ഹോമി, ഇദ്ധിയാ സുവിസാരദാ.

൪൨൧. ‘‘പമോദിതാഹം സുമനാ, പത്ഥേ ഉത്തമമാനസാ [പത്തഉത്തമമാനസാ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ഈദിസാ ഹോമി നായക.

൪൨൨. ‘‘മണിമയമ്ഹി പല്ലങ്കേ, മണ്ഡപമ്ഹി പഭസ്സരേ;
അന്നപാനേന തപ്പേത്വാ, സസങ്ഘം ലോകനായകം.

൪൨൩. ‘‘നാഗാനം പവരം പുപ്ഫം, അരുണം നാമ ഉപ്പലം;
വണ്ണം മേ ഈദിസം ഹോതു, പൂജേസിം ലോകനായകം.

൪൨൪. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൪൨൫. ‘‘തതോ ചുതാഹം മനുജേ, ഉപപന്നാ സയമ്ഭുനോ;
ഉപ്പലേഹി പടിച്ഛന്നം, പിണ്ഡപാതമദാസഹം.

൪൨൬. ‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ നാമ നായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ.

൪൨൭. ‘‘സേട്ഠിധീതാ തദാ ഹുത്വാ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ;

നിമന്തേത്വാന സമ്ബുദ്ധം, സസങ്ഘം ലോകനായകം.

൪൨൮. ‘‘മഹാദാനം ദദിത്വാന, ഉപ്പലേഹി വിനായകം;
പൂജയിത്വാ ചേതസാവ [ച തേഹേവ (സ്യാ॰ പീ॰)], വണ്ണസോഭം അപത്ഥയിം.

൪൨൯. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൪൩൦. ‘‘ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

൪൩൧. ‘‘തസ്സാസിം ദുതിയാ ധീതാ, സമണഗുത്തസവ്ഹയാ;
ധമ്മം സുത്വാ ജിനഗ്ഗസ്സ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം.

൪൩൨. ‘‘അനുജാനി ന നോ താതോ, അഗാരേവ തദാ മയം;
വീസവസ്സസഹസ്സാനി, വിചരിമ്ഹ അതന്ദിതാ.

൪൩൩. ‘‘കോമാരിബ്രഹ്മചരിയം, രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ;
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, മുദിതാ സത്തധീതരോ.

൪൩൪. ‘‘സമണീ സമണഗുത്താ ച, ഭിക്ഖുനീ ഭിക്ഖുദായികാ [ഭിക്ഖുദാസികാ (സീ॰ സ്യാ॰)];
ധമ്മാ ചേവ സുധമ്മാ ച, സത്തമീ സങ്ഘദായികാ [സംഘദാസികാ (സീ॰ സ്യാ॰)].

൪൩൫. ‘‘അഹം ഖേമാ ച സപ്പഞ്ഞാ, പടാചാരാ ച കുണ്ഡലാ;
കിസാഗോതമീ ധമ്മദിന്നാ, വിസാഖാ ഹോതി സത്തമീ.

൪൩൬. ‘‘തേഹി കമ്മേഹി സുകതേഹി, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൪൩൭. ‘‘തതോ ചുതാ മനുസ്സേസു, ഉപപന്നാ മഹാകുലേ;
പീതം മട്ഠം വരം ദുസ്സം, അദം അരഹതോ അഹം.

൪൩൮. ‘‘തതോ ചുതാരിട്ഠപുരേ, ജാതാ വിപ്പകുലേ അഹം;
ധീതാ തിരിടിവച്ഛസ്സ, ഉമ്മാദന്തീ മനോഹരാ.

൪൩൯. ‘‘തതോ ചുതാ ജനപദേ, കുലേ അഞ്ഞതരേ അഹം;
പസൂതാ നാതിഫീതമ്ഹി, സാലിം ഗോപേമഹം തദാ.

൪൪൦. ‘‘ദിസ്വാ പച്ചേകസമ്ബുദ്ധം, പഞ്ചലാജാസതാനിഹം;
ദത്വാ പദുമച്ഛന്നാനി, പഞ്ച പുത്തസതാനിഹം.

൪൪൧. ‘‘പത്ഥയിം തേപി പത്ഥേസും, മധും ദത്വാ സയമ്ഭുനോ;
തതോ ചുതാ അരഞ്ഞേഹം, അജായിം പദുമോദരേ.

൪൪൨. ‘‘കാസിരഞ്ഞോ മഹേസീഹം, ഹുത്വാ സക്കതപൂജിതാ;
അജനിം രാജപുത്താനം, അനൂനം സതപഞ്ചകം.

൪൪൩. ‘‘യദാ തേ യോബ്ബനപ്പത്താ, കീളന്താ ജലകീളിതം;

ദിസ്വാ ഓപത്തപദുമം, ആസും പച്ചേകനായകാ.

൪൪൪. “സാഹം തേഹി വിനാഭൂതാ, സുതവീരേഹി സോകിനീ [സുതവരേഹി സോകിനീ (സീ॰ സ്യാ॰)];
ചുതാ ഇസിഗിലിപസ്സേ, ഗാമകമ്ഹി അജായിഹം.

൪൪൫. “യദാ ബുദ്ധാ സുതമതീ, സുതാനം ഭത്തുനോപി ച [കസതം തദാ (സീ॰), അത്തനോപി ച (സ്യാ॰)];
യാഗും ആദായ ഗച്ഛന്തീ, അട്ഠ പച്ചേകനായകേ.

൪൪൬. “ഭിക്ഖായ ഗാമം ഗച്ഛന്തേ, ദിസ്വാ പുത്തേ അനുസ്സരിം;
ഖീരധാരാ വിനിഗ്ഗച്ഛി, തദാ മേ പുത്തപേമസാ.

൪൪൭. “തതോ തേസം അദം യാഗും, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി;
തതോ ചുതാഹം തിദസം, നന്ദനം ഉപപജ്ജഹം.

൪൪൮. “അനുഭോത്വാ സുഖം ദുക്ഖം, സംസരിത്വാ ഭവാഭവേ;
തവത്ഥായ മഹാവീര, പരിച്ചത്തഞ്ച ജീവിതം.

൪൪൯. “ഏവം ബഹുവിധം ദുക്ഖം, സമ്പത്തീ ച ബഹുബ്ബിധാ;
പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ജാതാ സാവത്ഥിയം പുരേ.

൪൫൦. “മഹാധനസേട്ഠികുലേ, സുഖിതേ സജ്ജിതേ തഥാ;
നാനാരതനപജ്ജോതേ, സബ്ബകാമസമിദ്ധിനേ.

൪൫൧. “സക്കതാ പൂജിതാ ചേവ, മാനിതാപചിതാ തഥാ;
രൂപസിരിമനുപ്പത്താ [രൂപസോഭഗ്ഗസമ്പന്നാ (സീ॰)], കുലേസു അതിസക്കതാ [അഭിസമ്മതാ (സീ॰)].

൪൫൨. “അതീവ പത്ഥിതാ ചാസിം, രൂപഭോഗസിരീഹി ച;
പത്ഥിതാ സേട്ഠിപുത്തേഹി, അനേകേഹി സതേഹിപി.

൪൫൩. “അഗാരം പജഹിത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
അഡ്ഢമാസേ അസമ്പത്തേ, ചതുസച്ചമപാപുണിം.

൪൫൪. “ഇദ്ധിയാ അഭിനിമ്മിത്വാ, ചതുരസ്സം രഥം അഹം;
ബുദ്ധസ്സ പാദേ വന്ദിസ്സം, ലോകനാഥസ്സ താദിനോ.

൪൫൫. “‘സുപുപ്ഫിതഗ്ഗം ഉപഗമ്മ പാദപം [ഭിക്ഖുനീ (സീ॰ പീ॰ ക॰) ഥേരീഗാ॰ ൨൩൦], ഏകാ തുവം തിട്ഠസി സാലമൂലേ;
ന ചാപി തേ ദുതിയോ അത്ഥി കോചി [ന ചത്ഥി തേ ദുതിയാ വണ്ണധാതു (സീ॰ പീ॰ ക॰)], ബാലേ ന ത്വം ഭായസി ധുത്തകാനം’.

൪൫൬. “‘സതം സഹസ്സാനിപി ധുത്തകാനം [സഹസ്സാനമ്പി ധുത്തകാനം (പീ॰) ഥേരീഗാ॰ ൨൩൧], സമാഗതാ ഏദിസകാ ഭവേയ്യും;
ലോമം ന ഇഞ്ജേ ന സമ്പവേധേ, കിം മേ തുവം മാര കരിസ്സസേകോ [ന മാര ഭായാമി തവേകികാപി (സീ॰ ക॰) … തമേകികാസിം (പീ॰)].

൪൫൭. “‘ഏസാ അന്തരധായാമി, കുച്ഛിം വാ പവിസാമി തേ;
ഭമുകന്തരികായമ്പി, തിട്ഠന്തിം മം ന ദക്ഖസി.

൪൧൮. “ചിത്തസ്മിം വസീഭൂതാമ്ഹി, ഇദ്ധിപാദാ സുഭാവിതാ;
സബ്ബബന്ധനമുത്താമ്ഹി, ന തം ഭായാമി ആവുസോ.

൪൧൯. ‘‘സത്തിസൂലൂപമാ കാമാ, ഖന്ധാസം അധികുട്ടനാ;
യം ത്വം കാമരതിം ബ്രൂസി, അരതീ ദാനി സാ മമ.

൪൨൦. ‘‘‘സബ്ബത്ഥ വിഹതാ നന്ദീ, തമോഖന്ധോ പദാലിതോ;
ഏവം ജാനാഹി പാപിമ, നിഹതോ ത്വമസി അന്തക’.

൪൨൧. ‘‘ജിനോ തമ്ഹി ഗുണ്ണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
അഗ്ഗാ ഇദ്ധിമതീനന്തി, പരിസാസു വിനായകോ.

൪൨൨. ‘‘പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൪൨൩. ‘‘യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;
സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൪൨൪. ‘‘ചീവരം പിണ്ഡപാതഞ്ച, പച്ചയം സയനാസനം;
ഖണേന ഉപനാമേന്തി, സഹസ്സാനി സമന്തതോ.

൪൨൫. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ;
൪൨൬. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൨൭. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ഉപ്പലവണ്ണാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉപ്പലവണ്ണാഥേരിയാപദാനം നവമം.

൧൦. പടാചാരാഥേരീഅപദാനം

൪൨൮. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൪൨൯. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹും;
നാനാരതനപജ്ജോതേ, മഹാസുഖസമപ്പിതാ.

൪൩൦. ‘‘ഉപേത്വാ തം മഹാവീരം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം;
തതോ ജാതപസാദാഹം, ഉപേസിം സരണം ജിനം.

൪൩൧. ‘‘തതോ വിനയധാരീനം, അഗ്ഗം വണ്ണേസി നായകോ;
ഭിക്ഖുനിം ലജ്ജിനിം താദിം, കപ്പാകപ്പവിസാരദം.

൪൩൨. ‘‘തദാ മുദിതചിത്താഹം, തം ഠാനമഭികങ്ഖിനീ;
നിമന്തേത്വാ ദസബലം, സസങ്ഘം ലോകനായകം.

൪൩൩. ‘‘ഭോജയിത്വാന സത്താഹം, ദദിത്വാവ തിചീവരം [ദദിത്വാ പത്തചീവരം (സ്യാ॰)];
നിപച്ച സിരസാ പാദേ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൪൩൪. ‘‘യാ തയാ വണ്ണിതാ വീര, ഇതോ അട്ഠമകേ മുനി;
താദിസാഹം ഭവിസ്സാമി, യദി സിജ്ഝതി നായക’.

ർ൩൪. “തദാ അവോച മം സത്ഥാ, ‘ഭദ്ദേ മാ ഭായി അസ്സസ;
അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, ലച്ഛസേ തം മനോരഥം.

ർ൩ന്ന. “സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

ർ൩൭. “തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
പടാചാരാതി നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

ർ൩ൺ. “തദാഹം മുദിതാ [പമുദീ (കം॰)] ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്താ പരിചരിം, സസങ്ഘം ലോകനായകം.

ർ൩ൻ. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

ർവ്വം. “ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

ർവ്വൃ. “ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

ർവ്വന്റ. “തസ്സാസിം തതിയാ ധീതാ, ഭിക്ഖുനീ ഇതി വിസ്സുതാ;
ധമ്മം സുത്വാ ജിനഗ്ഗസ്സ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം.

ർവ്വൻ. “അനുജാനി ന നോ താതോ, അഗാരേവ തദാ മയം;
വീസവസ്സസഹസ്സാനി, വിചരിമ്ഹ അതന്ദിതാ.

ർവ്വർ. “കോമാരിബ്രഹ്മചരിയം, രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ;
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, മുദിതാ സത്ത ധീതരോ.

ർവ്വ൫. “സമണീ സമണഗുത്താ ച, ഭിക്ഖുനീ ഭിക്ഖുദായികാ;
ധമ്മാ ചേവ സുധമ്മാ ച, സത്തമീ സങ്ഘദായികാ.

ർവ്വന്ന. “അഹം ഉപ്പലവണ്ണാ ച, ഖേമാ ഭദ്ദാ ച ഭിക്ഖുനീ;
കിസാഗോതമീ ധമ്മദിന്നാ, വിസാഖാ ഹോതി സത്തമീ.

ർവ്വ൭. “തേഹി കമ്മേഹി സുകതേഹി, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

ർവ്വൺ. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹം;
സാവത്ഥിയം പുരവരേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

ർവ്വൻ. “യദാ ച യോബ്ബനൂപേതാ, വിതക്കവസഗാ അഹം;
നരം ജാരപതിം ദിസ്വാ, തേന സദ്ധിം അഗച്ഛഹം.

ർൻം. “ഏകപുത്തപസൂതാഹം , ദുതിയോ കുച്ഛിയാ മമം;
തദാഹം മാതാപിതരോ, ഓക്ഖാമീതി [ഇക്ഖാമീതി (സ്യാ॰), ദക്ഖാമീതി (സീ॰)] സുനിച്ഛിതാ.

ർൻൃ. “നാരോചേസിം പതിം മയ്ഹം, തദാ തമ്ഹി പവാസിതേ;
ഏകികാ നിഗ്ഗതാ ഗേഹാ, ഗന്തും സാവത്ഥിമുത്തമം.

൪൯൨. “തതോ മേ സാമി ആഗന്ത്വാ, സമ്ഭാവേസി പഥേ മമം;
തദാ മേ കമ്മജാ വാതാ, ഉപ്പന്നാ അതിദാരുണാ.

൪൯൩. “ഉട്ഠിതോ ച മഹാമേഘോ, പസൂതിസമയേ മമ;
ദബ്ബത്ഥായ തദാ ഗന്ത്വാ, സാമി സപ്പേന മാരിതോ.

൪൯൪. “തദാ വിജാതദുക്ഖേന, അനാഥാ കപണാ അഹം;
കുന്നദിം പൂരിതം ദിസ്വാ, ഗച്ഛന്തീ സകുലാലയം.

൪൯൫. “ബാലം ആദായ അതരിം, പാരകൂലേ ച ഏകകം;
സായേത്വാ [പായേത്വാ (സ്യാ॰), പാതേത്വാ (ക॰)] ബാലകം പുത്തം, ഇതരം തരണായഹം.

൪൯൬. “നിവത്താ ഉക്കുസോ ഹാസി, തരുണം വിലപന്തകം;
ഇതരഞ്ച വഹീ സോതോ, സാഹം സോകസമപ്പിതാ.

൪൯൭. “സാവത്ഥിനഗരം ഗന്ത്വാ, അസ്സോസിം സജനേ മതേ;
തദാ അവോചം സോകട്ടാ, മഹാസോകസമപ്പിതാ.

൪൯൮. “ഉഭോ പുത്താ കാലങ്കതാ, പന്ഥേ മയ്ഹം പതീ മതോ;
മാതാ പിതാ ച ഭാതാ ച, ഏകചിതമ്ഹി ഡയ്ഹരേ.

൪൯൯. “തദാ കിസാ ച പണ്ഡു ച, അനാഥാ ദീനമാനസാ;
ഇതോ തതോ ഭമന്തീഹം [ഗച്ഛന്തീഹം (സ്യാ॰), ഗമേന്തീഹം (ക॰)], അദ്ദസം നരസാരഥിം.

൫൦൦. “തതോ അവോച മം സത്ഥാ, ‘പുത്തേ മാ സോചി അസ്സസ;
അത്താനം തേ ഗവേസസ്സു, കിം നിരത്ഥം വിഹഞ്ഞസി.

൫൦൧. “‘ന സന്തി പുത്താ താണായ, ന ഞാതീ നപി ബന്ധവാ;
അന്തകേനാധിപന്നസ്സ, നത്ഥി ഞാതീസു താണതാ’.

൫൦൨. “തം സുത്വാ മുനിനോ വാക്യം, പഠമം ഫലമജ്ഝഗം;
പബ്ബജിത്വാന നചിരം, അരഹത്തമപാപുണിം.

൫൦൩. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
പരചിത്താനി ജാനാമി, സത്ഥുസാസനകാരികാ.

൫൦൪. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, വിസുദ്ധാസിം സുനിമ്മലാ.

൫൦൫. “തതോഹം വിനയം സബ്ബം, സന്തികേ സബ്ബദസ്സിനോ;
ഉഗ്ഗഹിം സബ്ബവിത്ഥാരം, ബ്യാഹരിഞ്ച യഥാതഥം.

൫൦൬. “ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
അഗ്ഗാ വിനയധാരീനം, പടാചാരാവ ഏകികാ.

൫൦൭. “പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൫൦൮. “യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;

സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൫൦൯. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൫൧൦. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൧൧. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം പടാചാരാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പടാചാരാഥേരിയാപദാനം ദസമം.

ഏകൂപോസഥികവഗ്ഗോ ദുതിയോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ഏകൂപോസഥികാ ചേവ, സളലാ ചാഥ മോദകാ;
ഏകാസനാ പഞ്ചദീപാ, നളമാലീ ച ഗോതമീ.

ഖേമാ ഉപ്പലവണ്ണാ ച, പടാചാരാ ച ഭിക്ഖുനീ;
ഗാഥാ സതാനി പഞ്ചേവ, നവ ചാപി തദുത്തരി.

൩. കുണ്ഡലകേസീവഗ്ഗോ

൧. കുണ്ഡലകേസാഥേരീഅപദാനം

൧. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൨. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹും;
നാനാരതനപജ്ജോതേ, മഹാസുഖസമപ്പിതാ.

൩. ‘‘ഉപേത്വാ തം മഹാവീരം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം;
തതോ ജാതപ്പസാദാഹം, ഉപേസിം സരണം ജിനം.

൪. ‘‘തദാ മഹാകാരുണികോ, പദുമുത്തരനാമകോ;
ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാനമഗ്ഗന്തി, ഠപേസി ഭിക്ഖുനിം സുഭം.

൫. ‘‘തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, ദാനം ദത്വാ മഹേസിനോ;
നിപച്ച സിരസാ പാദേ, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൬. ‘‘അനുമോദി മഹാവീരോ, ‘ഭദ്ദേ യം തേഭിപത്ഥിതം;
സമിജ്ഝിസ്സതി തം സബ്ബം, സുഖിനീ ഹോഹി നിബ്ബുതാ.

൭. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൮. ‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
ഭദ്ദാകുണ്ഡലകേസാതി, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൯. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൦. ‘‘തതോ ചുതാ യാമമഗം, തതോഹം തുസിതം ഗതാ;
തതോ ച നിമ്മാനരതിം, വസവത്തിപുരം തതോ.

൧൧. ‘‘യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ;
തത്ഥ തത്ഥേവ രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൨. ‘‘തതോ ചുതാ മനുസ്സേസു, രാജൂനം ചക്കവത്തിനം;
മണ്ഡലീനഞ്ച രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൩. ‘‘സമ്പത്തിം അനുഭോത്വാന, ദേവേസു മാനുസേസു ച;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതാ ഹുത്വാ, നേകകപ്പേസു സംസരിം.

൧൪. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൫. ‘‘ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

൧൬. ‘‘തസ്സ ധീതാ ചതുത്ഥാസിം, ഭിക്ഖുദായീതി വിസ്സുതാ;
ധമ്മം സുത്വാ ജിനഗ്ഗസ്സ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം.

൧൭.“അനുജാനി ന നോ താതോ, അഗാരേവ തദാ മയം;
വീസവസ്സസഹസ്സാനി, വിചരിമ്ഹ അതന്ദിതാ.

൧൮.“കോമാരിബ്രഹ്മചരിയം, രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ;
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, മുദിതാ സത്ത ധീതരോ.

൧൯.“സമണീ സമണഗുത്താ ച, ഭിക്ഖുനീ ഭിക്ഖുദായികാ;
ധമ്മാ ചേവ സുധമ്മാ ച, സത്തമീ സങ്ഘദായികാ.

൨൦.“ഖേമാ ഉപ്പലവണ്ണാ ച, പടാചാരാ അഹം തദാ;
കിസാഗോതമീ ധമ്മദിന്നാ, വിസാഖാ ഹോതി സത്തമീ.

൨൧.“തേഹി കമ്മേഹി സുകതേഹി, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൨൨.“പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
ജാതാ സേട്ഠികുലേ ഫീതേ, യദാഹം യോബ്ബനേ ഠിതാ.

൨൩.“ചോരം വധത്ഥം നീയന്തം, ദിസ്വാ രത്താ തഹിം അഹം;
പിതാ മേ തം സഹസ്സേന, മോചയിത്വാ വധാ തതോ.

൨൪.“അദാസി തസ്സ മം താതോ, വിദിത്വാന മനം മമ;
തസ്സാഹമാസിം വിസട്ഠാ, അതീവ ദയിതാ ഹിതാ.

൨൫.“സോ മേ ഭൂസനലോഭേന, ബലിമജ്ഝാസയോ [ഖലിതജ്ഝാസയോ (സീ॰), ബലിം പച്ഛാഹരം (സ്യാ॰), മാലപച്ഛാഹതം (പീ॰)] ദിസോ;
ചോരപ്പപാതം നേത്വാന, പബ്ബതം ചേതയീ വധം.

൨൬.“തദാഹം പണമിത്വാന, സത്തുകം സുകതഞ്ജലീ;
രക്ഖന്തീ അത്തനോ പാണം, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൨൭.“‘ഇദം സുവണ്ണകേയൂരം, മുത്താ വേളുരിയാ ബഹൂ;
സബ്ബം ഹരസ്സു [വരസ്സു (ക॰)] ഭദ്ദന്തേ, മഞ്ച ദാസീതി സാവയ’.

൨൮.“‘ഓരോപയസ്സു കല്യാണീ, മാ ബാള്ഹം പരിദേവസി;
ന ചാഹം അഭിജാനാമി, അഹന്ത്വാ ധനമാഭതം’.

൨൯.“‘യതോ സരാമി അത്താനം, യതോ പത്തോസ്മി വിഞ്ഞുതം;
ന ചാഹം അഭിജാനാമി, അഞ്ഞം പിയതരം തയാ’.

൩൦.“‘ഏഹി തം ഉപഗൂഹിസ്സം, കത്വാന തം പദക്ഖിണം;
ന ച ദാനി പുനോ അത്ഥി [തം വന്ദാമി പുന നത്ഥി (സ്യാ॰)], മമ തുയ്ഹഞ്ച സങ്ഗമോ.

൩൧.“‘ന ഹി സബ്ബേസു ഠാനേസു, പുരിസോ ഹോതി പണ്ഡിതോ;
ഇത്ഥീപി പണ്ഡിതാ ഹോതി, തത്ഥ തത്ഥ വിചക്ഖണാ.

൩൨.“‘ന ഹി സബ്ബേസു ഠാനേസു, പുരിസോ ഹോതി പണ്ഡിതോ;
ഇത്ഥീപി പണ്ഡിതാ ഹോതി, ലഹും അത്ഥവിചിന്തികാ.

൩൩.“‘ലഹുഞ്ച വത ഖിപ്പഞ്ച, നികട്ഠേ [നേകത്ഥേ (സീ॰ സ്യാ॰)] സമചേതയിം;

മിഗം ഉണ്ണാ യഥാ ഏവം [ചിത്തപുണ്ണായ താനേവ (സ്യാ॰), മിഗം പുണ്ണായ തേനേവ (പീ॰)], തദാഹം സത്തുകം വധിം.

൩൪."'യോ ച ഉപ്പതിതം അത്ഥം, ന ഖിപ്പമനുബുജ്ഝതി;
സോ ഹഞ്ഞതേ മന്ദമതി, ചോരോവ ഗിരിഗബ്ഭരേ.

൩൫."'യോ ച ഉപ്പതിതം അത്ഥം, ഖിപ്പമേവ നിബോധതി;
മുച്ചതേ സത്തുസമ്ബാധാ, തദാഹം സത്തുകാ യഥാ'.

൩൬."തദാഹം പാതയിത്വാന, ഗിരിദുഗ്ഗമ്ഹി സത്തുകം;
സന്തികം സേതവത്ഥാനം, ഉപേത്വാ പബ്ബജിം അഹം.

൩൭."സണ്ഡാസേന ച കേസേ മേ, ലുഞ്ചിത്വാ സബ്ബസോ തദാ;
പബ്ബജിത്വാന സമയം, ആചിക്ഖിംസു നിരന്തരം.

൩൮."തതോ തം ഉഗ്ഗഹേത്വാഹം, നിസീദിത്വാന ഏകികാ;
സമയം തം വിചിന്തേസിം, സുവാനോ മാനുസം കരം.

൩൯."ഛിന്നം ഗയ്ഹ സമീപേ മേ, പാതയിത്വാ അപക്കമി;
ദിസ്വാ നിമിത്തമലഭിം, ഹത്ഥം തം പുളവാകുലം.

൪൦. "തതോ ഉട്ഠായ സംവിഗ്ഗാ, അപുച്ഛിം സഹധമ്മികേ;
തേ അവോചും വിജാനന്തി, തം അത്ഥം സക്യഭിക്ഖവോ.

൪൧."സാഹം തമത്ഥം പുച്ഛിസ്സം, ഉപേത്വാ ബുദ്ധസാവകേ;
തേ മമാദായ ഗച്ഛിംസു, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സന്തികം.

൪൨."സോ മേ ധമ്മമദേസേസി, ഖന്ധായതനധാതുയോ;
അസുഭാനിച്ചദുക്ഖാതി, അനത്താതി ച നായകോ.

൪൩."തസ്സ ധമ്മം സുണിത്വാഹം, ധമ്മചക്ഖും വിസോധയിം;
തതോ വിഞ്ഞാതസദ്ധമ്മാ, പബ്ബജ്ജം ഉപസമ്പദം.

൪൪."ആയാചിതോ തദാ ആഹ, 'ഏഹി ഭദ്ദേ'തി നായകോ;
തദാഹം ഉപസമ്പന്നാ, പരിത്തം തോയമദ്ദസം.

൪൫."പാദപക്ഖാലനേനാഹം , ഞത്വാ സഉദയബ്ബയം;
തഥാ സബ്ബേപി സങ്ഖാരേ, ഈദിസം ചിന്തയിം [സങ്ഖാരാ, ഇതി സംചിന്തയിം (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] തദാ.

൪൬."തതോ ചിത്തം വിമുച്ചി മേ, അനുപാദായ സബ്ബസോ;
ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാനമഗ്ഗം മേ, തദാ പഞ്ഞാപയീ ജിനോ.

൪൭."ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
പരചിത്താനി ജാനാമി, സത്ഥുസാസനകാരികാ.

൪൮."പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, വിസുദ്ധാസിം സുനിമ്മലാ.

൪൯."പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൭൦. “യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;
സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൭൧.“അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മേ വിമലം സുദ്ധം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ സാസനേ.

൭൨.“കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗീവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവാ.

൭൩.“സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൭൪.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം ഭദ്ദാകുണ്ഡലകേസാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കുണ്ഡലകേസാഥേരിയാപദാനം പഠമം.

൨. കിസാഗോതമീഥേരീഅപദാനം

൭൫. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൭൬.“തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാ അഞ്ഞതരേ കുലേ;
ഉപേത്വാ തം നരവരം, സരണം സമുപാഗമിം.

൭൭. “ധമ്മഞ്ച തസ്സ അസ്സോസിം, ചതുസച്ചൂപസഞ്ഹിതം;
മധുരം പരമസ്സാദം, വട്ടസന്തിസുഖാവഹം [ചിത്തസന്തി … (സ്യാ॰)].

൭൮.“തദാ ച ഭിക്ഖുനിം വീരോ, ലൂഖചീവരധാരിനിം;
ഠപേന്തോ എതദഗ്ഗമ്ഹി, വണ്ണയീ പുരിസുത്തമോ.

൭൯.“ജനേത്വാനപ്പകം പീതിം, സുത്വാ ഭിക്ഖുനിയാ ഗുണേ;
കാരം കത്വാന ബുദ്ധസ്സ, യഥാസത്തി യഥാബലം.

൮൦.“നിപച്ച മുനിവരം തം, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം;
തദാനുമോദി സമ്ബുദ്ധോ, ഠാനലാഭായ നായകോ.

൮൧.“‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൮൨.“‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
കിസാഗോതമീ [ഗോതമീ നാമ (സീ॰ ക॰)] നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൮൩.“തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്താ പരിചരിം, പച്ചയേഹി വിനായകം.

൮൪.“തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;

ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൬൫.“ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൬൬.“ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

൬൭.“പഞ്ചമീ തസ്സ ധീതാസിം, ധമ്മാ നാമേന വിസ്സുതാ;
ധമ്മം സുത്വാ ജിനഗ്ഗസ്സ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം.

൬൮.“അനുജാനി ന നോ താതോ, അഗാരേവ തദാ മയം;
വീസവസ്സസഹസ്സാനി, വിചരിമ്ഹ അതന്ദിതാ.

൬൯.“കോമാരിബ്രഹ്മചരിയം, രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ;
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, മുദിതാ സത്ത ധീതരോ.

൭൦. “സമണീ സമണഗുത്താ ച, ഭിക്ഖുനീ ഭിക്ഖുദായികാ;
ധമ്മാ ചേവ സുധമ്മാ ച, സത്തമീ സങ്ഘദായികാ.

൭൧.“ഖേമാ ഉപ്പലവണ്ണാ ച, പടാചാരാ ച കുണ്ഡലാ;
അഹഞ്ച ധമ്മദിന്നാ ച, വിസാഖാ ഹോതി സത്തമീ.

൭൨.“തേഹി കമ്മേഹി സുകതേഹി, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൭൩.“പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹം;
ദുഗ്ഗതേ അധനേ നട്ഠേ [നീചേ (സ്യാ॰), നിദ്ധേ (പീ॰)], ഗതാ ച സധനം കുലം.

൭൪.“പതിം ഠപേത്വാ സേസാ മേ, ദേസ്സന്തി അധനാ ഇതി;
യദാ ച പസൂതാ [സസുതാ (സീ॰ പീ॰)] ആസിം, സബ്ബേസം ദയിതാ തദാ.

൭൫.“യദാ സോ തരുണോ ഭദ്ദോ [പുത്തോ (സീ॰ സ്യാ॰)], കോമലകോ [കോമാരകോ (സ്യാ॰), കോമലങ്ഗോ (സീ॰ പീ॰)] സുഖേധിതോ;
സപാണമിവ കന്തോ മേ, തദാ യമവസം ഗതോ.

൭൬.“സോകട്ടാ ദീനവദനാ , അസ്സുനേത്താ രുദമ്മുഖാ;
മതം കുണപമാദായ, വിലപന്തീ ഗമാമഹം.

൭൭.“തദാ ഏക്കേന സന്ദിട്ഠാ, ഉപേത്വാഭിസക്കുത്തമം;
അവോചം ദേഹി ഭേസജ്ജം, പുത്തസഞ്ജീവനന്തി ഭോ.

൭൮.“ന വിജ്ജന്തേ മതാ യസ്മിം, ഗേഹേ സിദ്ധത്ഥകം തതോ;
ആഹരാതി ജിനോ ആഹ, വിനയോപായകോവിദോ.

൭൯.“തദാ ഗമിത്വാ സാവത്ഥിം, ന ലഭിം താദിസം ഘരം;
കുതോ സിദ്ധത്ഥകം തസ്മാ, തതോ ലദ്ധാ സതിം അഹം.

൮൦.“കുണപം ഛഡ്ഡയിത്വാന, ഉപേസിം ലോകനായകം;
ദൂരതോവ മമം ദിസ്വാ, അവോച മധുരസ്സരോ.

൨൧.‘‘യോ ച വസ്സസതം ജീവേ, അപസ്സം ഉദയബ്ബയം;
ഏകാഹം ജീവിതം സേയ്യോ, പസ്സതോ ഉദയബ്ബയം.

൨൨.‘‘ന ഗാമധമ്മോ നിഗമസ്സ ധമ്മോ, ന ചാപിയം ഏകകുലസ്സ ധമ്മോ;
സബ്ബസ്സ ലോകസ്സ സദേവകസ്സ, ഏസേവ ധമ്മോ യദിദം അനിച്ചതാ’.

൨൩.‘‘സാഹം സുത്വാനിമാ [സഹസുത്വാനിമാ (ക॰)] ഗാഥാ, ധമ്മചക്ഖും വിസോധയിം;
തതോ വിഞ്ഞാതസദ്ധമ്മാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൨൪.‘‘തഥാ പബ്ബജിതാ സന്തീ, യുഞ്ജന്തീ ജിനസാസനേ;
ന ചിരേനേവ കാലേന, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൫.‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
പരചിത്താനി ജാനാമി, സത്ഥുസാസനകാരികാ.

൨൬.‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, വിസുദ്ധാസിം സുനിമ്മലാ.

൨൭.‘‘പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൨൮.‘‘യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;
സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൨൯.‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മേ വിമലം സുദ്ധം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ വാഹസാ.

൩൦.‘‘സങ്കാരകൂടാ ആഹിത്വാ, സുസാനാ രഥിയാപി ച;
തതോ സങ്ഘാടികം കത്വാ, ലൂഖം ധാരേമി ചീവരം.

൩൧.‘‘ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ലൂഖചീവരധാരണേ;
ഠപേസി ഏതദഗ്ഗമ്ഹി, പരിസാസു വിനായകോ.

൩൨.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൩൩.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൪.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം കിസാഗോതമീ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

കിസാഗോതമീഥേരിയാപദാനം ദുതിയം.

൩. ധമ്മദിന്നാഥേരീഅപദാനം

൩൫.‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൩൬.‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, കുലേ അഞ്ഞതരേ അഹും;
പരകമ്മകാരീ ആസിം, നിപകാ സീലസംവുതാ.

൩൭.‘‘പദുമുത്തരബുദ്ധസ്സ, സുജാതോ അഗ്ഗസാവകോ;
വിഹാരാ അഭിനിക്ഖമ്മ, പിണ്ഡപാതായ [പത്തമാദായ (ക॰)] ഗച്ഛതി.

൯൮. ‘‘ഘടം ഗഹേത്വാ ഗച്ഛന്തീ, തദാ ഉദകഹാരികാ;
തം ദിസ്വാ അദദം പൂപം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൯൯. ‘‘പടിഗ്ഗഹേത്വാ തത്ഥേവ, നിസിന്നോ പരിഭുഞ്ജി സോ;
തതോ നേത്വാന തം ഗേഹം, അദാസിം തസ്സ ഭോജനം.

൧൦൦. ‘‘തതോ മേ അയ്യകോ തുട്ഠോ, അകരീ സുണിസം സകം;
സസ്സുയാ സഹ ഗന്ത്വാന, സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദയിം.

൧൦൧. ‘‘തദാ സോ ധമ്മകഥികം, ഭിക്ഖുനിം പരികിത്തയം;
ഠപേസി എതദഗ്ഗമ്ഹി, തം സുത്വാ മുദിതാ അഹം.

൧൦൨. ‘‘നിമന്തയിത്വാ സുഗതം, സസങ്ഘം ലോകനായകം;
മഹാദാനം ദദിത്വാന, തം ഠാനമഭിപത്ഥയിം.

൧൦൩. ‘‘തതോ മം സുഗതോ ആഹ, ഘനനിന്നാദസുസ്സരോ [ഘനനിന്നാദസുസ്സരേ (ക॰)];
‘മമുപട്ഠാനനിരതേ, സസങ്ഘപരിവേസികേ.

൧൦൪. ‘‘‘സദ്ധമ്മസ്സവനേ യുത്തേ, ഗുണവദ്ധിതമാനസേ;
ഭദ്ദേ ഭവസ്സു മുദിതാ, ലച്ഛസേ പണിധീഫലം.

൧൦൫. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൦൬. ‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
ധമ്മദിന്നാതി നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൧൦൭. ‘‘തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, യാവജീവം മഹാമുനിം;
മേത്തചിത്താ പരിചരിം, പച്ചയേഹി വിനായകം.

൧൦൮. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൦൯. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൧൦. ‘‘ഉപട്ഠാകോ മഹേസിസ്സ, തദാ ആസി നരിസ്സരോ;
കാസിരാജാ കികീ നാമ, ബാരാണസിപുരുത്തമേ.

൧൧൧. ‘‘തസ്സാസിം പഞ്ചമീ ധീതാ, സുധമ്മാ ഇതി വിസ്സുതാ;
ധമ്മം സുത്വാ ജിനഗ്ഗസ്സ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം.

൧൧൨. ‘‘അനുജാനി ന നോ താതോ, അഗാരേവ തദാ മയം;
വീസവസ്സസഹസ്സാനി, വിചരിമ്ഹ അതന്ദിതാ.

തതിയം ഭാണവാരം.

൧൧൩. ‘‘കോമാരിബ്രഹ്മചരിയം , രാജകഞ്ഞാ സുഖേധിതാ;
ബുദ്ധോപട്ഠാനനിരതാ, മുദിതാ സത്ത ധീതരോ.

൧൧൪. സമണീ സമണഗുത്താ ച, ഭിക്ഖുനീ ഭിക്ഖുദായികാ;
ധമ്മാ ചേവ സുധമ്മാ ച, സത്തമീ സങ്ഘദായികാ.

൧൧൫. ‘‘ഖേമാ ഉപ്പലവണ്ണാ ച, പടാചാരാ ച കുണ്ഡലാ;
ഗോതമീ ച അഹഞ്ചേവ, വിസാഖാ ഹോതി സത്തമീ.

൧൧൬. ‘‘തേഹി കമ്മേഹി സുകതേഹി, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൧൭. ‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
ജാതാ സേട്ഠികുലേ ഫീതേ, സബ്ബകാമസമിദ്ധിനേ.

൧൧൮. ‘‘യദാ രൂപഗുണൂപേതാ, പഠമേ യോബ്ബനേ ഠിതാ;
തദാ പരകുലം ഗന്ത്വാ, വസിം സുഖസമപ്പിതാ.

൧൧൯. ‘‘ഉപേത്വാ ലോകസരണം, സുണിത്വാ ധമ്മദേസനം;
അനാഗാമിഫലം പത്തോ, സാമികോ മേ സുബുദ്ധിമാ.

൧൨൦. ‘‘തദാഹം അനുജാനേത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ന ചിരേനേവ കാലേന, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൨൧. ‘‘തദാ ഉപാസകോ സോ മം, ഉപഗന്ത്വാ അപുച്ഛഥ;
ഗമ്ഭീരേ നിപുണേ പഞ്ഹേ, തേ സബ്ബേ ബ്യാകരിം അഹം.

൧൨൨. ‘‘ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
‘ഭിക്ഖുനിം ധമ്മകഥികം, നാഞ്ഞം പസ്സാമി ഏദിസിം.

൧൨൩. ‘ധമ്മദിന്നാ യഥാ ധീരാ, ഏവം ധാരേഥ ഭിക്ഖവോ’;
‘‘ഏവാഹം പണ്ഡിതാ ഹോമി [ജാതാ (സീ॰), നാമ (സ്യാ॰)],
നായകേനാനുകമ്പിതാ.

൧൨൪. ‘‘പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൧൨൫. ‘‘യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;

സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൧൨൬. ‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
പരചിത്താനി ജാനാമി, സത്ഥുസാസനകാരികാ.

൧൨൭. ‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, വിസുദ്ധാസിം സുനിമ്മലാ.

൧൨൮. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൨൯. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൩൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ധമ്മദിന്നാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ധമ്മദിന്നാഥേരിയാപദാനം തതിയം.

൪. സകുലാഥേരീഅപദാനം

൧൩൧. “പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൧൩൨. “ഹിതായ സബ്ബസത്താനം, സുഖായ വദതം വരോ;
അത്ഥായ പുരിസാജഞ്ഞോ, പടിപന്നോ സദേവകേ.

൧൩൩. “യസഗ്ഗപത്തോ സിരിമാ, കിത്തിവണ്ണഗതോ ജിനോ;
പൂജിതോ സബ്ബലോകസ്സ, ദിസാസബ്ബാസു വിസ്സുതോ.

൧൩൪. “ഉത്തിണ്ണവിചികിച്ഛോ സോ, വീതിവത്തകഥംകഥോ;
സമ്പുണ്ണമനസങ്കപ്പോ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

൧൩൫. “അനുപ്പന്നസ്സ മഗ്ഗസ്സ, ഉപ്പാദേതാ നരുത്തമോ;
അനക്ഖാതഞ്ച അക്ഖാസി, അസഞ്ജാതഞ്ച സഞ്ജനീ.

൧൩൬. “മഗ്ഗഞ്ഞൂ ച മഗ്ഗവിദൂ, മഗ്ഗക്ഖായീ നരാസഭോ;
മഗ്ഗസ്സ കുസലോ സത്ഥാ, സാരഥീനം വരുത്തമോ.

൧൩൭. “മഹാകാരുണികോ സത്ഥാ, ധമ്മം ദേസേസി നായകോ;
നിമുഗ്ഗേ കാമപങ്കമ്ഹി, സമുദ്ധരതി പാണിനേ.

൧൩൮. “തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാ ഖത്തിയനന്ദനാ;
സുരൂപാ സധനാ ചാപി, ദയിതാ ച സിരീമതീ.

൧൩൯. “ആനന്ദസ്സ മഹാരഞ്ഞോ, ധീതാ പരമസോഭണാ;
വേമാതാ [വേമാതു (സീ॰)] ഭഗിനീ ചാപി, പദുമുത്തരനാമിനോ.

൧൪൦. “രാജകഞ്ഞാഹി സഹിതാ, സബ്ബാഭരണഭൂസിതാ;
ഉപാഗമ്മ മഹാവീരം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം.

൧൪൧. “തദാ ഹി സോ ലോകഗരു, ഭിക്ഖുനിം ദിബ്ബചക്ഖുകം;
കിത്തയം പരിസാമജ്ഝേ [ചതുപരിസായ മജ്ഝേ (സ്യാ॰)], അഗ്ഗട്ഠാനേ ഠപേസി തം.

൧൪൨. “സുണിത്വാ തമഹം ഹട്ഠാ, ദാനം ദത്വാന സത്ഥുനോ;
പൂജിത്വാന ച സമ്ബുദ്ധം, ദിബ്ബചക്ഖും അപത്ഥയിം.

൧൪൩. “തതോ അവോച മം സത്ഥാ, ‘നന്ദേ ലച്ഛസി പത്ഥിതം;
പദീപധമ്മദാനാനം, ഫലമേതം സുനിച്ഛിതം.

൧൪൪. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൪൫. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
സകുലാ നാമ നാമേന [സകുലാതി ച നാമേന (സ്യാ॰)], ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൧൪൬. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൪൭. “ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;

കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൪൮. “പരിബ്ബാജകിനീ ആസിം, തദാഹം ഏകചാരിനീ;
ഭിക്ഖായ വിചരിത്വാന, അലഭിം തേലമത്തകം.

൧൪൯. “തേന ദീപം പദീപേത്വാ, ഉപട്ഠിം സബ്ബസംവരിം;
ചേതിയം ദ്വിപദഗ്ഗസ്സ [ദിപദഗ്ഗസ്സ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൧൫൦. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൫൧. “യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ;
പജ്ജലന്തി [സഞ്ജലന്തി (സ്യാ॰ ക॰), സംചരന്തി (പീ॰)] മഹാദീപാ, തത്ഥ തത്ഥ ഗതായ മേ.

൧൫൨. “തിരോകുട്ടം തിരോസേലം, സമതിഗ്ഗയ്ഹ പബ്ബതം;
പസ്സാമഹം യദിച്ഛാമി, ദീപദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൫൩. “വിസുദ്ധനയനാ ഹോമി, യസസാ ച ജലാമഹം;
സദ്ധാപഞ്ഞാവതീ ചേവ, ദീപദാനസ്സിദം ഫലം.

൧൫൪. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാ വിപ്പകുലേ അഹം;
പഹൂതധനധഞ്ഞമ്ഹി, മുദിതേ രാജപൂജിതേ.

൧൫൫. “അഹം സബ്ബങ്ഗസമ്പന്നാ, സബ്ബാഭരണഭൂസിതാ;
പുരപ്പവേസേ സുഗതം, വാതപാനേ ഠിതാ അഹം.

൧൫൬. “ദിസ്വാ ജലന്തം യസസാ, ദേവമനുസ്സസക്കതം;
അനുബ്യഞ്ജനസമ്പന്നം, ലക്ഖണേഹി വിഭൂസിതം.

൧൫൭. “ഉദഗ്ഗചിത്താ സുമനാ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയിം;
ന ചിരേനേവ കാലേന, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൫൮. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
പരചിത്താനി ജാനാമി, സത്ഥുസാസനകാരികാ.

൧൫൯. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, വിസുദ്ധാസിം സുനിമ്മലാ.

൧൬൦. “പരിചിണ്ണോ മയാ സത്ഥാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം;
ഓഹിതോ ഗരുകോ ഭാരോ, ഭവനേത്തി സമൂഹതാ.

൧൬൧. “യസ്സത്ഥായ പബ്ബജിതാ, അഗാരസ്മാനഗാരിയം;
സോ മേ അത്ഥോ അനുപ്പത്തോ, സബ്ബസംയോജനക്ഖയോ.

൧൬൨. “തതോ മഹാകാരുണികോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
ദിബ്ബചക്ഖുകാനം അഗ്ഗാ, സകുലാതി നരുത്തമോ.

൧൬൩. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൬൪. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൬൫. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം സകുലാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സകുലാഥേരിയാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. നന്ദാഥേരീഅപദാനം

൧൬൬. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൧൬൭. ‘‘ഓവാദകോ വിഞ്ഞാപകോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
ദേസനാകുസലോ ബുദ്ധോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൧൬൮. ‘‘അനുകമ്പകോ കാരുണികോ, ഹിതേസീ സബ്ബപാണിനം;
സമ്പത്തേ തിത്ഥിയേ സബ്ബേ, പഞ്ചസീലേ പതിട്ഠപി.

൧൬൯. ‘‘ഏവം നിരാകുലം ആസി, സുഞ്ഞതം തിത്ഥിയേഹി ച;
വിചിത്തം അരഹന്തേഹി, വസീഭൂതേഹി താദിഭി.

൧൭൦. ‘‘രതനാനട്ഠപഞ്ഞാസം , ഉഗ്ഗതോവ മഹാമുനി;
കഞ്ചനഗ്ഘിയസങ്കാസോ, ബാത്തിംസവരലക്ഖണോ.

൧൭൧. ‘‘വസ്സസതസഹസ്സാനി, ആയു വിജ്ജതി താവദേ;
താവതാ തിട്ഠമാനോ സോ, താരേസി ജനതം ബഹും.

൧൭൨. ‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹും;
നാനാരതനപജ്ജോതേ, മഹാസുഖസമപ്പിതാ.

൧൭൩. ‘‘ഉപേത്വാ തം മഹാവീരം, അസ്സോസിം ധമ്മദേസനം;
അമതം പരമസ്സാദം, പരമത്ഥനിവേദകം.

൧൭൪. ‘‘തദാ നിമന്തയിത്വാന, സസങ്ഘം ലോകനായകം;
ദത്വാ തസ്സ മഹാദാനം, പസന്നാ സേഹി പാണിഭി.

൧൭൫. ‘‘ഝായിനീനം ഭിക്ഖുനീനം, അഗ്ഗട്ഠാനമപത്ഥയിം;
നിപച്ച സിരസാ ധീരം, സസങ്ഘം ലോകനായകം.

൧൭൬. ‘‘തദാ അദന്തദമകോ, തിലോകസരണോ പഭൂ;
ബ്യാകാസി നരസാരഥി, ‘ലച്ഛസേ തം സുപത്ഥിതം.

൧൭൭. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൭൮. ‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
നന്ദാതി നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൧൭൯. ‘‘തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്താ പരിചരിം, പച്ചയേഹി വിനായകം.

൧൮൦. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൮൧.

“തതോ ചുതാ യാമമഗം, തതോഹം തുസിതം ഗതാ [അഗം (സീ॰ പീ॰ ക॰)];
തതോ ച നിമ്മാനരതിം, വസവത്തിപുരം തതോ [ഗതാ (സ്യാ॰)].

൧൭൨. “യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, തസ്സ കമ്മസ്സ വാഹസാ;
തത്ഥ തത്ഥേവ രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൭൩. “തതോ ചുതാ മനുസ്സത്തേ, രാജാനം ചക്കവത്തിനം;
മണ്ഡലീനഞ്ച രാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൧൭൪. “സമ്പത്തിം അനുഭോത്വാന, ദേവേസു മനുജേസു ച;
സബ്ബത്ഥ സുഖിതാ ഹുത്വാ, നേകകപ്പേസു സംസരിം.

൧൭൫. “പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, സുരമ്മേ [പുരസ്മിം (സ്യാ॰)] കപിലവ്ഹയേ;
രഞ്ഞോ സുദ്ധോദനസ്സാഹം, ധീതാ ആസിം അനിന്ദിതാ.

൧൭൬. “സിരിയാ [സിരിംവ (സീ॰), രംസിരിവ (സ്യാ॰)] രൂപിനിം ദിസ്വാ, നന്ദിതം ആസി തം കുലം;
തേന നന്ദാതി മേ നാമം, സുന്ദരം പവരം അഹു.

൧൭൭. “യുവതീനഞ്ച സബ്ബാസം, കല്യാണീതി ച വിസ്സുതാ;
തസ്മിമ്പി നഗരേ രമ്മേ, ഠപേത്വാ തം യസോധരം.

൧൭൮. “ജേട്ഠോ ഭാതാ തിലോകഗ്ഗോ, പച്ഛിമോ [മജ്ഝിമോ (പീ॰)] അരഹാ തഥാ;
ഏകാകിനീ ഗഹട്ഠാഹം, മാതരാ പരിചോദിതാ.

൧൭൯. “‘സാകിയമ്ഹി കുലേ ജാതാ, പുത്തേ ബുദ്ധാനുജാ തുവം;
നന്ദേനപി വിനാ ഭൂതാ, അഗാരേ കിം നു അച്ഛസി.

൧൮൦. “‘ജരാവസാനം യോബ്ബഞ്ഞം, രൂപം അസുചിസമ്മതം;
രോഗന്തമപിചാരോഗ്യം, ജീവിതം മരണന്തികം.

൧൮൧. “‘ഇദമ്പി തേ സുഭം രൂപം, സസീകന്തം മനോഹരം;
ഭൂസനാനം അലങ്കാരം, സിരിസങ്ഘാടസന്നിഭം.

൧൮൨. “‘പുഞ്ജിതം ലോകസാരംവ, നയനാനം രസായനം;
പുഞ്ഞാനം കിത്തിജനനം, ഉക്കാകകുലനന്ദനം.

൧൮൩. “‘ന ചിരേനേവ കാലേന, ജരാ സമധിസേസ്സതി [സമഭിഭോസ്സതി (സീ॰ സ്യാ॰), സമധിഹേസ്സതി (പീ॰)];
വിഹായ ഗേഹം കാരുഞ്ഞേ [കാരുഞ്ഞേ (സീ॰ പീ॰), പാരയ്ഹിം (സ്യാ॰)], ചര ധമ്മമനിന്ദിതേ’.

൧൮൪. “സുത്വാഹം മാതു വചനം, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ദേഹേന ന തു ചിത്തേന, രൂപയോബ്ബനലാളിതാ.

൧൮൫. “മഹതാ ച പയത്തേന, ഝാനജ്ഝേന പരം മമ;
കാതുഞ്ച വദതേ മാതാ, ന ചാഹം തത്ഥ ഉസ്സുകാ.

൫൯൬. ‘‘തതോ മഹാകാരുണികോ, ദിസ്വാ മം കാമലാലസം [കമലാനനം (സ്യാ॰)];
നിബ്ബിന്ദനത്ഥം രൂപസ്മിം, മമ ചക്ഖുപഥേ ജിനോ.

൫൯൭. ‘‘സകേന ആനുഭാവേന, ഇത്ഥിം മാപേസി സോഭിനിം;
ദസ്സനീയം സുരുചിരം, മമതോപി സുരൂപിനിം.

൫൯൮. ‘‘തമഹം വിമ്ഹിതാ ദിസ്വാ, അതിവിമ്ഹിതദേഹിനിം;
ചിന്തയിം സഫലം മേതി, നേത്തലാഭഞ്ച മാനുസം.

൫൯൯. ‘‘തമഹം ഏഹി സുഭഗേ, യേനത്ഥോ തം വദേഹി മേ;
കുലം തേ നാമഗോത്തഞ്ച, വദ മേ യദി തേ പിയം.

൬൦൦. ‘ന വഞ്ചകാലോ സുഭഗേ [പഞ്ഹകാലോ സുഭണേ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], ഉച്ഛങ്ഗേ മം നിവാസയ;
സീദന്തീവ മമങ്ഗാനി, പസുപ്പയ മുഹുത്തകം’.

൬൦൧. ‘‘തതോ സീസം മമങ്കേ സാ, കത്വാ സയി സുലോചനാ;
തസ്സാ നലാടേ പതിതാ, ലുദ്ധാ [ലൂതാ (സ്യാ॰)] പരമദാരുണാ.

൬൦൨. ‘‘സഹ തസ്സാ നിപാതേന, പിളകാ ഉപപജ്ജഥ;
പഗ്ഘരിംസു പഭിന്നാ ച, കുണപാ പുബ്ബലോഹിതാ.

൬൦൩. ‘‘പഭിന്നം വദനഞ്ചാപി, കുണപം പൂതിഗന്ധനം;
ഉദ്ധുമാതം വിനിലഞ്ച, പുബ്ബഞ്ചാപി സരീരകം.

൬൦൪. ‘‘സാ പവേദിതസബ്ബങ്ഗീ, നിസ്സസന്തീ മുഹും മുഹും;
വേദയന്തീ സകം ദുക്ഖം, കരുണം പരിദേവയി.

൬൦൫. ‘‘‘ദുക്ഖേന ദുക്ഖിതാ ഹോമി, ഫുസയന്തി ച വേദനാ;
മഹാദുക്ഖേ നിമുഗ്ഗമ്ഹി, സരണം ഹോഹി മേ സഖീ’.

൬൦൬. ‘‘‘കുഹിം വദനസോഭം തേ, കുഹിം തേ തുങ്ഗനാസികാ;
തമ്ബബിമ്ബവരോട്ഠം തേ, വദനം തേ കുഹിം ഗതം.

൬൦൭. ‘‘‘കുഹിം സസീനിഭം വണ്ണം, കമ്ബുഗീവാ കുഹിം ഗതാ;
ദോളാലോലാവ [ദാമാമാലഞ്ച (സ്യാ॰), ദോലോലുല്ലാവ (ക॰)] തേ കണ്ണാ, വേവണ്ണം സമുപാഗതാ.

൬൦൮. ‘‘‘മകുളഖാരകാകാരാ [മകുലമ്ബുരൂഹാകാരാ (സീ॰), മകുളപദുമാകാരാ (സ്യാ॰)], കലികാവ [കലസാവ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)] പയോധരാ;
പഭിന്നാ പൂതികുണപാ, ദുട്ഠഗന്ധിത്തമാഗതാ.

൬൦൯. ‘‘‘വേദിമജ്ഝാവ സുസ്സോണീ [തനുമജ്ഝാ പുഥുസ്സോണീ (സീ॰ സ്യാ॰), വേദിമജ്ഝാ പുഥുസ്സോണീ (പീ॰)], സൂനാവ നീതകിബ്ബിസാ;
ജാതാ അമേജ്ഝഭരിതാ, അഹോ രൂപമസസ്സതം.

൬൧൦. ‘‘‘സബ്ബം സരീരസഞ്ജാതം, പൂതിഗന്ധം ഭയാനകം;
സുസാനമിവ ബീഭച്ഛം, രമന്തേ യത്ഥ ബാലിസാ’.

൬൧൧. ‘‘തദാ മഹാകാരുണികോ, ഭാതാ മേ ലോകനായകോ;

ദിസ്വാ സംവിഗ്ഗചിത്തം മം, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ.

൧൭൨. ‘‘‘ആതുരം കുണപം പൂതിം, പസ്സ നന്ദേ സമുസ്സയം;
അസുഭായ ചിത്തം ഭാവേഹി, ഏകഗ്ഗം സുസമാഹിതം.

൧൭൩. ‘‘‘യഥാ ഇദം തഥാ ഏതം, യഥാ ഏതം തഥാ ഇദം;
ദുഗ്ഗന്ധം പൂതികം വാതി, ബാലാനം അഭിനന്ദിതം.

൧൭൪. ‘‘‘ഏവമേതം അവേക്ഖന്തീ, രത്തിന്ദിവമതന്ദിതാ;
തതോ സകായ പഞ്ഞായ, അഭിനിബ്ബിജ്ഝ ദക്ഖസി’.

൧൭൫. ‘‘തതോഹം അതിസംവിഗ്ഗാ, സുത്വാ ഗാഥാ സുഭാസിതാ;
തത്രട്ഠിതാവഹം സന്തീ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൭൬. ‘‘യത്ഥ യത്ഥ നിസിന്നാഹം, സദാ ഝാനപരായനാ;
ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം.

൧൭൭. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൭൮. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൭൯. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം നന്ദാ ഭിക്ഖുനീ ജനപദകല്യാണീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

നന്ദാഥേരിയാപദാനം പഞ്ചമം.

൬. സോണാഥേരീഅപദാനം

൧൮൦. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൧൮൧. ‘‘തദാ സേട്ഠികുലേ ജാതാ, സുഖിതാ പൂജിതാ പിയാ;
ഉപേത്വാ തം മുനിവരം, അസ്സോസിം മധുരം വചം.

൧൮൨. ‘‘ആരദ്ധവീരിയാനഗ്ഗം, വണ്ണേസി [വണ്ണേതി (സ്യാ॰)] ഭിക്ഖുനിം ജിനോ;
തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, കാരം കത്വാന സത്ഥുനോ.

൧൮൩. ‘‘അഭിവാദിയ സമ്ബുദ്ധം, ഠാനം തം പത്ഥയിം തദാ;
അനുമോദി മഹാവീരോ, ‘സിജ്ഝതം പണിധീ തവ.

൧൮൪. ‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൧൮൫. ‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
സോണാതി നാമ നാമേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൧൮൬. ‘‘തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്താ പരിചരിം, പച്ചയേഹി വിനായകം.

൧൮൭. ‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൮൮. ‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാ സേട്ഠികുലേ അഹം;

സാവത്ഥിയം പുരവരേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

൨൨൯. ‘‘യദാ ച യോബ്ബനപ്പത്താ, ഗന്ത്വാ പതികുലം അഹം;
ദസ പുത്താനി അജനിം, സുരൂപാനി വിസേസതോ.

൨൩൦. ‘‘സുഖേധിതാ ച തേ സബ്ബേ, ജനനേത്തമനോഹരാ;
അമിത്താനമ്പി രുചിതാ, മമ പഗേവ തേ പിയാ.

൨൩൧. ‘‘തതോ മയ്ഹം അകാമായ, ദസപുത്തപുരക്ഖതോ;
പബ്ബജിത്ഥ സ മേ ഭത്താ, ദേവദേവസ്സ സാസനേ.

൨൩൨. ‘‘തദേകികാ വിചിന്തേസിം, ജീവിതേനാലമത്ഥു മേ;
ചത്തായ പതിപുത്തേഹി, വുഡ്ഢായ ച വരാകിയാ.

൨൩൩. ‘‘അഹമ്പി തത്ഥ ഗച്ഛിസ്സം, സമ്പത്തോ യത്ഥ മേ പതി;
ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൨൩൪. ‘‘തതോ ച മം ഭിക്ഖുനിയോ, ഏകം ഭിക്ഖുനുപസ്സയേ;
വിഹായ ഗച്ഛുമോവാദം, താപേഹി ഉദകം ഇതി.

൨൩൫. ‘‘തദാ ഉദകമാഹിത്വാ, ഓകിരിത്വാന കുമ്ഭിയാ;
ചുല്ലേ ഠപേത്വാ ആസീനാ, തതോ ചിത്തം സമാദഹിം.

൨൩൬. ‘‘ഖന്ധേ അനിച്ചതോ ദിസ്വാ, ദുക്ഖതോ ച അനത്തതോ;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൩൭. ‘‘തദാഗന്ത്വാ ഭിക്ഖുനിയോ, ഉണ്ഹോദകമപുച്ഛിസും;
തേജോധാതുമധിട്ഠായ, ഖിപ്പം സന്താപയിം ജലം.

൨൩൮. ‘‘വിമ്ഹിതാ താ ജിനവരം, ഏതമത്ഥമസാവയും;
തം സുത്വാ മുദിതോ നാഥോ, ഇമം ഗാഥം അഭാസഥ.

൨൩൯. ‘‘‘യോ ച വസ്സസതം ജീവേ, കുസീതോ ഹീനവീരിയോ;
ഏകാഹം ജീവിതം സേയ്യോ, വീരിയമാരഭതോ ദള്ഹം’.

൨൪൦. ‘‘ആരാധിതോ മഹാവീരോ, മയാ സുപ്പടിപത്തിയാ;
ആരദ്ധവീരിയാനഗ്ഗം, മമാഹ സ മഹാമുനി.

൨൪൧. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൨൪൨. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൪൩. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം സോണാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സോണാഥേരിയാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. ഭദ്ദകാപിലാനീഥേരീഅപദാനം

൨൪൪. ‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ [സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ (സീ॰ പീ॰)];
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൨൪൫.

“തദാഹു ഹംസവതിയം, വിദേഹോ നാമ നാമതോ [നാമകോ (സ്യാ॰ പീ॰)];
സേട്ഠീ പഹൂതരതനോ, തസ്സ ജായാ അഹോസഹം.

൨൪൬. “കദാചി സോ നരാദിച്ചം, ഉപേച്ച സപരിജ്ജനോ;
ധമ്മമസ്സോസി ബുദ്ധസ്സ, സബ്ബദുക്ഖഭയപ്പഹം [ദുക്ഖക്ഖയാവഹം (സ്യാ॰)].

൨൪൭. “സാവകം ധുതവാദാനം, അഗ്ഗം കിത്തേസി നായകോ;
സുത്വാ സത്താഹികം ദാനം, ദത്വാ ബുദ്ധസ്സ താദിനോ.

൨൪൮. “നിപച്ച സിരസാ പാദേ, തം ഠാനമഭിപത്ഥയി;
സ ഹാസയന്തോ പരിസം, തദാ ഹി നരപുങ്ഗവോ.

൨൪൯. “സേട്ഠിനോ അനുകമ്പായ, ഇമാ ഗാഥാ അഭാസഥ;
‘ലച്ഛസേ പത്ഥിതം ഠാനം, നിബ്ബുതോ ഹോഹി പുത്തക.

൨൫൦. “‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൨൫൧. “‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദോ, ഓരസോ ധമ്മനിമ്മിതോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവകോ’.

൨൫൨. “തം സുത്വാ മുദിതോ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്തോ പരിചരി, പച്ചയേഹി വിനായകം.

൨൫൩. “സാസനം ജോതയിത്വാന, മദ്ദിത്വാ കുതിത്ഥിയേ;
വേനേയ്യം വിനയിത്വാ ച, നിബ്ബുതോ സോ സസാവകോ.

൨൫൪. “നിബ്ബുതേ തമ്ഹി ലോകഗ്ഗേ, പൂജനത്ഥായ സത്ഥുനോ;
ഞാതിമിത്തേ സമാനേത്വാ, സഹ തേഹി അകാരയി.

൨൫൫. “സത്തയോജനികം ഥൂപം, ഉബ്ബിദ്ധം രതനാമയം;
ജലന്തം സതരംസിംവ, സാലരാജംവ ഫുല്ലിതം.

൨൫൬. “സത്തസതസഹസ്സാനി, പാതിയോ [ചാതിയോ (സ്യാ॰)] തത്ഥ കാരയി;
നളഗ്ഗീ വിയ ജോതന്തീ [ജോതന്തേ (സ്യാ॰ പീ॰)], രതനേഹേവ സത്തഹി.

൨൫൭. “ഗന്ധതേലേന പൂരേത്വാ, ദീപാനുജ്ജലയീ തഹിം;
പൂജനത്ഥായ [പൂജത്ഥായ (സീ॰ ക॰)] മഹേസിസ്സ, സബ്ബഭൂതാനുകമ്പിനോ.

൨൫൮. “സത്തസതസഹസ്സാനി, പുണ്ണകുമ്ഭാനി കാരയി;
രതനേഹേവ പുണ്ണാനി, പൂജനത്ഥായ മഹേസിനോ.

൨൫൯. “മജ്ഝേ അട്ഠട്ഠകുമ്ഭീനം, ഉസ്സിതാ കഞ്ചനഗ്ഘിയോ;
അതിരോചന്തി വണ്ണേന, സരദേവ ദിവാകരോ.

൨൬൦. “ചതുദ്വാരേസു സോഭന്തി, തോരണാ രതനാമയാ;
ഉസ്സിതാ ഫലകാ രമ്മാ, സോഭന്തി രതനാമയാ.

൨൬൧.

“വിരോചന്തി പരിക്ഖിത്താ [പരിക്ഖായോ (സ്യാ॰)], അവടംസാ സുനിമ്മിതാ;
ഉസ്സിതാനി പടാകാനി, രതനാനി വിരോചരേ.

൨൬൨. “സുരത്തം സുകതം ചിത്തം, ചേതിയം രതനാമയം;
അതിരോചതി വണ്ണേന, സസഞ്ഝോവ [സസജ്ഝാവ (സ്യാ॰ ക॰), സസഞ്ജാവ (പീ॰)] ദിവാകരോ.

൨൬൩. “ഥൂപസ്സ വേദിയോ തിസ്സോ, ഹരിതാലേന പൂരയി;
ഏകം മനോസിലായേകം, അഞ്ജനേന ച ഏകികം.

൨൬൪. “പൂജം ഏതാദിസം രമ്മം, കാരേത്വാ വരവാദിനോ;
അദാസി ദാനം സങ്ഘസ്സ, യാവജീവം യഥാബലം.

൨൬൫. “സഹാവ സേട്ഠിനാ തേന, താനി പുഞ്ഞാനി സബ്ബസോ;
യാവജീവം കരിത്വാന, സഹാവ സുഗതിം ഗതാ.

൨൬൬. “സമ്പത്തിയോനുഭോത്വാന, ദേവത്തേ അഥ മാനുസേ;
ഛായാ വിയ സരീരേന, സഹ തേനേവ സംസരിം.

൨൬൭. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ നാമ നായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ, സബ്ബധമ്മവിപസ്സകോ.

൨൬൮. “തദായം ബന്ധുമതിയം, ബ്രാഹ്മണോ സാധുസമ്മതോ;
അഡ്ഢോ സന്തോ ഗുണേനാപി [സത്ഥാഗമേനാസി (സീ॰)], ധനേന ച സുദുഗ്ഗതോ.

൨൬൯. “തദാപി തസ്സാഹം ആസിം, ബ്രാഹ്മണീ സമചേതസാ;
കദാചി സോ ദിജവരോ, സങ്ഗമേസി മഹാമുനിം.

൨൭൦. “നിസിന്നം ജനകായമ്ഹി, ദേസേന്തം അമതം പദം;
സുത്വാ ധമ്മം പമുദിതോ, അദാസി ഏകസാടകം.

൨൭൧. “ഫലമേകേന വത്ഥേന, ഗന്ത്വാനേതം സ മബ്രവി [മമബ്രവി (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)];
‘അനുമോദ മഹാപുഞ്ഞം [മഹാപഞ്ഞേ (സീ॰), മഹാപുഞ്ഞേ (സ്യാ॰ ക॰)], ദിന്നം ബുദ്ധസ്സ സാടകം’.

൨൭൨. “തദാഹം അഞ്ജലിം കത്വാ, അനുമോദിം സുപീണിതാ [സുവിദിതാ (സ്യാ॰), സുപീതിയാ (ക॰)];
‘സുദിന്നോ സാടകോ സാമി, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ താദിനോ’.

൨൭൩. “സുഖിതോ സജ്ജിതോ ഹുത്വാ, സംസരന്തോ ഭവാഭവേ;
ബാരാണസിപുരേ രമ്മേ, രാജാ ആസി മഹീപതി.

൨൭൪. “തദാ തസ്സ മഹേസീഹം, ഇത്ഥിഗുമ്ബസ്സ ഉത്തമാ;
തസ്സാതി ദയിതാ [തസ്സാവി ദുതിയികാ (സ്യാ॰)] ആസിം, പുബ്ബസ്നേഹേന ഭത്തുനോ [ചുത്തരി (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)].

൨൭൫.

‘‘പിണ്ഡായ വിചരന്തേ തേ [സോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], അട്ഠ പച്ചേകനായകേ;
ദിസ്വാ പമുദിതോ ഹുത്വാ, ദത്വാ പിണ്ഡം മഹാരഹം.

൨൩൬. ‘‘പുനോ നിമന്തയിത്വാന, കത്വാ രതനമണ്ഡപം;
കമ്മാരേഹി കതം പത്തം [കതം ഛത്തം (സീ॰), കതമട്ഠം (സ്യാ॰)],
സോവണ്ണം വത തത്തകം.

൨൩൭. ‘‘സമാനേത്വാന തേ സബ്ബേ, തേസം ദാനമദാസി സോ;
സോണ്ണാസനേ പവിട്ഠാനം, പസന്നോ സേഹി പാണിഭി.

൨൩൮. ‘‘തമ്പി ദാനം സഹാദാസിം, കാസിരാജേനഹം തദാ;
പുനാഹം ബാരാണസിയം, ജാതാ കാസികഗാമകേ.

൨൩൯. ‘‘കുടുമ്ബികകുലേ ഫീതേ, സുഖിതോ സോ സഭാതുകോ;
ജേട്ഠസ്സ ഭാതുനോ ജായാ, അഹോസിം സുപതിബ്ബതാ.

൨൪൦. ‘‘പച്ചേകബുദ്ധം ദിസ്വാന, കനിയസ്സ മമ ഭത്തുനോ [ഭത്തുകനിയസോ (സ്യാ॰)];
ഭാഗന്നം തസ്സ ദത്വാന, ആഗതേ തമ്ഹി പാവദിം.

൨൪൧. ‘‘നാഭിനന്ദിത്ഥ സോ ദാനം, തതോ തസ്സ അദാസഹം;
ഉഖാ [ബുദ്ധാ (സ്യാ॰)] ആനിയ തം അന്നം, പുനോ തസ്സേവ സോ അദാ.

൨൪൨. ‘‘അദന്നം ഛഡ്ഡയിത്വാന, ദുട്ഠാ ബുദ്ധസ്സഹം തദാ;
പത്തം കലലപുണ്ണം തം, അദാസിം തസ്സ താദിനോ.

൨൪൩. ‘‘ഠാനേ ച ഗഹണേ ചേവ, അപചേ പദുസേപി ച;
സമചിത്തമുഖം ദിസ്വാ, തദാഹം സംവിജിം ഭുസം.

൨൪൪. ‘‘പുനോ പത്തം ഗഹേത്വാന, സോധയിത്വാ സുഗന്ധിനാ;
പസന്നചിത്താ പൂരേത്വാ, സഘതം സക്കരം അദം.

൨൪൫. ‘‘യത്ഥ യത്ഥൂപപജ്ജാമി, സുരൂപാ ഹോമി ദാനതോ;
ബുദ്ധസ്സ അപകാരേന, ദുഗ്ഗന്ധാ വദനേന ച.

൨൪൬. ‘‘പുന കസ്സപവീരസ്സ, നിധായന്തമ്ഹി ചേതിയേ;
സോവണ്ണം ഇട്ഠകം വരം, അദാസിം മുദിതാ അഹം.

൨൪൭. ‘‘ചതുജ്ജാതേന ഗന്ധേന, നിചയിത്വാ തമിട്ഠകം;
മുത്താ ദുഗ്ഗന്ധദോസമ്ഹാ, സബ്ബങ്ഗസുസമാഗതാ.

൨൪൮. ‘‘സത്തപാതിസഹസ്സാനി, രതനേഹേവ സത്തഹി;
കാരേത്വാ ഘതപൂരാനി, വട്ടീനി [വട്ടീയോ (സീ॰)] ച സഹസ്സസോ.

൨൪൯. ‘‘പക്ഖിപിത്വാ പദീപേത്വാ, ഠപയിം സത്തപന്തിയോ;
പൂജനത്ഥം ലോകനാഥസ്സ, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ.

൨൫൦. ‘‘തദാപി തമ്ഹി പുഞ്ഞമ്ഹി, ഭാഗിനീയി വിസേസതോ;
പുന കാസീസു സഞ്ജാതോ, സുമിത്താ ഇതി വിസ്സുതോ.

൯൧. “തസ്സാഹം ഭരിയാ ആസിം, സുഖിതാ സജ്ജിതാ പിയാ;
തദാ പച്ചേകമുനിനോ, അദാസിം ഘനവേഠനം.

൯൨. “തസ്സാപി ഭാഗിനീ ആസിം, മോദിത്വാ ദാനമുത്തമം;
പുനാപി കാസിരട്ഠമ്ഹി, ജാതോ കോലിയജാതിയാ.

൯൩. “തദാ കോലിയപുത്താനം, സതേഹി സഹ പഞ്ചഹി;
പഞ്ചപച്ചേകബുദ്ധാനം, സതാനി സമുപട്ഠഹി.

൯൪. “തേമാസം തപ്പയിത്വാന [വാസയിത്വാന (സ്യാ॰ പീ॰)], അദാസി ച
തിചീവരേ [തിചീവരം (സ്യാ॰)];
ജായാ തസ്സ തദാ ആസിം, പുഞ്ഞകമ്മപഥാനുഗാ.

൯൫. “തതോ ചുതോ അഹു രാജാ, നന്ദോ നാമ മഹായസോ;
തസ്സാപി മഹേസീ ആസിം, സബ്ബകാമസമിദ്ധിനീ.

൯൬. “തദാ രാജാ ഭവിത്വാന, ബ്രഹ്മദത്തോ മഹീപതി;
പദുമവതീപുത്താനം, പച്ചേകമുനിനം തദാ.

൯൭. “സതാനി പഞ്ചനൂനാനി, യാവജീവം ഉപട്ഠഹിം;
രാജുയ്യാനേ നിവാസേത്വാ, നിബ്ബുതാനി ച പൂജയിം.

൯൮. “ചേതിയാനി ച കാരേത്വാ, പബ്ബജിത്വാ ഉഭോ മയം;
ഭാവേത്വാ അപ്പമഞ്ഞായോ, ബ്രഹ്മലോകം അഗമ്ഹസേ.

൯൯. “തതോ ചുതോ മഹാതിത്ഥേ, സുജാതോ പിപ്ഫലായനോ;
മാതാ സുമനദേവീതി, കോസിഗോത്തോ ദിജോ പിതാ.

൧൦൦. “അഹം മദ്ദേ ജനപദേ, സാകലായ പുരുത്തമേ;
കപ്പിലസ്സ ദിജസ്സാസിം, ധീതാ മാതാ സുചീമതി.

൧൦൧. “ഘനകഞ്ചനബിമ്ബേന, നിമ്മിനിത്വാന മം പിതാ;
അദാ കസ്സപധീരസ്സ, കാമേഹി വജ്ജിതസ്സമം.

൧൦൨. “കദാചി സോ കാരുണികോ, ഗന്ത്വാ കമ്മന്തപേക്ഖകോ;
കാകാദികേഹി ഖജ്ജന്തേ, പാണേ ദിസ്വാന സംവിജി.

൧൦൩. “ഘരേവാഹം തിലേ ജാതേ, ദിസ്വാനാതപതാപനേ;
കിമി കാകേഹി ഖജ്ജന്തേ, സംവേഗമലഭിം തദാ.

൧൦൪. “തദാ സോ പബ്ബജീ ധീരോ, അഹം തമനുപബ്ബജിം;
പഞ്ചവസ്സാനി നിവസിം, പരിബ്ബാജവതേ [പരിബ്ബാജപഥേ (സ്യാ॰ പീ॰)]
അഹം.

൧൦൫. “യദാ പബ്ബജിതാ ആസി, ഗോതമീ ജിനപോസികാ;
തദാഹം തമുപഗന്ത്വാ, ബുദ്ധേന അനുസാസിതാ.

൧൦൬. “ന ചിരേനേവ കാലേന, അരഹത്തമപാപുണിം;
അഹോ കല്യാണമിത്തത്തം, കസ്സപസ്സ സിരീമതോ.

൧൦൭. “സുതോ ബുദ്ധസ്സ ദായാദോ, കസ്സപോ സുസമാഹിതോ;

പുബ്ബേനിവാസം യോ വേദി, സഗ്ഗാപായഞ്ച പസ്സതി.

൩൦൮. ‘‘അഥോ ജാതിക്ഖയം പത്തോ, അഭിഞ്ഞാവോസിതോ മുനി;
ഏതാഹി തീഹി വിജ്ജാഹി, തേവിജ്ജോ ഹോതി ബ്രാഹ്മണോ.

൩൦൯. ‘‘തഥേവ ഭദ്ദകാപിലാനീ [ഭദ്ദാകാപിലാനീ (സീ॰ പീ॰)], തേവിജ്ജാ മച്ചുഹായിനീ;
ധാരേതി അന്തിമം ദേഹം, ജിത്വാ മാരം സവാഹനം.

൩൧൦. ‘‘ദിസ്വാ ആദീനവം ലോകേ, ഉഭോ പബ്ബജിതാ മയം;
ത്യമ്ഹ ഖീണാസവാ ദന്താ, സീതിഭൂതാമ്ഹ നിബ്ബുതാ.

൩൧൧. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൩൧൨. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൩൧൩. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം ഭദ്ദകാപിലാനീ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഭദ്ദകാപിലാനീഥേരിയാപദാനം സത്തമം.

൮. യസോധരാഥേരീഅപദാനം

൩൧൪. ഏകസ്മിം സമയേ രമ്മേ, ഇദ്ധേ രാജഗഹേ പുരേ;
പബ്ഭാരമ്ഹി വരേകമ്ഹി, വസന്തേ നരനായകേ.

൩൧൫. ഉപസന്തിയാ തമ്ഹി നഗരേ, രമ്മേ ഭിക്ഖുനുപസ്സയേ;
യസോധരാഭിക്ഖുനിയാ, ഏവം ആസി വിതക്കിതം.

൩൧൬. ‘‘സുദ്ധോദനോ മഹാരാജാ, ഗോതമീ ച പജാപതീ;
അഭിഞ്ഞാതാ മഹാഥേരാ, ഥേരിയോ ച മഹിദ്ധികാ.

൩൧൭. ‘‘സന്തിം ഗതാവ ആസും തേ, ദീപച്ചീവ നിരാസവാ;
ലോകനാഥേ ധരന്തേവ, അഹമ്പി ച സിവം പദം.

൩൧൮. ‘‘ഗമിസ്സാമീതി ചിന്തേത്വാ, പസ്സന്തീ ആയുമത്തനോ;
പസ്സിത്വാ ആയുസങ്ഖാരം, തദഹേവ ഖയം ഗതം.

൩൧൯. ‘‘പത്തചീവരമാദായ, നിക്ഖമിത്വാ സകസ്സമാ;
പുരക്ഖതാ ഭിക്ഖുനീഭി, സതേഹി സഹസ്സേഹി സാ [സഹ പഞ്ചഹി (സീ॰ പീ॰)].

൩൨൦. ‘‘മഹിദ്ധികാ മഹാപഞ്ഞാ, സമ്ബുദ്ധം ഉപസങ്കമി;
സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, സത്ഥുനോ ചക്കലക്ഖണേ;
നിസിന്നാ ഏകമന്തമ്ഹി, ഇദം വചനമബ്രവി.

൩൨൧. ‘‘‘അട്ഠസത്തതിവസ്സാഹം, പച്ഛിമോ വത്തതേ വയോ [പച്ഛിമാ വത്തയി വയാ (സ്യാ॰)];
പബ്ഭാരമനുപ്പത്താ, ആരോചേമി മഹാമുനി.

൩൨൨. ‘‘‘പരിപക്കോ വയോ മയ്ഹം, പരിത്തം മമ ജീവിതം;
പഹായ വോ ഗമിസ്സാമി, കതം മേ സരണമത്തനോ.

൯൮൩. “‘വയമ്ഹി പച്ഛിമേ കാലേ, മരണം ഉപരുദ്ധതി;
അജ്ജരത്തിം മഹാവീര, പാപുണിസ്സാമി നിബ്ബുതിം.

൯൮൪. “‘‘ഇത്ഥി ജാതി ജരാ ബ്യാധി, മരണഞ്ച മഹാമുനേ;
അജരാമരണം പുരം, ഗമിസ്സാമി അസങ്ഖതം.

൯൮൫. “‘‘യാവതാ പരിസാ നാമ, സമുപാസന്തി സത്ഥുനോ;
അപരാധമജാനന്തീ [സചേ മേത്ഥി (സീ॰), പജാനന്തീ (ക॰)], ഖമന്തം
സമ്മുഖാ മുനേ.

൯൮൬. “‘‘സംസരിത്വാ ച സംസാരേ, ഖലിതഞ്ചേ മമം തയി;
ആരോചേമി മഹാവീര, അപരാധം ഖമസ്സു മേ’.

൯൮൭. “സുത്വാന വചനം തസ്സാ, മുനിന്ദോ ഇദമബ്രവി;
‘കിമുത്തരം തേ വക്ഖാമി, നിബ്ബാനായ വജന്തിയാ.

൯൮൮. “‘‘ഇദ്ധിഞ്ചാപി നിദസ്സേഹി, മമ സാസനകാരികേ;
പരിസാനഞ്ച സബ്ബാസം, കങ്ഖം ഛിന്ദസ്സു യാവതാ’.

൯൮൯. “സുത്വാ തം മുനിനോ വാചം, ഭിക്ഖുനീ സാ യസോധരാ;
വന്ദിത്വാ മുനിരാജം തം, ഇദം വചനമബ്രവി.

൯൯൦. “‘‘യസോധരാ അഹം വീര, അഗാരേ തേ പജാപതി;
സാകിയമ്ഹി കുലേ ജാതാ, ഇത്ഥിഅങ്ഗേ പതിട്ഠിതാ.

൯൯൧. “‘‘ഹീനം സതസഹസ്സാനം, നവുതീനം ഛദുത്തരി;
അഗാരേ തേ അഹം വീര, പാമോക്ഖാ സബ്ബാ ഇസ്സരാ.

൯൯൨. “‘‘രൂപാചാരഗുണൂപേതാ , യോബ്ബനട്ഠാ പിയംവദാ;
സബ്ബാ മം അപചായന്തി, ദേവതാ വിയ മാനുസാ.

൯൯൩. “‘‘കഞ്ഞാസതസഹസ്സപമുഖാ, സക്യപുത്തനിവേസനേ;
സമാനസുഖദുക്ഖതാ, ദേവതാ വിയ നന്ദനേ.

൯൯൪. “‘‘കാമധാതുമതിക്കമ്മ [കാമധാതുമതിക്കന്താ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)],
സണ്ഠിതാ രൂപധാതുയാ;
രൂപേന സദിസാ നത്ഥി, ഠപേത്വാ ലോകനായകം.

൯൯൫. “‘‘സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, ഇദ്ധിം ദസ്സേസി സത്ഥുനോ;
നേകാ നാനാവിധാകാരാ, മഹാഇദ്ധീപി ദസ്സയീ [ഏവമാദീനി വത്വാന,
ഉപതിത്വാന അമ്ബരം; ഇദ്ധീ അനേകാ ദസ്സേസി, ബുദ്ധാനുഞ്ഞാ
യസോധരാ; (സീ॰)].

൯൯൬. “‘‘ചക്കവാളസമം കായം, സീസം ഉത്തരതോ കുരു;
ഉഭോ പക്ഖാ ദുവേ ദീപാ, ജമ്ബുദീപം സരീരതോ.

൯൯൭. “‘‘പക്ഖിണഞ്ച സരം പിഞ്ഛം, നാനാസാഖാ തു പത്തകാ;
ചന്ദഞ്ച സൂരിയഞ്ചക്ഖി, മേരുപബ്ബതതോ സിഖം.

൯൯൮. “‘‘ചക്കവാലഗിരിം തുണ്ഡം, ജമ്ബുരുക്ഖം സമൂലകം;
ബീജമാനാ ഉപാഗന്ത്വാ, വന്ദന്തീ ലോകനായകം.

൩൩൯. “ഹത്ഥിവണ്ണം തഥേവസ്സം, പബ്ബതം ജലധിം തഥാ;
ചന്ദിമം സൂരിയം മേരും, സക്കവണ്ണഞ്ച ദസ്സയി.

൩൪൦. “യസോധരാ അഹം വീര, പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ;
സഹസ്സലോകധാതൂനം, ഫുല്ലപദ്മേന ഛാദയി.

൩൪൧. “ബ്രഹ്മവണ്ണഞ്ച മാപേത്വാ, ധമ്മം ദേസേസി സുഞ്ഞതം;
യസോധരാ അഹം വീര, പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ.

൩൪൨. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനി.

൩൪൩. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൩൪൪. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മയ്ഹം മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൩൪൫. “പുബ്ബാനം ലോകനാഥാനം, സങ്ഗമം തേ നിദസ്സിതം [സുദസ്സിതം (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)];
അധികാരം ബഹും മയ്ഹം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൩൪൬. “യം മയ്ഹം പൂരിതം കമ്മം, കുസലം സരസേ മുനേ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, പുഞ്ഞം ഉപചിതം മയാ.

൩൪൭. “അഭബ്ബട്ഠാനേ വജ്ജേത്വാ, വാരയിത്വാ അനാചരം;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, സഞ്ചത്തം ജീവിതം മയാ.

൩൪൮. “അനേകകോടിസഹസ്സാനി , ഭരിയത്ഥായദാസി മം;
ന തത്ഥ വിമനാ ഹോമി, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി.

൩൪൯. “അനേകകോടിസഹസ്സാനി, ഉപകാരായദാസി മം;
ന തത്ഥ വിമനാ ഹോമി, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി.

൩൫൦. “അനേകകോടിസഹസ്സാനി, ഭോജനത്ഥായദാസി മം;
ന തത്ഥ വിമനാ ഹോമി, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി.

൩൫൧. “അനേകകോടിസഹസ്സാനി, ജീവിതാനി പരിച്ചജിം;
ഭയമോക്ഖം കരിസ്സന്തി, ദദാമി മമ ജീവിതം.

൩൫൨. “അങ്ഗഗതേ [അങ്ഗേ ഏവം (ക॰)] അലങ്കാരേ, വത്ഥേ നാനാവിധേ ബഹൂ;
ഇത്ഥിമണ്ഡേ ന ഗൂഹാമി, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി.

൩൫൩. “ധനധഞ്ഞപരിച്ചാഗം , ഗാമാനി നിഗമാനി ച;
ഖേത്തം പുത്താ ച ധീതാ ച, പരിച്ചത്താ മഹാമുനി.

൩൫൪. “ഹത്ഥീ അസ്സാ ഗവാ ചാപി, ദാസിയോ പരിചാരികാ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, പരിച്ചത്താ അസങ്ഖിയാ.

൩൫൫.

‘‘യം മയ്ഹം പടിമന്തേസി [പതിമന്തേസി (സീ॰)], ദാനം ദസ്സാമി യാചകേ;
വിമനം മേ ന പസ്സാമി, ദദതോ ദാനമുത്തമം.

൧൫൫. ‘‘നാനാവിധം ബഹും ദുക്ഖം, സംസാരേ ച ബഹുബ്ബിധേ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, അനുഭുത്തം അസങ്ഖിയം.

൧൫൬. ‘‘സുഖപ്പത്താനുമോദാമി, ന ച ദുക്ഖേസു ദുമ്മനാ;
സബ്ബത്ഥ തുലിതാ ഹോമി, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി.

൧൫൭. ‘‘അനുമഗ്ഗേന സമ്ബുദ്ധോ, യം ധമ്മം അഭിനീഹരി;
അനുഭോത്വാ സുഖം ദുക്ഖം, പത്തോ ബോധിം മഹാമുനി.

൧൫൮. ‘‘ബ്രഹ്മദേവഞ്ച സമ്ബുദ്ധം, ഗോതമം ലോകനായകം;
അഞ്ഞേസം ലോകനാഥാനം, സങ്ഗമം തേ ബഹും മയാ.

൧൫൯. ‘‘അധികാരം ബഹും മയ്ഹം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനി;
ഗവേസതോ ബുദ്ധധമ്മേ, അഹം തേ പരിചാരികാ.

൧൬൦. ‘‘കപ്പേ ച സതസഹസ്സേ, ചതുരോ ച അസങ്ഖിയേ;
ദീപങ്കരോ മഹാവീരോ, ഉപ്പജ്ജി ലോകനായകോ.

൧൬൧. ‘‘പച്ചന്തദേസവിസയേ, നിമന്തേത്വാ തഥാഗതം;
തസ്സ ആഗമനം മഗ്ഗം, സോധേന്തി തുട്ഠമാനസാ.

൧൬൨. ‘‘തേന കാലേന സോ ആസി, സുമേധോ നാമ ബ്രാഹ്മണോ;
മഗ്ഗഞ്ച പടിയാദേസി, ആയതോ [ആയതം (സീ॰)] സബ്ബദസ്സിനോ.

൧൬൩. ‘‘തേന കാലേനഹം ആസിം, കഞ്ഞാ ബ്രാഹ്മണസമ്ഭവാ;
സുമിത്താനാമ നാമേന, ഉപഗച്ഛിം സമാഗമം.

൧൬൪. ‘‘അട്ഠ ഉപ്പലഹത്ഥാനി, പൂജനത്ഥായ സത്ഥുനോ;
ആദായ ജനസംമജ്ഝേ, അദ്ദസം ഇസി മുഗ്ഗതം.

൧൬൫. ‘‘ചിരാനുഗതം ദയിതം [ചിരാനുപരി ആസീനം (സീ॰)], അതിക്കന്തം മനോഹരം;
ദിസ്വാ തദാ അമഞ്ഞിസ്സം, സഫലം ജീവിതം മമ.

൧൬൬. ‘‘പരക്കമം തം സഫലം, അദ്ദസം ഇസിനോ തദാ;
പുബ്ബകമ്മേന സമ്ബുദ്ധേ, ചിത്തഞ്ചാപി പസീദി മേ.

൧൬൭. ‘‘ഭിയ്യോ ചിത്തം പസാദേസിം, ഇസേ ഉഗ്ഗതമാനസേ;
ദേയ്യം അഞ്ഞം ന പസ്സാമി, ദേമി പുപ്ഫാനി തേ ഇസി.

൧൬൮. ‘‘പഞ്ചഹത്ഥാ തവ ഹോന്തു, തയോ ഹോന്തു മമം ഇസേ;
തേന സദ്ധിം സമാ ഹോന്തു, ബോധത്ഥായ തവം ഇസേ’.

ചതുത്ഥം ഭാണവാരം.

൧൭൦. ‘‘ഇസി ഗഹേത്വാ പുപ്ഫാനി, ആഗച്ഛന്തം മഹായസം;
പൂജേസി ജനസംമജ്ഝേ, ബോധത്ഥായ മഹാഇസി.

൧൩൧. ‘‘പസ്സിത്വാ ജനസംമജ്ഝേ, ദീപങ്കരോ മഹാമുനി;
വിയാകാസി മഹാവീരോ, ഇസി മുഗ്ഗതമാനസം.

൧൩൨. ‘‘അപരിമേയ്യേ ഇതോ കപ്പേ, ദീപങ്കരോ മഹാമുനി;
മമ കമ്മം വിയാകാസി, ഉജുഭാവം മഹാമുനി.

൧൩൩. ‘‘‘സമചിത്താ സമകമ്മാ, സമകാരീ ഭവിസ്സതി;
പിയാ ഹേസ്സതി കമ്മേന, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാഇസി [മഹാഇസേ (സ്യാ॰)].

൧൩൪. ‘‘‘സുദസ്സനാ സുപിയാ ച, മനാപാ പിയവാദിനീ;
തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, വിഹരിസ്സതി ഇദ്ധികാ.

൧൩൫. ‘‘‘യഥാപി ഭണ്ഡസാമുഗ്ഗം, അനുരക്ഖതി സാമിനോ;
ഏവം കുസലധമ്മാനം, അനുരക്ഖിസ്സതേ അയം.

൧൩൬. ‘‘‘തസ്സ തേ [തസ്സ തം (സ്യാ॰)] അനുകമ്പന്തീ, പൂരയിസ്സതി പാരമീ;
സീഹോവ പഞ്ജരം ഭേത്വാ [ഹിത്വാ (സ്യാ॰), ഹേത്വാ (പീ॰)],
പാപുണിസ്സതി ബോധിയം’.

൧൩൭. ‘‘അപരിമേയ്യേ ഇതോ കപ്പേ, യം മം ബുദ്ധോ വിയാകരീ;
തം വാചം അനുമോദേന്തീ, ഏവംകാരീ ഭവിം അഹം.

൧൩൮. ‘‘തസ്സ കമ്മസ്സ സുകതസ്സ, തത്ഥ ചിത്തം പസാദയിം;
ദേവമനുസ്സകം യോനിം, അനുഭോത്വാ അസങ്ഖിയം.

൧൩൯. ‘‘സുഖദുക്ഖേനുഭോത്വാഹം, ദേവേസു മാനുസേസു ച;
പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, അജായിം സാകിയേ കുലേ.

൧൪൦. ‘‘രൂപവതീ ഭോഗവതീ, യസസീലവതീ തതോ;
സബ്ബങ്ഗസമ്പദാ ഹോമി, കുലേസു അഭിസക്കതാ.

൧൪൧. ‘‘ലാഭം സിലോകം സക്കാരം, ലോകധമ്മസമാഗമം;
ചിത്തഞ്ച ദുക്ഖിതം നത്ഥി, വസാമി അകുതോഭയാ.

൧൪൨. ‘‘വുത്തഞ്ഹേതം ഭഗവതാ, രഞ്ഞോ അന്തേപുരേ തദാ;
ഖത്തിയാനം പുരേ വീര, ഉപകാരഞ്ച നിദ്ദിസി.

൧൪൩. ‘‘ഉപകാരാ ച യാ നാരീ, യാ ച നാരീ സുഖേ ദുഖേ;
അത്ഥക്ഖായീ ച യാ നാരീ, യാ ച നാരീനുകമ്പികാ.

൧൪൪. ‘‘പഞ്ചകോടിസതാ ബുദ്ധാ, നവകോടിസതാനി ച;
ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം.

൧൪൫. ‘‘അധികാരം മഹാ [സദാ (പീ॰) ഏവമുപരിപി] മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ;
ഏകാദസകോടിസതാ, ബുദ്ധാ ദ്വാദസ കോടിയോ [ഹോന്തി ലോകഗ്ഗനായകാ (സീ॰ സ്യാ॰), പണ്ണാകോടിസതാനി ച (പീ॰)].

൧൪൬. ‘‘ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം;
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൮൭. “തിംസകോടിസതാ ബുദ്ധാ, തിംസകോടിസതാനി ച;
ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം.

൮൮. “അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ;
ചത്താലീസകോടിസതാ, പഞ്ഞാസ കോടിസതാനി ച.

൮൯. “ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം;
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൯൦. “സട്ഠികോടിസതാ ബുദ്ധാ, സത്തതികോടിസതാനി ച;
ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം.

൯൧. “അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ;
അസീതികോടിസതാ ബുദ്ധാ, നവുതികോടിസതാനി ച.

൯൨. “ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം;
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൯൩. “കോടിസതസഹസ്സാനി, ഹോന്തി ലോകഗ്ഗനായകാ;
ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം.

൯൪. “അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ;
നവകോടിസഹസ്സാനി, അപരേ ലോകനായകാ.

൯൫. “ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം;
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൯൬. “കോടിസതസഹസ്സാനി, പഞ്ചാസീതിമഹേസിനം;
പഞ്ചാസീതികോടിസതാ, സത്തതിംസാ ച കോടിയോ.

൯൭. “ഏതേസം ദേവദേവാനം, മഹാദാനം പവത്തയിം;
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൯൮. “പച്ചേകബുദ്ധാ വീതരാഗാ [ധുതരാഗാ (പീ॰ ക॰)], അട്ഠട്ഠമകകോടിയോ [അട്ഠമത്തക... (സീ॰), അട്ഠമത്ഥക... (സ്യാ॰)];
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൯൯. “ഖീണാസവാ വീതമലാ, അസങ്ഖിയാ ബുദ്ധസാവകാ;
അധികാരം മഹാ മയ്ഹം, ധമ്മരാജ സുണോഹി മേ.

൧൦൦. “ഏവം ധമ്മേ സുചിണ്ണാനം, സദാ ധമ്മസ്സ ചാരിനം;
ധമ്മചാരീ സുഖം സേതി, അസ്മിം ലോകേ പരമ്ഹി ച.

൧൦൧. “ധമ്മം ചരേ സുചരിതം, ന നം ദുച്ചരിതം ചരേ;
ധമ്മചാരീ സുഖം സേതി, അസ്മിം ലോകേ പരമ്ഹി ച.

൧൦൨. “നിബ്ബിന്ദിത്വാന സംസാരേ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
സഹസ്സപരിവാരേന, പബ്ബജിത്വാ അകിഞ്ചനാ.

൧൦൩. “അഗാരം വിജഹിത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
അഡ്ഢമാസേ അസമ്പത്തേ, ചതുസച്ചമപാപുണിം.

൪൦൪. ‘‘ചീവരം പിണ്ഡപാതഞ്ച, പച്ചയം സയനാസനം;
ഉപനേന്തി ബഹൂ ജനാ, സാഗരേയേവ ഊമിയോ.

൪൦൫. ‘‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൪൦൬. ‘‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൦൭. ‘‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’.
൪൦൮. ‘‘ഏവം ബഹുവിധം ദുക്ഖം, സമ്പത്തീ ച ബഹുബ്ബിധാ;
വിസുദ്ധിഭാവം സമ്പത്താ, ലഭാമി സബ്ബസമ്പദാ.

൪൦൯. ‘‘യാ ദദാതി സകത്താനം, പുഞ്ഞത്ഥായ മഹേസിനോ;
സഹായസമ്പദാ ഹോന്തി, നിബ്ബാനപദമസങ്ഖതം.

൪൧൦. ‘‘പരിക്ഖീണം അതീതഞ്ച, പച്ചുപ്പന്നം അനാഗതം;
സബ്ബകമ്മം മമം ഖീണം, പാദേ വന്ദാമി ചക്ഖുമ’’.

ഇത്ഥം സുദം യസോധരാ ഭിക്ഖുനീ ഭഗവതോ സമ്മുഖാ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

യസോധരാഥേരിയാപദാനം അട്ഠമം.

൯. യസോധരാപമുഖദസഭിക്ഖുനീസഹസ്സഅപദാനം

൪൧൧. ‘‘കപ്പേ ച സതസഹസ്സേ, ചതുരോ ച അസങ്ഖിയേ;
ദീപങ്കരോ നാമ ജിനോ, ഉപ്പജ്ജി ലോകനായകോ.

൪൧൨. ‘‘ദീപങ്കരോ മഹാവീരോ, വിയാകാസി വിനായകോ;
സുമേധഞ്ച സുമിത്തഞ്ച, സമാനസുഖദുക്ഖതം.

൪൧൩. ‘‘സദേവകഞ്ച പസ്സന്തോ, വിചരന്തോ സദേവകം;
തേസം പകിത്തനേ അമ്ഹേ, ഉപഗമ്മ സമാഗമം.

൪൧൪. ‘‘അമ്ഹം സബ്ബപതി ഹോഹി [സബ്ബാ പതീ ഹോന്തി (പീ॰)], അനാഗതസമാഗമേ;
സബ്ബാവ തുയ്ഹം ഭരിയാ, മനാപാ പിയവാദികാ.

൪൧൫. ‘‘ദാനം സീലമയം സബ്ബം, ഭാവനാ ച സുഭാവിതാ;
ദീഘരത്തഞ്ച നോ [ദീഘരത്തമിദം (സ്യാ॰ ക॰)] സബ്ബം, പരിച്ചത്തം മഹാമുനേ.

൪൧൬. ‘‘ഗന്ധം വിലേപനം മാലം, ദീപഞ്ച രതനാമയം;
യംകിഞ്ചി പത്ഥിതം സബ്ബം, പരിച്ചത്തം മഹാമുനി.

൪൧൭. ‘‘അഞ്ഞം വാപി കതം കമ്മം, പരിഭോഗഞ്ച മാനുസം;
ദീഘരത്തഞ്ഹി നോ സബ്ബം, പരിച്ചത്തം മഹാമുനി.

൪൧൮. ‘‘അനേകജാതിസംസാരം, ബഹും പുഞ്ഞമ്പി നോ കതം;
ഇസ്സരമനുഭോത്വാന, സംസരിത്വാ ഭവാഭവേ.

൪൧൯. ‘‘പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, സക്യപുത്തനിവേസനേ;
നാനാകുലൂപപന്നായോ, അച്ഛരാ കാമവണ്ണിനീ.

൪൨൦. “ലാഭഗ്ഗേന യസം പത്താ, പൂജിതാ സബ്ബസക്കതാ;
ലാഭിയോ അന്നപാനാനം, സദാ സമ്മാനിതാ മയം.

൪൨൧. “അഗാരം പജഹിത്വാന, പബ്ബജിമ്ഹനഗാരിയം;
അഡ്ഢമാസേ അസമ്പത്തേ, സബ്ബാ പത്താമ്ഹ നിബ്ബുതിം.

൪൨൨. “ലാഭിയോ അന്നപാനാനം, വത്ഥസേനാസനാനി ച;
ഉപേന്തി പച്ചയാ സബ്ബേ, സദാ സക്കതപൂജിതാ.

൪൨൩. “കിലേസാ ഝാപിതാ അമ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമ അനാസവാ.
൪൨൪. “സ്വാഗതം വത നോ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൨൫. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം യസോധരാപമുഖാനി ദസഭിക്ഖുനീസഹസ്സാനി ഭഗവതോ സമ്മുഖാ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

യസോധരാപമുഖദസഭിക്ഖുനീസഹസ്സാപദാനം നവമം.

൧൦. യസോധരാപമുഖഅട്ഠാരസഭിക്ഖുനീസഹസ്സഅപദാനം

൪൨൬. “അട്ഠാരസസഹസ്സാനി , ഭിക്ഖുനീ സക്യസമ്ഭവാ;
യസോധരാപമുഖാനി, സമ്ബുദ്ധം ഉപസങ്കമും.

൪൨൭. “അട്ഠാരസസഹസ്സാനി, സബ്ബാ ഹോന്തി മഹിദ്ധികാ;
വന്ദന്തീ മുനിനോ പാദേ, ആരോചേന്തി യഥാബലം.

൪൨൮. “‘‘ജാതി ഖീണാ ജരാ ബ്യാധി, മരണഞ്ച മഹാമുനി;
അനാസവം പദം സന്തം, അമതം യാമ നായക.

൪൨൯. “‘‘ഖലിതഞ്ചേ പുരേ അത്ഥി, സബ്ബാസമ്പി മഹാമുനി;
അപരാധമജാനന്തീ, ഖമ അമ്ഹം വിനായക.

൪൩൦. “‘‘ഇദ്ധിഞ്ചാപി നിദസ്സേഥ, മമ സാസനകാരികാ;
പരിസാനഞ്ച സബ്ബാസം, കങ്ഖം ഛിന്ദഥ യാവതാ.

൪൩൧. “‘‘യസോധരാ മഹാവീര, മനാപാ പിയദസ്സനാ;
സബ്ബാ തുയ്ഹം മഹാവീര, അഗാരസ്മിം പജാപതീ.

൪൩൨. “‘‘ഥീനം സതസഹസ്സാനം, നവുതീനം ഛദുത്തരി;
അഗാരേ തേ മയം വീര, പാമോക്ഖാ സബ്ബാ ഇസ്സരാ.

൪൩൩. “‘‘രൂപാചാരഗുണൂപേതാ, യോബ്ബനട്ഠാ പിയംവദാ;
സബ്ബാ നോ അപചായന്തി, ദേവതാ വിയ മാനുസാ.

൪൩൪. “‘‘അട്ഠാരസസഹസ്സാനി, സബ്ബാ സാകിയസമ്ഭവാ;
യസോധരാസഹസ്സാനി, പാമോക്ഖാ ഇസ്സരാ തദാ.

൪൩൫. “‘‘കാമധാതുമതിക്കമ്മ , സണ്ഠിതാ രൂപധാതുയാ;
രൂപേന സദിസാ നത്ഥി, സഹസ്സാനം മഹാമുനി.

൪൩൬. “‘‘സമ്ബുദ്ധം അഭിവാദേത്വാ, ഇദ്ധിം ദസ്സംസു സത്ഥുനോ;
നേകാ നാനാവിധാകാരാ, മഹാഇദ്ധീപി ദസ്സയും.

൪൩൭. “ചക്കവാളസമം കായം, സീസം ഉത്തരതോ കുരു;
ഉഭോ പക്ഖാ ദുവേ ദീപാ, ജമ്ബുദീപം സരീരതോ.

൪൩൮. “ദക്ഖിണഞ്ച സരം പിഞ്ഛം, നാനാസാഖാ തു പത്തകാ;
ചന്ദഞ്ച സൂരിയഞ്ചക്ഖി, മേരുപബ്ബതതോ സിഖം.

൪൩൯. “ചക്കവാളഗിരിം തുണ്ഡം, ജമ്ബുരുക്ഖം സമൂലകം;
ബീജമാനാ ഉപാഗന്ത്വാ, വന്ദന്തി ലോകനായകം.

൪൪൦. “ഹത്ഥിവണ്ണം തഥേവസ്സം, പബ്ബതം ജലധിം തഥാ;
ചന്ദഞ്ച സൂരിയം മേരും, സക്കവണ്ണഞ്ച ദസ്സയും.

൪൪൧. “യസോധരാ മയം വീര, പാദേ വന്ദാമ ചക്ഖുമ;
തവ ചിരപഭാവേന, നിപ്ഫന്നാ നരനായക.

൪൪൨. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമ, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമ മഹാമുനേ.

൪൪൩. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമ, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൪൪൪. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം അമ്ഹം മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൪൪൫. “പുബ്ബാനം ലോകനാഥാനം, സങ്ഗമം നോ നിദസ്സിതം;
അധികാരാ ബഹൂ അമ്ഹം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪൪൬. “യം അമ്ഹം പൂരിതം കമ്മം, കുസലം സരസേ മുനേ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, പുഞ്ഞാനുപചിതാനി നോ.

൪൪൭. “അഭബ്ബട്ഠാനേ വജ്ജേത്വാ, വാരയിമ്ഹ അനാചരം;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, ചത്താനി ജീവിതാനി നോ [സഞ്ചത്തം ജീവിതമ്പി നോ (സ്യാ॰)].

൪൪൮. “നേകകോടിസഹസ്സാനി , ഭരിയത്ഥായദാസി നോ;
ന തത്ഥ വിമനാ ഹോമ, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪൪൯. “നേകകോടിസഹസ്സാനി, ഉപകാരായദാസി നോ;
ന തത്ഥ വിമനാ ഹോമ, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪൫൦. “നേകകോടിസഹസ്സാനി, ഭോജനത്ഥായദാസി നോ;
ന തത്ഥ വിമനാ ഹോമ, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪൫൧. “നേകകോടിസഹസ്സാനി , ജീവിതാനി ചജിമ്ഹസേ [ചജിമ്ഹ നോ (പീ॰ ക॰)];
ഭയമോക്ഖം കരിസ്സാമ, ജീവിതാനി ചജിമ്ഹസേ.

൪൫൨. “അങ്ഗഗതേ അലങ്കാരേ, വത്ഥേ നാനാവിധേ ബഹൂ;
ഇത്ഥിഭണ്ഡേ ന ഗൂഹാമ, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪൫൩. “ധനധഞ്ഞപരിച്ചാഗം , ഗാമാനി നിഗമാനി ച;

ഖേത്തം പുത്താ ച ധീതാ ച, പരിച്ചത്താ മഹാമുനേ.

൪൮൪. ‘‘‘ഹത്ഥീ അസ്സാ ഗവാ ചാപി, ദാസിയോ പരിചാരികാ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, പരിച്ചത്തം അസങ്ഖിയം.

൪൮൫. ‘‘‘യം അമ്ഹേ പടിമന്തേസി, ദാനം ദസ്സാമ യാചകേ;
വിമനം നോ ന പസ്സാമ, ദദതോ ദാനമുത്തമം.

൪൮൬. ‘‘‘നാനാവിധം ബഹും ദുക്ഖം, സംസാരേ ച ബഹുബ്ബിധേ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, അനുഭുത്തം അസങ്ഖിയം.

൪൮൭. ‘‘‘സുഖപ്പത്താനുമോദാമ, ന ച ദുക്ഖേസു ദുമ്മനാ;
സബ്ബത്ഥ തുലിതാ ഹോമ, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪൮൮. ‘‘‘അനുമഗ്ഗേന സമ്ബുദ്ധോ, യം ധമ്മം അഭിനീഹരി;
അനുഭോത്വാ സുഖം ദുക്ഖം, പത്തോ ബോധിം മഹാമുനേ.

൪൮൯. ‘‘‘ബ്രഹ്മദേവഞ്ച സമ്ബുദ്ധം, ഗോതമം ലോകനായകം;
അഞ്ഞേസം ലോകനാഥാനം, സങ്ഗമം തേഹി നോ ബഹൂ.

൪൯൦. ‘‘‘അധികാരം ബഹും അമ്ഹേ, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ;
ഗവേസതോ ബുദ്ധധമ്മേ, മയം തേ പരിചാരികാ.

൪൯൧. ‘‘‘കപ്പേ ച സതസഹസ്സേ, ചതുരോ ച അസങ്ഖിയേ;
ദീപങ്കരോ മഹാവീരോ, ഉപ്പജ്ജി ലോകനായകോ.

൪൯൨. ‘‘‘പച്ചന്തദേസവിസയേ, നിമന്തേത്വാ തഥാഗതം;
തസ്സ ആഗമനം മഗ്ഗം, സോധേന്തി തുട്ഠമാനസാ.

൪൯൩. ‘‘‘തേന കാലേന സോ ആസി, സുമേധോ നാമ ബ്രാഹ്മണോ;
മഗ്ഗഞ്ച പടിയാദേസി, ആയതോ സബ്ബദസ്സിനോ.

൪൯൪. ‘‘‘തേന കാലേന അഹുമ്ഹ, സബ്ബാ ബ്രാഹ്മണസമ്ഭവാ;
ഥലൂദജാനി പുപ്ഫാനി, ആഹരിമ്ഹ സമാഗമം.

൪൯൫. ‘‘‘തസ്മിം സോ സമയേ ബുദ്ധോ, ദീപങ്കരോ മഹായസോ;
വിയാകാസി മഹാവീരോ, ഇസിമുഗ്ഗതമാനസം.

൪൯൬. ‘‘‘ചലതീ രവതീ പുഥവീ, സങ്കമ്പതി സദേവകേ;
തസ്സ കമ്മം പകിത്തേന്തേ, ഇസിമുഗ്ഗതമാനസം.

൪൯൭. ‘‘‘ദേവകഞ്ഞാ മനുസ്സാ ച, മയഞ്ചാപി സദേവകാ;
നാനാപൂജനീയം ഭണ്ഡം, പൂജയിത്വാന പത്ഥയും.

൪൯൮. ‘‘‘തേസം ബുദ്ധോ വിയാകാസി, ജോതിദീപ സനാമകോ;
അജ്ജ യേ പത്ഥിതാ അത്ഥി, തേ ഭവിസ്സന്തി സമ്മുഖാ.

൪൯൯. ‘‘‘അപരിമേയ്യേ ഇതോ കപ്പേ, യം നോ ബുദ്ധോ വിയാകരി;
തം വാചമനുമോദേന്താ, ഏവംകാരീ അഹുമ്ഹ നോ.

൫൦൦. ‘‘‘തസ്സ കമ്മസ്സ സുകതസ്സ, തസ്സ ചിത്തം പസാദയും;
ദേവമാനുസികം യോനിം, അനുഭോത്വാ അസങ്ഖിയം.

൪൭൧. “സുഖദുക്ഖേനുഭോത്വാന , ദേവേസു മാനുസേസു ച;
പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ജാതാമ്ഹ സാകിയേ കുലേ.

൪൭൨. “രൂപവതീ ഭോഗവതീ, യസസീലവതീ തതോ;
സബ്ബങ്ഗസമ്പദാ ഹോമ, കുലേസു അഭിസക്കതാ.

൪൭൩. “ലാഭം സിലോകം സക്കാരം, ലോകധമ്മസമാഗമം;
ചിത്തഞ്ച ദുക്ഖിതം നത്ഥി, വസാമ അകുതോഭയാ.

൪൭൪. “വുത്തഞ്ഹേതം ഭഗവതാ, രഞ്ഞോ അന്തേപുരേ തദാ;
ഖത്തിയാനം പുരേ വീര [താസം (സ്യാ॰)], ഉപകാരഞ്ച നിദ്ദിസി.

൪൭൫. “ഉപകാരാ ച യാ നാരീ, യാ ച നാരീ സുഖേ ദുഖേ;
അത്ഥക്ഖായീ ച യാ നാരീ, യാ ച നാരീനുകമ്പികാ.

൪൭൬. “ധമ്മം ചരേ സുചരിതം, ന നം ദുച്ചരിതം ചരേ;
ധമ്മചാരീ സുഖം സേതി, അസ്മിം ലോകേ പരമ്ഹി ച.

൪൭൭. “അഗാരം വിജഹിത്വാന, പബ്ബജിമ്ഹനഗാരിയം;
അഡ്ഢമാസേ അസമ്പത്തേ, ചതുസച്ചം ഫുസിമ്ഹ നോ.

൪൭൮. “ചീവരം പിണ്ഡപാതഞ്ച, പച്ചയം സയനാസനം;
ഉപനേന്തി ബഹൂ അമ്ഹേ, സാഗരസ്സേവ ഊമിയോ.

൪൭൯. “കിലേസാ ഝാപിതാ അമ്ഹം [മയ്ഹം (സ്യാ॰), അമ്ഹാകം (ക॰)],
ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗീവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമ അനാസവാ.

൪൮൦. “സ്വാഗതം വത നോ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൪൮൧. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’.

൪൮൨. “ഏവം ബഹുവിധം ദുക്ഖം, സമ്പത്തീ ച ബഹുബ്ബിധാ;
വിസുദ്ധഭാവം സമ്പത്താ, ലഭാമ സബ്ബസമ്പദാ.

൪൮൩. “യാ ദദന്തി സകത്താനം, പുഞ്ഞത്ഥായ മഹേസിനോ;
സഹായസമ്പദാ ഹോന്തി, നിബ്ബാനപദമസങ്ഖതം.

൪൮൪. “പരിക്ഖീണം അതീതഞ്ച, പച്ചുപ്പന്നം അനാഗതം;
സബ്ബകമ്മമ്പി നോ ഖീണം, പാദേ വന്ദാമ ചക്ഖുമ.

൪൮൫. “നിബ്ബാനായ വദന്തീനം, കിം വോ വക്ഖാമ ഉത്തരി;
സന്തസങ്ഖതദോസഞ്ഹി, പപ്പോഥ [സന്തസങ്ഖതദോസോ യോ, പജ്ജോതം (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] അമതം പദം”.

ഇത്ഥം സുദം യസോധരാപമുഖാനി അട്ഠാരസഭിക്ഖുനീസഹസ്സാനി ഭഗവതോ സമ്മുഖാ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

യസോധരാപമുഖഅട്ഠാരസഭിക്ഖുനീസഹസ്സാപദാനം ദസമം.

കുണ്ഡലകേസീവഗ്ഗോ തതിയോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

കുണ്ഡലാ ഗോതമീ ചേവ, ധമ്മദിന്നാ ച സകുലാ;
വരനന്ദാ ച സോണാ ച, കാപിലാനീ യസോധരാ.

ദസസഹസ്സഭിക്ഖുനീ, അട്ഠാരസസഹസ്സകാ;
ഗാഥാസതാനി ചത്താരി, ഛ ച സത്തതിമേവ ച [അട്ഠസത്തതിമേവ ച (സ്യാ॰)].

൪. ഖത്തിയാവഗ്ഗോ

൧. യസവതീപമുഖഅട്ഠാരസഭിക്ഖുനീസഹസ്സഅപദാനം

൧. ''ഭവാ സബ്ബേ പരിക്ഖീണാ, ഭവാ സന്തി വിമോചിതാ;
സബ്ബാസവാ ച നോ നത്ഥി, ആരോചേമ മഹാമുനേ.

൨. ''പുരിമം കുസലം കമ്മം [പരികമ്മഞ്ച കുസലം (സ്യാ॰)], യം കിഞ്ചി സാധുപത്ഥിതം;
പരിഭോഗമയം ദിന്നം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൩. ''ബുദ്ധപച്ചേകബുദ്ധാനം, സാവകാനഞ്ച പത്ഥിതം [ബുദ്ധാനം സാവകാനഞ്ച (സീ॰ ക॰)];
പരിഭോഗമയം ദിന്നം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൪. ''ഉച്ചനീചമയം കമ്മം, ഭിക്ഖൂനം സാധുപത്ഥിതം;
ഉച്ചാകുലപരികമ്മം, കതമേതം മഹാമുനേ [കതമ്ഹേഹി മഹാമുനേ (സ്യാ॰ പീ॰)].

൫. ''തേനേവ സുക്കമൂലേന, ചോദിതാ കമ്മസമ്പദാ;
മാനുസികമതിക്കന്താ, ജായിംസു ഖത്തിയേ കുലേ.

൬. ''ഉപ്പത്തേ ച കതേ കമ്മേ, ജാതിയാ വാപി ഏകതോ;
പച്ഛിമേ ഏകതോ ജാതാ, ഖത്തിയാ കുലസമ്ഭവാ.

൭. ''രൂപവതീ ഭോഗവതീ, ലാഭസക്കാരപൂജിതാ;
അന്തേപുരേ മഹാവീര, ദേവാനം വിയ നന്ദനേ.

൮. ''നിബ്ബിന്ദിത്വാ അഗാരമ്ഹാ, പബ്ബജിമ്ഹനഗാരിയം;
കതിപാഹം ഉപാദായ, സബ്ബാ പത്താമ്ഹ നിബ്ബുതിം.

൯. ''ചീവരം പിണ്ഡപാതഞ്ച, പച്ചയം സയനാസനം;
ഉപനേന്തി ബഹൂ അമ്ഹേ, സദാ സക്കതപൂജിതാ.

൧൦. ''കിലേസാ ഝാപിതാ അമ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗീവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമ അനാസവാ.

൧൧. ''സ്വാഗതം വത നോ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൧൨. ''പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം''.

ഇത്ഥം സുദം യസവതീപമുഖാനി ഖത്തിയകഞ്ഞാഭിക്ഖുനിയോ അട്ഠാരസസഹസ്സാനി ഭഗവതോ സമ്മുഖാ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

യസവതീപമുഖഅട്ഠാരസഭിക്ഖുനീസഹസ്സാപദാനം പഠമം.

൨. ചതുരാസീതിഭിക്ഖുനീസഹസ്സഅപദാനം

൧൩.“ചുല്ലാസീതിസഹസ്സാനി , ബ്രാഹ്മഞ്ഞകുലസമ്ഭവാ
[ബ്രാഹ്മണകുലസമ്ഭവാ (സ്യാ॰ ക॰)];
സുഖുമാലഹത്ഥപാദാ, പുരേ തുയ്ഹം മഹാമുനേ.

൧൪.“വേസ്സസുദ്ദകുലേ ജാതാ, ദേവാ നാഗാ ച കിന്നരാ;
ചാതുദ്ദീപാ ബഹൂ കഞ്ഞാ, പുരേ തുയ്ഹം മഹാമുനേ.

൧൫.“കാചി പബ്ബജിതാ അത്ഥി, സബ്ബദസ്സാവിനോ [സച്ചദസ്സാവിനോ (സീ॰ പീ॰)] ഹൂ;
ദേവാ ച കിന്നരാ നാഗാ, ഫുസിസ്സന്തി അനാഗതേ.

൧൬.“അനുഭോത്വാ യസം സബ്ബം, പത്വാന സബ്ബസമ്പദാ;
തുമ്ഹം [ത്വയി (സീ॰ പീ॰)] പസാദം പടിലദ്ധാ, ബുജ്ഝിസ്സന്തി അനാഗതേ.

൧൭.“അമ്ഹേ ബ്രാഹ്മണധീതാ തു, ബ്രാഹ്മഞ്ഞകുലസമ്ഭവാ;
പേക്ഖതോ നോ [ലക്ഖണാ ച (സ്യാ॰)] മഹാവീര, പാദേ വന്ദാമ ചക്ഖുമ.

൧൮.“ഉപഹതാ ഭവാ സബ്ബേ, മൂലതണ്ഹാ സമൂഹതാ;
സമുച്ഛിന്നാ അനുസയാ, പുഞ്ഞസങ്ഖാരദാലിതാ.

൧൯.“സമാധിഗോചരാ സബ്ബാ, സമാപത്തിവസീ കതാ;
ഝാനേന ധമ്മരതിയാ, വിഹരിസ്സാമ നോ സദാ.

൨൦.“ഭവനേത്തി അവിജ്ജാ ച, സങ്ഖാരാപി ച ഖേപിതാ;
സുദുദ്ദസം പദം ഗന്ത്വാ, അനുജാനാഥ [അനുജാനിമ്ഹ (സ്യാ॰ പീ॰ ക॰)] നായക.

൨൧.“ഉപകാരാ മമം തുമ്ഹേ, ദീഘരത്തം കതാവിനോ;
ചതുന്നം സംസയം ഛേത്വാ, സബ്ബാ ഗച്ഛന്തു നിബ്ബുതിം.

൨൨.“വന്ദിത്വാ മുനിനോ പാദേ, കത്വാ ഇദ്ധിവികുബ്ബനം;
കാചി ദസ്സേന്തി ആലോകം, അന്ധകാരമഥാപരാ.

൨൩.“ദസ്സേന്തി ചന്ദസൂരിയേ, സാഗരഞ്ച സമച്ഛകം;
സിനേരും പരിഭണ്ഡഞ്ച, ദസ്സേന്തി പാരിഛത്തകം.

൨൪.“താവതിംസഞ്ച ഭവനം, യാമം ദസ്സേന്തി ഇദ്ധിയാ;
തുസിതം നിമ്മിതേ ദേവേ, വസവത്തീ മഹിസ്സരേ.

൨൫.“ബ്രഹ്മാനോ കാചി ദസ്സേന്തി, ചങ്കമഞ്ച മഹാരഹം;
ബ്രഹ്മവണ്ണഞ്ച മാപേത്വാ, ധമ്മം ദേസേന്തി സുഞ്ഞതം.

൨൬.“നാനാവികുബ്ബനം കത്വാ, ഇദ്ധിം ദസ്സിയ സത്ഥുനോ;
ദസ്സയിംസു ബലം സബ്ബാ, പാദേ വന്ദിംസു സത്ഥുനോ.

൨൭.“ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമ, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമ മഹാമുനേ.

൨൮.“പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമ, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;

സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൨൯."അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം അമ്ഹം മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൩൦."പുബ്ബാനം ലോകനാഥാനം, സങ്ഗമം നോ നിദസ്സിതം;
അധികാരം ബഹും അമ്ഹം, തുയ്ഹത്ഥായ മഹാമുനേ.

൩൧."യം അമ്ഹേഹി കതം കമ്മം, കുസലം സര തം മുനേ;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, പുഞ്ഞാനുപചിതാനി നോ.

൩൨."സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, പദുമുത്തരോ മഹാമുനി;
പുരം ഹംസവതി നാമ, സമ്ബുദ്ധസ്സ കുലാസയം.

൩൩."ദ്വാരേന ഹംസവതിയാ, ഗങ്ഗാ സന്ദതി സബ്ബദാ;
ഉബ്ബള്ഹാ നദിയാ ഭിക്ഖൂ, ഗമനം ന ലഭന്തി തേ.

൩൪."ദിവസം ദ്വേ തയോ ചേവ, സത്താഹം മാസികം തതോ;
ചതുമാസമ്പി സമ്പുണ്ണം, ഗമനം ന ലഭന്തി തേ.

൩൫."തദാ അഹു സത്തസാരോ, ജടിലോ നാമ രട്ഠികോ;
ഓരുദ്ധേ [ഓരതീരേ (സ്യാ॰)] ഭിക്ഖവോ ദിസ്വാ, സേതും ഗങ്ഗായ കാരയി.

൩൬."തദാ സതസഹസ്സേഹി, സേതും ഗങ്ഗായ കാരയി;
സങ്ഘസ്സ ഓരിമേ തീരേ, വിഹാരഞ്ച അകാരയി.

൩൭."ഇത്ഥിയോ പുരിസാ ചേവ, ഉച്ചനീചകുലാനി ച;
തസ്സ സേതും വിഹാരഞ്ച [തേസു സേതുവിഹാരേസു (സീ॰), തസ്സ സേതൂ വിഹാരേ ച (പീ॰)], സമഭാഗം അകംസു തേ.

൩൮."അമ്ഹേ അഞ്ഞേ ച മാനുജാ, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;
തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, നഗരേ ജനപദേസു ച.

൩൯."ഇത്ഥീ പുമാ കുമാരാ ച, ബഹൂ ചേവ കുമാരികാ;
സേതുനോ ച വിഹാരസ്സ, വാലുകാ ആകിരിംസു തേ.

൪൦. "വീഥിം സമ്മജ്ജനം കത്വാ, കദലീപുണ്ണഘടേ ധജേ;
ധൂപം ചുണ്ണഞ്ച മാലഞ്ച, കാരം കത്വാന സത്ഥുനോ.

൪൧."സേതുവിഹാരേ കാരേത്വാ, നിമന്തേത്വാ വിനായകം;
മഹാദാനം ദദിത്വാന, സമ്ബോധിം അഭിപത്ഥയിം.

൪൨."പദുമുത്തരോ മഹാവീരോ, താരകോ സബ്ബപാണിനം;
അനുമോദനീയംകാസി, ജടിലസ്സ മഹാമുനി [കത്വാ, വിയാകാസി മഹാമുനി (സ്യാ॰)].

൪൩."'സതസഹസ്സാതിക്കന്തേ, കപ്പോ ഹേസ്സതി ഭദ്ദകോ;
ഭവാഭവേനുഭോത്വാന, പാപുണിസ്സതി ബോധിയം.

൪൪."'കാചി ഹത്ഥപരികമ്മം, കതാവീ നരനാരിയോ;

അനാഗതമ്ഹി അദ്ധാനേ, സബ്ബാ ഹേസ്സന്തി സമ്മുഖാ’.

൪൫.“തേന കമ്മവിപാകേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ഉപ്പന്നാ ദേവഭവനം, തുയ്ഹം താ പരിചാരികാ.

൪൬.“ദിബ്ബസുഖം അസങ്ഖിയം, മാനുസഞ്ച അസങ്ഖിയം;
തുയ്ഹം തേ പരിചാരേമ, സംസരിമ്ഹ ഭവാഭവേ.

൪൭.“സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, സുകതം കമ്മസമ്ബദം;
സുഖുമാലീ മനുസ്സാനം, അഥോ ദേവപുരേ വരേ.

൪൮.“രൂപഭോഗയസേ ചേവ, അഥോ കിത്തിഞ്ച സക്കതം [കിത്തിസുഖം പിയം (സ്യാ॰)];
ലഭാമ സതതം സബ്ബം, സുകതം കമ്മസമ്ബദം.

൪൯.“പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, ജാതാമ്ഹ ബ്രാഹ്മണേ കുലേ;
സുഖുമാലഹത്ഥപാദാ, സക്യപുത്തനിവേസനേ.

൫൦. “സബ്ബകാലമ്പി പഥവിം, ന പസ്സാമ ന ലങ്കതം;
ചിക്ഖല്ലഭൂമിമസുചിം [ചിക്ഖല്ലം ഭൂമിം ഗമനം (സ്യാ॰)], ന പസ്സാമ മഹാമുനേ.

൫൧.“അഗാരം വസന്തേ അമ്ഹേ, സക്കാരം സബ്ബകാലികം;
ഉപനേന്തി സദാ സബ്ബം, പുബ്ബകമ്മഫലേന നോ [പുബ്ബകമ്മഫലം തതോ (സീ॰ പീ॰)].

൫൨.“അഗാരം പജഹിത്വാന, പബ്ബജിത്വാനഗാരിയം;
സംസാരപഥനിത്ഥിണ്ണാ, വീതരാഗാ ഭവാമസേ [നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)].

൫൩.“ചീവരം പിണ്ഡപാതഞ്ച, പച്ചയം സയനാസനം;
ഉപനേന്തി സദാ അമ്ഹേ, സഹസ്സാനി തതോ തതോ.

൫൪.“കിലേസാ ഝാപിതാ അമ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമ അനാസവാ.
൫൫.“സ്വാഗതം വത നോ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൫൬.“പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം ചതുരാസീതിബ്രാഹ്മണകഞ്ഞാഭിക്ഖുനീസഹസ്സാനി ഭഗവതോ സമ്മുഖാ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ചതുരാസീതിഭിക്ഖുനീസഹസ്സാപദാനം ദുതിയം.

൩. ഉപ്പലദായികാഥേരീഅപദാനം

൫൭.“നഗരേ അരുണവതിയാ, അരുണോ നാമ ഖത്തിയോ;
തസ്സ രഞ്ഞോ അഹും ഭരിയാ, ഏകജ്ഝം ചാരയാമഹം.

൫൮.“രഹോഗതാ നിസീദിത്വാ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ;
‘കുസലം മേ കതം നത്ഥി, ആദായ ഗമിയം മമ.

൫൯.“‘മഹാഭിതാപം കടുകം, ഘോരരൂപം സുദാരുണം;
നിരയം നൂന ഗച്ഛാമി, ഏത്ഥ മേ നത്ഥി സംസയോ’.

൬൦. “ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, പഹംസേത്വാന മാനസം;
രാജാനം ഉപഗന്ത്വാന, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൬൧. “ഇത്ഥീ നാമ മയം ദേവ, പുരിസാനിത്തരാ അഹു [പുരിസാനുഗതാ സദാ (സീ॰), പുരിസാ ന ഭവാമ നോ (സ്യാ॰), പുരിസാനം ഭരാ മയം (പീ॰)];
ഏകം മേ സമണം ദേഹി, ഭോജയിസ്സാമി ഖത്തിയ’.

൬൨. “അദാസി മേ തദാ രാജാ, സമണം ഭാവിതിന്ദ്രിയം;
തസ്സ പത്തം ഗഹേത്വാന, പരമന്നേന പൂരയിം.

൬൩. “പൂരേത്വാ പരമം അന്നം, സഹ സുഗന്ധലേപനം;
മഹാചേലേന ഛാദിത്വാ, അദാസിം തുട്ഠമാനസാ.

൬൪. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൬൫. “സഹസ്സദേവരാജൂനം, മഹേസിത്തമകാരയിം;
സഹസ്സചക്കവത്തീനം, മഹേസിത്തമകാരയിം.

൬൬. “പദേസരജ്ജം വിപുലം, ഗണനാതോ അസങ്ഖിയം;
നാനാവിധം ബഹും അഞ്ഞം, തസ്സ കമ്മഫലം തതോ.

൬൭. “ഉപ്പലസ്സേവ മേ വണ്ണോ, അഭിരൂപാ സുദസ്സനാ;
ഇത്ഥിസബ്ബങ്ഗസമ്പന്നാ, അഭിജാതാ ജുതിന്ധരാ.

൬൮. “പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, അജായിം സാകിയേ കുലേ;
നാരീസഹസ്സപാമോക്ഖാ, സുദ്ധോദനസുതസ്സഹം.

൬൯. “നിബ്ബിന്ദിത്വാ അഗാരേഹം, പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
സത്തമീരത്തിസമ്പത്താ [സത്തമിംരത്തിമപത്താ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], ചതുസച്ചമപാപുണിം.

൭൦. “ചീവരം പിണ്ഡപാതഞ്ച, പച്ചയം സയനാസനം;
പരിമേതും ന സക്കോമി, പിണ്ഡപാതസ്സിദം ഫലം.

൭൧. “യം മയ്ഹം പൂരിതം കമ്മം, കുസലം സരസേ മുനി;
തുയ്ഹത്ഥായ മഹാവീര, പരിചത്തം ബഹും മയാ.

൭൨. “ഏകത്തിംസേ ഇതോ കപ്പേ, യം ദാനമദദിം തദാ;
ദുഗ്ഗതിം നാഭിജാനാമി, പിണ്ഡപാതസ്സിദം ഫലം.

൭൩. “ദ്വേ ഗതിയോ പജാനാമി, ദേവത്തം അഥ മാനുസം;
അഞ്ഞം ഗതിം ന ജാനാമി, പിണ്ഡപാതസ്സിദം ഫലം.

൭൪. “ഉച്ചേ കുലേ പജായാമി, മഹാസാലേ [തയോ സാല (ക॰)] മഹദ്ധനേ;
അഞ്ഞേ കുലേ ന ജായാമി, പിണ്ഡപാതസ്സിദം ഫലം.

൭൫. “ഭവാഭവേ സംസരിത്വാ, സുക്കമൂലേന ചോദിതാ;
അമനാപം ന പസ്സാമി, സോമനസ്സകതം ഫലം.

൩൬.‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൩൭.‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൩൮.‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മമ മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൩൯.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൪൦.‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൪൧.‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം ഉപ്പലദായികാ ഭിക്ഖുനീ ഭഗവതോ സമ്മുഖാ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

ഉപ്പലദായികാഥേരിയാപദാനം തതിയം.

൪. സിങ്ഗാലമാതുഥേരീഅപദാനം

൪൨.‘‘പദുമുത്തരോ നാമ ജിനോ, സബ്ബധമ്മാന പാരഗൂ;
ഇതോ സതസഹസ്സമ്ഹി, കപ്പേ ഉപ്പജ്ജി നായകോ.

൪൩.‘‘തദാഹം ഹംസവതിയം, ജാതാമച്ചകുലേ അഹും;
നാനാരതനപജ്ജോതേ, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹദ്ധനേ.

൪൪.‘‘പിതുനാ സഹ ഗന്ത്വാന, മഹാജനപുരക്ഖതാ;
ധമ്മം ബുദ്ധസ്സ സുത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൪൫.‘‘പബ്ബജിത്വാന കായേന, പാപകമ്മം വിവജ്ജയിം;
വചീദുച്ചരിതം ഹിത്വാ, ആജീവം പരിസോധയിം.

൪൬.‘‘ബുദ്ധേ പസന്നാ ധമ്മേ ച, സങ്ഘേ ച തിബ്ബഗാരവാ;
സദ്ധമ്മസ്സവനേ യുത്താ, ബുദ്ധദസ്സനലാലസാ [ബുദ്ധദസ്സനസാലയാ (സ്യാ॰)].

൪൭.‘‘അഗ്ഗം സദ്ധാധിമുത്താനം, അസ്സോസിം ഭിക്ഖുനിം തദാ;
തം ഠാനം പത്ഥയിത്വാന, തിസ്സോ സിക്ഖാ അപൂരയിം.

൪൮.‘‘തതോ മം സുഗതോ ആഹ, കരുണാനുഗതാസയോ;
‘യസ്സ സദ്ധാ തഥാഗതേ, അചലാ സുപ്പതിട്ഠിതാ;
സീലഞ്ച യസ്സ കല്യാണം, അരിയകന്തം പസംസിതം.

൪൯.‘‘‘സങ്ഘേ പസാദോ യസ്സത്ഥി, ഉജുഭൂതഞ്ച ദസ്സനം;
അദലിദ്ദോതി തം ആഹു, അമോഘം തസ്സ ജീവിതം.

൫൦.‘‘‘തസ്മാ സദ്ധഞ്ച സീലഞ്ച, പസാദം ധമ്മദസ്സനം;
അനുയുഞ്ജേഥ മേധാവീ, സരം ബുദ്ധാന [ബുദ്ധാനുസാസനം (സീ॰), ബുദ്ധാനം സാസനം (സ്യാ॰)] സാസനം’.

൫൧.‘‘തം സുത്വാഹം പമുദിതാ, അപുച്ഛിം പണിധിം മമ;
തദാ അനോമോ അമിതോ, ബ്യാകരിത്ഥ വിനായകോ;
‘ബുദ്ധേ പസന്നാ കല്യാണി, ലച്ഛസേ തം സുപത്ഥിതം.

൯൨.‘‘‘സതസഹസ്സിതോ കപ്പേ, ഓക്കാകകുലസമ്ഭവോ;
ഗോതമോ നാമ ഗോത്തേന, സത്ഥാ ലോകേ ഭവിസ്സതി.

൯൩.‘‘‘തസ്സ ധമ്മേസു ദായാദാ, ഓരസാ ധമ്മനിമ്മിതാ;
സിങ്ഗാലകസ്സ [സിഗാലകസ്സ (സീ॰ പീ॰)] മാതാതി, ഹേസ്സതി സത്ഥു സാവികാ’.

൯൪.‘‘തം സുത്വാ മുദിതാ ഹുത്വാ, യാവജീവം തദാ ജിനം;
മേത്തചിത്താ പരിചരിം, പടിപത്തീഹി നായകം.

൯൫.‘‘തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൯൬.‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
ജാതാ സേട്ഠികുലേ ഫീതേ, മഹാരതനസഞ്ചയേ.

൯൭.‘‘പുത്തോ സിങ്ഗാലകോ നാമ, മമാസി വിപഥേ രതോ;
ദിട്ഠിഗഹനപക്ഖന്ദോ, ദിസാപൂജനതപ്പരോ.

൯൮.‘‘നാനാദിസാ നമസ്സന്തം [നമസ്സതി (സ്യാ॰)], പിണ്ഡായ നഗരം വജം;
തം ദിസ്വാ ഓവദീ ബുദ്ധോ, മഗ്ഗേ ഠത്വാ വിനായകോ.

൯൯.‘‘തസ്സ ദേസയതോ ധമ്മം, പനാദോ വിമ്ഹയോ അഹു;
ദ്വേകോടിനരനാരീനം, ധമ്മാഭിസമയോ അഹു.

൧൦൦.‘‘തദാഹം പരിസം ഗന്ത്വാ, സുത്വാ സുഗതഭാസിതം;
സോതാപത്തിഫലം പത്താ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൧൦൧.‘‘ന ചിരേനേവ കാലേന, ബുദ്ധദസ്സനലാലസാ;
അനുസ്സതിം തം ഭാവേത്വാ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൦൨.‘‘ദസ്സനത്ഥായ ബുദ്ധസ്സ, സബ്ബദാ ച വജാമഹം;
അതിത്തായേവ പസ്സാമി, രൂപം നയനനന്ദനം.

൧൦൩.‘‘സബ്ബപാരമിസമ്ഭൂതം, ലക്ഖീനിലയനം വരം;
രൂപം സബ്ബസുഭാകിണ്ണം, അതിത്താ വിഹരാമഹം.

൧൦൪.‘‘ജിനോ തസ്മിം ഗുണേ തുട്ഠോ, ഏതദഗ്ഗേ ഠപേസി മം;
സിങ്ഗാലകസ്സ യാ മാതാ, അഗ്ഗാ സദ്ധാധിമുത്തികാ [സംഘവിമുത്തികാ (പീ॰), മമാധിമുത്തികാ (ക॰)].

൧൦൫.‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനി.

൧൦൬.‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൦൭.‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മമ മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൧൦൮.‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.

൧൦൯. സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൧൦. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം സിങ്ഗാലമാതാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

സിങ്ഗാലമാതുഥേരിയാപദാനം ചതുത്ഥം.

൫. സുക്കാഥേരീഅപദാനം

൧൧൧. ‘‘ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ നാമ നായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ, സബ്ബധമ്മവിപസ്സകോ.

൧൧൨. ‘‘തദാഹം ബന്ധുമതിയം, ജാതാ അഞ്ഞതരേ കുലേ;
ധമ്മം സുത്വാന മുനിനോ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൧൧൩. ‘‘ബഹുസ്സുതാ ധമ്മധരാ, പടിഭാനവതീ തഥാ;
വിചിത്തകഥികാ ചാപി, ജിനസാസനകാരികാ.

൧൧൪. ‘‘തദാ ധമ്മകഥം കത്വാ, ഹിതായ ജനതം ബഹും [ജനതായ ഹിതം ബഹും (സീ॰) … സദാ (സ്യാ॰), ഹിതായ ജനസംസരിം (പീ॰)];
തതോ ചുതാഹം തുസിതം, ഉപപന്നാ യസസ്സിനീ.

൧൧൫. ‘‘ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, സിഖീ വിയ സിഖീ ജിനോ;
തപന്തോ യസസാ ലോകേ [ലോകം (സ്യാ॰ പീ॰)], ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൧൬. ‘‘തദാപി പബ്ബജിത്വാന, ബുദ്ധസാസനകോവിദാ;
ജോതേത്വാ ജിനവാക്യാനി, തതോപി തിദിവം ഗതാ.

൧൧൭. ‘‘ഏകതിംസേവ കപ്പമ്ഹി, വേസ്സഭൂ നാമ നായകോ;
ഉപ്പജ്ജിത്ഥ മഹാഞാണീ, തദാപി ച തഥേവഹം.

൧൧൮. ‘‘പബ്ബജിത്വാ ധമ്മധരാ, ജോതയിം ജിനസാസനം;
ഗന്ത്വാ മരുപുരം രമ്മം, അനുഭോസിം മഹാസുഖം.

൧൧൯. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, കകുസന്ധോ ജിനുത്തമോ;
ഉപ്പജ്ജി നരസരണോ [നരസദ്ദൂലോ (സീ॰ സ്യാ॰ പീ॰)], തദാപി ച തഥേവഹം.

൧൨൦. ‘‘പബ്ബജിത്വാ മുനിമതം, ജോതയിത്വാ യഥായുകം;
തതോ ചുതാഹം തിദിവം, അഗം സഭവനം യഥാ.

൧൨൧. ‘‘ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, കോണാഗമനനായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ലോകസരണോ, അരണോ അമതങ്ഗതോ [വദതം വരോ, സബ്ബസത്താനമുത്തമോ (സ്യാ॰)].

൧൨൨. ‘‘തദാപി പബ്ബജിത്വാന, സാസനേ തസ്സ താദിനോ;
ബഹുസ്സുതാ ധമ്മധരാ, ജോതയിം ജിനസാസനം.

൧൨൩. ‘‘ഇമസ്മിംയേവ കപ്പമ്ഹി, കസ്സപോ മുനിമുത്തമോ;
ഉപ്പജ്ജി ലോകസരണോ, അരണോ മരണന്തഗൂ.

൧൨൪. ‘‘തസ്സാപി നരവീരസ്സ, പബ്ബജിത്വാന സാസനേ;

പരിയാപുടസദ്ധമ്മാ, പരിപുച്ഛാവിസാരദാ.

൧൨൪. “സുസീലാ ലജ്ജിനീ ചേവ, തീസു സിക്ഖാസു കോവിദാ;
ബഹും ധമ്മകഥം കത്വാ, യാവജീവം മഹാമുനേ.

൧൨൫. “തേന കമ്മവിപാകേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൧൨൬. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
ജാതാ സേട്ഠികുലേ ഫീതേ, മഹാരതനസഞ്ചയേ.

൧൨൭. “യദാ ഭിക്ഖുസഹസ്സേന, പരിവുതോ ലോകനായകോ;
ഉപാഗമി രാജഗഹം, സഹസ്സക്ഖേന വണ്ണിതോ.

൧൨൮. “‘ദന്തോ ദന്തേഹി സഹ പുരാണജടിലേഹി, വിപ്പമുത്തോ വിപ്പമുത്തേഹി;
സിങ്ഗീനിക്ഖസവണ്ണോ, രാജഗഹം പാവിസി ഭഗവാ’.

൧൩൦. “ദിസ്വാ ബുദ്ധാനുഭാവം തം, സുത്വാവ ഗുണസഞ്ചയം;
ബുദ്ധേ ചിത്തം പസാദേത്വാ, പൂജയിം തം യഥാബലം.

൧൩൧. “അപരേന ച കാലേന, ധമ്മദിന്നായ സന്തികേ;
അഗാരാ നിക്ഖമിത്വാന, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൧൩൨. “കേസേസു ഛിജ്ജമാനേസു, കിലേസേ ഝാപയിം അഹം;
ഉഗ്ഗഹിം സാസനം സബ്ബം, പബ്ബജിത്വാചിരേനഹം.

൧൩൩. “തതോ ധമ്മമദേസേസിം, മഹാജനസമാഗമേ;
ധമ്മേ ദേസിയമാനമ്ഹി, ധമ്മാഭിസമയോ അഹു.

൧൩൪. “അനേകപാണസഹസ്സാനം, തം വിദിത്വാതിവിമ്ഹിതോ;
അഭിപ്പസന്നോ മേ യക്ഖോ, ഭമിത്വാന ഗിരിബ്ബജം.

൧൩൫. “കിം മേ കതാ രാജഗഹേ മനുസ്സാ, മധും പീതാവ അച്ഛരേ;
യേ സുക്കം ന ഉപാസന്തി, ദേസേന്തിം അമതം പദം.

൧൩൬. “തഞ്ചേ അപ്പടിവാനീയം, അസേചനകമോജവം;
പിവന്തി മഞ്ഞേ സപ്പഞ്ഞാ, വലാഹകമിവദ്ധഗൂ.

൧൩൭. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൧൩൮. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൩൯. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു , പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മമ മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൧൪൦. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൪൧. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൪൨. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.
ഇത്ഥം സുദം സുക്കാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പഞ്ചമം ഭാണവാരം.

൬. അഭിരൂപനന്ദാഥേരീഅപദാനം

൧൮൨. “ഏകനവുതിതോ കപ്പേ, വിപസ്സീ നാമ നായകോ;
ഉപ്പജ്ജി ചാരുദസ്സനോ, സബ്ബധമ്മേസു ചക്ഖുമാ.

൧൮൩. “തദാഹം ബന്ധുമതിയം, ഇദ്ധേ ഫീതേ മഹാകുലേ;
ജാതാ സുരൂപാ ദയിതാ, പൂജനീയാ ജനസ്സ ച.

൧൮൪. “ഉപഗന്ത്വാ മഹാവീരം, വിപസ്സിം ലോകനായകം;
ധമ്മം സുണിത്വാ സരണം, ഉപേസിം നരനായകം.

൧൮൫. “സീലേസു സംവുതാ ഹുത്വാ, നിബ്ബുതേ ച നരുത്തമേ;
ധാതുഥൂപസ്സ ഉപരി, സോണ്ണച്ഛത്തമപൂജയിം.

൧൮൬. “മുത്തചാഗാ സീലവതീ, യാവജീവം തതോ ചുതാ;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസൂപഗാ അഹം.

൧൮൭. “തദാ ദസഹി ഠാനേഹി, അധിഭോത്വാന സേസകേ [അധിഭോത്വാ അസേസതോ (സ്യാ॰)];
രൂപസദ്ദേഹി ഗന്ധേഹി, രസേഹി ഫുസനേഹി ച.

൧൮൮. “ആയുനാപി ച വണ്ണേന, സുഖേന യസസാപി ച;
തഥേവാധിപതേയ്യേന, അധിഗയ്ഹ വിരോചഹം.

൧൮൯. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാഹം കപിലവ്ഹയേ;
ധീതാ ഖേമകസക്കസ്സ, നന്ദാ നാമാതി വിസ്സുതാ.

൧൯൦. “അഭിരൂപസമ്പദമ്പി [അഭിരുപം ഉപപദം (സീ॰), അഭിരുപം ഉപ്പാദം (പീ॰)], അഹു മേ കന്തിസൂചകം;
യദാഹം യോബ്ബനപ്പത്താ, രൂപലാവഞ്ഞഭൂസിതാ.

൧൯൧. “തദാ [തദാ മമത്ഥം (സീ॰), ഇധ മമത്ഥേ (സ്യാ॰ ക॰)] മത്ഥേ സക്യാനം, വിവാദോ സുമഹാ അഹു;
പബ്ബാജേസി തതോ താതോ, മാ സക്യാ വിനസ്സിംസുതി.

൧൯൨. “പബ്ബജിത്വാ തഥാഗതം, രൂപദേസ്സിം നരുത്തമം;
സുത്വാന നോപഗച്ഛാമി, മമ രൂപേന ഗബ്ബിതാ.

൧൯൩. “ഓവാദമ്പി ന ഗച്ഛാമി, ബുദ്ധദസ്സനഭീരുതാ;
തദാ ജിനോ ഉപായേന, ഉപനേത്വാ സസന്തികം.

൧൯൪. “തിസ്സിത്ഥിയോ [തിസ്സോ ഥിയോ (സീ॰ പീ॰)] നിദസ്സേസി, ഇദ്ധിയാ മഗ്ഗകോവിദോ;
അച്ഛരാരൂപസദിസം, തരുണിം ജരിതം [ജരികം (സ്യാ॰ ക॰)] മതം.

൧൯൫. “തായോ ദിസ്വാ സുസംവിഗ്ഗാ, വിരത്താസേ കളേവരേ;
അട്ഠാസിം ഭവനിബ്ബിന്ദാ, തദാ മം ആഹ നായകോ.

൧൬൭. ‘‘ആതുരം അസുചിം പൂതിം, പസ്സ നന്ദേ സമുസ്സയം;
ഉഗ്ഘരന്തം പഗ്ഘരന്തം, ബാലാനം അഭിനന്ദിതം.

൧൬൮. ‘‘അസുഭായ ചിത്തം ഭാവേഹി, ഏകഗ്ഗം സുസമാഹിതം;
യഥാ ഇദം തഥാ ഏതം, യഥാ ഏതം തഥാ ഇദം.

൧൬൯. ‘‘ഏവമേതം അവേക്ഖന്തീ, രത്തിന്ദിവമതന്ദിതാ;
തതോ സകായ പഞ്ഞായ, അഭിനിബ്ബിജ്ഝ വച്ഛസി’.

൧൭൦. ‘‘തസ്സാ മേ അപ്പമത്തായ, വിചരന്തിയാ [വിചരന്താഥ (സീ॰), വിചിനന്തീധ (സ്യാ॰ പീ॰)] യോനിസോ;
യഥാഭൂതം അയം കായോ, ദിട്ഠോ സന്തരബാഹിരോ.

൧൭൧. ‘‘അഥ നിബ്ബിന്ദഹം കായേ, അജ്ഝത്തഞ്ച വിരജ്ജഹം;
അപ്പമത്താ വിസംയുത്താ, ഉപസന്താമ്ഹി നിബ്ബുതാ.

൧൭൨. ‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൧൭൩. ‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ , നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൭൪. ‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മമ മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൧൭൫. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൧൭൬. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൧൭൭. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം അഭിരൂപനന്ദാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അഭിരൂപനന്ദാഥേരിയാപദാനം ഛട്ഠം.

൭. അഡ്ഢകാസിഥേരീഅപദാനം

൧൭൮. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൧൭൯. ‘‘തദാഹം പബ്ബജിത്വാന, തസ്സ ബുദ്ധസ്സ സാസനേ;
സംവുതാ പാതിമോക്ഖമ്ഹി, ഇന്ദ്രിയേസു ച പഞ്ചസു.

൧൮൦. ‘‘മത്തഞ്ഞുനീ ച അസനേ, യുത്താ ജാഗരിയേപി ച;
വസന്തീ യുത്തയോഗാഹം, ഭിക്ഖുനിം വിഗതാസവം.

൧൮൧. ‘‘അക്കോസിം ദുട്ഠചിത്താഹം, ഗണികേതി ഭണിം തദാ;
തേന പാപേന കമ്മേന, നിരയമ്ഹി അപച്ചിസം.

൧൮൨. ‘‘തേന കമ്മാവസേസേന, അജായിം ഗണികാകുലേ;
ബഹുസോവ പരാധീനാ, പച്ഛിമായ ച ജാതിയം.

൧൮൩. ‘‘കാസീസു സേട്ഠികുലജാ, ബ്രഹ്മചാരീബലേനഹം;
അച്ഛരാ വിയ ദേവേസു, അഹോസിം രൂപസമ്പദാ.

൨൭൪. ‘‘ദിസ്വාന ദസ്സനീയം മം, ഗിരിബ്ബജപുരുത്തമേ;
ഗണികത്തേ നിവേസേസും, അക്കോസനബലേന മേ.

൨൭൫. ‘‘സാഹം സുത്വാന സദ്ധമ്മം, ബുദ്ധസേട്ഠേന ദേസിതം;
പുബ്ബവാസനസമ്പന്നാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൨൭൬. ‘‘ദൂതൂപസമ്പദത്ഥായ, ഗച്ഛന്തീ ജിനസന്തികം;
മഗ്ഗേ ധുത്തേ ഠിതേ സുത്വാ, ലഭിം ദൂതോപസമ്പദം.

൨൭൭. ‘‘സബ്ബകമ്മം പരിക്ഖീണം, പുഞ്ഞം പാപം തഥേവ ച;
സബ്ബസംസാരമുത്തിണ്ണാ, ഗണികത്തഞ്ച ഖേപിതം.

൨൭൮. ‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൨൭൯. ‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൨൮൦. ‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മമ മഹാവീര, ഉപ്പന്നം തവ സന്തികേ.

൨൮൧. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൨൮൨. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൮൩. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം അഡ്ഢകാസി ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അഡ്ഢകാസിഥേരിയാപദാനം സത്തമം.

൮. പുണ്ണികാഥേരീഅപദാനം

൨൮൪. ‘‘വിപസ്സിനോ ഭഗവതോ, സിഖിനോ വേസ്സഭുസ്സ ച;
കകുസന്ധസ്സ മുനിനോ, കോണാഗമനതാദിനോ.

൨൮൫. ‘‘കസ്സപസ്സ ച ബുദ്ധസ്സ, പബ്ബജിത്വാന സാസനേ;
ഭിക്ഖുനീ സീലസമ്പന്നാ, നിപകാ സംവുതിന്ദ്രിയാ.

൨൮൬. ‘‘ബഹുസ്സുതാ ധമ്മധരാ, ധമ്മത്ഥപടിപുച്ഛികാ;
ഉഗ്ഗഹേതാ ച ധമ്മാനം, സോതാ പയിരുപാസിതാ.

൨൮൭. ‘‘ദേസേന്തീ ജനമജ്ഝേഹം, അഹോസിം ജിനസാസനേ;
ബാഹുസച്ചേന തേനാഹം, പേസലാ അതിമഞ്ഞിസം.

൨൮൮. ‘‘പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, സാവത്ഥിയം പുരുത്തമേ;
അനാഥപിണ്ഡിനോ ഗേഹേ, ജാതാഹം കുമ്ഭദാസിയാ.

൨൮൯. ‘‘ഗതാ ഉദകഹാരിയം, സോത്ഥിയം ദിജമദ്ദസം;
സീതട്ടം തോയമജ്ഝമ്ഹി, തം ദിസ്വാ ഇദമബ്രവിം.

൨൯൦. ‘‘‘ഉദഹാരീ അഹം സീതേ, സദാ ഉദകമോതരിം;
അയ്യാനം ദണ്ഡഭയഭീതാ, വാചാദോസഭയട്ടിതാ [വാചാരോസഭയട്ടിതാ (സ്യാ॰)].

൧൯൧. “കസ്സ ബ്രാഹ്മണ ത്വം ഭീതോ, സദാ ഉദകമോതരി;
വേധമാനേഹി ഗത്തേഹി, സീതം വേദയസേ ഭുസം’.

൧൯൨. ‘‘ജാനന്തീ വത മം ഭോതി, പുണ്ണികേ പരിപുച്ഛസി;
കരോന്തം കുസലം കമ്മം, രുന്ധന്തം [നിദ്ധന്തം (സീ॰ പീ॰), നുദന്തം (സ്യാ॰)] കതപാപകം.

൧൯൩. ‘‘യോ ച വുഡ്ഢോ ദഹരോ വാ, പാപകമ്മം പകുബ്ബതി;
ദകാഭിസിഞ്ചനാ സോപി [ഭോതി (സീ॰ ക॰) ഥേരീഗാ॰ ൨൪൧], പാപകമ്മാ പമുച്ചതി’.

൧൯൪. “ഉത്തരന്തസ്സ അക്ഖാസിം, ധമ്മത്ഥസംഹിതം പദം;
തഞ്ച സുത്വാ സ സംവിഗ്ഗോ [സുസംവിഗ്ഗോ (സ്യാ॰)], പബ്ബജിത്വാരഹാ അഹു.

൧൯൫. “പൂരേന്തീ ഊനകസതം, ജാതാ ദാസികുലേ യതോ;
തതോ പുണ്ണാതി നാമം മേ, ഭുജിസ്സം മം അകംസു തേ.

൧൯൬. “സേട്ഠിം തതോനുജാനേത്വാ [തതോ അനുമോദേത്വാ (സീ॰ സ്യാ॰), തതോ അനുമാനേത്വാ (പീ॰)], പബ്ബജിം അനഗാരിയം;
ന ചിരേനേവ കാലേന, അരഹത്തമപാപുണിം.

൧൯൭. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൧൯൮. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൧൯൯. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മേ വിമലം സുദ്ധം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ വാഹസാ.

൨൦൦. “ഭാവനായ മഹാപഞ്ഞാ, സുതേനേവ സുതാവിനീ;
മാനേന നീചകുലജാ, ന ഹി കമ്മം വിനസ്സതി [പനസ്സതി (സ്യാ॰)].

൨൦൧. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം…പേ॰… വിഹരാമി അനാസവാ.
൨൦൨. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൦൩. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ…പേ॰… കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.
ഇത്ഥം സുദം പുണ്ണികാ ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പുണ്ണികാഥേരിയാപദാനം അട്ഠമം.

൯. അമ്ബപാലിഥേരീഅപദാനം

൨൦൪. “യോ രംസിഫുസിതാവേളോ, ഫുസ്സോ നാമ മഹാമുനി;
തസ്സാഹം ഭഗിനീ ആസിം, അജായിം ഖത്തിയേ കുലേ.

൨൦൫. “തസ്സ ധമ്മം സുണിത്വാഹം, വിപ്പസന്നേന ചേതസാ;
മഹാദാനം ദദിത്വാന, പത്ഥയിം രൂപസമ്പദം.

൨൦൬. “ഏകതിംസേ ഇതോ കപ്പേ, സിഖീ ലോകഗ്ഗനായകോ;
ഉപ്പന്നോ ലോകപജ്ജോതോ, തിലോകസരണോ ജിനോ.

൨൦൭. ‘‘തദാരുണപുരേ രമ്മേ, ബ്രാഹ്മഞ്ഞകുലസമ്ഭവാ;
വിമുത്തചിത്തം കുപിതാ, ഭിക്ഖുനിം അഭിസാപയിം.

൨൦൮. ‘‘വേസികാവ അനാചാരാ, ജിനസാസനദൂസികാ;
ഏവം അക്കോസയിത്വാന, തേന പാപേന കമ്മുനാ.

൨൦൯. ‘‘ദാരുണം നിരയം ഗന്ത്വാ, മഹാദുക്ഖസമപ്പിതാ;
തതോ ചുതാ മനുസ്സേസു, ഉപപന്നാ തപസ്സിനീ.

൨൧൦. ‘‘ദസജാതിസഹസ്സാനി, ഗണികത്തമകാരയിം;
തമ്ഹാ പാപാ ന മുച്ചിസ്സം, ഭുത്വാ ദുട്ഠവിസം യഥാ.

൨൧൧. ‘‘ബ്രഹ്മചരിയമസേവിസ്സം [ബ്രഹ്മവേസമസേവിസ്സം (സ്യാ॰),
ബ്രഹ്മചേരമസേവിസ്സം (പീ॰)], കസ്സപേ ജിനസാസനേ;
തേന കമ്മവിപാകേന, അജായിം തിദസേ പുരേ.

൨൧൨. ‘‘പച്ഛിമേ ഭവേ സമ്പത്തേ, അഹോസിം ഓപപാതികാ;
അമ്ബസാഖന്തരേ ജാതാ, അമ്ബപാലീതി തേനഹം.

൨൧൩. ‘‘പരിവുതാ പാണകോടീഹി, പബ്ബജിം ജിനസാസനേ;
പത്താഹം അചലം ഠാനം, ധീതാ ബുദ്ധസ്സ ഓരസാ.

൨൧൪. ‘‘ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, സോതധാതുവിസുദ്ധിയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൨൧൫. ‘‘പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൨൧൬. ‘‘അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മേ വിമലം സുദ്ധം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ വാഹസാ.

൨൧൭. ‘‘കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം...പേ॰... വിഹരാമി അനാസവാ.
൨൧൮. ‘‘സ്വാഗതം വത മേ ആസി...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.
൨൧൯. ‘‘പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ...പേ॰... കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം’’.

ഇത്ഥം സുദം അമ്ബപാലി ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

അമ്ബപാലിഥേരിയാപദാനം നവമം.

൧൦. പേസലാഥേരീഅപദാനം

൨൨൦. ‘‘ഇമമ്ഹി ഭദ്ദകേ കപ്പേ, ബ്രഹ്മബന്ധു മഹായസോ;
കസ്സപോ നാമ ഗോത്തേന, ഉപ്പജ്ജി വദതം വരോ.

൨൨൧. ‘‘സാവത്ഥിയം പുരേ വരേ, ഉപാസകകുലേ അഹം;
പസൂതാ തം [നം (സ്യാ॰)] ജിനവരം, ദിസ്വാ സുത്വാ ച ദേസനം.

൨൨൨. ‘‘തം വീരം സരണം ഗന്ത്വാ, സീലാനി ച സമാദിയിം;
കദാചി സോ മഹാവീരോ, മഹാജനസമാഗമേ.

൨൨൩. “അത്തനോ അഭിസമ്ബോധിം, പകാസേസി നരാസഭോ;
അനനുസ്സുതധമ്മേസു, പുബ്ബേ ദുക്ഖാദികേസു ച.

൨൨൪. “ചക്ഖു ഞാണഞ്ച പഞ്ഞാ ച, വിജ്ജാലോകോ ച ആസി മേ;
തം സുത്വാ ഉഗ്ഗഹേത്വാന, പരിപുച്ഛിഞ്ച ഭിക്ഖവോ.

൨൨൫. “തേന കമ്മേന സുകതേന, ചേതനാപണിധീഹി ച;
ജഹിത്വാ മാനുസം ദേഹം, താവതിംസമഗച്ഛഹം.

൨൨൬. “പച്ഛിമേ ച ഭവേ ദാനി, ജാതാ സേട്ഠിമഹാകുലേ;
ഉപേച്ച ബുദ്ധം സദ്ധമ്മം, സുത്വാ സച്ചൂപസംഹിതം.

൨൨൭. “പബ്ബജിത്വാചിരേനേവ, സച്ചത്ഥാനി [സബ്ബത്ഥാനി (സ്യാ॰ ക॰)]
വിചിന്തയം;
ഖേപേത്വാ ആസവേ സബ്ബേ, അരഹത്തമപാപുണിം.

൨൨൮. “ഇദ്ധീസു ച വസീ ഹോമി, ദിബ്ബായ സോതധാതുയാ;
ചേതോപരിയഞാണസ്സ, വസീ ഹോമി മഹാമുനേ.

൨൨൯. “പുബ്ബേനിവാസം ജാനാമി, ദിബ്ബചക്ഖു വിസോധിതം;
സബ്ബാസവപരിക്ഖീണാ, നത്ഥി ദാനി പുനബ്ഭവോ.

൨൩൦. “അത്ഥധമ്മനിരുത്തീസു, പടിഭാനേ തഥേവ ച;
ഞാണം മേ വിമലം സുദ്ധം, ബുദ്ധസേട്ഠസ്സ വാഹസാ.

൨൩൧. “കിലേസാ ഝാപിതാ മയ്ഹം, ഭവാ സബ്ബേ സമൂഹതാ;
നാഗീവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, വിഹരാമി അനാസവാ.

൨൩൨. “സ്വാഗതം വത മേ ആസി, മമ ബുദ്ധസ്സ സന്തികേ;
തിസ്സോ വിജ്ജാ അനുപ്പത്താ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം.

൨൩൩. “പടിസമ്ഭിദാ ചതസ്സോ, വിമോക്ഖാപി ച അട്ഠിമേ;
ഛളഭിഞ്ഞാ സച്ഛികതാ, കതം ബുദ്ധസ്സ സാസനം”.

ഇത്ഥം സുദം പേസലാ [സേലാ (സ്യാ॰ പീ॰)] ഭിക്ഖുനീ ഇമാ ഗാഥായോ അഭാസിത്ഥാതി.

പേസലാഥേരിയാപദാനം ദസമം.

ഖത്തിയാവഗ്ഗോ ചതുത്ഥോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

ഖത്തിയാ ബ്രാഹ്മണീ ചേവ, തഥാ ഉപ്പലദായികാ;
സിങ്ഗാലമാതാ സുക്കാ ച, അഭിരൂപാ അഡ്ഢകാസികാ.

പുണ്ണാ ച അമ്ബപാലീ ച, പേസലാതി ച താ ദസ;
ഗാഥായോ ദ്വിസതാനേത്ഥ, ദ്വിചത്താലീസ ചുത്തരി.

അഥ വഗ്ഗുദ്ദാനം –

സുമേധാ ഏകൂപോസഥാ, കുണ്ഡലകേസീ ഖത്തിയാ;
സഹസ്സം തിസതാ ഗാഥാ, സത്തതാലീസ പിണ്ഡിതാ.

സഹ ഉദ്ദാനഗാഥാഹി, ഗണിതായോ വിഭാവിഭി;
സഹസ്സം തിസതം ഗാഥാ, സത്തപഞ്ഞാസമേവ ചാതി.

ഥേരികാപദാനം സമത്തം.

അപദാനപാളി സമത്താ.